

รายงานผลงานรุ่น (Class Project)

จัดทำโดย คณะผู้เข้ารับการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๔

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๔
สถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคลกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

คำนำ

รายงานผลงานรุ่น (Class Project) เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานคร ระดับต้น รุ่นที่ ๔๔ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะการบริหารงาน ภาวะผู้นำ การเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรงกับหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ และพัฒนาทักษะ การตัดสินใจเชิงนโยบาย มาวิเคราะห์สภาพปัญหาที่ปรากฏและแสวงหาข้อเท็จจริงจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับการเชื่อมโยงแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร และนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี โดยการบูรณาการองค์ความรู้ในหลักสูตร กับประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวคิตรายงานผลงานรุ่น เพื่อนำไปปรับใช้เป็น แนวทางในการพัฒนางานของกรุงเทพมหานคร

การจัดทำรายงานผลงานรุ่นฉบับนี้ เกิดจากการมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฯ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group Learning) การถอดบทเรียน การอภิปรายกลุ่ม การประชุมระดมความคิดเห็นเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การวิเคราะห์เชื่อมโยงการวางแผน ยุทธศาสตร์ การบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อแก้ปัญหาของกรุงเทพมหานครทั้งในเชิงพื้นที่และเชิงนโยบาย และร่วมกันจัดทำข้อเสนอในการพัฒนางานด้านต่างๆ ของกรุงเทพมหานครบนพื้นฐานของข้อมูล ที่เป็นจริง โดยการกำหนดโครงการที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็น เมืองน่าอยู่สำหรับทุกคน (Bangkok City for All) โดยมีหัวข้อเรื่องดังนี้

เรื่องที่ ๑ การยกระดับคุณภาพการบริการด้านสุขภาพในสถานพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร

เรื่องที่ ๒ ต้นไม้-เดิน-ได้

เรื่องที่ ๓ โครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี

เรื่องที่ ๔ การป้องกันและการกักยวอุบัติเหตุทางน้ำ ในแม่น้ำเจ้าพระยาพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร

เรื่องที่ ๕ การพัฒนาการจัดการขยะต้นทาง กรณีศึกษาตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒)

เรื่องที่ ๖ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของกรุงเทพมหานคร

คณะผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๔ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เรื่องที่นำเสนอทั้ง ๖ เรื่องดังกล่าวข้างต้น จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ปฏิบัติได้ทันที และสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนากรุงเทพมหานครให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามนโยบาย ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการและบุคลากรในสังกัด กรุงเทพมหานคร และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

คณะผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๔

เมษายน ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	A
สารบัญ	B
๑. การยกระดับคุณภาพการบริการด้านสุขภาพในสถานพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๑
บทที่ ๑ บทนำ	๖
บทที่ ๒ ทิศทางการดำเนินงาน	๘
บทที่ ๓ แผนงาน โครงการ งบประมาณ	๑๖
บรรณานุกรม	๒๐
ภาคผนวก	๒๑
๒. ต้นไม้-เดิน-ได้	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๕๔
บทที่ ๑ บทนำ	๕๗
บทที่ ๒ ทิศทางการดำเนินงาน	๕๙
บทที่ ๓ แผนงาน โครงการ งบประมาณ	๖๑
บรรณานุกรม	๖๔
ภาคผนวก	๖๕
๓. โครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๗๔
บทที่ ๑ บทนำ	๗๘
บทที่ ๒ ทิศทางการดำเนินงาน	๘๐
บทที่ ๓ แผนงาน โครงการ งบประมาณ	๙๘
บรรณานุกรม	๑๑๙
ภาคผนวก	๑๒๐
๔. การป้องกันและการกักยออุบัติเหตุทางน้ำ ในแม่น้ำเจ้าพระยาพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๑๓๐
บทที่ ๑ บทนำ	๑๓๓
บทที่ ๒ ทิศทางการดำเนินงาน	๑๓๖
บทที่ ๓ แผนงาน โครงการ งบประมาณ	๑๔๕
บรรณานุกรม	๑๕๖
ภาคผนวก	๑๕๗
๕. การพัฒนาการจัดการขยะต้นทาง กรณีศึกษาตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒)	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๑๖๗
บทที่ ๑ บทนำ	๑๗๑
บทที่ ๒ ทิศทางการดำเนินงาน	๑๗๔
บทที่ ๓ แผนงาน โครงการ งบประมาณ	๑๗๘
บรรณานุกรม	๑๘๒
ภาคผนวก	๑๘๓

สารบัญ

หน้า

๖. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของกรุงเทพมหานคร

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

๒๐๐

บทที่ ๑ บทนำ

๒๐๓

บทที่ ๒ ทิศทางการดำเนินงาน

๒๐๕

บทที่ ๓ แผนงาน โครงการ งบประมาณ

๒๑๑

บรรณานุกรม

๒๑๙

ภาคผนวก

๒๒๐

การยกระดับคุณภาพการบริการด้านสุขภาพ ในสถานพยาบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ปัญหาสำคัญ (Big Pain Point) มีข้อมูล (Data) ไດที่อธิบายปัญหานี้

สถานพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีโรงพยาบาลจำนวน ๑๑ แห่งและคณะแพทยศาสตร์เวชพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชจำนวน ๑ แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุขจำนวน ๖๙ แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุขสาขา จำนวน ๗๘ แห่ง โดยมีผู้มารับบริการในปีที่ผ่านมาจำนวน ๖,๑๖๙,๘๕๕ คน จากสถิติข้อมูลจาก แอปพลิเคชัน ทราฟฟี่ฟองดูว์ ประชาชนมีความต้องการการช่วยเหลือด้านการแพทย์และสาธารณสุข ทั้งสำนักการแพทย์และสำนักอนามัยเป็นจำนวน ๒,๖๘๓ เรื่อง โดยจำแนกเป็นเรื่องการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ จำนวน ๑๘๗ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๗ ของการร้องทุกข์ทั้งหมด และพบว่าในสื่อสังคมออนไลน์ มีการให้ความเห็นเกี่ยวกับการรับบริการสุขภาพ เรื่องความสะดวกรวดเร็ว ระยะเวลารอคอย ไม่เป็นไปตามความคาดหวัง เป็นจำนวนร้อยละ ๕ โดยประมาณ จากข้อมูลดังกล่าว กรุงเทพมหานคร จึงนำเทคโนโลยีแอปพลิเคชัน หมอ กทม. , Soonruk BMA มาช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้สะดวกรวดเร็ว เพื่อยกระดับคุณภาพการบริการด้านสุขภาพ แต่พบว่า เทคโนโลยียังมีปัญหาดังต่อไปนี้ มีความยุ่งยากในการใช้งาน ปัญหาทางเทคนิค ปัญหาด้านข้อมูล ปัญหาความเชื่อถือและความปลอดภัย ปัญหาในการเข้าถึงการบริการ

ใครได้รับผลกระทบกับปัญหานี้ (ทั้งทางตรงและทางอ้อม)

- ประชาชนที่มารับบริการในสถานพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร
- บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

แก้ปัญหานี้อย่างไร อธิบายวิธีแก้ปัญหา สรุปขั้นตอนให้เข้าใจ รวมถึงระยะเวลาที่คาดว่าจะแก้ปัญหา

การยกระดับคุณภาพการบริการด้านสุขภาพเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของบริการทางการแพทย์และการดูแลสุขภาพ ซึ่งมีหลายด้านที่สำคัญที่องค์กรด้านสุขภาพควรให้ความสำคัญ เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมและปลอดภัย ซึ่งมีหลายด้านที่สำคัญดังนี้

๑. คุณภาพของการรักษาและการดูแลสุขภาพเป็นหัวใจของการให้บริการด้านสุขภาพ ซึ่งรวมถึงการให้การวินิจฉัยที่ถูกต้อง การรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ และการดูแลระหว่างฟื้นตัวที่เหมาะสม

๒. การเข้าถึงบริการสุขภาพที่รวดเร็วและเหมาะสมสำหรับผู้รับบริการเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การลดเวลารอในการนัดหมายหรือการให้บริการฉุกเฉิน

๓. โครงสร้างอาคาร และสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยต่อผู้รับบริการ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงต่อผู้รับบริการ เช่น การลดความเสี่ยงของการติดเชื้อ การใช้วิธีการรักษาที่ปลอดภัย และการปฏิบัติตามมาตรฐานทางการแพทย์ อุบัติเหตุจากการใช้สถานที่ในอาคาร

๔. การสื่อสารที่ชัดเจนและโปร่งใสระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง

๕. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม: การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการให้บริการสุขภาพสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการดูแลสุขภาพ

๖. ความเป็นมาตรฐานสถานพยาบาลและการประเมินผล มีการตั้งเป้าหมายและมาตรฐานที่ชัดเจนสามารถช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ให้บริการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและปรับปรุงตนเอง เช่น การใช้การประเมินผลและการติดตามการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพ

๗. การศึกษาและการสนับสนุนสำหรับบุคลากรที่เหมาะสม สามารถช่วยเพิ่มความรู้และทักษะในการให้บริการที่มีคุณภาพสูง

ในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีแอปพลิเคชัน หมอ กทม. และ Soonruk BMA เข้ามาใช้ในการให้บริการสุขภาพเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ยกระดับคุณภาพบริการด้านสุขภาพช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้โดยไม่ต้องเสียเวลาในการติดต่อหรือเดินทางไปยังสถานพยาบาล แต่ในขณะเดียวกันการใช้งานแอปพลิเคชันนี้ก็ยังมีปัญหาไม่สะดวกบางอย่าง ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาในการใช้งานที่ซับซ้อน เช่น ปัญหาในการลงทะเบียนหรือเข้าสู่ระบบ ปัญหาในการค้นหาข้อมูลหรือบริการที่ต้องการอย่างที่ต้องการ หรือปัญหาในการเข้าใจหรือใช้งานโดยผู้ทั่วไป

การค้นหาปัญหาและปรับปรุงแอปพลิเคชันเพื่อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกสบายมากขึ้นได้ เช่น การปรับปรุงส่วนของการออกแบบให้ใช้งานง่ายมากขึ้น การเพิ่มฟังก์ชันใหม่ๆ หรือการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการใช้งาน ซึ่งมีผลทำให้ประชาชนสามารถใช้บริการสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของตนเองได้มากยิ่งขึ้น

วิธีการแก้ปัญหการเข้าถึงบริการสุขภาพด้วยแอปพลิเคชัน

๑. รวมแอปพลิเคชัน หมอ กทม. , SoonRuk BMA

๒. ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลทุกแพลตฟอร์ม (เช่น Tiktok , Facebook , Line) / ประชาสัมพันธ์ทุกสำนักงานกทม. สำนักงานเขต ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผ่านทุกรูปแบบทุกเครือข่าย/ประชาสัมพันธ์เชิงรุกตามชุมชน ผ่านเครือข่ายต่างๆ เช่น ประธานชุมชน ประธานชมรม อาสาสมัครสาธารณสุขทุก ศบส.

๓. ทำป้ายไฟ AI นำทางเข้ารับบริการให้ตรงแผนกที่ต้องการในโรงพยาบาล ที่มารับบริการตามคิวที่ได้รับจากใน Application

สรุปขั้นตอนการพัฒนาแอปพลิเคชัน "หมอ กทม." และ "Soonruk BMA"

๑. วางแผนและวิเคราะห์ความต้องการ กำหนดวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ผู้ใช้และลักษณะการใช้งาน

๒. ออกแบบและพัฒนาออกแบบโครงสร้างและส่วนประกอบ พัฒนาฟีเจอร์ต่างๆ ตามความต้องการ

๓. ทดสอบและปรับปรุงทดสอบแอปพลิเคชันอย่างละเอียดเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประสิทธิภาพการใช้งาน รับความคิดเห็นจากผู้ใช้บริการ ผู้ดูแลระบบ ทดสอบความปลอดภัยและการทำงานของแอปพลิเคชัน

๔. การเผยแพร่และใช้งานแนะนำเผยแพร่แอปพลิเคชันให้กับผู้ใช้บริการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดตามความต้องการของผู้ใช้และเทคโนโลยีใหม่ๆ

๕. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแอปพลิเคชันระบุคุณสมบัติหลักและฟังก์ชันของแอปพลิเคชันการสื่อสารเกี่ยวกับความปลอดภัยและความเชื่อถือได้

ระยะเวลาดำเนินการ

- ปรับปรุงแอปพลิเคชัน ใช้เวลาประมาณ ๖ เดือน (นับจากการทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงาน)
- ทดสอบระบบ และปรับแก้ไขระบบ ใช้เวลา ๑ เดือน

คาดว่าจะใช้งบประมาณหรือไม่ หากคาดว่าจะใช้ ต้องใช้ไปกับเรื่องใด มีแหล่งทุนที่สามารถสนับสนุน งานนี้ได้อย่างไร

ใช้งบประมาณ ในเรื่อง

๑. การประชาสัมพันธ์ เช่น ทำป้ายไฟประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการรับบริการ การทำป้ายสติ๊กเกอร์ประชาสัมพันธ์ติดข้างรถบริการของหน่วยงานกทม. ติดในบริเวณห้างสรรพสินค้า ติดในหน่วยงานต่าง ๆ ของกทม. ติดในศูนย์สุขภาพชุมชน ติดในโรงเรียนกทม. การแนะนำการใช้แอปพลิเคชันผ่านอาสาสมัครเทคโนโลยีเพื่อให้ครอบคลุมในกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนในชุมชน กลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ เป็นต้น

๒. การปรับปรุงระบบ Application ให้ใช้งานง่ายขึ้น

๓. จัดกิจกรรมประกวดการเข้าถึงบริการที่ง่าย สะดวก โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมส่งผลงานเข้าประกวด

แหล่งทุน งบประมาณรายจ่ายประจำปี เงินนอกงบประมาณ

หน่วยงานใดควรรับโจทย์นี้ไปดำเนินการ หรือบูรณาการร่วมกัน

๑. สำนักเขต ฝ่ายปกครอง (งานประชาสัมพันธ์) ฝ่ายพัฒนาชุมชน (ประธานและกรรมการชุมชน)

๒. สำนักงานประชาสัมพันธ์ประชาสัมพันธ์โครงการ

๓. สำนักอนามัย ศูนย์บริการสาธารณสุข ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร

๔. สำนักการแพทย์ ประชาสัมพันธ์โครงการ กลุ่มงานสารสนเทศ และเทคโนโลยี

๕. สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล ดูแลระบบเครือข่าย/ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี

ประชาชนได้ประโยชน์อย่างไร

ประชาชนได้รับบริการได้รวดเร็ว เพิ่มความมั่นใจให้กับประชาชนในการใช้บริการ ทำให้เกิดความพึงพอใจและความเชื่อมั่นในระบบสุขภาพ

โครงการนี้ตอบยุทธศาสตร์ และหรือแผนปฏิบัติการในประเด็นใด

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัย และยืดหยุ่นต่อวิกฤตการณ์

ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๑.๕ เมืองสุขภาพดี (healthy City)

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร

ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๗.๓ การบริหารทรัพยากรบุคคล

ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๗.๕ เทคโนโลยีสารสนเทศ

โครงการนี้จะทำให้มหานครน่าอยู่สำหรับทุกคน ตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในมิติใด และข้อใด

๙ ด้าน ๙ ดี ด้านสิ่งแวดล้อมดี ด้านปลอดภัยดี ด้านสุขภาพดี

ข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร

แพทย์หญิงเลิศลักษณ์ ลีลาเรืองแสง ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์

ข้อเสนอแนะ

๑. ปัจจุบันมีการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพระหว่างสถานพยาบาลทั่วประเทศผ่านแพลตฟอร์ม (Health Link) ซึ่งในอนาคตอันใกล้จะมีการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพร่วมกันระหว่างสำนักการแพทย์ สำนักงานมัย คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาลมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช และสถานพยาบาลในกรุงเทพมหานคร ภายใต้การยินยอมเข้าถึงข้อมูลของประชาชน

๒. นโยบายตรวจสอบสุขภาพฟรี ๑ ล้านคน มีการรณรงค์ให้ผู้เข้ารับบริการโหลดแอปพลิเคชันหมอ กทม. เพื่อตรวจสอบผลการตรวจสุขภาพทางฟิเจอร์สมุสุขภาพด้วยตนเอง ทำให้ยอดการดาวน์โหลดแอปพลิเคชันหมอ กทม. เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ท่านทวีพร โชตินุชิต รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย

จุดเด่น/ชื่นชม

๑. มีความชัดเจน เข้าใจปัญหา สามารถนำเสนอข้อมูลปัญหา ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในเรื่องการให้บริการ เวลารอคอยของผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะ

๑. หัวใจสำคัญของการยกระดับการให้บริการสุขภาพ

- การประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทางการแพทย์มีความเข้าใจ และเข้าถึงการใช้แอปพลิเคชันอย่างถ่องแท้ เพื่อประโยชน์ในการให้คำแนะนำ ให้ข้อมูลแก่ประชาชนผู้รับบริการ

- การประชาสัมพันธ์การใช้แอปพลิเคชันให้ทั่วถึงประชาชน เช่น ตามสื่อออนไลน์ต่างๆ การพัฒนาเครือข่ายคนรุ่นใหม่ให้เป็นอาสาสมัครเทคโนโลยี (อสท.) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางด้านดิจิทัลของประชาชน เช่น การช่วยเหลือประชาชนและผู้สูงอายุในการลงทะเบียนรักษาสิทธิต่างๆ

- การปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ (Service mind) บุคลากรควรได้รับการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการให้บริการอย่างต่อเนื่องโดยให้ความสำคัญกับประชาชนเป็นหลัก

- พัฒนาคุณภาพการให้บริการทางการแพทย์

ท่านพรเพ็ญ จำรูญรัตน์ ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์และพัฒนาระบบบริการสุขภาพ

จุดเด่น/ชื่นชม

๑. การนำแอปพลิเคชันด้านสุขภาพ (หมอกทม. และ SoonRuk BMA) สอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน

๒. มีการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

๑. การนำเสนอสถิติข้อมูลควรมีการอัปเดตให้เป็นปัจจุบัน เช่น ในปี ๒๕๖๖ สถิติการเข้ารับบริการด้านสุขภาพ ในโรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์มากกว่า ๔ ล้านคน และสำนักอนามัยมากกว่า ๑ ล้านคน รวมทั้งสิ้นมากกว่า ๕ ล้านคน ส่วนสถิติการใช้แอปพลิเคชัน หมอ กทม. ในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับนโยบายตรวจสุขภาพฟรี ๑ ล้านคน ที่มีการรณรงค์ให้ผู้เข้ารับบริการโหลดแอปพลิเคชัน หมอ กทม. ทำให้ยอดการดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน หมอ กทม. เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

๒. ศึกษาการใช้งานแอปพลิเคชันอย่างลึกซึ้ง ซึ่งในฟังก์ชันของแอปพลิเคชัน หมอ กทม. มีฟีเจอร์เด่นๆ บนแอปพลิเคชันให้บริการ

อาจารย์สุเทพ ธัญญสิทธิ์

ข้อเสนอแนะ

๑. สามารถเชื่อมโยงข้อมูลสถิติและปัญหามาประกอบการนำเสนอรายงานในระยะเวลาจำกัดได้อย่างครบถ้วน

๒. นำข้อเสนอแนะและมุมมองของผู้บริหารไปปรับใช้ในการทำงาน

บทที่ ๑

บทนำ

แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑) มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข มีระบบสุขภาพที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เพื่อส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเป็นเลิศ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ มีระบบบริการที่เป็นเลิศ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ มีบุคลากรเป็นเลิศ และยุทธศาสตร์ที่ ๔ มีการบริหารเป็นเลิศด้วย ธรรมภิบาล การลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มความเสมอภาคแก่ประชาชน เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติเพื่อให้ได้รับบริการสุขภาพอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในบริการสุขภาพมาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบสุขภาพไทยเพื่อเข้าสู่ประเทศไทย ๔.๐ ส่งผลให้ประชาชนมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี และลดค่าใช้จ่ายภาครัฐ ด้านสุขภาพของประเทศได้ (กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๖๑) โดยแผนยุทธศาสตร์ฯ นี้มีความสอดคล้อง และเชื่อมโยงสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs)

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับความครอบคลุมในการจัดให้มีระบบสุขภาพในทุกระดับของกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) โดยการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุข รวมไปถึง บริการด้านสุขภาพ ของคนเมือง โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ ทำให้คนกรุงเทพฯ มีสุขภาพที่ดี เพิ่มมาตรการการป้องกันด้วยตัวเองจากการออกกกำลังกาย การรักษาสุขภาพ การรักษาอนามัยส่วนตัวและชุมชน รวมทั้งมีการรักษาพยาบาลที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพอย่างครอบคลุมโดยการกำหนดแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัย และยืดหยุ่นต่อวิกฤตการณ์ ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๑.๕ เมืองสุขภาพดี (healthy City) ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร ยุทธศาสตร์ย่อย ๗.๓ การบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาสมรรถนะของทรัพยากรบุคคล ให้มุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพ การพัฒนาการให้บริการของกรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ย่อย ๗.๕ เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการให้บริการของกรุงเทพมหานคร โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาระบบการให้บริการ e-service ของกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นก่อให้เกิดระบบการบริการประชาชนที่มีความสะดวก คล่องตัว และรวดเร็ว เข้าถึงการให้บริการได้ง่าย ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมซึ่งจะเสริมสร้างความพึงพอใจของประชาชนในการเข้ามารับบริการ ปัญหาสาธารณสุขของกรุงเทพมหานครถือเป็นอีกประเด็นใหญ่ เนื่องจากประชากรกรุงเทพมหานครที่มีกว่า ๕.๘ ล้านคน รวมกับประชากรแฝงและนักท่องเที่ยวแล้วกว่า ๑๐ ล้านคน ที่ระบบสาธารณสุข กรุงเทพมหานครต้องรองรับ กรุงเทพมหานครมีโรงพยาบาลในสังกัด ๑๑ แห่ง และคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ๑ แห่ง มีจำนวนเตียง ๓,๓๒๐ เตียง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ มีผู้รับบริการประมาณ ๙๔, ๘๙๘ คนต่อปี คิดเป็นผู้รับบริการทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในจำนวน ๔,๕๕๒,๓๙๔ ครั้งต่อปี รวมถึงมีหน่วยงานปฐมภูมิศูนย์บริการสาธารณสุข ๖๙ แห่งและศูนย์บริการสาธารณสุขสาขา ๗๘ แห่ง ซึ่งมีผู้รับบริการ ทั้งในเวลาราชการ ๖๐๑,๘๑๘ คน หรือ ๑,๖๑๗,๔๖๑ ครั้งต่อปี และนอกเวลาราชการจำนวน ๑๕๕,๗๐๕ คน หรือ ๓๙๗,๕๙๒ ครั้งต่อปี รวมมีผู้รับบริการประมาณ

๖,๑๖๙,๘๕๕ ครั้งต่อปี (สืบค้นวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๓ จาก <https://webportal.bangkok.go.th/health/page/sub/>) กรุงเทพมหานครจึงมีนโยบายการทำงานแบบเส้นเลือดฝอยที่ยึดหลักการเข้าถึงชุมชนเล็กๆ ตามระบบ Sandbox โดยการพัฒนาระบบปฐมนิเทศที่เป็นศูนย์บริการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครที่มี ๖๙ แห่ง ให้เป็นด่านหน้าหรือ ER ของโรงพยาบาล ให้ประชาชนเข้ามาตรวจวินิจฉัย พักรอคอยการได้ หากอาการหนักก็ส่งต่อไปยังโรงพยาบาลแม่ข่าย ๑๒ แห่งของ กทม.ตามนโยบาย Bangkok Health Zoning

การพัฒนาและยกระดับคุณภาพการบริการด้านสุขภาพในกรุงเทพมหานครมีความสำคัญเป็นอันมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรและการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจและสังคมมากมาย กรุงเทพมหานครมีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางของกิจการและการคมนาคม ทำให้การบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพสูงมีความสำคัญอย่างยิ่ง การให้บริการสุขภาพที่ดีจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม และการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้มีคนเข้ามาเมืองมากมาย และต้องการบริการสุขภาพอย่างสะดวกสบายและมีคุณภาพ การพัฒนาระบบสุขภาพในกรุงเทพมหานครจึงเกี่ยวข้องกับการจัดการการเข้าถึงบริการที่มีประสิทธิภาพและสะดวกสบาย เพื่อให้ผู้คนสามารถได้รับบริการสุขภาพที่เหมาะสมและทันสมัย โดยไม่จำเป็นต้องเสียเวลาในการรอคอยหรือเดินทางไกล นอกจากนี้ การพัฒนาระบบสุขภาพยังเกี่ยวข้องกับการเพิ่มความมั่นใจให้กับประชาชนในการใช้บริการ ทำให้เกิดความพึงพอใจและความเชื่อมั่นในระบบสุขภาพของเมือง ดังนั้น การปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการบริการด้านสุขภาพในสถานพยาบาลของกรุงเทพมหานครเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสร้างสังคมที่มีความเอื้อเฟื้อและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับประชาชนในพื้นที่นี้ และยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ และนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้วย โดยมุ่งหวังให้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นการเพิ่มสมรรถนะและความพึงพอใจในการใช้บริการสุขภาพของประชาชนในกรุงเทพมหานครให้มากที่สุด และเชื่อมโยงกับการพัฒนาระบบสุขภาพของชาติให้เป็นที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบสุขภาพที่ยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อให้ประชาชนพึงพอใจบริการด้านสุขภาพของสถานพยาบาลในสังกัด กรุงเทพมหานคร

๒. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการให้บริการยกระดับคุณภาพการบริการสุขภาพสถานพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร

บทที่ ๒

ทิศทางการดำเนินงาน

๑. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่ศึกษา

๑.๑ วิสัยทัศน์

"สถานพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานครมีคุณภาพ สะดวก รวดเร็ว ทันสมัย และเป็นธรรม มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่เพื่อการบริการด้านสุขภาพที่เหมาะสมและมีคุณภาพ"

๑.๒ พันธกิจ

"พวกเราเชื่อในการให้บริการสุขภาพที่มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานสูงสุด โดยให้ความสำคัญกับความสะดวกสบายและความพึงพอใจของผู้รับบริการ เรามุ่งมั่นที่จะใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทันสมัยเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การรักษาที่เหมาะสมและเป็นมิตรต่อผู้รับบริการทุกคน ทุกๆ วัน เรามุ่งมั่นที่จะทำให้การเข้าถึงบริการสุขภาพเป็นเรื่องง่ายและสะดวกสบาย โดยให้บริการอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เรายึดมั่นในหลักธรรมและความเป็นธรรมในการดำเนินงานทุกด้าน พร้อมทั้งทุ่มเทในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถทำงานอย่างมืออาชีพและเต็มใจให้บริการแก่ผู้รับบริการทุกคนอย่างเท่าเทียม"

๑.๓ เป้าหมาย

๑. เพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการด้านสุขภาพด้วยเทคโนโลยี โดยให้บริการที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และปลอดภัย

๒. สร้างชุมชนที่มีการเข้าถึงบริการสุขภาพได้สะดวกและรวดเร็วโดยไม่มีข้อจำกัด ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อการรักษาที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด

๑.๔ ยุทธศาสตร์

๑. พัฒนาระบบบริการสุขภาพระดับพื้นที่ให้เหมาะสมแก่ความต้องการและเงื่อนไขของประชาชนในแต่ละพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร

๒. สร้างโปรแกรมและนโยบายที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการและให้บริการด้านสุขภาพ

๓. สร้างและพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญและสามารถให้บริการสุขภาพที่มีคุณภาพ

๔. สร้างการเสริมสร้างและปรับปรุงนโยบายและกฎหมายที่สนับสนุนการพัฒนาและให้บริการด้านสุขภาพในกรุงเทพมหานคร

๕. สร้างความร่วมมือและเครือข่ายระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาด้านสุขภาพในกรุงเทพมหานคร

๒. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรที่ศึกษา

การวิเคราะห์ปัจจัยยุทธศาสตร์ด้วย SWOT Analysis (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันขององค์กรหรือโครงการ โดยจะวิเคราะห์ปัจจัยที่สำคัญเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการบริการด้านสุขภาพในสถานพยาบาลของกรุงเทพมหานคร:

๑. Strengths (จุดแข็ง):

- สถานบริการสุขภาพที่มีความเชี่ยวชาญและความรู้ทางการแพทย์และการพยาบาล
- มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการให้บริการสุขภาพ
- มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับผู้รับบริการและบุคลากรทางการแพทย์
- มีฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจและวางแผนการบริการ
- ความเชี่ยวชาญของบุคลากร: มีบุคลากรทางการแพทย์และการพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่สำคัญในการให้บริการสุขภาพ
- สถานที่ตั้ง: กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมสุขภาพและมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามและสิ่งอำนวยความสะดวก
- การบริการทางด้านเทคโนโลยี: มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการและให้บริการที่ทันสมัย
- มีแอปพลิเคชันสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมาอย่างเหมาะสมและรอบด้านในการให้บริการด้านสุขภาพ
- มีความเชี่ยวชาญและทักษะในการพัฒนาและดูแลระบบแอปพลิเคชันสารสนเทศ
- มีการสนับสนุนและการลงทุนจากกรุงเทพมหานครในการพัฒนาแอปพลิเคชันสารสนเทศเพื่อให้บริการประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

๒. Weaknesses (จุดอ่อน):

- การบริการอาจไม่ครอบคลุมหรือไม่เพียงพอต่อปริมาณของผู้รับบริการ
- การทำงานและกระบวนการในบางครั้งอาจมีปัญหาเกี่ยวกับความไม่ราบเรียบ
- ขาดแคลนทรัพยากรบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพ
- มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรที่เป็นเหตุให้เกิดความไม่พอใจของผู้รับบริการ
- ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากปัญหาด้านเทคโนโลยี เช่น ปัญหาเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตหรือปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยข้อมูล
- ความยุ่งยากในการนำแอปพลิเคชันสารสนเทศมาใช้ในการบริการ ซึ่งอาจทำให้บางกลุ่มประชาชนไม่สะดวกในการใช้งาน

๓. Opportunities (โอกาส):

- มีโอกาสในการพัฒนาและเพิ่มระดับคุณภาพของบริการสุขภาพในชุมชน
- การใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ
- มีโอกาสในการสร้างพันธมิตรและความร่วมมือกับองค์กรหรือโครงการอื่นเพื่อพัฒนาการให้บริการสุขภาพ
- สามารถใช้แอปพลิเคชันสารสนเทศในการปรับปรุงคุณภาพการบริการด้านสุขภาพได้อย่างสร้างสรรค์ เช่น การให้บริการนัดหมายออนไลน์หรือการส่งผลการตรวจผ่านแอปพลิเคชัน
- มีโอกาสในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของแอปพลิเคชันสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้ใช้ในอนาคต

- สามารถใช้แอปพลิเคชันสารสนเทศในการปรับปรุงคุณภาพการบริการด้านสุขภาพได้อย่างสร้างสรรค์ เช่น การให้บริการนัดหมายออนไลน์หรือการส่งผลการตรวจผ่านแอปพลิเคชัน
- มีโอกาสในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของแอปพลิเคชันสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้ใช้ในอนาคต

๔. Threats (อุปสรรค):

- การแข่งขันจากสถานพยาบาลอื่นในพื้นที่หรือภาครัฐ
- ความเปลี่ยนแปลงในนโยบายหรือกฎระเบียบที่อาจมีผลกระทบต่อการให้บริการสุขภาพ
- ปัญหาทางการเงินหรือค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นที่อาจมีผลต่อการให้บริการแก่ประชาชน
- การเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีและการแข่งขันจากสถานพยาบาลอื่นๆ อาจส่งผลให้แอปพลิเคชันสารสนเทศของกรุงเทพมหานครต้องปรับตัวเพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตลาด

๓. การใช้เครื่องมือวิเคราะห์

การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่มีอยู่ สามารถสร้างกลยุทธ์ในแต่ละคู่ ของ TOWS Matrix จะมีกลยุทธ์ที่แตกต่างออกไปจากกันดังนี้

SO (Strengths-Opportunities) Strategies:

- การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการให้บริการสุขภาพสามารถเป็นโอกาสในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้
- มีแอปพลิเคชันสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมาอย่างเหมาะสมและรอบด้านในการให้บริการด้านสุขภาพ สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงคุณภาพการบริการตามความต้องการของผู้ใช้และผู้รับบริการ

ST (Strengths-Threats) Strategies:

- ความเชี่ยวชาญและความรู้ของบุคลากรในการพัฒนาและดูแลระบบแอปพลิเคชันสารสนเทศ สามารถเป็นปัจจัยในการดูแลความปลอดภัยของข้อมูลและการป้องกันจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เช่น การแข่งขันจากสถานพยาบาลอื่นที่อาจใช้เทคโนโลยีใหม่เพื่อแข่งขัน

WO (Weaknesses-Opportunities) Strategies:

- การทำงานและกระบวนการที่มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่ระมัดระวัง สามารถเป็นโอกาสในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการให้เหมาะสมกับความต้องการและความต้องการของผู้รับบริการ

WT (Weaknesses-Threats) Strategies:

- การบริการที่ไม่ครอบคลุมหรือไม่เพียงพอต่อปริมาณของผู้รับบริการอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้สถานการณ์แทรกแซงและนำมาสู่การแข่งขันจากสถานพยาบาลอื่นในพื้นที่
- ความยุ่งยากในการนำแอปพลิเคชันสารสนเทศมาใช้ในการบริการอาจทำให้บางกลุ่มประชาชนไม่สะดวกในการใช้งาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดการสูญเสียลูกค้าและความเสี่ยงจากการแข่งขันจากสถานพยาบาลอื่น

จากการนำเสนอ TOWS Matrix นี้ องค์กรหรือโครงการสามารถพิจารณาแผนก่อนทำการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในการใช้โอกาสและจัดการกับความเสี่ยงอย่างเหมาะสมตามความเหมาะสมและความสามารถของตนเองได้ เช่น การปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อลดปัญหาที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการสุขภาพในอนาคต โดยให้ความสำคัญและทำให้เกิดผลกระทบที่ดีต่อผู้รับบริการและองค์กรเองได้ดีที่สุด

การใช้ McKinsey ๗-S Framework เพื่อวิเคราะห์การยกระดับคุณภาพการบริการ ด้านสุขภาพในสถานพยาบาลภายใต้การสังกัดของกรุงเทพมหานคร ตามความคาดหวังของประชาชน สามารถทำได้ดังนี้:

๑. Strategy (กลยุทธ์): การเริ่มต้นด้วยการกำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจนเพื่อการยกระดับคุณภาพการบริการด้านสุขภาพ โดยการใช้แอปพลิเคชันสารสนเทศเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาสุขภาพของประชาชน และตระหนักถึงความต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการ เพื่อกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ในการปรับปรุงคุณภาพการบริการ

๒. Structure (โครงสร้าง): ต้องมีการจัดโครงสร้างภายในองค์กรให้เหมาะสม เพื่อให้สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาแอปพลิเคชันสารสนเทศในการยกระดับคุณภาพการบริการด้านสุขภาพ การมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้

๓. Systems (ระบบ): การพัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพเพื่อการดำเนินการและสนับสนุนการทำงานในองค์กร รวมถึงระบบการจัดการข้อมูลและข้อมูลสุขภาพที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงคุณภาพการบริการ

๔. Style (วิธีการ): วิธีการและวัฒนธรรมการทำงานภายในองค์กรจะส่งผลต่อการพัฒนาแอปพลิเคชันสารสนเทศและการปรับปรุงคุณภาพการบริการด้านสุขภาพ การสร้างวัฒนธรรมที่กระตุ้นนวัตกรรมและการสร้างความเป็นผู้นำที่สนับสนุนการพัฒนานั้นจำเป็นอย่างยิ่ง

๕. Shared Values (ค่านิยมร่วม): การกำหนดและส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมในองค์กรที่สอดคล้องกับการพัฒนาแอปพลิเคชัน สารสนเทศและการปรับปรุงคุณภาพการบริการด้านสุขภาพ

๖. Staff (บุคลากร): การพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้แอปพลิเคชันสารสนเทศในการพัฒนาและการบริการด้านสุขภาพ

๗. Skills (ทักษะ): การพัฒนาทักษะและความสามารถในการใช้แอปพลิเคชัน สารสนเทศและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บริการสุขภาพ

๔. แนวทางการพัฒนาการให้บริการสุขภาพสถานพยาบาล

สรุปการแก้ไขปัญหา (Pain Point) และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากยกระดับคุณภาพการบริการในสถานพยาบาลกรุงเทพมหานคร ตามความคาดหวังของประชาชน ด้วยการใช้เทคโนโลยีกรุงเทพมหานครดังนี้

Application Interface

๑. ซับซ้อนและยากต่อการใช้งาน: การอินเทอร์เน็ตเฟสที่มีรายละเอียดน้อยไป มีฟังก์ชันที่ซับซ้อนคือผู้ใช้จะต้องเข้าไปที่ข้อความเพื่อนำรหัสมาบันทึกก่อนเข้าพบแพทย์ ส่งผลผู้ใช้ไม่สามารถใช้งานได้ง่ายและมักจะทำให้สับสน

๒. การตอบสนองจะทำได้เมื่อมีการนัดกับสถาน พยาบาลก่อน ไม่สามารถถามแบบทันทีได้

๓. ความไม่เสถียร: อินเทอร์เน็ตที่มีปัญหาเช่นระบบล่มหรือขัดข้องบ่อยครั้งสามารถทำให้ผู้ใช้สูญเสียความไว้วางใจและหันกลับไปใช้งานแอปพลิเคชันอื่น

๔. ไม่มีการประชาสัมพันธ์ ให้ทั่วถึง อาจทำให้เกิดความรู้สึกว่าแอปพลิเคชันนั้นหมดสิทธิ์ในการใช้งานและอาจทำให้ผู้ใช้หันกลับไปใช้งานแอปพลิเคชันอื่นที่มีประสิทธิภาพมากกว่า

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการที่ผ่านมา

๑. ประชาชนต้องมาเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐด้วยตนเองหรือกรณีผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียงต้องมาพร้อมกับญาติ และใช้เวลาอยู่ที่โรงพยาบาลกว่าครึ่งวัน แต่พบแพทย์เพียง ๑๐-๑๕ นาที

๒. ผู้รับบริการบางกลุ่มอาการควบคุมได้หรือญาติผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียงที่มีอาการคงที่อาจทำให้เสียโอกาสในการทำงานสร้างรายได้ ไม่อยากกลางานหรือหยุดงานเนื่องจากขาดรายได้และเป็นภาระค่าใช้จ่าย ยิ่งค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยังสถานพยาบาล ของกลุ่มผู้สูงอายุหรือผู้ที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ยิ่งมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าปกติ

ข้อร้องเรียนของประชาชน

๑. การเข้าใช้มีขั้นตอนที่ซับซ้อน
๒. บางคนไม่มี Smart Phone
๓. ไม่ทราบว่ามียระบบนี้

ประโยชน์ที่ได้รับจาก Application

๑. ช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงบริการได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องมาที่สถานพยาบาล
๒. ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
๓. สร้างความพึงพอใจต่อการบริการที่ตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้ใช้ได้อย่างเหมาะสม

การยกระดับการเข้ารับบริการผ่าน Application หมอ กทม. และ SoonRuk

Application : หมอ กทม.

สิ่งที่มีปัจจุบัน

- สำหรับการใช้งานของผู้ป่วยครั้งแรก จะต้อง มี HN หรือเลขประจำตัวผู้ป่วยของโรงพยาบาล และจะต้องมีการทำ consent กับโรงพยาบาลที่เวชระเบียนก่อน จึงจะสามารถลงทะเบียนด้วยหมายเลขบัตรประชาชนและเบอร์มือถือ พร้อมเลือกโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีอยู่ทั้งหมด ๑๑ แห่งได้
- ทำเวชระเบียนออนไลน์ได้แต่ไม่สามารถอนุมัติสิทธิ์ได้ในแอปในขั้นตอนเดียว
- การจองคิวยังต้องเข้าไปติดต่อพยาบาลคัดกรอง ส่งต่อเวชระเบียนก่อนจึงจะได้รับการบริการ

การยกระดับการเข้ารับบริการ

- มีช่องทางพิเศษสำหรับผู้รับบริการที่จองคิวผ่าน Application
- จองคิวตรวจกับแพทย์ที่ต้องการพบได้
- ทำเวชระเบียนออนไลน์ และอนุมัติสิทธิการรักษาได้

Application : SoonRuk

สิ่งที่มีปัจจุบัน

- มีบริการ Telemedicine เท่านั้น
- มีขั้นตอนเข้าใช้ที่ซับซ้อน
- ผู้รับบริการบางกลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้สูงอายุ ไม่มีความเข้าใจในการใช้งาน

การยกระดับการเข้ารับบริการ

- ลดขั้นตอนการเข้าใช้งานโดยใช้เลข ID เป็น Password แทนเลข OTP ที่ส่งมาทางข้อความเพื่อรับสายของแพทย์
- ควรมี Function เพิ่ม เช่นการทำเวชระเบียนออนไลน์, เมนูตรวจสอบสิทธิการรักษา, เมนูติดต่อพยาบาลเยี่ยมบ้าน
- ถ้าเป็นไปได้ควรมี Application เดียวกับ “หมอ กทม.” เพื่อความสะดวกในการจำของผู้ใช้บริการ

๕. เป้าหมาย (กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต และ ตัวชี้วัด ที่สอดคล้องกับรายงานการศึกษา)

เป้าหมาย

พัฒนาการบริการด้านสุขภาพให้มีคุณภาพและเป็นที่พึงพอใจของประชาชน โดยใช้เทคโนโลยีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมและพัฒนาการรวมแอปพลิเคชัน เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการใช้บริการของประชาชนภายใน ๖ เดือน – ๑ ปี

ผลผลิต

๑. การลดเวลาที่ใช้ในการรอคอยในการรับบริการ วัดโดยเวลาที่เฉลี่ยที่ผู้รับบริการใช้ในการรอคอยก่อนการตรวจหรือรับการรักษา โดยใช้เทคโนโลยีหมอ กทม. เพื่อนำเสนอตารางนัดหรือระบบจองออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ

๒. การเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจวินิจฉัย วัดโดยการลดเวลาที่ใช้ในการระบุวินิจฉัยของโรคหรือสถานะสุขภาพของผู้รับบริการ โดยใช้เทคโนโลยีหมอ กทม. ที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลและการสื่อสารระหว่างบุคลากรทางการแพทย์

๓. การปรับปรุงการสื่อสารระหว่างผู้รับบริการและบุคลากรทางการแพทย์ วัดโดยร้อยละของผู้รับบริการที่รายงานว่าพึงพอใจกับการสื่อสารกับบุคลากรทางการแพทย์ โดยใช้เทคโนโลยีที่ช่วยในการสื่อสารระหว่างทีมงานผู้ให้บริการและผู้รับบริการ เช่น แพลตฟอร์มการสื่อสารแบบออนไลน์หรือแอปพลิเคชันสำหรับการพูดคุยกับแพทย์

๔. ได้แอปพลิเคชัน “หมอ กทม.” ที่มีตัวเลือก SoonRuk BMA ที่หน้าจอหลัก และสามารถเข้าใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างศูนย์บริการสาธารณสุขและโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร

๕. มีช่องทางพิเศษสำหรับผู้รับบริการที่จองคิวผ่านแอปพลิเคชัน “หมอ กทม.”

ตัวชี้วัด

๑. เวลารอคอยเฉลี่ยของผู้รับบริการก่อนได้รับบริการไม่เกิน ๑๕ นาที

๒. เวลาที่ใช้ในการระบุวินิจฉัยโรคหรือสถานะสุขภาพของผู้รับบริการ ๑ ชั่วโมง

๓. ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในการใช้บริการผ่านแอปพลิเคชัน “หมอ กทม.” ร้อยละ ๘๐

บทที่ ๓

แผนงาน โครงการ งบประมาณ

ชื่อโครงการ การยกระดับคุณภาพการบริการด้านสุขภาพในสถานพยาบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักอนามัย และสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๑. ความสำคัญที่มา

กรุงเทพมหานคร มีสถานพยาบาลในสังกัด ดังนี้ โรงพยาบาลจำนวน ๑๑ แห่ง และคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช จำนวน ๑ แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุขจำนวน ๖๙ แห่ง และศูนย์บริการสาธารณสุขสาขา จำนวน ๗๘ แห่ง สถิติการใช้บริการในปีที่ผ่านมาพบว่า มีผู้มารับบริการจำนวน ๖,๑๖๙,๘๕๕ ครั้งต่อปี และจากการรวบรวมสถิติข้อมูลเรื่องร้องเรียนผ่านแอปพลิเคชัน ทราฟฟี่ฟองดูว์ พบว่าประชาชนมีความต้องการ การช่วยเหลือด้านการแพทย์และสาธารณสุข ทั้งจากสำนักการแพทย์และสำนักอนามัย เป็นจำนวน ๒,๖๘๓ เรื่อง โดยสามารถจำแนกเป็นเรื่องการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ จำนวน ๑๘๗ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๗ ของเรื่องร้องเรียนทั้งหมด และพบว่าในสื่อสังคมออนไลน์มีการให้ความเห็นเกี่ยวกับการรับบริการสุขภาพ เรื่องความสะดวกรวดเร็ว ระยะเวลารอคอย ของสถานพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่เป็นไปตามความคาดหวัง เป็นจำนวนร้อยละ ๕ โดยประมาณ กรุงเทพมหานครได้จัดทำแอปพลิเคชันเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน คือ แอปหมอ กทม. และ แอป Soonruk BMA ซึ่งปัจจุบันมีสถิติการใช้แอปพลิเคชันดังกล่าว รวมกันทั้งสิ้นจำนวน ๑๐๘,๙๓๐ การดาวน์โหลด จากตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายังมีประชาชนเข้าใช้บริการเป็นจำนวนน้อย จากสาเหตุ เช่น การประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ ขั้นตอนการลงทะเบียนใช้แอปพลิเคชันยุ่งยาก และมีแอปพลิเคชันหลากหลายและแต่ละแอปพลิเคชันไม่มีความเชื่อมโยงข้อมูลซึ่งกันและกัน

๒. วัตถุประสงค์

๑. ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของสถานพยาบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้สะดวก รวดเร็ว
๒. ลดความแออัดของสถานพยาบาล
๓. ลดระยะเวลารอคอย
๔. สถานพยาบาลมีข้อมูลเชื่อมโยงกัน

๓. เป้าหมาย

๑. เพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพให้กับประชาชนทุกชั้นชาติและทุกช่วงวัยในกรุงเทพมหานคร
๒. สร้างระบบบริการสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพสูง ให้ประชาชนได้รับการรักษาและการดูแลสุขภาพที่เหมาะสม
๓. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสะดวกสบายให้กับประชาชน
๔. สร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับระบบสุขภาพในกรุงเทพมหานคร โดยการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและการจัดการทรัพยากรทางการเงิน

๕. สร้างการร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาและบริการด้านสุขภาพให้เต็มศักยภาพ

๔. แนวทางการพัฒนา หรือวิธีดำเนินการ

การเข้าถึงบริการสุขภาพด้วยแอปพลิเคชัน

๑. รวมแอปพลิเคชัน หมอ กทม. , SoonRuk BMA

๒. ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลทุกแพลตฟอร์ม (เช่น Tiktok , Facebook , Line) / ประชาสัมพันธ์ ทุกสำนักงานกทม. , สำนักงานเขต ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผ่านทุกรูปแบบทุกเครือข่าย / ประชาสัมพันธ์ เชิงรุก ตามชุมชนผ่านเครือข่ายต่าง ๆ เช่น ประธานชุมชน ประธานชมรม อาสาสมัครสาธารณสุขทุก ศบส.

๓. ทำป้ายไฟ AI นำทางเข้ารับบริการให้ตรงแผนกที่ต้องการในโรงพยาบาลที่มาใช้บริการตามคิวที่ได้รับจาก ใน Application

ขั้นตอนการพัฒนาแอปพลิเคชัน "หมอ กทม." และ "Soonruk BMA" สามารถแบ่งเป็นขั้นตอนหลักๆ ได้ดังนี้

๑. วางแผนและวิเคราะห์ความต้องการ

๑.๑ กำหนดวัตถุประสงค์ของแอปพลิเคชัน “หมอ กทม.” และ “Soonruk BMA” ให้เป็นแอปพลิเคชันเดียวกัน และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลของผู้ใช้บริการระหว่างโรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานแพทย์และศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดสำนักอนามัยได้ เช่น การรับนัดหมอออนไลน์ การเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลสุขภาพของผู้ใช้ การแจ้งเตือนการนัดหมอ ข้อมูลการรักษาพยาบาล เป็นต้น

๑.๒ วิเคราะห์ผู้ใช้และลักษณะการใช้งาน เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายรวบรวมความต้องการของสำนักงานแพทย์ สำนักอนามัย ผู้ดูแลระบบ และผู้ให้บริการ เพื่อให้แอปพลิเคชันตอบสนองความต้องการและเป็นไปตามแผนกำหนด

๒. ออกแบบและพัฒนา

๒.๑ ออกแบบโครงสร้างและส่วนประกอบของแอปพลิเคชัน เช่น การออกแบบโมเดลข้อมูลสำหรับการพัฒนาแอปพลิเคชันที่สามารถทำงานได้ทั้งบน iOS และ Android

๒.๒ พัฒนาฟีเจอร์ต่าง ๆ ตามความต้องการ เช่น การจองนัดหมอ, การแจ้งเตือนผู้ใช้หรือระบบค้นหาแพทย์ ประวัติการรักษาพยาบาล การค้นหาสถานพยาบาลใกล้เคียง การรับ - ส่งต่อผ่านระบบออนไลน์

๓. ทดสอบและปรับปรุง

๓.๑ ทดสอบแอปพลิเคชันอย่างละเอียดเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประสิทธิภาพในการใช้งาน

๓.๒ รับความคิดเห็นจากผู้ใช้บริการ ผู้ดูแลระบบ และทำการปรับปรุงตามความต้องการ เช่น การปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓.๓ ทดสอบความปลอดภัยและการทำงานของแอปพลิเคชันเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลและระบบมีความปลอดภัย

๔. การเผยแพร่และใช้งาน

๔.๑ แนะนำเผยแพร่แอปพลิเคชันให้กับผู้ใช้บริการ เช่น โรงพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักงานเขตการโปรโมทออนไลน์ ผ่านช่องทางต่างๆ และการโปรโมทอื่นๆ จากทุกช่องทาง

๔.๒ ดูแลรักษาแอปพลิเคชันอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการปรับปรุงและการสำรองข้อมูลเพื่อป้องกันข้อมูลจากการสูญหาย และการโจรกรรมข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

๔.๓ ปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดตามความต้องการของผู้ใช้และเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้แอปพลิเคชันมีความสมบูรณ์และตอบสนองกับความต้องการของผู้ใช้งานอย่างเหมาะสม

๕. การประชาสัมพันธ์

๕.๑ เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแอปพลิเคชัน

๕.๑.๑ อธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของแอปพลิเคชัน เช่น การให้บริการเพื่อช่วยให้ประชาชนได้รับบริการทางการแพทย์ได้อย่างรวดเร็วและสะดวกสบาย สามารถใช้งานได้ทุกสถานพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร

๕.๑.๒ ระบุคุณสมบัติหลักและฟังก์ชันของแอปพลิเคชัน เช่น การนัดหมายออนไลน์ การเรียกรักษาพยาบาลที่บ้าน การให้คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ

๕.๒ การสื่อสารเกี่ยวกับความปลอดภัยและความเชื่อถือได้

๕.๒.๑ อธิบายเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยที่ถูกใช้ในแอปพลิเคชัน เช่น การเข้ารหัสข้อมูล ความเป็นส่วนตัวของข้อมูลผู้ใช้

๕.๒.๒ ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลทางการแพทย์และข้อมูลสุขภาพที่ใช้ในแอปพลิเคชัน เพื่อเสริมความเชื่อถือในข้อมูล

๕.๓ การเน้นคุณค่าและประโยชน์ของการใช้งาน

๕.๓.๑ โปรโมทประสิทธิภาพและความสะดวกสบายของการใช้แอปพลิเคชัน เช่น ประหยัดเวลาในการรอคิวที่โรงพยาบาล ลดความเสี่ยงในการติดเชื้อ

๕.๓.๒ เน้นคุณค่าของการมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้ใช้แอปพลิเคชันกับบริการทางการแพทย์

๕.๔ การสนับสนุนและการแก้ไขปัญหา

๕.๔.๑ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการใช้งานและการแก้ไขปัญหาที่เป็นไปได้ เพื่อให้ผู้ใช้งานมีประสบการณ์การใช้งานที่ดี

๕.๔.๒ มีช่องทางการติดต่อและการสนับสนุนเพื่อช่วยเหลือผู้ใช้ที่มีปัญหาหรือข้อสงสัย ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๕.๕ การใช้สื่อออนไลน์

๕.๕.๑ ใช้สื่อสังคมออนไลน์และแพลตฟอร์มอื่นๆ เพื่อโปรโมทและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแอปพลิเคชัน

๕.๕.๒ สร้างเนื้อหาที่น่าสนใจ เช่น วิดีโอการใช้งาน รีวิวผู้ใช้บทความเกี่ยวกับสุขภาพ

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

๑. ปรับปรุงแอปพลิเคชัน ใช้เวลาประมาณ ๖ เดือน (นับจากการทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงาน)

๒. ทดสอบระบบ และปรับแก้ระบบ ใช้เวลา ๑ เดือน

๖. งบประมาณ

๖.๑ การประชาสัมพันธ์ เช่น ทำป้ายไฟประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการรับบริการ การทำป้ายสติ๊กเกอร์ประชาสัมพันธ์ติดข้างรถบริการของหน่วยงานกทม. ติดในบริเวณห้างสรรพสินค้า ติดในหน่วยงานต่าง ๆ ของ กทม. ติดในศูนย์สุขภาพชุมชน ติดในโรงเรียนกทม. ทำป้ายไฟ AI นำทางเข้ารับบริการ เป็นต้น

๖.๒ การปรับปรุงระบบ Application ให้ใช้งานง่ายขึ้น

๖.๓ จัดกิจกรรมประกวดการเข้าถึงบริการที่ง่าย สะดวก โดยให้ประชาชนส่งผลงานเข้าประกวด

๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ ประชาชนได้รับบริการได้รวดเร็ว

๗.๒ เพิ่มความมั่นใจให้กับประชาชนในการใช้บริการ ทำให้เกิดความพึงพอใจ

๗.๓ สร้างความเชื่อมั่นในระบบสุขภาพ

๘. แนวทางติดตามประเมินผล

จำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นจากแอปพลิเคชัน หมอ กทม.

๙. ปัญหาและอุปสรรค

๙.๑ ปัญหาด้านเทคโนโลยี เช่น ปัญหาเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตหรือปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยข้อมูล

๙.๒ ความยุ่งยากในการนำแอปพลิเคชันสารสนเทศมาใช้ในการบริการ ซึ่งอาจทำให้ประชาชนบางกลุ่มไม่สะดวกในการใช้งาน

๙.๓ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทำให้ต้องมีการอัปเดตระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

บรรณานุกรม

สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร. (๒๕๖๕). คู่มือการใช้งานระบบ *Telemedicine* สำหรับสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร. สืบค้นวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๗ จาก https://webportal.bangkok.go.th/user_files/๒๕๖๒/๑๐๑๒๓๓๒๙๐๙๖๕๖๗๑๖๓๑๑๘๒๑๓.๘๗๘๔๑๔๗๗.pdf

สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร.(๒๕๖๖). สถิติจำนวนผู้ป่วยปีงบประมาณ ๒๕๖๖. สืบค้นวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๗ จาก <https://webportal.bangkok.go.th/health/page/sub/>

ภาคผนวก

กชม

การยกระดับคุณภาพ การบริการด้านสุขภาพ ในสถานพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร

1

สถานพยาบาล ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

กชม

สำนักงานแพทย์

- โรงพยาบาลกลาง
- โรงพยาบาลตากสิน
- โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
- โรงพยาบาลหลวงพ่อทวีศักดิ์ ชุตินฺธโร อุทิศ
- โรงพยาบาลเวชการุณย์รัศมี
- โรงพยาบาลราชพิพัฒน์
- โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร
- โรงพยาบาลศิริราช
- โรงพยาบาลผู้สูงอายุบางขุนเทียน
- โรงพยาบาลคลองสามวา
- โรงพยาบาลบางนากรุงเทพมหานคร

จำนวน 11 โรงพยาบาล

สำนักอนามัย

- ศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน 69 แห่ง
- ศูนย์บริการสาธารณสุขสาขา จำนวน 77 แห่ง

คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

2

การยกระดับคุณภาพบริการด้านสุขภาพ

1. คุณภาพการรักษาพยาบาล
2. การเข้าถึงบริการสุขภาพ
3. โครงสร้าง อาคาร และสภาพแวดล้อมในสถานพยาบาล
4. การให้ข้อมูล และการสื่อสาร
5. มาตรฐานสถานพยาบาล

5

ปัญหาสำคัญ (Big Pain Point)

1. ระยะเวลาารอคอยในการรับบริการ
2. ความสะดวกรวดเร็วในการเข้ารับบริการ
3. การสื่อสาร (ของผู้รับบริการ และผู้ให้บริการ)

6

สถิติการใช้แอปพลิเคชัน

108,930 การดาวน์โหลด
64,985 ลงทะเบียนใช้งาน

มากกว่า 1,000 การดาวน์โหลด
1,000 ลงทะเบียนใช้งาน

7

หมอ กทม.

- **ใบกำกับของแพทย์**
เอกสารการให้บริการของแพทย์ฉบับ
เพื่อใช้ยืนยันการให้บริการในแอป
จากที่บ้านหรือที่อื่น ก่อนมาที่โรงพยาบาล
- **ตรวจสอบสิทธิ์**
ใช้สำหรับตรวจสอบสิทธิการรักษา
จาก สปสช. ในปัจจุบันเป็นสิทธิการรักษาประเภท
ไทยและสถานพยาบาลใด
- **บริจาค**
ทำบุญ ส่งต่อชีวิตให้ผู้ป่วย
ง่าย ๆ ผ่านแอป หมอ กทม.
- **ลงทะเบียนตรวจรักษา**
แจ้งความจำนงค์ขอรับการตรวจ
แบบไม่มีการนัดหมาย (walk-in)
- **ตรวจสอบสถานะคิวตรวจ**
แจ้งจำนวนคิวที่รอดและสิ้นของการ
ให้บริการในแต่ละวัน
- **Telemedicine**
ใช้สำหรับการ Telemedicine เพื่อตรวจรักษา
- **ชำระเงิน**
สะดวก ปลอดภัย เชื่อมต่อผ่าน K PLUS,
QR Code หรือบัตรเครดิต/เดบิต
- **แจ้งเหตุฉุกเฉิน**
แจ้งเหตุฉุกเฉินไปยังศูนย์บริการ 1669

8

SOONRUK BMA

ผู้ได้รับผลกระทบ

ประชาชนที่มารับบริการ
ในสถานพยาบาล
ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

บุคลากร
ทางการแพทย์
และสาธารณสุข

ผลจากการรวมแอปพลิเคชัน

1. การเชื่อมโยงข้อมูลบริการด้านสุขภาพ
2. ความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลการรับบริการ
3. ลดระยะเวลาในการรอคอยของผู้รับบริการ
4. ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ

การลดผลกระทบจากช่องทางด่วน

ก่อนปรับปรุง

หลังปรับปรุง

เพิ่มประชาสัมพันธ์ ณ จุดทางด่วน หมอ กทม. ในการเข้าใช้งาน และจูงใจเพื่อให้
ผู้รับบริการดาวโหลดแอปพลิเคชัน หมอ กทม. เพิ่มมากขึ้น

การใช้งบประมาณ

การประชาสัมพันธ์

การปรับปรุงระบบ
แอปพลิเคชัน

การจัดกิจกรรม
ประกวด ต่าง ๆ

15

การบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

1. สำนักเขตฝ่ายปกครอง
(งานประชาสัมพันธ์)
ฝ่ายพัฒนาชุมชน
(ประธานและกรรมการ)

2. สำนักงานประชาสัมพันธ์
(ประชาสัมพันธ์โครงการ)

3. สำนักงานมัคคุฏ์บริการ
สาธารณสุขชมรมอาสาสมัคร
สาธารณสุข กรุงเทพมหานคร

4. สำนักการแพทย์
(ประชาสัมพันธ์โครงการ)
กลุ่มงานสารสนเทศและ
เทคโนโลยี (ดูแลระบบ)

5. สำนักยุทธศาสตร์และ
ประเมินผล
(ดูแลระบบเครือข่าย / ระบบ
สารสนเทศและเทคโนโลยี)

16

สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์พัฒนา กรุงเทพมหานคร

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างเมืองปลอดภัยและยืดหยุ่นต่อวิกฤตการณ์
 - ยุทธศาสตร์ย่อยที่ 1.5 เมืองสุขภาพดี (healthy City)
2. ยุทธศาสตร์ที่ 7 การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร
 - ยุทธศาสตร์ย่อย 7.5 เทคโนโลยีสารสนเทศ

17

18

แอปพลิเคชัน “หมอ กทม.” และ “SoonRuk BMA”

๑. แอปพลิเคชัน “หมอ กทม.” ในโครงการ Smart OPD เป็นความร่วมมือของสำนักงานแพทย์ กทม. และธนาคารกสิกรไทย เพื่อพัฒนาการให้บริการผู้ป่วยผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในการให้บริการผู้ป่วยที่เข้ารับบริการสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งแอปฯ “หมอ กทม.” ในโครงการ Smart OPD เป็นหนึ่งในของขวัญกทม.ปีใหม่ ที่กรุงเทพมหานครจะส่งมอบให้กับประชาชนพื้นที่กรุงเทพฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาพยาบาล ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการแพทย์ ประวัติการเจ็บป่วยของตนเอง และมีความรู้ในการดูแลสุขภาพของตนเองได้อย่างถูกต้อง ที่ผ่านมาระบบสาธารณสุขมีการพัฒนาระบบดิจิทัล ยิ่งช่วงสถานการณ์การระบาดโควิด๑๙ ยิ่งต้องให้บริการทางการแพทย์ผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น เช่น การจองวัคซีน ระบบการแพทย์ทางไกล เป็นต้น ทั้งนี้ ธนาคารกสิกรไทย มีความตั้งใจและยินดีเป็นอย่างยิ่งในการผลักดันการแพทย์ดีๆ เข้าถึงคนไทยมากขึ้น ยกตัวอย่าง โครงการ Smart OPD ที่ร่วมกับกรุงเทพมหานคร โดยมีแอปฯ หมอ กทม. เป็นเครื่องมือสำคัญ ที่จะทำให้ผู้ป่วยนอกกว่า ๔ ล้านคนต่อปีได้ใช้บริการของรพ. อย่างสะดวกและรวดเร็ว “แอปฯ” นี้เป็นการรวบรวมข้อมูลสุขภาพให้เป็นระเบียบ และอยู่บนมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งผู้ใช้บริการเพียงดาวน์โหลดแอปฯ หมอ กทม. เพียงแอปฯ เดียว ก็จะสามารถเข้าถึงบริการของ รพ.ในสังกัดสำนักงานแพทย์ กทม.ทั้ง ๑๑ แห่ง โดยข้อมูลจะมาแสดงที่แอปฯ ซึ่งออกแบบให้ใช้งานง่าย ทั้งการนัดหมายแพทย์ แจ้งเตือนนัดหมาย และเมื่อถึงรพ.ก็ยังสามารถรอคอย และยังสามารถชำระเงินผ่านระบบอีเพย์เมนต์ โดยแอปพลิเคชัน “หมอ กทม.” มุ่งยกระดับการให้บริการทางการแพทย์ของ กทม. ใน ๓ แกนหลัก คือ

๑. การเชื่อมต่อข้อมูลจาก ฐานข้อมูลกลางของโรงพยาบาล (Hospital Information System: HIS) มาแสดงที่แอปพลิเคชัน ทำให้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงประวัติสุขภาพและการรักษาได้ด้วยตนเอง เพิ่มประสิทธิภาพการรักษาและการรับบริการทางการแพทย์

๒. การสร้างประสบการณ์ใช้บริการผ่านแอปพลิเคชันที่ ใช้งานง่าย รวดเร็ว ผู้ใช้บริการสามารถทำได้ด้วยตนเอง ทั้งในและนอกสถานที่ของโรงพยาบาล

๓. การเชื่อมโยง ระบบชำระเงินและบริการทางการเงินต่างๆ ที่เสี่ยงสัมผัสเงินสด

นอกจากนี้ แอป “หมอ กทม.” ยังพร้อมอำนวยความสะดวกให้ประชากรผู้ใช้บริการ และบุคลากรทางการแพทย์ผ่านบริการต่างๆ มากมาย อาทิ

- นัดหมายพบแพทย์ ตรวจสอบรายการนัดหมาย แจ้งเตือนการนัดหมาย และกดรับบัตรคิวในแอป

- ตรวจสอบสิทธิการรักษาพยาบาล อาทิ สิทธิบัตรทอง สิทธิประกันสังคม และสิทธิข้าราชการ

- ตรวจสอบสถานะคิวตรวจ แจ้งลำดับคิว และขั้นตอนการให้บริการในโรงพยาบาล

- ลงทะเบียนตรวจรักษา บริการลงทะเบียนตรวจรักษาโรค จองวันเข้ารับการตรวจรักษา

ได้ง่ายผ่านแอป

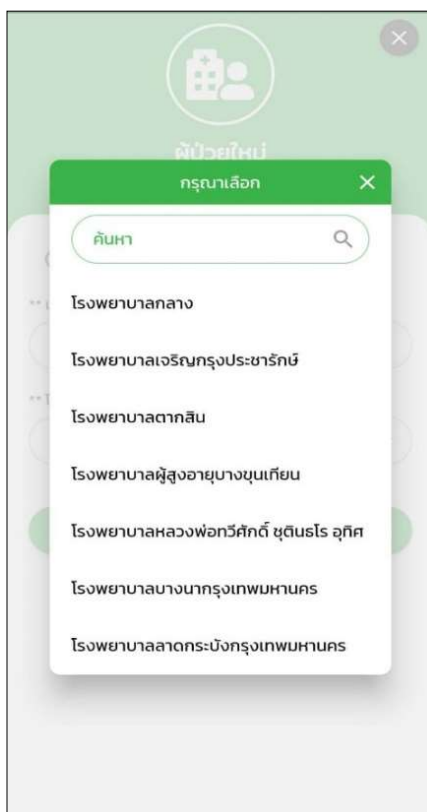
- ประวัติการรักษา ตรวจสอบผลวินิจฉัยโรค ประวัติการแพ้ยา/วัคซีน ประวัติรับยา ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถรับบริการจากสถานพยาบาลอื่นได้สะดวก โดยเรียกดูข้อมูลการรักษาได้เอง โดยไม่ต้องมาโรงพยาบาล

- แจ้งเหตุเจ็บป่วยฉุกเฉิน ด้วยพีเจอาร์แจ้งเหตุเจ็บป่วยฉุกเฉิน พร้อมแชร์โลเคชันเพื่อขอรับการช่วยเหลือจากศูนย์เอร์วีน

- ตรวจรักษาออนไลน์ บริการตรวจรักษาด้วยระบบโทรเวชกรรม (Tele-medicine) โดยสามารถตรวจรักษา ติดตามอาการ ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการใช้ยาจากแพทย์ผ่านระบบวิดีโอคอล (VDO Call) โดยไม่ต้องมาโรงพยาบาล ผู้ใช้บริการสามารถรับยาผ่านไปรษณีย์หรือรับด้วยตนเองที่ร้านยาใกล้บ้าน

ขั้นตอนการใช้งาน

แอปฯ หมอ กทม.เป็นแอปฯ ที่ทางกรุงเทพมหานครอยากจะให้เข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาความแออัดเวลาที่เราต้องไปรอคิวตรวจในโรงพยาบาล พร้อมช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องอื่นๆ ด้วย จึงได้ชวน KBank ที่มีประสบการณ์ในการนำดิจิทัล เทคโนโลยีมาช่วยยกระดับให้บริการของสาธารณสุขกับโรงพยาบาลรัฐหลาย ๆ แห่งมาร่วมกันพัฒนา โดยการใช้งานแอปฯ นี้ นอกจากจะช่วยอำนวยความสะดวกจากการใช้บริการของโรงพยาบาลแล้ว ยังสามารถเชื่อมข้อมูลต่างๆ ระหว่างโรงพยาบาลกับคนไข้ เช่น ประวัติการรักษา, การรับ-จ่ายยา, ระบบชำระเงิน ฯลฯ ให้เป็นระบบเดียวกัน เพื่อให้เราจะได้ใช้ข้อมูลนี้ได้เมื่อไปรักษาที่โรงพยาบาลอื่นๆ ได้ง่าย โดยไม่ต้องเสียเวลามาขอประวัติซ้ำแล้วซ้ำเล่าด้วย สำหรับการใช้งานของผู้ป่วยใหม่ที่เพิ่งใช้งานแอปฯ นี้เป็นครั้งแรก จะต้องมีการลงทะเบียนด้วยหมายเลขบัตรประชาชนและเบอร์มือถือ พร้อมเลือกโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอยู่ทั้งหมด ๑๑ แห่ง ผู้ป่วยอยู่ใกล้หรือสะดวกใช้บริการโรงพยาบาลไหนสามารถเลือกโรงพยาบาลนั้นได้

รายชื่อโรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร

๑. โรงพยาบาลกลาง
๒. โรงพยาบาลตากสิน
๓. โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
๔. โรงพยาบาลหลวงพ่отวิศศักดิ์ ชูตินธรโร อุทิศ
๕. โรงพยาบาลเวชการุณย์รัศมี
๖. โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร
๗. โรงพยาบาลราชพิพัฒน์
๘. โรงพยาบาลสิรินธร
๙. โรงพยาบาลผู้สูงอายุบางขุนเทียน
๑๐. โรงพยาบาลคลองสามวา
๑๑. โรงพยาบาลบางนากรุงเทพมหานคร

หน้าจอหลัก

เมื่อลงทะเบียนเรียบร้อยแล้วก็จะเข้าสู่หน้าจอหลักของแอปฯ ซึ่งจะมีตัวเลือกสำหรับใช้งานด้านต่างๆ มีทั้งข้อมูลส่วนตัวที่เราควรจะเข้าไปกรอกก่อน เพื่อที่ข้อมูลดังกล่าวจะได้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อใช้เวลาเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้นมาแล้วต้องไปใช้บริการจากโรงพยาบาลจะสามารถดึงข้อมูลของเรามาได้ทันที ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของผู้ติดต่อ, ที่อยู่, อาหาร/ยาที่แพ้, โรคประจำตัว เป็นต้น

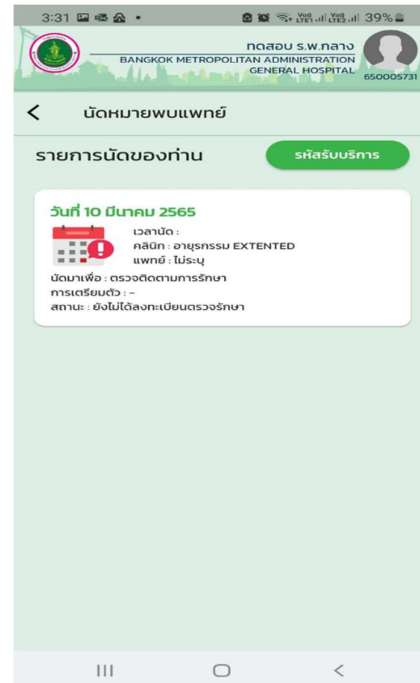
รายการหลัก

หัวข้อ รายการหลัก จะเป็นตัวเลือกสำหรับการใช้งานต่างๆ ของแอปฯ หมอ กทม. มีรายการ ดังนี้

การลงทะเบียนตรวจรักษา : ในตัวเลือกนี้เราสามารถลงทะเบียนเพื่อเข้ารับการตรวจได้ตั้งแต่ที่บ้านเลย ว่าต้องการรับบริการด้านไหน ไม่ว่าจะเป็นอายุรกรรมทั่วไป, ตา หู คอ จมูก, โรคเลือด / มะเร็ง, ตรวจสุขภาพ ฯลฯ นอกจากนี้ยังเลือกได้อีกว่าจะนำผู้ป่วยไปด้วยวิธีไหน เดินมาเองได้, ต้องอุ้ม, ต้องใช้รถเข็น หรือรถนอน เมื่อตอนมาถึงโรงพยาบาล ทางเจ้าหน้าที่จะได้จัดเตรียมอุปกรณ์เอาไว้ให้

ตรวจสอบสิทธิ์ : บอกข้อมูลของสิทธิ์ในการรักษาพยาบาลที่เราสามารถใช้ได้ อย่างเช่น สิทธิ์ประกันสังคม สิทธิ์บัตรทอง สิทธิ์ข้าราชการ เป็นต้น

ตรวจสอบรายการนัดหมาย : แจ้งเตือนการนัดหมาย และกดรับรหัสรับบริการในแอปฯ โดยผู้ป่วยไม่ต้องห่วงว่าจะทำใบนัดหาย แล้วจำนวนที่ที่ต้องหาหมอไม่ได้ เพราะสามารถเปิดดูจากแอปฯ ได้ทันที และในแอปฯ ยังแจ้งเตือนว่าเรามีนัดหมายอีกด้วย

ตรวจสอบสถานะคิวตรวจ : แจ้งลำดับสถานะของการรอรับบริการและขั้นตอนการใช้บริการในโรงพยาบาลโดยจะมีโชว์ในแอปฯ ซึ่งสามารถดูได้เลยว่าตอนนี้ถึงคิวที่เท่าไรแล้ว หากยังไม่ถึงคิวเราจะออกไปเข้าห้องน้ำ หรือออกไปซื้อของข้างนอกฆ่าเวลาไปก่อนก็ได้ พอใกล้ๆ ถึงคิวค่อยเดินกลับเข้ามา ไม่ต้องนั่งรอนานๆ หน้าห้องตรวจเหมือนเดิม ช่วยลดความแออัดบริเวณหน้าห้องตรวจลงไปได้เหมาะกับสถานการณ์ในช่วงนี้

ชำระเงิน : จะบอกข้อมูลว่าที่เรามารับบริการในวันนี้ จะต้องชำระค่าบริการเท่าไรบ้าง โดยสามารถเลือกชำระผ่าน K PLUS, โอนเงินผ่าน Thai QR Code หรือจะเลือกชำระด้วยบัตรเครดิต/บัตรเดบิต ผ่านทางแอปฯ หมอ กทม. ก็ได้

สำหรับฟีเจอร์การชำระเงิน เปิดให้เริ่มใช้ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ ซึ่งฟีเจอร์นี้ทาง KBank พัฒนาขึ้นเพื่อให้ตอบโจทย์ยุค Cashless Society เพื่อเลี่ยงการสัมผัสเงินสดนั่นเอง

Tele-medicine : หรือบริการตรวจรักษาด้วยระบบโทรเวชกรรม ตัวเลือกนี้จะเป็นการพบแพทย์เพื่อขอคำปรึกษาผ่านวิดีโอคอลล์ ฟีเจอร์นี้จะเป็นการทำงานร่วมกับแอปฯ MorBMA ที่มีการให้บริการอยู่แล้ว (โหลดจาก Google Play Store / App Store ได้เลย) ซึ่งการใช้งาน Tele-medicine ทางแพทย์จะเป็นคนวิดีโอคอลล์ไปหาคนไข้ตามที่ได้นัดเวลากันเอาไว้ (จะมีรหัสยืนยันก่อนเข้าวิดีโอคอลล์ด้วย) โดยฟีเจอร์นี้เหมาะสำหรับผู้ป่วยที่ต้องรักษาต่อเนื่องและต้องให้แพทย์ติดตามอาการในกรณีที่ไม่ใช่เรื่องร้ายแรง จะได้ไม่ต้องออกจากบ้านเพื่อไปโรงพยาบาลเอง และหลังจากนั้นสามารถเลือกรับยาทางไปรษณีย์ หรือร้านขายยาใกล้บ้านได้เลยด้วย

แจ้งเหตุเจ็บป่วยฉุกเฉิน : ที่เป็นปุ่มแดง ๆ มีรูปรถพยาบาล อันนี้ถ้าไม่ฉุกเฉินจริงอย่าไปโดนเข้านะครับ เพราะเมื่อกดแล้วมันจะส่งข้อมูลของคนไข้พร้อมตำแหน่งไปที่ศูนย์เอร์วินเพื่อสอบถามและประเมินอาการเบื้องต้น หากจำเป็นก็จะส่งรถมารับคนไข้ทันที ซึ่งคราวนี้ไม่ต้องคอยนั่งบอกทางให้วุ่นวายแล้ว เพราะแอปฯ นี้จะระบุพิกัดของผู้ใช้งานได้เลย โดยมันจะทำงานร่วมกับ Google Maps นั้นเองครับ

ประวัติการรักษา

ในหัวข้อ ประวัติการรักษา จะเป็นข้อมูลที่เราเคยได้รับการหรือรับการรักษาก่อนหน้านี้ ซึ่งจะถูกบันทึกเอาไว้ในฐานข้อมูลของโรงพยาบาลด้วย เพื่อความสะดวกสบายในการเข้ารับบริการครั้งต่อไป เพราะบุคลากรทางการแพทย์จะสามารถเรียกดูได้เลยว่าเราเคยผ่านการวินิจฉัยโรคอะไรมาบ้างก่อนหน้านี้ แล้วยตัวเราเองก็จะได้เข้ามาดูได้ว่าเคยกินยาอะไรไปบ้าง, เคยผ่าตัดตรงไหน, เคยเป็นโรคอะไรมาก่อน ฯลฯ

ทั้งหมดนี้คือฟีเจอร์หลักๆ ของแอปฯ หมอ กทม. ที่จะเข้ามาช่วยเพิ่มความสะดวกในการใช้บริการกับโรงพยาบาลภายใต้สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๑๑ แห่ง นอกจากนี้ยังเพิ่มความปลอดภัยในกรณีที่เราต้องการเข้ารับบริการจากโรงพยาบาลอื่น ๆ ที่เรายังไม่เคยมีประวัติด้วย เพราะบุคลากรทางการแพทย์จะสามารถเรียกดูข้อมูลทางด้านสุขภาพของเราได้จากฐานข้อมูลระบบสุขภาพส่วนบุคคล (Personal Health Record) ได้เลย เป็นแอปฯ ที่แนะนำว่าควรมีติดเครื่องเอาไว้เพราะมันจะช่วยให้สะดวกและเวลาที่เรารับบริการทางการแพทย์ทั้งแบบฉุกเฉินและไม่ฉุกเฉิน

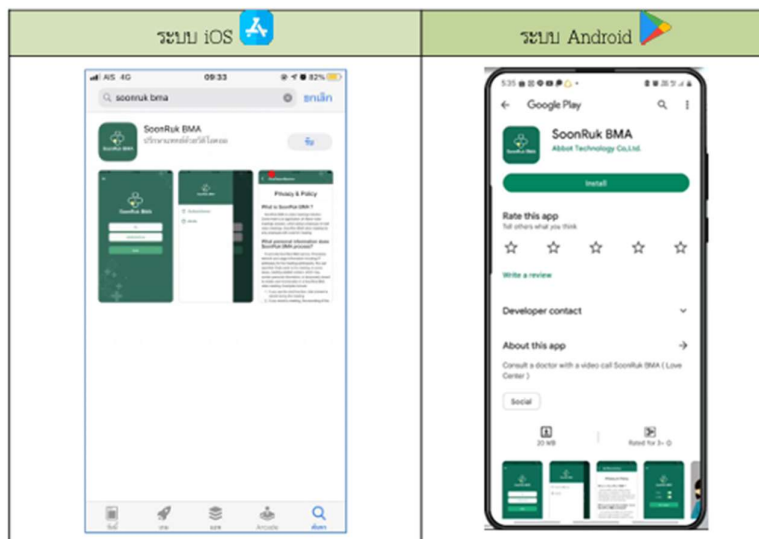
๒. แอปพลิเคชัน "SoonRuk BMA"

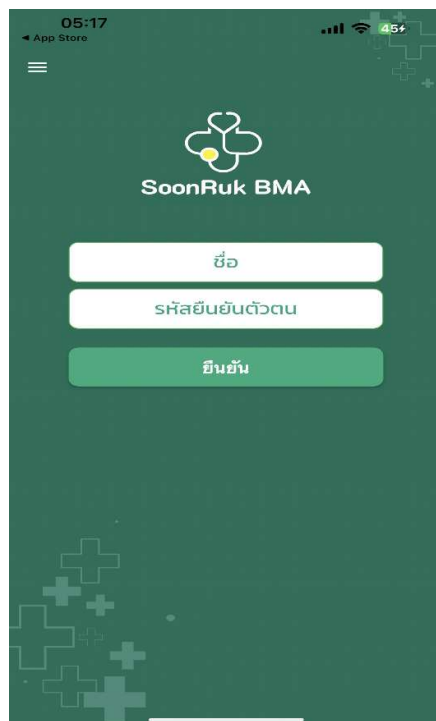
สำนักอนามัยถือเป็นสำนักที่สำคัญทำให้ระบบการแพทย์ปฐมภูมิสู่ชุมชน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในช่วงปี ๒๕๖๔ ที่ผ่านมากรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้การรองรับของสถานพยาบาลไม่เพียงพอต่อปริมาณผู้ป่วย จึงได้มีแนวทางปรับการรักษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าวโดยให้กลุ่มผู้ป่วยที่ไม่แสดงอาการหรือมีอาการเล็กน้อยสุขภาพร่างกายแข็งแรงและผู้ป่วยยินยอมแยกตัวในที่พักของตนเอง สามารถรับการดูแลแบบการแยกกักตัวที่บ้านได้ ศูนย์บริการสาธารณสุขทั้ง ๖๙ แห่งของสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการดูแลผู้ป่วยผ่านทางระบบบริการการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ที่เรียกว่า BKK HI/CI CARE ซึ่งมีจุดเด่นในการสื่อสารผ่านระบบวิดีโอคอล (Video call) เป็นระบบที่สามารถเชื่อมต่อผู้ป่วยกับแพทย์ในระบบการรักษาได้ทันเวลา

สำนักอนามัยจึงได้นำบทเรียนจากการระบาดในช่วงที่ผ่านมาพัฒนา แอปพลิเคชัน “SoonRuk BMA” ขึ้นเพื่อเป็นช่องทางในการให้บริการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) มาช่วยเชื่อมโยงผู้ป่วยกับแพทย์ที่ประจำอยู่ที่ศูนย์สาธารณสุข หรือโรงพยาบาล เหมาะสำหรับผู้ป่วยที่ต้องรักษาต่อเนื่องอาการคงที่และต้องให้แพทย์ติดตามจะได้ไม่ต้องออกจากบ้านเพื่อไปศูนย์บริการสาธารณสุขด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังมีผลดีต่อผู้ป่วยติดบ้าน ผู้ป่วยติดเตียงที่คุมอาการได้แล้ว ไม่สะดวกในการมาตรวจสามารถใช้บริการได้ และหลังจากนั้นสามารถรับยานอกเวลาที่ศูนย์บริการสาธารณสุข ขณะนี้ยังจำกัดการใช้เพียงระบบบริการการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) และการให้บริการการปรึกษาและส่งต่อผู้ป่วยระหว่างแพทย์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อสารทางไกล (Tele consult) และเฉพาะสิทธิหลักประกันสุขภาพเท่านั้น

ขั้นตอนการเข้าใช้งาน (สำหรับสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร, ๒๕๖๕)

ผู้รับบริการจะต้อง Download App.SoonRuk BMA และติดตั้ง สามารถดาวน์โหลดได้ทั้งระบบ ios และ Android

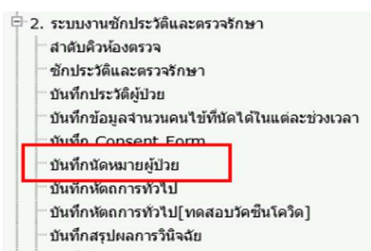

๑. ขั้นตอนการบริการการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) กับผู้ป่วย

๑.๑ ขั้นตอนการทำนัดหมาย

๑.๑.๑ เข้าสู่ระบบ HCIS ของศูนย์บริการสาธารณสุข เลือกที่เมนูระบบงาน
ซักประวัติและตรวจรักษา >>บันทึกนัดหมายผู้ป่วย

๑.๑.๒ ทำการบันทึกนัดหมาย โดยเลือกที่ TELEMED แล้วระบุหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ป่วย ๑๐ หลัก

๒. ขั้นตอนการลงทะเบียนส่งตรวจผู้ป่วย เมื่อถึงวันนัด

๒.๑ เลือกที่เมนู ระบบงานห้องบัตร >> เวชระเบียนผู้ป่วยนอก

๒.๒ ทำการอนุมัติสิทธิส่งตรวจ

๓. ขั้นตอนการ Call หาผู้ป่วย

๓.๑ พยาบาลจุดเตรียมตรวจซักประวัติผู้ป่วยก่อนพบแพทย์ เสร็จแล้วส่งผู้ป่วยพบแพทย์ที่ห้องชันด์ Telemedicine กับผู้ป่วยไว้

๓.๒ ในส่วนของแพทย์ที่ห้องตรวจเลือกที่เมนู ระบบงานซักประวัติและตรวจรักษา
>>ลำดับคิวห้องตรวจ จะพบชื่อผู้ป่วยและท้ายชื่อจะระบุว่าเป็น “TELEMED” แพทย์กดที่คำว่า “TELEMED”

2. ระบบงานซักประวัติและตรวจรักษา

ลำดับคิวห้องตรวจ

ซักประวัติและตรวจรักษา

บันทึกประวัติผู้ป่วย

บันทึกข้อมูลจำนวนคนไข้ที่นัดได้ในแต่ละช่วงเวลา

บันทึก Consent Form

บันทึกนัดหมายผู้ป่วย

บันทึกผลการตรวจ

วันที่มาตรวจ 25/09/2565 ถึงวันที่ 25/09/2565

คลินิก [dropdown]

แพทย์ผู้ตรวจรักษา [dropdown]

แพทย์ [dropdown]

รายชื่อลงทะเบียนส่งตรวจแล้ว

ผู้ป่วยนัดที่ยังไม่มาติดต่อ

รายชื่อตรวจเสร็จแล้ว

สถานะ [dropdown]

คิวคิว

วัน-เวลา มาตรวจ	HN	ชื่อ - สกุล	ลำดับคิว	อาการ	สถานะ	คลินิก	หมายเหตุ
25/09/2565 12:16:28	1/65-99 นส. พงสอณิ วัฒน				รอพบแพทย์	ห้องตรวจทั่วไป	TELEMED

๓.๓ แพทย์กดที่คำว่า “TELEMED” จะสามารถกด Call Video หาผู้ป่วยได้เลยในหน้าจอ
ด้านบน (ข้อ๓.๒) นี้หรือจะ Call หาผู้ป่วยในหน้าซักประวัติและตรวจรักษา เมื่อดับเบิลคลิกที่ row ของข้อมูล

ผู้ใช้งาน เจ้าหน้าที่ระบบงาน HCIS

ซักประวัติและตรวจรักษา

HN 1/65-99 ชื่อ-สกุล นส.พงสอณิ วัฒน อายุ 32 ปี บัตรประจำตัวประชาชน 3-4514-00366-66-7

แพทย์ S901 นกสวล ฐานะสิทธิ์ พ.ญ.

สถานะสุดท้าย 1 รอพบแพทย์

วันที่เริ่มป่วย 25/09/2565

วัน เวลาซักประวัติ 25/09/2565 12:28:31

ภาวะอื่น ๆ [dropdown]

ผู้ป่วย [radio buttons]

คลินิก 101 ห้องตรวจทั่วไป

วันที่นัด [dropdown]

แพทย์ [dropdown]

เลขที่คดี [dropdown]

TELEMED

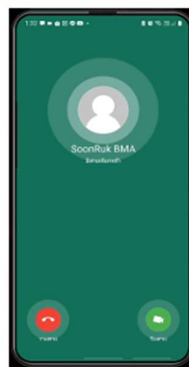
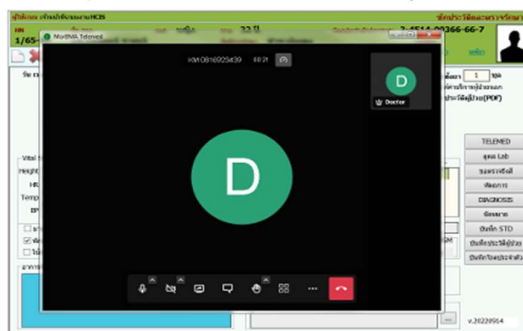
Other Sign Result

ความรุนแรง

อุบัติเหตุ / วินิจฉัยทางพยาธิ

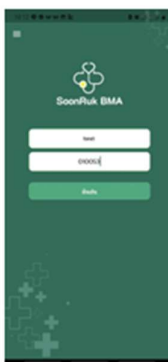
v.20220914

๓.๔ คลิกที่ปุ่ม TELEMED ระบบจะเปิด Function Video Call พร้อมกับ Call หาผู้ป่วย เมื่อถือผู้ป่วยจะมีสายเรียกเข้าจาก SoonRuk BMA

เมื่อถือผู้ป่วยจะมีสายเรียกเข้าจาก SoonRuk BMA

๓.๕ ผู้ป่วยกดรับสาย ใส่ชื่อ แล้วนำ Code จาก SMS ที่ได้รับจาก Link SoonRuk BMA มาใส่ในช่องรหัสยืนยันตัวตน แล้วกดปุ่มยืนยัน

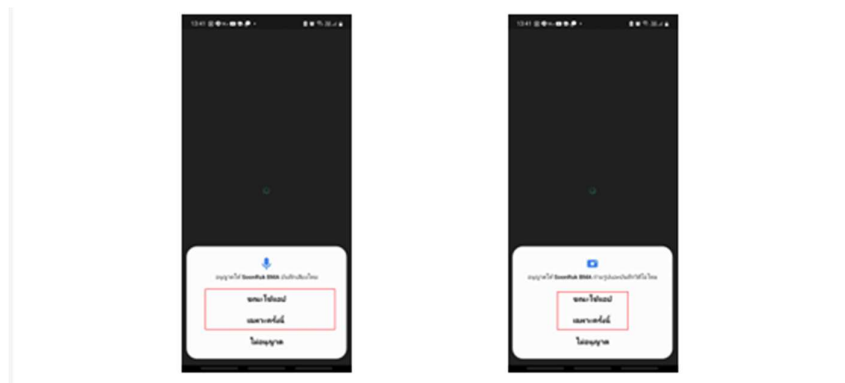
- 1) ใส่ชื่อ จะชื่อเล่น ชื่อจริงก็ได้
- 2) นำ code จาก SMS ที่ได้มาพร้อมกับ Link มาใส่ในช่อง รหัสยืนยันตัวตน

ตัวอย่าง

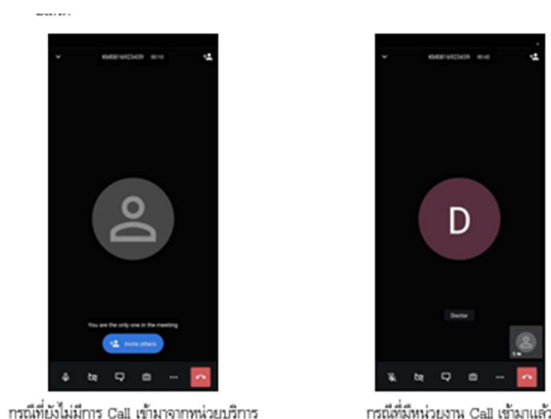

- 3) กดปุ่ม ยืนยัน

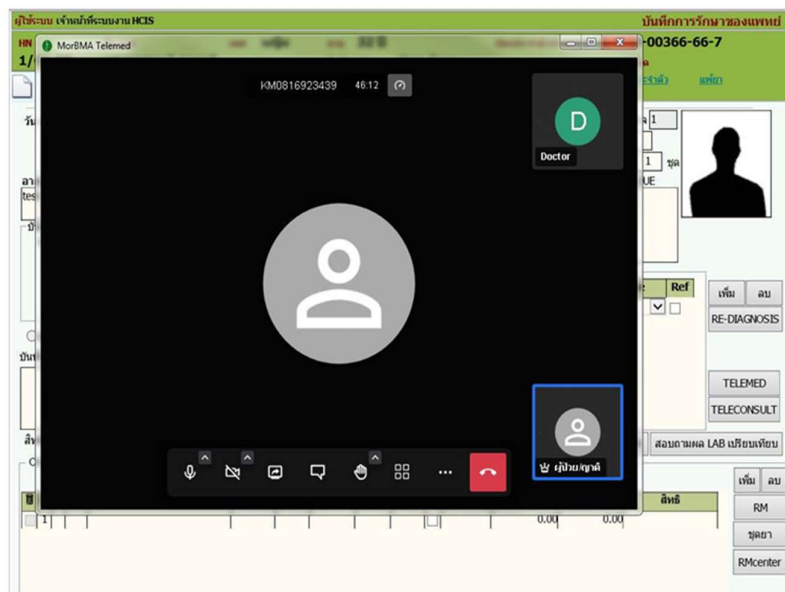
๓.๖ เมื่อกดปุ่มยืนยัน ระบบก็จะให้ทำการอนุญาต Device ในส่วนของกล้อง ส่วนของเสียง โดยเลือกการอนุญาตว่าจะอนุญาต “ขณะใช้แอป” หรือ “เฉพาะครั้งนี้”

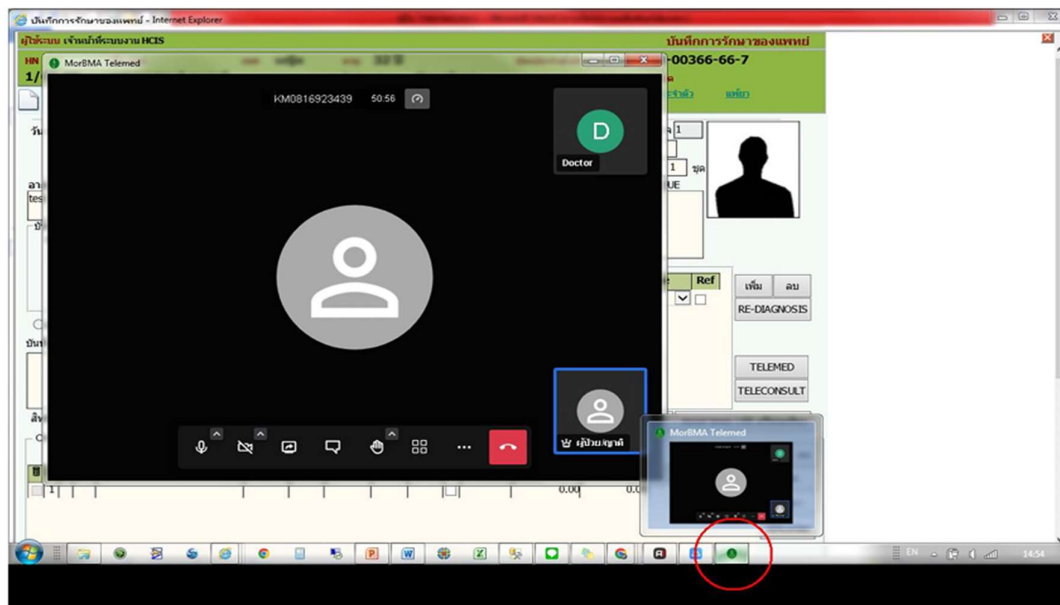
๓.๗ เมื่อทำการอนุญาต Device เรียบร้อยแล้วก็จะเข้าสู่โหมด Video Call สามารถเปิด/ปิด กล้อง หรือเปิด/ปิด ไมค์ได้

๓.๘ เมื่อผู้ป่วยรับสาย จะขึ้นหน้าจอของผู้ป่วย/ญาติ

๓.๙ เมื่อต้องการย่อหน้าจอ Telemed เพื่อบันทึกข้อมูลในระบบพร้อมๆ กับการสนทนากับผู้ป่วย สามารถคลิก icon ที่ taskbar ซ้ำ ๑ ครั้ง

ระบบจะทำการย่อหน้าจอ Video ลง

๓.๑๐ เมื่อใส่ข้อมูลในการตรวจรักษาเรียบร้อยแล้ว ก็ทำการ Save และทำการวางสายจากผู้ป่วยได้เลย ในด้านผู้ป่วยสามารถวางสายได้

๔. ขั้นตอนการบริการปรึกษาแพทย์ทางไกล (Tele consult) ระหว่างแพทย์กับแพทย์

๔.๑ ขั้นตอนของ ศบส.ต้นทางที่ขอ Consult

๔.๑.๑ อนุมัติสิทธิส่งตรวจผู้ป่วย

๔.๑.๒ แพทย์เข้าสู่หน้าจอบันทึกการรักษาแพทย์ ให้คลิกที่ปุ่ม TELECONSULT

บันทึกการรักษาของแพทย์

HN 1/65-99 ชื่อ-สกุล นส.หอดสอบ1 ระบบ1 เพศ หญิง อายุ 32 ปี บัตรประจำตัวประชาชน 3-4514-00366-66-7

เลขที่คดี 101

วันที่ตรวจ 25/09/2565 เวลาตรวจ 14:35:53

แพทย์ 5901 นกสธล ฐานะสิทธิ์ พ.ญ.

สถานที่ตรวจ 99 รพ.ยว / กส.ยว

อาการที่พบแพทย์ test

บันทึกพยาบาล

Height Cm. Weight Kg. HR /min. BMI 0.00 Temp Resp BP mmHg. SpO2 %

DTX MAU eGFR

Diagnosis

Icd10	Name	DxType	Ref
I10	ESSENTIAL (PRIMARY) HYPERTENSION	PRINCIPLE Dx	

TELEMED

TELECONSULT

๔.๑.๓ เลือก ศบส. และแพทย์ที่ต้องการจะ Tele consult แล้วคลิกปุ่ม ตกลง

ผู้ใช้งาน เจ้าหน้าที่ระบบงาน HCIS

HN 1/65-99 ชื่อ-สกุล นส.ทดสอบ1 ระบบ1 เพศ หญิง อายุ 32 ปี บัตรประจำตัวประชาชน 3-4514-00366-66-7

วันที่ 25/09/2565 เวลา 14:35:53 ห้องตรวจ 101 ห้องตรวจทั่วไป ผู้ป่วย 0 เก่า 0 ใหม่ ตัวห้องตรวจ 1

แพทย์ 5901 เลขที่คดี 1

สถานะสุดท้าย 99

สถานที่ 99

อาการ/ที่มาพบแพทย์ test

บันทึกพยาบาล

Height Cm. Weight

BMI 0.00 Temp

BP mmHg

DTX MAU

0 อุบัติเหตุ 0 อุกเหตุนั้น 0 เหนื่อยล้า 0

บันทึกแพทย์ (Symptom sign)

teleconsult

TELECONSULT

ศูนย์บริการสาธารณสุข: 4 ดินแดง

แพทย์: 3 ขนิษฐา สักกะเดโชทัย พญ.

☐ Telemed พร้อมให้บริการ

ตกลง ยกเลิก

รหัสห้อง 1199001650001697

เพิ่ม ลบ RE-DIAGNOSIS

TELEMED TELECONSULT

ระบบจะเปิด Function Video Call พร้อมกับ Call หาแพทย์ที่ระบุไว้

ผู้ใช้งาน เจ้าหน้าที่ระบบงาน HCIS

HN 1/65-99 ชื่อ-สกุล นส.ทดสอบ1 ระบบ1 เพศ หญิง อายุ 32 ปี บัตรประจำตัวประชาชน 3-4514-00366-66-7

วันที่ 25/09/2565 เวลา 14:35:53 ห้องตรวจ 101 ห้องตรวจทั่วไป ผู้ป่วย 0 เก่า 0 ใหม่ ตัวห้องตรวจ 1

แพทย์ 5901 เลขที่คดี 1

สถานะสุดท้าย 99

สถานที่ 99

อาการ/ที่มาพบแพทย์ test

บันทึกพยาบาล

Height Cm. Weight

BMI 0.00 Temp

BP mmHg

DTX MAU

0 อุบัติเหตุ 0 อุกเหตุนั้น 0 เหนื่อยล้า 0

บันทึกแพทย์ (Symptom sign)

MorBMA Telemed

1199001650001697 00:18

D Doctor

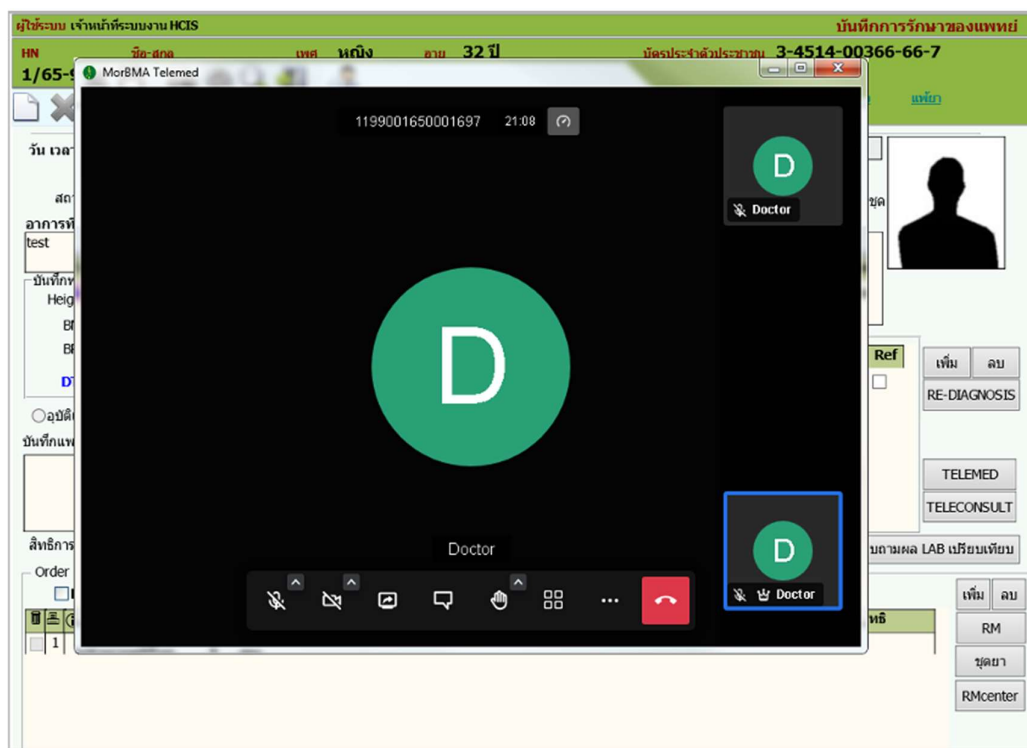
เพิ่ม ลบ RE-DIAGNOSIS

TELEMED TELECONSULT

สอบถามผล LAB เปรียบเทียบ

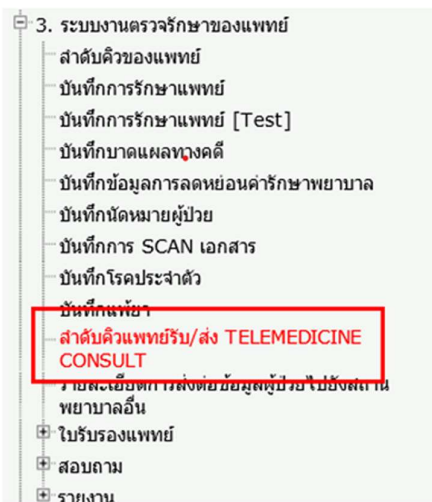
เพิ่ม ลบ RM รูดยา RMcenter

เมื่อแพทย์ปลายทางรับ Consult

๕. ขั้นตอนของ ศบส. ปลายทางที่รับ Consult

๕.๑ เลือกเมนู ระบบงานตรวจรักษาของแพทย์ >> ลำดับคิวแพทย์รับ/ส่ง
TELEMEDICINE CONSULT

๕.๒ คลิกที่ปุ่ม TELEMED ระบบจะ Default แพทย์ตาม Login ดังนั้นหากมีการ Teleconsult มายังแพทย์ท่านนั้น ก็จะมีข้อมูลการขอ Consult เข้ามาจาก คสส.อื่น

ผู้ใช้งาน เจ้าหน้าที่ระบบงาน HCIS ลำดับคิวแพทย์รับ/ส่ง TELEMEDICINE CONSULT

ส่งวันที่: 25/09/2565 ถึงวันที่: 25/09/2565
 แพทย์: 5901 นกิสชล ฐานะสิทธิ์ พ.ญ.
 คสส.:
☐ ส่ง Consult ☐ รับ Consult ☒ ทั้งหมด
 สถานะ: ☐ ส่ง Consult ☐ คอยรับ Consult ☐ ปิดเคส Consult ☒ ทั้งหมด

รับ/ส่ง	สถานะ	วันที่ - เวลา	ชื่อ - สกุล	อาการ	คลินิก	แพทย์	คสส.ที่ขอ Consult
ส่ง	TELEMED	25/09/2565 - 16:00:00	นส.ทศสอย1 ระบบ1	test	ห้องตรวจทั่วไป	นกิสชล ฐานะสิทธิ์ พ.ญ.	ทดสอบระบบ

พบจำนวนผู้ป่วย 1 คน v.20220914

ผู้ใช้งาน เจ้าหน้าที่ระบบงาน HCIS ลำดับคิวแพทย์รับ/ส่ง TELEMED CONSULT

MorBMA Telemed

1199001650001697 08:23

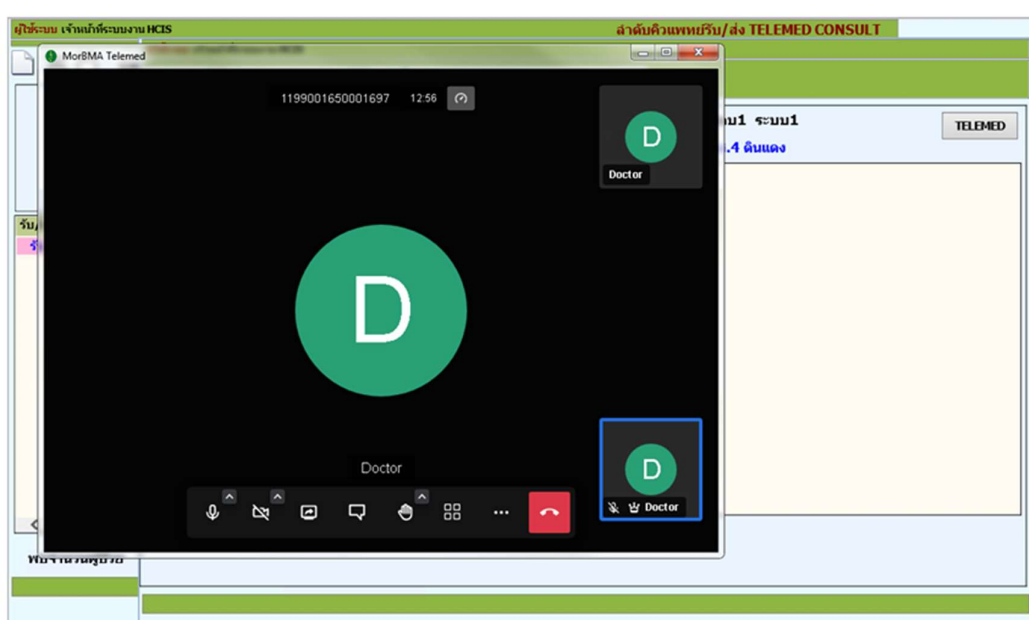
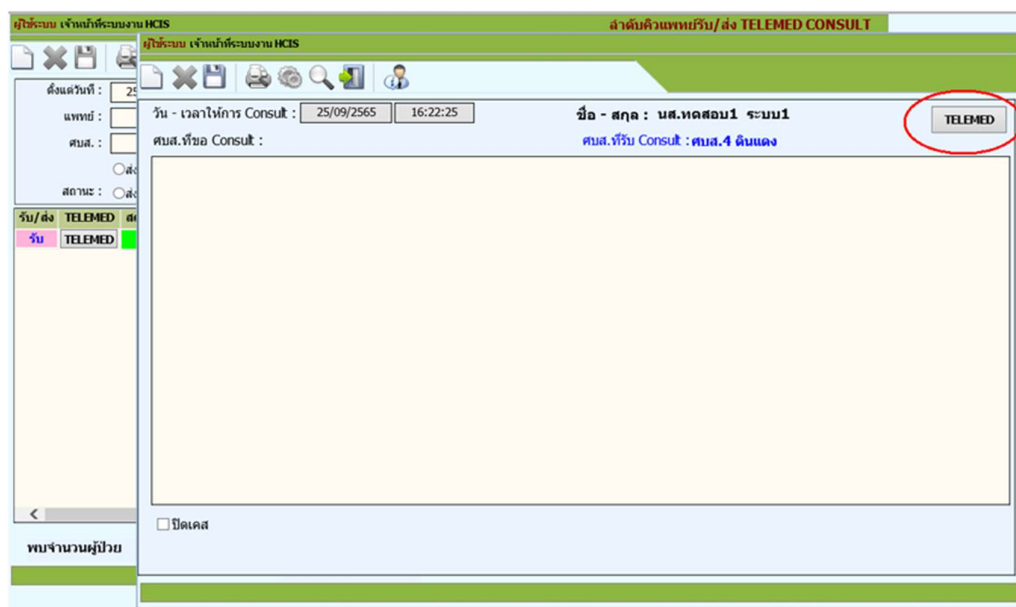
Doctor

Start / Stop camera Doctor

Doctor

พบจำนวนผู้ป่วย 1 คน v.20220914

๕.๓ หรือดับเบิลคลิกที่ row ข้อมูลแล้วคลิกที่ปุ่ม TELEMED

๕.๔ ใส่รายละเอียดการให้คำปรึกษา โดยคีย์เป็น Free Text และเมื่อเรียบร้อยแล้วจึงทำการ save

ผู้ใช้งาน: เจ้าหน้าที่ระบบงาน HCIS

วัน - เวลาให้การ Consult : 25/09/2565 16:22:25 ชื่อ - สกุล : นส.หอดสอบ1 ระบบ1

คนส.ที่ขอ Consult : คนส.ที่รับ Consult : คนส.4 ดินแดง

ทดสอบระบบ

☐ ปิดเคส

๖. ขั้นตอนการ Teleconsult ระหว่างแพทย์กับแพทย์ พร้อมกับ Telemed หาผู้ป่วย (กรณีผู้ป่วยไม่ได้มารับบริการและไม่ได้มีการนัดหมายไว้)

๖.๑ ขั้นตอนของ คสส.ต้นทางที่ขอ Consult

๖.๑.๑ อนุมัติสิทธิส่งตรวจผู้ป่วย

๖.๑.๒ แพทย์เข้าสู่หน้าจอ บันทึกการรักษาแพทย์ ให้คลิกที่ปุ่ม TELECONSULT จะปรากฏหน้าต่างให้สำหรับใส่ รายละเอียดในการขอ Consult

ผู้ใช้งาน: เจ้าหน้าที่ระบบงาน HCIS

HN 1/65-99 ชื่อ-สกุล นส.หอดสอบ1 ระบบ1 เพศ หญิง อายุ 32 ปี บัตรประจำตัวประชาชน 3-4514-00366-66-7

เลขที่บัตร 5901 นกสขล ฐานสิทธิ พ.ญ. สิทธิการรักษา ชำระเงินเอง

สถานะสุดท้าย 99 รับยา / กลับบ้าน

วันที่พบแพทย์ 25/09/2565 เวลา 14:35:53 ห้องตรวจ 101 ห้องตรวจทั่วไป ผู้ป่วย ๑ เกา ๑ โงม คิวห้องตรวจ 1

แพทย์ S901 นกสขล ฐานสิทธิ พ.ญ. แผนก เลขที่คดี

อาการที่พบแพทย์ test

บันทึกผลตามผล

Height Cm. Weight Kg. HR /min. BMI 0.00 Temp Resp BP mmHg. SpO2 %

DTX MAU eGFR

๑ อุบัติเหตุ ๑ อุบัติเหตุ ๑ เศษส่วน ๑ Trauma ๑ NonTrauma

บันทึกแพทย์ (Symtom sign)

สิทธิการรักษา ชำระเงินเอง

Order

๑ D3MO (กรุณาระบุ กรณีผู้ป่วยโรคเรื้อรัง มีการจ่ายยา 3 เดือน)

สอบถามประวัติการรักษา สอบถามประวัติการตรวจจริงดี สอบถามผล LAB สอบถามผล LAB เปรียบเทียบ

TELEMED

TELECONSULT

๖.๑.๓ เลือก ศบส.เลือกแพทย์ที่ต้องการจะ Teleconsult และเลือกที่ข้อความ “Telemed พร้อมผู้รับบริการ” แล้วกดปุ่ม ตกลง

HCIS

HN 1/63-99 ชื่อ-สกุล น.ส.หัดสอน ระบบ63 เพศ หญิง อายุ 35 ปี 8 เดือน 27 วัน บัตรประจำตัวประชาชน 3-4709-00258-58-7

วันที่ 28/09/2565 เวลา 14:51:07 ห้องตรวจ 101 ห้องตรวจทั่วไป ผู้ป่วย ๑/เกา ๐/ใหม่ คิวห้องตรวจ 1

เลขที่คดี

สถานะสุดท้าย 99

อาการที่พบแพทย์

ทดสอบระบบ telemend

บันทึกพยาบาล

Height Cm. Weight Kg. HR /min. BMI 0.00 Temp

BP mmHg

DTX MAJ

○อุบัติเหตุ ○ฉุกเฉิน ○เร่งด่วน ○Tr

บันทึกแพทย์ (Symptom sign)

Doctor Note

Ref

เพิ่ม ลบ

RE-DIAGNOSIS

TELECONSULT

ส่งตามผล LAB เปรียบเทียบ

เพิ่ม ลบ

RM

Order

D3MO (กรณีระบุ กรณีผู้ป่วยโรคเรื้อรัง มีการจ่ายยา 3 เดือน)

ส่งตามประวัติการรักษา (ส่วนกลาง)

รายการที่สั่ง	ปริมาณ	หน่วย	เวลาที่ใช้	ราคา	จำนวน	สิทธิชำระ	รวมสิทธิชำระ	รวมเงิน	สิทธิ
1							0.00	0.00	

๖.๑.๔ เมื่อกดปุ่ม “ตกลง” ระบบจะเปิด Function Video Call พร้อมกับ Call หาแพทย์ที่ระบุไว้ พร้อมกับ Call หาผู้ไปด้วย

HCIS

HN 1/63-99 ชื่อ-สกุล น.ส.หัดสอน ระบบ63 เพศ หญิง อายุ 35 ปี 8 เดือน 27 วัน บัตรประจำตัวประชาชน 3-4709-00258-58-7

วันที่ 28/09/2565 เวลา 14:51:07 ห้องตรวจ 101 ห้องตรวจทั่วไป ผู้ป่วย ๑/เกา ๐/ใหม่ คิวห้องตรวจ 1

เลขที่คดี

สถานะสุดท้าย 99

อาการที่พบแพทย์

ทดสอบระบบ telemend

บันทึกพยาบาล

Height Cm. Weight Kg. HR /min. BMI 0.00 Temp

BP mmHg

DTX MAJ

○อุบัติเหตุ ○ฉุกเฉิน ○เร่งด่วน ○Tr

บันทึกแพทย์ (Symptom sign)

Doctor Note

Ref

เพิ่ม ลบ

RE-DIAGNOSIS

TELECONSULT

ส่งตามผล LAB เปรียบเทียบ

เพิ่ม ลบ

RM

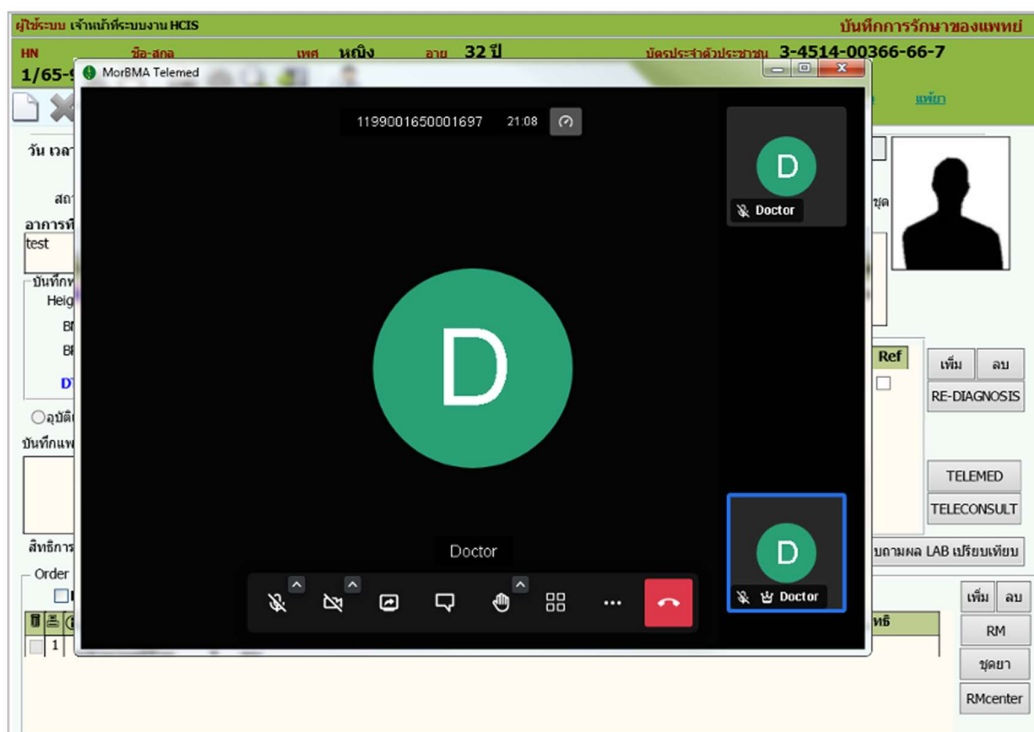
Order

D3MO (กรณีระบุ กรณีผู้ป่วยโรคเรื้อรัง มีการจ่ายยา 3 เดือน)

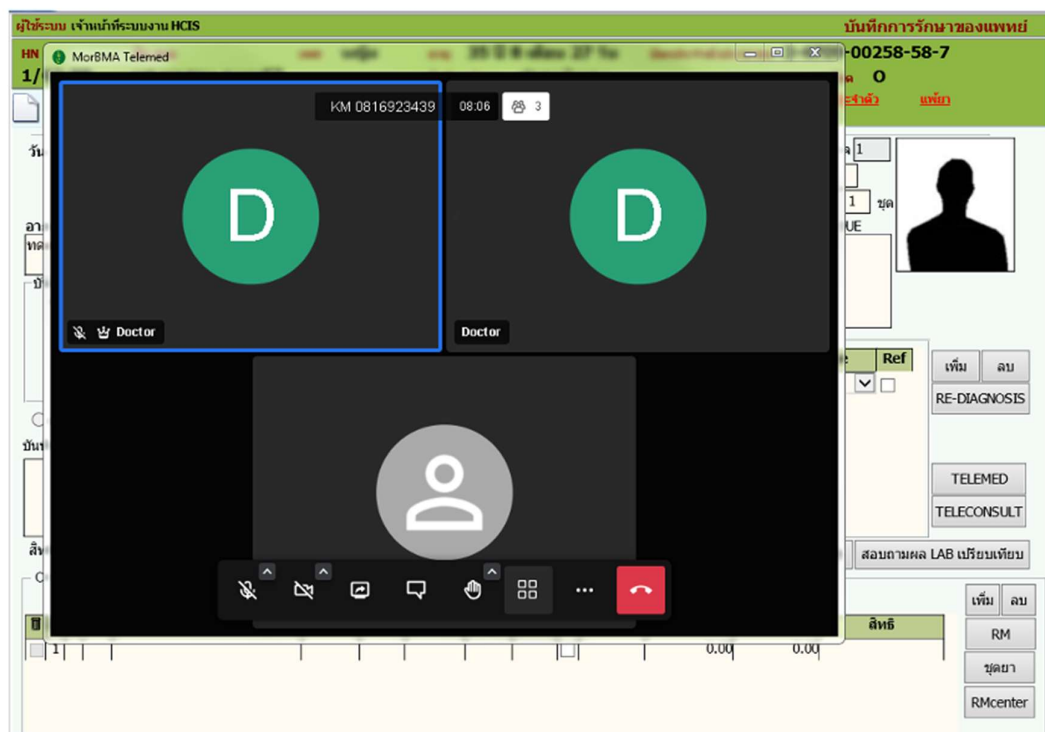
ส่งตามประวัติการรักษา (ส่วนกลาง)

รายการที่สั่ง	ปริมาณ	หน่วย	เวลาที่ใช้	ราคา	จำนวน	สิทธิชำระ	รวมสิทธิชำระ	รวมเงิน	สิทธิ
1							0.00	0.00	

๖.๑.๕ เมื่อแพทย์ปลายทางรับสาย Consult

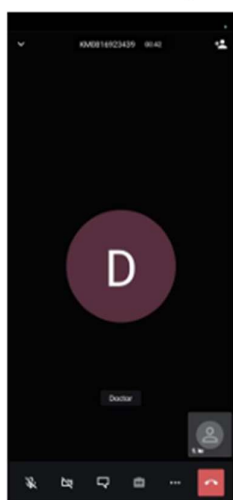

๖.๑.๖ เมื่อผู้ป่วยรับสาย

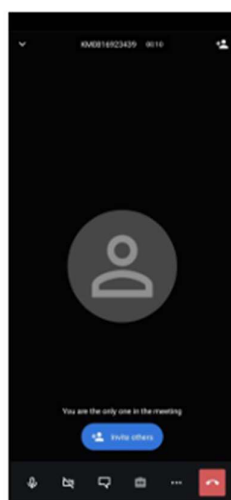

๗. ด้านผู้ป่วยทำตามข้อ ๓.๓ – ๓.๖

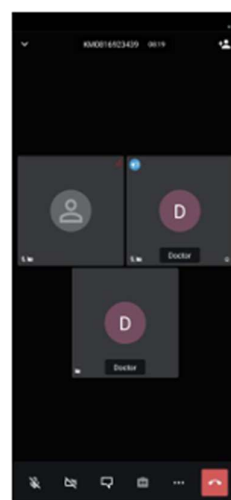
2.2. กดรับสาย ก็จะเข้าสู่หน้าจอ Video Call

กรณีที่ทีมงาน Call เข้ามาแล้ว

กรณีที่ไม่มีใคร Call เข้าจากหน่วย
บริการ

กรณีที่แพทย์มีการ Consult ไป
ยังศูนย์ฯ อื่นด้วย

จะพบว่าการใช้งานของแอปพลิเคชัน SoonRuk BMA มีการรองรับการสื่อสารและการบันทึกข้อมูลผ่านระบบวิดีโอคอล (VDO Call) ที่ทำให้แพทย์กับพยาบาลและผู้ป่วยสามารถมองเห็นกันได้ทำให้รู้สึกอุ่นใจและสามารถประเมินอาการผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง แต่รองรับเพียงระบบบริการการแพทย์ทางไกล(Telemedicine) และการให้บริการการปรึกษาและส่งต่อผู้ป่วยระหว่างแพทย์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อสารทางไกล (Tele consult) เท่านั้น

รายชื่อคณะผู้จัดทำกลุ่มที่ ๑

การยกระดับคุณภาพการบริการด้านสุขภาพในสถานพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร

๑. นางสาวอะนันยา แรงดี พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลสิรินธร สำนักงานแพทย์
๒. นางสาวนันทิวา วาจาดี พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลสิรินธร สำนักงานแพทย์
๓. นางสาววรรณกาญจน์ กาศโอสถ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลหลวงพ่отวิศศักดิ์ ชูตินโร
อุทิศ สำนักงานแพทย์
๔. นางชัชชนันท์ เรืองขจิต พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
กลุ่มงานการพยาบาลและการบริหารทั่วไป
ศูนย์บริการสาธารณสุข ๗ บุญมี
ปทุมราชวงศา สำนักงานมัย
๕. นางสาวสุทธทัย เรืองฤทธิ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
กลุ่มงานการพยาบาลและการบริหาร
ทั่วไป ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑๙
วงศ์สว่าง สำนักงานมัย
๖. นายกัณท์วัฒน์ งามพยุ่งพงษ์ เภสัชกรชำนาญการ
กลุ่มงานบริการสุขภาพ ศูนย์บริการสาธารณสุข ๒๓
สีพระยา สำนักงานมัย
๗. นางสาวสุนิสา ยุทธโกศา นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
กลุ่มงานพัฒนาการบริหาร
สำนักงานพัฒนาระบบบริการทางการแพทย์
สำนักงานแพทย์
๘. นางสาววิไลวรรณ ดีสมัย เจ้าพนักงานเภสัชกรรมชำนาญงาน
กลุ่มงานเภสัชกรรม โรงพยาบาลราชพิพัฒน์
สำนักงานแพทย์
๙. นางสาวธัญรดี ศรีสว่าง เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน
กลุ่มงานเวชศาสตร์ชุมชนและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ
โรงพยาบาลเวชการุณย์รัศมี สำนักงานแพทย์
๑๐. นางสาวอรอุมา สมบูรณ์ นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
ฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตสายไหม

ต้นไม้ - เติบโต - ได้

บทสรุปผู้บริหาร

ปัญหาสำคัญ (Big Pain Point) มีข้อมูล (Data) ไດที่อธิบายปัญหานี้

จากสถิติของสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มาใช้บริการศูนย์นันทนาการและศูนย์กีฬาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๖ จำนวน ๓๗,๗๑๒ คน พบว่ามีค่าดัชนีมวลกาย (Body Mass Index : BMI) อยู่ในระดับอ้วน จำนวน ๑๙,๕๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๙๖ ของจำนวนผู้ใช้บริการศูนย์นันทนาการและศูนย์กีฬา ซึ่งปัจจัยของภาวะอ้วนมาจากการมีวิถีชีวิตที่เร่งรีบของคนเมือง พฤติกรรมการบริโภคที่เน้นการบริโภคอาหารประเภท หวาน มัน เค็ม เพิ่มขึ้น รับประทานผักและผลไม้ลดน้อยลง รวมถึงมีกิจกรรมทางกายที่ไม่เพียงพอ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางสุขภาพ เพิ่มปัจจัยเสี่ยงการเกิดโรคจากความอ้วน ซึ่งเป็นผลกระทบต่อนปัญหาในการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม

ใครได้รับผลกระทบกับปัญหานี้ (ทั้งทางตรงและทางอ้อม)

- กรุงเทพมหานครต้องรับภาระค่าใช้จ่ายค่ารักษาพยาบาลของประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร
- ประชาชนในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานครมีสภาวะการเจ็บป่วยที่ส่งผลกระทบเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต

แก้ปัญหานี้อย่างไร อธิบายวิธีแก้ปัญหา สรุปขั้นตอนให้เข้าใจ รวมถึงระยะเวลาที่คาดว่าจะแก้ปัญหา

จัดทำแอปพลิเคชัน เพื่อช่วยให้ประชาชนมีเป้าหมายในการออกกำลังกายง่ายๆ ด้วยการเดิน ๑๐,๐๐๐ ก้าว/วัน แนะนำโภชนาการที่เหมาะสม

ขั้นตอนดำเนินการ

๑. จัดทำแอปพลิเคชัน จัดเก็บข้อมูล BMI (Body Mass Index : BMI) และโปรแกรมเก็บการก้าวเดินและกิจกรรมที่น่าสนใจ และประมวลผล
๒. วางแผนและจัดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ รับสมัครการเข้าร่วมโครงการ ผ่านทุกสำนักงานเขต ๕๐ เขต ช่องทางออนไลน์ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ใน season ๑ จำนวน ๑๐,๐๐๐ คน season ๒ จำนวน ๒๐,๐๐๐ คน season ๓ จำนวน ๓๐,๐๐๐ คน
๓. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแลนมาร์คจุดสำคัญ เช่น ต้นไม้ในสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร
๔. สร้างแรงจูงใจ ในการพิชิตภารกิจในกิจกรรม/โครงการ เช่น การได้ร่วมปลูกต้นไม้กับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อสามารถปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จและอยู่ในลำดับ/ระยะเวลาที่กำหนด โดยได้รับการจารึกชื่อกับป้ายบริเวณต้นไม้ที่ปลูก
๕. ประเมินผลโครงการโดยการนำค่า BMI (Body Mass Index : BMI) ในแอปพลิเคชันมาเปรียบเทียบกับก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม และหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

ระยะเวลาดำเนินการ

- ระยะที่ ๑ (SEASON ONE) ระยะเวลา ๖๐ วัน
- ระยะที่ ๒ (SEASON TWO) ระยะเวลา ๖๐ วัน

- ระยะที่ ๓ (SEASON THREE) ระยะเวลา ๖๐ วัน

คาดว่าจะต้องใช้งบประมาณหรือไม่ หากคาดว่าจะใช้ ต้องใช้ไปกับเรื่องใด มีแหล่งทุนที่สามารถสนับสนุนงานนี้ได้หรือไม่

ไม่ใช้งบประมาณ ประสานสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลจัดทำแอปพลิเคชันและประสานสำนักสิ่งแวดล้อมในการจัดเตรียมต้นไม้

หน่วยงานใดควรรับโจทย์นี้ไปดำเนินการ หรือบูรณาการร่วมกัน

เป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันโดยมีสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว เป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบ ร่วมกับสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล สำนักสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย สำนักงานเขต ๕๐ เขต

ประชาชนได้ประโยชน์อย่างไร

- ส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีและมีการออกกำลังกายที่สม่ำเสมอ
- เสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้านสุขภาพให้แก่ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
- ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล
- ลดภาวะโรคแทรกซ้อนที่เกิดจากภาวะค่าดัชนีมวลกายเกินปกติ และลดอัตราการเสียชีวิต

โครงการนี้ตอบยุทธศาสตร์ และหรือแผนปฏิบัติราชการในประเด็นใด

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๑.๕ เมืองสุขภาพดี (Health city)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๒.๒ พื้นที่สีเขียว เพื่อสุขภาพที่ดีและมีความยั่งยืน
ด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากล

โครงการนี้จะทำให้มหานครน่าอยู่สำหรับทุกคน ตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในมิติใดและข้อใด

๙ ด้าน ๙ ดี มีดีสุขภาพดี ประเด็นพัฒนาเรื่องการสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพชุมชนทุกกลุ่ม

ข้อเสนอแนะจากคณะผู้บริหาร

นายประพาส เหลืองศรีนิภา ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม

ได้ให้คำชื่นชมว่าการตั้งชื่อเรื่อง ต้นไม้ – เดิน – ได้ มีความทันสมัย น่าสนใจ น่าติดตาม มีความคิดสร้างสรรค์ขอซื้อโครงการไปทำต่อ ผู้นำเสนอสามารถเสนอได้ครอบคลุมเห็นภาพชัดเจน การเชื่อมโยงเรื่องราวการออกกำลังกาย การปลูกต้นไม้และการใช้เทคโนโลยีทำให้เกิดการร้อยเรียงได้ดี โดยเน้นการออกกำลังกายที่ทำได้ง่าย ๆ ทุกคนก็ทำได้ มีข้อมูลตัวเลขสถิติอ้างอิงได้ตรงประเด็น และที่สำคัญ มีความฉลาดที่นำเสนอ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์) มาเป็นแรงบันดาลใจ เป็น idol เป็นการดึงดูดให้คนหันมาออกกำลังกายกัน เพื่อความครบถ้วนและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อยากให้มีการเชื่อมโยงกับสวน ๑๕ นาที ที่มีทั้ง ๕๐ สำนักงานเขตที่ประชาชนจะสามารถเข้าถึงได้ง่าย เนื่องจากเป็นพื้นที่ใกล้ตัวใกล้ประชาชนมีความสะดวกใช้เป็นพื้นที่ออกกำลังกายและยังสามารถประชาสัมพันธ์ สวน ๑๕ นาทีของสำนักงานเขตไปในตัวด้วย และสำนักงานเขตก็มีลานกีฬา มีอาสาสมัครลานกีฬา อาสาสมัครศูนย์เยาวชน ก็จะสามารถให้อาสาสมัครเหล่านั้นประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงการออกกำลังกายได้อีกทาง รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์กับบุคลากรของเราให้ บุคคลของกรุงเทพมหานครเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทั่วไปเข้าถึงโครงการได้ง่าย

นางสาวพรณี อังคนานิจ หัวหน้าศูนย์ฝึกกีฬาเยาวชน (ผู้แทนสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว)

ชื่นชม ขอบการดำเนินโครงการ มีการนำเรื่องการออกกำลังกายมาสร้างสรรค์ให้ตระหนักถึงความสนใจในสุขภาพ และรักษาสีสิ่งแวดล้อม เข้ากันได้อย่างลงตัว ขอให้มีการเชื่อมโยงกับสวน ๑๕ นาที ที่มีทั้ง ๕๐ สำนักงานเขต เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึง ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้ตัว สามารถประชาสัมพันธ์ สวน ๑๕ นาที ไปในตัวด้วย หรือแม้แต่ลานกีฬาของสำนักงานเขต ที่มีอาสาสมัครลานกีฬา อาสาสมัครศูนย์เยาวชน ก็จะสามารถให้อาสาสมัครเหล่านั้นประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงการออกกำลังกายได้ เน้นประชาสัมพันธ์ให้บุคลากร/บุคคลของกรุงเทพมหานครเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทั่วไปเข้าถึงโครงการได้ง่าย แนะนำให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลไปยังกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กับ Application การเชิญชวนการออกกำลังกาย เพราะประชาชนจะได้ประโยชน์มากที่สุด เป็นการต่อยอดในขั้น Advance กับการออกกำลังกายประเภทอื่นได้ ซึ่งจะทำให้โครงการมีความน่าสนใจมากขึ้น และอยากให้มีการนำเรื่องการปลูกต้นไม้ ที่สามารถช่วยลดโลกร้อนมาเพิ่มในโครงการให้มากขึ้น

อาจารย์สุเทพ ธัญญสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา

การตั้งชื่อ น่าสนใจ น่าติดตามมีความคิดสร้างสรรค์ มีการเชื่อมโยงเรื่องราวการออกกำลังกาย การปลูกต้นไม้และการใช้เทคโนโลยีได้ดี ผู้นำเสนอ สามารถเสนอได้ครอบคลุมเห็นภาพชัดเจน มีการนำเสนอข้อมูลตัวเลขสถิติอ้างอิงได้ตรงประเด็นดี โดยให้มีการเชื่อมโยงกับสวน ๑๕ นาที

บทที่ ๑

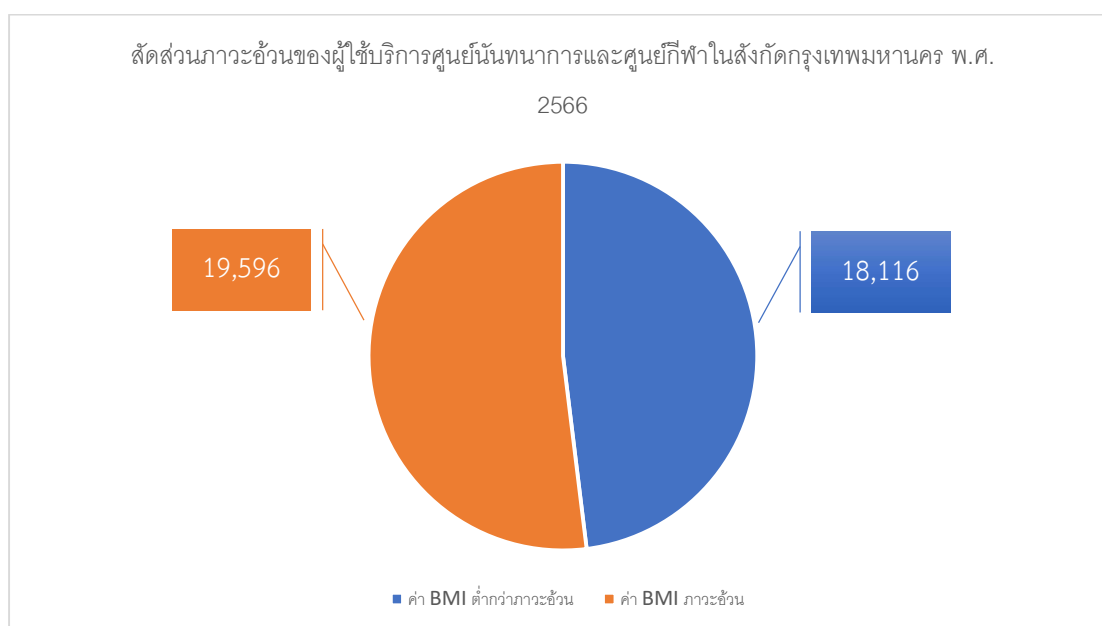
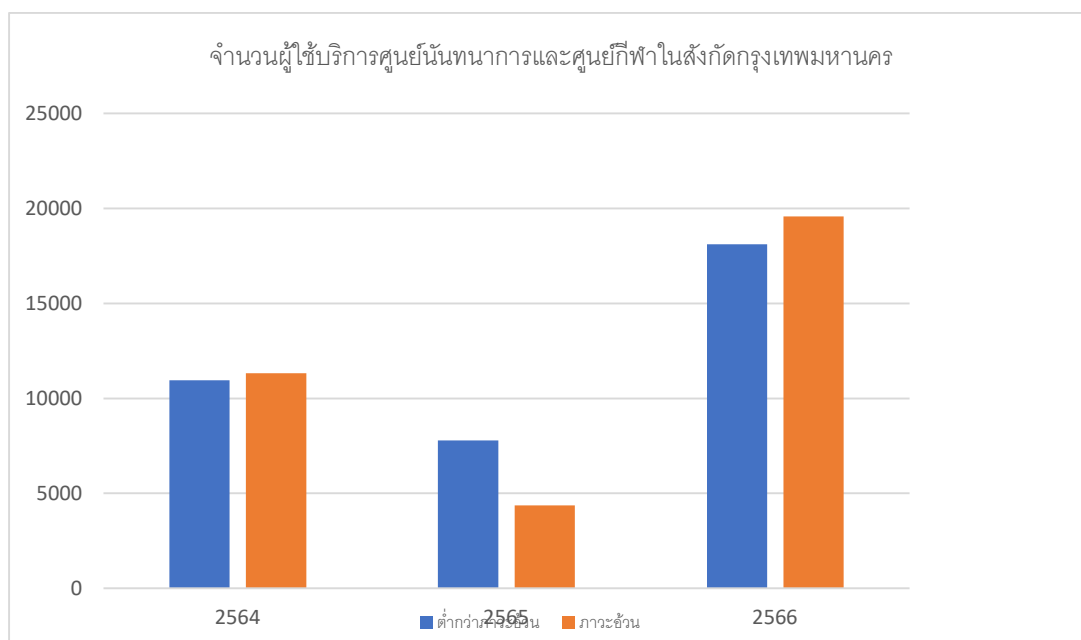
บทนำ

๑. สภาพทั่วไป / ที่มา / ความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์ในปัจจุบันพบว่าประชาชนในกรุงเทพมหานครมีกิจวัตรในการดำรงชีวิต ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การใช้ Social Media ในการอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต หรือการอยู่กับโทรศัพท์มือถือเป็นเวลานานๆ จึงทำให้มีกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายที่ลดลง การมีภารกิจเร่งรีบ การออกกำลังกายที่ลดน้อยลง การเหนื่อยล้าจากการทำงาน รวมถึงกระแสการบริโภคนิยมตาม Influencer หรือการบริโภค ตามโฆษณาบนแพลตฟอร์มต่างๆ เป็นปัจจัยหลักในการกระตุ้นการบริโภค เป็นสาเหตุของการมีน้ำหนักที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีค่าเฉลี่ยดัชนีมวลกาย (BMI : Body Mass Index) ที่เกินค่ามาตรฐาน ซึ่งเป็นสาเหตุของภาวะโรคอ้วน จากข้อมูลของเครือข่ายคนไทยไร้พุง ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย ระบุว่าในปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ พบว่าคนไทยอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป มีภาวะอ้วนร้อยละ ๔๒.๒ กรุงเทพมหานครมีผู้อยู่ในภาวะอ้วนสูงที่สุด ร้อยละ ๔๗ และคนไทยป่วยเป็นโรคอ้วนกว่า ๒๐ ล้านคน และจากการเก็บสถิติผู้มาใช้บริการศูนย์นันทนาการและศูนย์กีฬา สำนักรักษณธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ๓ ปีย้อนหลัง (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖) พบว่าประชาชนผู้มาใช้บริการ มีจำนวน ๗๒,๑๕๑ คน พบว่ามีค่าดัชนีมวลกายที่อยู่ในระดับอ้วน จำนวน ๓๕,๒๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๙ ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่อยู่ในระดับสูง ภาวะการมีค่าดัชนีมวลกายที่เกินค่ามาตรฐาน ยังถือเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคเรื้อรังต่างๆ เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง โรคไขมัน ในเลือดสูง ภาวะหยุดหายใจขณะหลับ โรคไขมันเกาะตับ นอกจากนี้ภาวะโรคอ้วนยังส่งผลให้เกิดความผิดปกติของต่อมไร้ท่อ ต่อมไทรอยด์ ภาวะความเครียดส่งผลต่อจิตใจและอารมณ์ ซึ่งอาจจะทำให้มีการดำเนินชีวิตที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งหากประชาชนขาดแรงจูงใจสนับสนุน อีกทั้งยังส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมสนับสนุนเรื่องสุขภาพดีของประชาชน จึงเป็นที่มาของโครงการต้นไม้ - เดิน - ได้ เพื่อให้ประชาชนในกรุงเทพมหานครได้มีแรงจูงใจ สนับสนุนในการออกกำลังกาย เพื่อให้มีค่าดัชนีมวลกาย (BMI : Body Mass Index) อยู่ในระดับปกติ ซึ่งจะนำไปสู่การลดความเสี่ยงการเกิดโรคเรื้อรัง และมีสุขภาพที่ดี ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - พ.ศ.๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์ ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๑.๕ เมืองสุขภาพดี (Healthy City) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๒.๒ พื้นที่สีเขียวเพื่อสุขภาพที่ดีและมีความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากล ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี ด้านสุขภาพดี ประเด็นพัฒนาเรื่องการสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมชุมชนทุกกลุ่ม และด้านสิ่งแวดล้อมดี เพิ่มเวลา เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก เพิ่มการเข้าถึงสวนและพื้นที่สาธารณะ

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีสุขภาพที่ดี มีกิจกรรมที่สนับสนุน ส่งเสริม เป็นแรงจูงใจในการออกกำลังกายง่ายๆ ด้วยการเดินอย่างน้อยวันละ ๑๐,๐๐๐ ก้าว และมีค่าดัชนีมวลกายอยู่ในระดับปกติ กรุงเทพมหานครจึงได้จัดทำ แอปพลิเคชัน ต้นไม้ - เดิน - ได้ เพื่อลดความเสี่ยงภาวะโรคอ้วนอันจะนำมาซึ่งโรคเรื้อรังต่างๆ ได้

วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้คนเมืองมีแรงจูงใจในการออกกำลังกายทุกวัน
- ๒.๒ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของกรุงเทพมหานคร
- ๒.๓ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกรักษาสีสิ่งแวดล้อมและเข้าถึงพื้นที่สาธารณะ

บทที่ ๒

ทิศทางการดำเนินงาน

๑. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่ศึกษา

๑.๑ วิสัยทัศน์

สร้างเสริมสุขภาพที่ดี เพิ่มพื้นที่สีเขียว สู่มหานครแห่งสุขภาวะอย่างยั่งยืน

๑.๒ พันธกิจ

ร่วมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับตนเอง ครอบครัว และชุมชน ที่สังคมเมืองทุกคนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เกิดเป็นพื้นที่สีเขียวอย่างสมบูรณ์ ด้วยการทำกิจกรรม ส่งเสริมสุขภาพกายด้วยการเดินและสุขภาพใจผ่านการปลูกต้นไม้ นำไปสู่รางวัลแห่งชีวิตที่ดี และผลักดัน ให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองแห่งสุขภาวะของทุกคนอย่างยั่งยืน

๑.๓ เป้าหมาย

๑. คนเมืองมีภาวะอ้วนลดลง
๒. คนเมืองมีสุขภาวะที่ดี
๓. คนเมืองมีใจรักสิ่งแวดล้อม

๑.๔ ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่ศึกษา

จากการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวแล้ว นักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๔ จึงมีแนวคิดที่จะเพิ่มแรงจูงใจให้คนเมืองหันมาสนใจออกกำลังกายและรักสิ่งแวดล้อม โดยมี กระบวนการผ่านแอปพลิเคชัน ต้นไม้ - เดิน - ได้ โดยเป็นแนวคิดที่มุ่งตอบโจทย์การแก้ไขปัญห สุขภาพคนเมือง ที่มีวิถีชีวิตที่เร่งรีบ โฆษณาการที่ไม่เหมาะสม การเคลื่อนไหวทางกายที่น้อยลง และห่างไกลจากการพักผ่อนหย่อนใจในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งเป็นไปตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - พ.ศ.๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์ ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๑.๕ เมืองสุขภาพดี (Health City) และยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๒.๒ พื้นที่สีเขียวเพื่อสุขภาวะที่ดีและมีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ตามมาตรฐานสากล กรุงเทพมหานครมีหน่วยงานและบุคลากรที่พร้อมในการดำเนินงาน ได้แก่ นักพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว เพื่อแนะนำด้านการออกกำลังกาย นักวิชาการคอมพิวเตอร์ สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล เพื่อสร้างและควบคุมดูแลแอปพลิเคชัน นักวิชาการสิ่งแวดล้อม สำนักสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ข้อมูลทางวิชาการของต้นไม้หรือการปลูกและดูแลต้นไม้ที่เหมาะสม และนักโฆษณาการ สำนักอนามัย เพื่อแนะนำโฆษณาการที่เหมาะสม เป็นต้น ทั้งนี้เป็นไปตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้อง ๒ ด้าน คือ ด้านสุขภาพดีและด้านสิ่งแวดล้อมดี

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเทคโนโลยี แอปพลิเคชัน ต้นไม้ - เดิน - ได้

สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนหันมาสนใจออกกำลังกายง่าย ๆ ด้วยการเดิน ๑๐,๐๐๐ ก้าว/วัน ปลูกจิตสำนึกรักการออกกำลังกาย ปลูกจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และประชาชนเข้าถึงพื้นที่สาธารณะ เพื่อสุขภาวะที่ดีและมีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

๑.๕ ผลผลิต

คนเมืองมีสุขภาวะที่ดีขึ้น ลดความเสี่ยงต่อโรค ลดค่ารักษาพยาบาล ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียว สร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม สร้างความยั่งยืนด้านสุขภาวะคนเมือง

๑.๖ ตัวชี้วัด

๑. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน

๒. จำนวนผู้ที่มีความสนใจต้นไม้ พื้นที่สีเขียว เข้าถึงพื้นที่สาธารณะมีจำนวนเพิ่มขึ้น

บทที่ ๓

แผนงาน โครงการ และงบประมาณ

ชื่อโครงการ “ต้นไม้ – เดิน – ได้”

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว

๑. ความสำคัญและที่มา

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นเป้าหมายสำคัญของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร โดยมีนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี ด้านสุขภาพดี ประเด็นพัฒนาเรื่องการสนับสนุน และพัฒนากิจกรรมส่งเสริมชุมชนทุกกลุ่ม อีกทั้งยังสอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์ ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๑.๕ เมืองสุขภาพดี (Health City) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๒.๒ พื้นที่สีเขียวเพื่อสุขภาวะที่ดี และมีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากล เป็นทิศทางในการดำเนินงาน

จากการเก็บสถิติผู้มาใช้บริการศูนย์นันทนาการและศูนย์กีฬา สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร ในปี ๒๕๖๖ ประชาชนผู้มาใช้บริการ มีจำนวน ๓๗,๗๑๒ คน พบว่ามีค่าดัชนีมวลกายที่อยู่ในระดับอ้วน จำนวน ๑๙,๕๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๘๖

ดังนั้น สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว จึงจัดทำโครงการ ต้นไม้ – เดิน – ได้ เพื่อจูงใจให้ประชาชนหันมาสนใจการออกกำลังกายด้วยวิธีง่ายๆ เดินอย่างน้อยวันละ ๑๐,๐๐๐ ก้าว เพื่อสุขภาพร่างกายที่ดีของตนเอง เข้าถึงพื้นที่สาธารณะ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และสนใจสิ่งแวดล้อม โดยการได้รับข้อมูลด้านวิชาการของต้นไม้แต่ละต้น

๒. วัตถุประสงค์โครงการ

- ๒.๑ เพื่อจูงใจให้ประชาชนหันมาสนใจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
- ๒.๒ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงพื้นที่สาธารณะ
- ๒.๓ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรักต้นไม้และสิ่งแวดล้อม

๓. เป้าหมายโครงการ

- ๓.๑ คนเมืองสุขภาพดีทั้งกายและใจ
- ๓.๒ คนเมืองเข้าถึงพื้นที่สาธารณะ
- ๓.๓ คนเมืองใส่ใจสิ่งแวดล้อม

๔. วิธีการดำเนินการ

- ๔.๑ ขออนุมัติโครงการฯ
- ๔.๒ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ส่วนปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ
 - ๔.๒.๑ เจ้าหน้าที่ส่วนระบบฐานข้อมูล (ตรวจแยกข้อมูลผู้ที่ชื่นชอบออกกำลังกาย ผู้ที่ออกกำลังกายบ้าง ผู้ที่ไม่ออกกำลังกาย แยกชาย/หญิง แยกช่วงอายุ และแยกกระดั้ค่า BMI)
 - ๔.๒.๒ เจ้าหน้าที่ส่วนสำรวจสถานที่ (สำรวจสถานที่ที่น่าสนใจในกรุงเทพมหานคร และประวัติสถานที่ สำรวต้นไม้ที่รู้และข้อมูลทางวิชาการ)

๔.๒.๓ เจ้าหน้าที่ส่วนวิชาการด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและอนามัย (แนะนำความรู้เกี่ยวกับสุขภาพทั้งด้านการออกกำลังกายและโภชนาการ)

๔.๒.๔ เจ้าหน้าที่ส่วนรางวัล (จัดการรางวัลที่เหมาะสมโดยใช้ทรัพยากรกรุงเทพมหานครที่มี)

๔.๒.๕ เจ้าหน้าที่ส่วนประสานงาน (ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน)

๔.๒.๖ เจ้าหน้าที่ส่วนติดตามประเมินผล

๔.๓ วางแผนดำเนินงาน

๔.๓.๑ ประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๓.๒ จัดทำแอปพลิเคชัน ต้นไม้ - เดิน - ได้ จัดเก็บข้อมูล BMI โปรแกรมการนับก้าวเดิน แจกปริมาณการเผาผลาญพลังงาน สร้างเกมดึงดูดความสนใจ แนะนำโภชนาการและประมวผล

๔.๓.๓ ประชาสัมพันธ์ผ่านศูนย์กีฬาและศูนย์นันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว / สำนักงานเขต ๕๐ เขต / สำนักงานประชาสัมพันธ์ / สำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม

๔.๓.๔ เข้าสู่กระบวนการแข่งขัน

- กำหนดการแข่งขันชิงรางวัลภายใน ๖๐ วัน

- เดินวันละ ๑๐,๐๐๐ ก้าว

- ตามหาต้นไม้บนแผนที่ Check Point เพื่อสะสมคะแนน และสมุดภาพต้นไม้ดิจิทัล

- ตามหาสถานที่ท่องเที่ยว Check Point เพื่อสะสมคะแนน

และสมุดภาพสถานที่ท่องเที่ยวดิจิทัล

๔.๓.๕ มอบรางวัล โดยแบ่งออกเป็นผู้สามารถทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ๑๐,๐๐๐ ก้าว/วัน และผู้ที่สามารถทำจำนวนคะแนนได้สูงสุด ๑๐๐ คนแรก

๔.๓.๖ ประเมินผลและรายงานผลการประเมิน จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวนผู้ที่สามารถทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด และระดับภาวะค่า BMI

๔.๔ จัดประชุมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานและติดตามความก้าวหน้าของโครงการ

๔.๕ ดำเนินการตามแผนงาน

๔.๖ สรุปและประเมินผลการดำเนินงาน

๔.๗ จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะที่ ๑ จำนวน ๖๐ วัน (๑๐,๐๐๐ คน)

ระยะที่ ๒ จำนวน ๖๐ วัน (๒๐,๐๐๐ คน)

ระยะที่ ๓ จำนวน ๖๐ วัน (๓๐,๐๐๐ คน)

๖. งบประมาณ

ไม่มีงบประมาณค่าใช้จ่าย เนื่องจากเป็นการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภายในที่มีภารกิจสอดคล้องกัน

๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๗.๑ คนเมืองหันมาออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
- ๗.๒ คนเมืองมีภูมิคุ้มกันด้านสุขภาพทั้งกายและใจที่ดี
- ๗.๓ ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล
- ๗.๔ ลดการเกิดโรคเรื้อรัง ลดอัตราการเสียชีวิต

๘. แนวทางการติดตามประเมินผล

โดยแอปพลิเคชัน ต้นไม้ - เดิน - ได้

๙. ปัญหาและอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

ประชาชนทุกคนอาจไม่มีโทรศัพท์มือถือ หรือเทคโนโลยีที่สามารถโหลดแอปพลิเคชัน
เพื่อใช้เข้าร่วมโครงการได้

บรรณานุกรม

- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล (๒๕๖๑). แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร. จาก https://webportal.bangkok.go.th/public/user_files_editor/๑๓๐/BMA-developmentplan/P๒๐oys_rivise.pdf
- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล (๒๕๖๖). แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐). กรุงเทพมหานคร. จาก https://webportal.bangkok.go.th/public/user_files_editor/๑๓๐/BMA-developmentplan/P๒๐oys_phase๓.pdf
- ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร. (๒๕๖๖). ๙ ด้าน ๙ ดี ประเด็นพัฒนา ๒๘ ประเด็นพัฒนา. สืบค้น ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗. จาก <https://openpolicy.bangkok.go.th>
- เครือข่ายคนไทยไร้พุง. (พ.ศ. ๒๕๖๓). สถิติคนไทยอายุ ๑๕ ขึ้นไปที่มีภาวะอ้วนในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓. กรุงเทพฯ: ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย.

ภาคผนวก

ต้นไม้ - เติ่น - ไต้

ยิ่งเดิน...ยิ่งได้

พืชแลนด์มาร์ค ใน กทม.
ผ่านคลาย ได้สุขภาพดี

กทรม

ต้นไม้ - เติ่น - ไต้ *

* ที่มาของแนวคิด

- การใช้วิถีชีวิตที่เร่งรีบ
- พฤติกรรมการบริโภคอาหาร (รสหวาน มัน เค็มเพิ่มขึ้น
รับประทานผักและผลไม้ลดลง)
- มีกิจกรรมทางกายที่ไม่เพียงพอ (เคลื่อนไหวน้อย)
- อัตราความเสี่ยงภาวะโรคอ้วน และโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง
(ความดัน เบาหวาน ฯลฯ)

ส่งผลต่อ คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคม
ของประเทศไทย

ต้นไม้ - เติ่น - ใต้

งบประมาณ

ไม่ใช้งบประมาณ :

หน่วยงาน กทม.ดำเนินการเอง หรือ ทำข้อตกลงร่วมกับองค์กรเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันและกำหนดแลนด์มาร์ค

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล
- สำนักอนามัย
- สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
- สำนักงานเขต
- สำนักสิ่งแวดล้อม

ต้นไม้ - เติ่น - ใต้

แก้ปัญหาอย่างไร

- 01 พัฒนาระบบแอปพลิเคชัน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการออกกำลังกาย
- 02 แนะนำการออกกำลังกายง่ายๆ ด้วยการเดิน 10,000 ก้าว
- 03 แนะนำโภชนาการที่เหมาะสม
- 04 ผลักดันให้เข้าถึงพื้นที่สาธารณะ

บันได 44

ต้นไม้ - เติ่น - ใต้

ประโยชน์ที่ได้รับ

- คนเมืองหันมาสนใจออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
- ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลรายบุคคล
- คนเมืองมีภูมิคุ้มกันด้านสุขภาพทั้งกายและใจที่ดี
- ลดอัตราการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและลดอัตราการเสียชีวิต
- คนเมืองเข้าถึงพื้นที่สาธารณะเพื่อออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจ
- เกิดจิตสำนึกในการรักษาสีเขียวเพื่อสุขภาพที่ดีและมีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

LET'S MOVE!
warm-up exercise

กทม.

ต้นไม้ - เติ่น - ใต้

ยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี ระยะที่ 3

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์
ยุทธศาสตร์ย่อยที่ 1.5 เมืองสุขภาพดี (Healthy City)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ยุทธศาสตร์ย่อยที่ 2.2 พื้นที่สีเขียวเพื่อสุขภาพที่ดีและมีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากล

นโยบาย ผู้ว่าฯ กทม. 9 ด้าน 9 ดี : ด้านสุขภาพดี และสิ่งแวดล้อมดี

ประเด็นพัฒนาเรื่อง การสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพชุมชนทุกกลุ่ม
รวมถึง การเพิ่มเวลา เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก เพิ่มการเข้าถึงสวนและพื้นที่สาธารณะ

สุขภาวะ
สิ่งแวดล้อม

กทม.

บันได 44

10

ตัวอย่าง รูปแบบ
แอปพลิเคชัน

• ชวนมายับร่างกาย
เดินให้ได้ 10,000 ก้าว/วัน
ชวนออกกำลังกาย สร้างสุขภาพดี
ลดอัตราความเสี่ยงโรคความดัน
เบาหวาน หัวใจ ฯลฯ ลดค่าใช้จ่าย
ในการรักษาพยาบาล

• เก็บภาพถ่ายแลบดำรัสสะสนแน้ม
มาช่วยภาพทดสอบไม่ใหญ่ทรงคุณค่า นอกขึ้นเก็บกับ
ผลงานศิลปะและจุดเช็คอินมากมายใน กทม. สะสม
ใส่เมนู "เก็บแลนด์มาร์ค" เพื่อแลกรางวัลกันต่อ

• บริการคำแนะนำด้านสุขภาพครบวงจร
พร้อมสรรพ บริการและคำแนะนำด้านสุขภาพ ทั้งสถิติ
สุขภาพ บันทึกเคล็ดลับ การขยับร่างกาย การพักผ่อน
สภาวะทางอารมณ์ ตามลอบความรู้ด้านโภชนาการ
คำแนะนำการออกกำลังกาย ปรึกษาปัญหาสุขภาพกับ
คุณหมอ ฯลฯ โดยบูรณาการเชื่อมโยงกับแอปพลิเคชัน
และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องทุกองค์กร

• รวมพลคนรักสุขภาพ
แจ้งข่าวสาร กิจกรรม บริการด้านสุขภาพและการออกกำลังกาย
เช่น งานมหกรรมตรวจสุขภาพ 1 ล้านคน, บริการตรวจรักษาฟรี
ในจุดต่างๆ, กิจกรรมเดิน-วิ่งใกล้ กทม., กิจกรรมนำสนใจที่จัดขึ้น
ในศูนย์กีฬา ลานกีฬาและสวนสาธารณะใกล้คุณ

Application

ต้นไม้-เดิน-ไ้

ยังเดิน...ยังไ้

พิชิตแลนด์มาร์ค ใน กทม. ผ่อนคลาย ได้สุขภาพดี

• แลกรางวัลส่วนลดร้านค้าชั้นนำมากมาย
สิทธิพิเศษร่วมกิจกรรม "ผู้ว่าฯ พาว์ริง" และ
"ปลูกต้นไม้กับผู้ว่าฯ"

ได้ตามเป้าหมายแต่ละขั้น ทั้งจำนวนก้าว BMI
ความสม่ำเสมอ และแลนด์มาร์ค รับไปเลย
ส่วนลดและสิทธิพิเศษจากร้านค้าที่ร่วม
รายการมากมาย พร้อมมีสิทธิเข้าร่วมกิจกรรม
"ผู้ว่าฯ พาว์ริง" หรือกิจกรรม "ปลูกต้นไม้
กับผู้ว่าฯ ขัชชาติ" พร้อมถ่ายภาพและจาวีรื่อ
การปลูกต้นไม้ร่วมกับ ผู้ว่าฯ

• เดินที่ไหนดี : แนะนำเส้นทางเดิน-วิ่ง แผนที่
ลานกีฬา ศูนย์กีฬา สนามกีฬา สวนสาธารณะ
และสวน 15 นาที ใกล้คุณ

ชวนออกกำลังกายใกล้บ้าน ส่งเสริมการเข้าถึง
พื้นที่สวนสาธารณะ ศูนย์กีฬา ลานกีฬา ฯลฯ เพิ่ม
แรงจูงใจ ด้วยการอำนวยความสะดวกด้านข้อมูล
สถานที่ออกกำลังกาย

รายชื่อคณะผู้จัดทำกลุ่มที่ ๒

ต้นไม้ - เติบ - ได้

๑. ว่าที่ร้อยตรี รชต สุทธิจิตตกุล นักนันทนาการชำนาญการ กลุ่มงานนันทนาการ
สำนักงานนันทนาการและส่งเสริมการเรียนรู้
สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
๒. นายธราธร โพธิ์สัตย์ นักพัฒนาการกีฬาชำนาญการ กลุ่มงานส่งเสริมกีฬา
กองการกีฬา สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
๓. นายสันติ หงษ์ทอง นักพัฒนาการกีฬาชำนาญการ
ศูนย์ฝึกกีฬาเยาวชน กองการกีฬา
สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
๔. นางนิศานาถ กำเนิดสินธุ์ นักพัฒนาสังคมชำนาญการ กลุ่มงานพัฒนาที่อยู่อาศัย
สำนักงานการพัฒนาชุมชน สำนักพัฒนาสังคม
๕. นายภูริญาณภัทร สีวะสา นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
กลุ่มงานจัดสวัสดิการสตรี ครอบครัว และผู้ด้อยโอกาส
สำนักงานสวัสดิการสังคม สำนักพัฒนาสังคม
๖. นางสาวนันท์นภัส สวานประเสริฐ นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
กลุ่มงานป้องกันการติดยาเสพติด
สำนักงานป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด สำนักอนามัย
๗. นางสาวนงนภัส แจ่มศิลา นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
กลุ่มงานบริการสุขภาพ ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑๓
ไมตรีวานิช สำนักอนามัย
๘. นางสาวสุภารัตน์ ตั้งสมบุญ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กลุ่มงานยุทธศาสตร์คุณภาพชีวิต
กองยุทธศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์และสังคม
สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล
๙. นางสาวสุมาลี จันทร์อ่วม นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา
สำนักการศึกษา
๑๐. นางสาวเยาวเรช นามวิจิตร นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
ฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตภาษีเจริญ
๑๑. นางสาวธนานันท์ แก้วจินดา นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
ฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตมีนบุรี

โครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ปัญหาสำคัญ (Big Pain Point) คืออะไร มีข้อมูล (Data) ไດที่อธิบายปัญหานี้

๑. ปัญหาสำคัญ (Big Pain Point)

- ประชาชนไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย
- บ้านเรือนประชาชนรูก้าแนวลำคลอง คลองสองต้นนุ่น/ชุมชนมีความเสี่ยงต่อน้ำท่วม
- ชุมชนไม่มีระบบการจัดการน้ำเสียและขยะ
- ชุมชนไม่มีพื้นที่ส่วนกลาง เช่น สวนสาธารณะ
- ผังชุมชนไม่ได้มาตรฐาน ยากต่อการเข้าถึงเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒. มีข้อมูล (Data) ที่เกี่ยวข้อง

- กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของกรมการศาสนา
- ขนาดพื้นที่ ๓๗ ไร่ ๕๐ ตรว. / ระยะทางริมคลองที่จะดำเนินโครงการ ๑.๔ กิโลเมตร
- ประชากร มีจำนวน ๑,๒๐๓ คน
- จำนวนบ้านเรือนอยู่อาศัย มีจำนวน ๒๓๐ หลังคาเรือน และมีจำนวน ๒๘๘ ครอบครัว

บ้านมีเลขที่ ๑๘๒ หลังคาเรือน (แบบชั่วคราว) บ้านไม่มีเลขที่ ๔๘ หลังคาเรือน

ใครได้รับผลกระทบจากปัญหานี้ (ทั้งทางตรงและทางอ้อม)

๑. ประชาชนในพื้นที่ชุมชนสามัคคี ริมคลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี

๒. ประชาชนในพื้นที่ชุมชนอื่นๆ โดยรอบริมคลองสองต้นนุ่น ระยะทาง ๑.๔ กิโลเมตร

จุดเริ่มต้นโครงการจากถนนรามคำแหง ถึงคลองบึงขวางโดยมีประชาชนในชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้ด้วย จำนวน ๗๕๐ คน หรือครัวเรือน จำนวน ๑๖๔ หลังคาเรือน

แก้ปัญหานี้อย่างไร อธิบายวิธีแก้ปัญหา สรุปขั้นตอนให้เข้าใจ รวมถึงระยะเวลาที่คาดว่าจะแก้ปัญหา

๑. วิธีแก้ปัญหา กำหนดการดำเนินงานจัดทำโครงการ ๑๐ ขั้นตอน ดังนี้

- ๑) สร้างการรับรู้และความเข้าใจโครงการ
- ๒) ทบทวนข้อมูลชุมชน ครัวเรือน รับรองสิทธิผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) จัดตั้งสหกรณ์เพื่อบริหารโครงการ และงบประมาณ
- ๔) เช่าที่ดินกรมการศาสนา รั้งวัดที่ดิน และจัดให้เช่า
- ๕) ออกแบบวางผังชุมชนพร้อมตัวอาคารใหม่ และขออนุญาตก่อสร้าง
- ๖) อนุมัติโครงการและงบประมาณ (งบสนับสนุน งบสินเชื่อ)
- ๗) การเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ
- ๘) การรื้อย้ายบ้านเดิม การรื้อย้ายระบบไฟฟ้า ประปา
- ๙) การก่อสร้างอาคารและผังโครงการ พร้อมสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา
- ๑๐) การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก

๒. ระยะเวลาดำเนินการโครงการ ๒๔ เดือน

คาดว่าจะต้องใช้งบประมาณหรือไม่ หากคาดว่าจะใช้ ต้องใช้ไปกับเรื่องใด มีแหล่งทุนที่สามารถสนับสนุนงานนี้ได้อย่างไร

ใช้งบประมาณดำเนินการ ๑๔๐,๓๓๖,๐๐๐ บาท จากแหล่งทุนมาจาก ๒ แหล่ง คือ

(๑) สำนักการระบายน้ำ (๙๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท/สร้างเขื่อน)

(๒) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และสหกรณ์ชุมชน (๔๒,๓๓๖,๐๐๐ บาท /สร้างอาคาร)

หน่วยงานใดควรรับโจทย์นี้ไปดำเนินการ หรือบูรณาการร่วมกัน

สำนักการระบายน้ำ / สำนักการโยธา / สำนักงานเขตมีนบุรี / สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย / กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

ประชาชนได้ประโยชน์อย่างไร

๑. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น
๒. ประชาชนมีที่อยู่อาศัยมั่นคงเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ๒๘๘ หลังคาเรือนพร้อมพื้นที่ส่วนต่อขยาย

โครงการนี้ตอบยุทธศาสตร์ และหรือแผนปฏิบัติราชการในประเด็นใด

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) สอดคล้องกับ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยืดหยุ่นต่อวิกฤตการณ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ลดความเหลื่อมล้ำด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเชื่อมโยงเมืองที่มีความคล่องตัวและระบบบริการสาธารณะแบบบูรณาการ

โครงการนี้จะทำให้มหานครน่าอยู่สำหรับทุกคน ตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในมิติใดและข้อใด

นโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี

ด้านบริหารจัดการดี ด้านเดินทางดี ด้านปลอดภัยดี ด้านสิ่งแวดล้อมดี และด้านสังคมดี

ข้อเสนอแนะจากคณะผู้บริหาร

นายกิตติชัย ไสสุข ผู้อำนวยการเขตมีนบุรี

การนำเสนอของตัวแทนกลุ่มทำให้เกิดประโยชน์ต่อชาวบ้าน และขอเสนอแนะ ดังนี้

๑. คณะผู้ศึกษาโครงการนี้ มีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ ที่ผ่านมาเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และจัดทำโครงการ ข้อเสนอแนะว่า ข้อมูลทางด้านกายภาพ เช่น สภาพพื้นที่และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรมาพบหารือกับฝ่ายต่างๆ ในสำนักงานเขตมีนบุรีโดยตรง เช่น ฝ่ายโยธา ฝ่ายทำความสะอาด เป็นต้น เพื่อขอสถิติข้อมูลจริงๆ จากหน่วยงานที่รับผิดชอบและนำไปทำการวิเคราะห์และนำเสนอ ซึ่งถ้าผู้บริหารมาเห็นว่าข้อมูลจริงได้ถูกนำเสนอจะรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ประเด็นนี้ขอเสนอแนะในรุ่นต่อไปว่า ถ้าทำโครงการที่ต้องศึกษาข้อมูลด้านกายภาพลักษณะนี้ ควรมาขอพบหารือและขอข้อมูลจริงที่มีการจัดเก็บไว้แล้วจากสำนักที่เกี่ยวข้องโดยตรง

๒. กรณีชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น สำนักงานเขตมีนบุรีได้ลงพื้นที่ไปทำการปักป้ายไม้ให้บ้านทุกหลังคาเรือน ซึ่งอาจจะมีบ้างที่บางครั้งเรือนไม้ให้ความสนใจและไม่ร่วมมือ และได้ทำกิจกรรมรณรงค์เรื่องขยะชุมชนไปแล้ว เช่น การจัดเก็บขยะทางเรือ ซึ่งปัญหาการทิ้งขยะของชุมชนต่างๆ จะเห็นว่าชาวชุมชนโยนขยะลงคลอง

๓. โดยส่วนตัวนายกิตติชัยฯ รู้สึกดีใจที่สำนักงานระบายน้ำอยากสร้างเขื่อนบริเวณชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่นและแนวริมคลอง ซึ่งตอนนี้สำนักงานเขตมีนบุรีมีแผนที่จะประสานกับกรมที่ดิน เพื่อทำการวัดที่ดินบริเวณริมคลอง และจากการสำรวจเราจะทราบว่าบ้านหรือสิ่งปลูกสร้างที่รุกล้ำแนวลำคลองอยู่จริงเป็นจำนวนเท่าไร

๔. ในส่วนของที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของกรมการศาสนา พื้นที่บริเวณดังกล่าวมีชุมชนตั้งอยู่ ๒ ชุมชน คือ ชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น และชุมชนประเวศบุรีรมย์ และขอเสนอว่าควรส่งเสริมให้มีการต่อยอดโครงการแบบนี้ไปยังชุมชนริมคลองต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และขอฝากประเด็นเรื่องการใช้อุทธรณ์นำเสนอ ควรมาขอข้อมูลจริงจากฝ่ายต่างๆ จากสำนักงานเขตมีนบุรีโดยตรง

นางนภาพร กิรติวานิชย์ นักวิชาการสถิติชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานวิเคราะห์ข้อมูลกองสารสนเทศระบายน้ำ (ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานระบายน้ำ)

มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. โครงการพัฒนาชุมชนริมคลองเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณดำเนินการเป็นจำนวนมาก และปัญหาเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจนั้นทำได้ยาก จึงขอสอบถามว่าชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น มีปัญหาที่ประชาชนไม่เข้าใจสิ่งใดบ้างหรือไม่

ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ (นายทศพล ดวงเพชร) ได้ตอบคำถามว่ากรณีที่ประชาชนไม่เข้าใจปัญหามี ๓ ประเด็นหลัก คือ ๑). ประชาชนติดพื้นที่ไม่ยอมย้าย ๒) ลูกหลานเรียนที่นั่น การย้ายเด็กระหว่างเรียนจะมีปัญหา และ ๓) การส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ชุมชนไม่สำเร็จเนื่องจากประชาชนไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันเพราะข้อกำหนดตามกฎหมายที่ให้มีการเลือกตั้งประธานสหกรณ์กับคณะทำงานมาทำหน้าที่บริหารเงินจำนวนมาก จึงเป็นเหตุที่ไม่สำเร็จ วิธีแก้ปัญหาลึกในเรื่องนี้คือควรเสนอให้รัฐบาลมาเป็นตัวกลางหรือมีหน่วยงานกลางในการจัดตั้งสหกรณ์ให้กับชุมชนทั้งหมด

๒. ประเด็นในส่วนของการประชาสัมพันธ์ ขอเสนอแนะว่าควรฝากให้สำนักงานเขตมีนบุรี ทำหน้าที่ช่วยประชาสัมพันธ์เพิ่มเติม เนื่องจากสำนักงานเขตมีนบุรีเป็นเจ้าของพื้นที่และเข้าถึงประชาชน ได้มากกว่า

อาจารย์สุเทพ ธัญญสิทธิ อาจารย์ที่ปรึกษา

ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แต่ขอชื่นชมตัวแทนกลุ่มที่นำเสนอได้เห็นภาพชัดเจน มีการเปรียบเทียบให้เห็นการเปลี่ยนแปลงสภาพชุมชนทั้งก่อนและหลังทำโครงการ และขอชื่นชมในการ ดำเนินการจัดทำกระบวนการต่างๆ ทำให้เห็นสภาพพื้นที่จริงของชุมชนสามัคคี ทำให้เราพบปัญหาต่างๆ มากขึ้น เช่น การสร้างบ้านรูกำลังแล้วล้าคล่อง การทิ้งขยะลงคลอง ซึ่งถ้าทำให้ประชาชนมองเห็น ประโยชน์ที่เขาจะได้รับในระยะยาว เชื่อว่าเขาจะสนใจเข้าร่วมโครงการ องค์กรประกอบกับสิ่งที่คณะผู้ศึกษาคิด และทำออกมาใช้ระยะเวลาสั้นๆ และทำได้ดีมาก

นางสาววรรณกาญจน์ รุจยารดาสิทธิ หัวหน้าฝ่ายตรวจและปฏิบัติการตลาดนัดมีนบุรี

เขตมีนบุรี เป็นกรุงเทพฝั่งตะวันออก ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่รับน้ำ การทำโครงการ พัฒนาชุมชนริมคลองนับว่าเป็นเรื่องดี ๆ ที่เกิดขึ้น ถ้าทำได้จริง และปัญหาหลักๆ ในการพัฒนาชุมชน ริมคลองคือในภาคประชาชน ในการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตมีนบุรี ได้ให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อ เจริญจากไกลเกลี่ยกับประชาชนอยู่แล้ว และขอเสนอแนะตามที่ผู้อำนวยการเขตมีนบุรี (นายศักดิ์ชัย ไสสุข) แจ้งไว้คือให้เข้าไปศึกษาข้อมูลจริงจากฝ่ายต่างๆ ของสำนักงานเขตมีนบุรี เพื่อทำให้มีข้อมูลในการทำ โครงการที่ชัดเจนขึ้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑. สภาพทั่วไป ที่มา และความสำคัญของปัญหา

จากรายงานข้อมูลสถิติของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร (พ.ศ.๒๕๖๐) พบว่า จำนวนคลอง คู ลำราง ลำกระโดงในกรุงเทพมหานครมีจำนวน ๑,๙๘๐ คลอง ความยาว ๒,๗๔๔,๙๒๓ เมตร แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ๑. คลอง จำนวน ๑,๒๑๐ คลอง ความยาว ๒,๒๗๐,๒๘๓ เมตร และ ๒. คู ลำราง ลำกระโดง จำนวน ๗๗๐ คู ความยาว ๔๗๔,๖๔๐ เมตร และนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การขุดคลองที่สำคัญของกรุงเทพมหานครมีหลายสาย เช่น คลองเปรมประชากร คลองนครเนื่องเขต คลองประเวศบุรีรมย์ คลองอุดมชลจร คลองราชมนตรี คลองทวีวัฒนา คลองนราภิรมย์ คลองรังสิต ประยงค์ศักดิ์ คลองประปา ฯลฯ วัตถุประสงค์ของการขุดคลองเพื่อประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ของ กรุงเทพมหานคร การคมนาคมขนส่งระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดข้างเคียง ความสะดวกในการสัญจรและขนส่งสินค้าทางน้ำ การใช้น้ำและที่ดินบริเวณริมคลองทำการเกษตร เรือกสวนไร่นา การเพาะปลูก และการเลี้ยงสัตว์ จึงส่งผลให้ประชาชนอพยพย้ายถิ่นเข้ามาอยู่อาศัยบริเวณริมคลอง และเกิดเป็นชุมชนขนาดย่อมหลายชุมชน ประกอบกับผลกระทบจากปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของประเทศ เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ประชาชนต่างจังหวัดอพยพเข้ามาอยู่อาศัยในชุมชนริมคลองเพิ่มมากขึ้นเพื่อทำงานหาเลี้ยงชีพ กลายเป็นประชากรแฝงของ กรุงเทพมหานคร เนื่องจากไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย เช่าบ้านพักชั่วคราว และขาดความมั่นคงในการดำรงชีพ

จากปัญหาประชาชนไม่มีที่อยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาการถูกไล่ที่ ขาดโอกาสสร้างความมั่นคงในการตั้งถิ่นฐาน ความไม่แน่นอนของรายได้ เมื่อเวลาผ่านไปจำนวนประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลองก็มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดเป็นชุมชนแออัด อาคารบ้านเรือนชำรุดทรุดโทรม มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น มีการทิ้งขยะมูลฝอยและปล่อยน้ำเสียลงลำคลองเกิดเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคต่างๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความขัดแย้งของผู้คนในชุมชน ปัญหาด้านสุขภาพและสาธารณสุขโรค รวมถึงปัญหาความเสื่อมโทรม ด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาสิ่งก่อสร้างรุกล้ำแนวคลองกีดขวางทางระบายน้ำ ดังนั้น การแก้ไขปัญหามุมชนริมคลองจึงกลายเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งของกรุงเทพมหานคร

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สาเหตุหนึ่งเนื่องจากมีสิ่งก่อสร้างกีดขวางทางระบายน้ำในคลอง ทำให้ไม่สามารถระบายน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ เห็นชอบข้อเสนอการบริหารจัดการสิ่งรุกล้ำลำน้ำสาธารณะ โดยให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานคร ร่วมกันดำเนินการตามกฎหมายกับผู้บุกรุกลำน้ำสาธารณะ และให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาจัดหาที่พักอาศัยถาวรให้กับผู้บุกรุก ซึ่งในระยะเร่งด่วนได้มีการกำหนดคลองสำคัญที่มีปัญหาการรุกล้ำ เช่น คลองเปรมประชากร คลองลาดพร้าว คลองบางเขน คลองสามวา และได้อนุมัติแผนการปฏิบัติการ “โครงการบ้านมั่นคงในที่ดินราชพัสดุ” ดำเนินการโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) ภายใต้สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมุ่งหวังปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนริมคลองให้มีที่อยู่อาศัยถูกต้องตามกฎหมาย มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีสภาพแวดล้อมที่ดี ลดปัญหาน้ำเน่าเสีย ลดปัญหาน้ำท่วมและเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำของกรุงเทพมหานครให้ดียิ่งขึ้น

๒. การคัดเลือกพื้นที่ศึกษา

จากการสำรวจบริเวณที่มีสิ่งปลูกสร้างรुक้าลำนน้ำสาธารณะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๕๐ เขต พบว่าประชาชนมีการปลูกสร้างที่พักอาศัยรูก้าลำนน้ำริมคลอง จำนวน ๑๑,๒๑๙ หลังคาเรือน รื้อย้ายแล้ว ๒,๗๒๑ หลังคาเรือน คงเหลือ ๘,๔๙๘ หลังคาเรือนที่ยังไม่รื้อย้าย โดยแบ่งพื้นที่บริเวณที่มีสิ่งปลูกสร้างรูก้าลำนน้ำแนวเขตคลองสาธารณะ ๖ กลุ่มเขต ดังนี้

ตารางที่ ๑ จำนวนสิ่งปลูกสร้างรูก้าลำนน้ำแนวคลองจำแนกตามกลุ่มเขตพื้นที่

กลุ่มเขตพื้นที่	จำนวนสิ่งปลูกสร้างรูก้าลำนน้ำแนวคลอง (หลังคาเรือน)
กลุ่มกรุงเทพเหนือ	๕,๖๒๑
กลุ่มกรุงเทพกลาง	๑,๔๐๕
กลุ่มกรุงเทพตะวันออก	๒๘๗
กลุ่มกรุงเทพใต้	๑,๐๙๑
กลุ่มกรุงธนเหนือ	๕๑
กลุ่มกรุงธนใต้	๔๓
รวม	๘,๔๙๘

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๖

กลุ่มกรุงเทพตะวันออก มีสิ่งปลูกสร้างรูก้าลำนน้ำแนวคลอง จำนวน ๒๘๗ หลังคาเรือน ทำให้น้ำคูลองในพื้นที่เกิดการเน่าเสียซึ่งสาเหตุเกิดจากประชาชนทิ้งขยะและของเสียลงสู่คูและคลองต่างๆ ซึ่งในกลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก พบว่าเขตมีนบุรี มีสภาพพื้นที่โดยรวมเป็นพื้นที่รับน้ำของกรุงเทพมหานครฝั่งตะวันออก ช่วงฤดูฝนทำให้ประสบกับสภาวะน้ำท่วมขังในพื้นที่ สาเหตุสำคัญเกิดจากสภาพการระบายน้ำที่มีข้อพิพาทคลุมกีดขวางทางน้ำไหล ประชาชนมีการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยรูก้าลำนน้ำแนวคลอง

ตารางที่ ๒ จำนวนสิ่งปลูกสร้างรูก้าลำนน้ำแนวคลองในเขตมีนบุรี

เขตมีนบุรี	จำนวน (หลังคาเรือน)
จำนวนสิ่งปลูกสร้างรูก้าลำนน้ำแนวคลอง	๒๘
- รื้อย้ายแล้ว	๒
- คงเหลือ ยังไม่รื้อย้าย	๒๖

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๖

การแก้ปัญหาน้ำเน่าเสียในพื้นที่ฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร และลดปัญหาน้ำท่วม จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนริมคลองต่างๆ ในการดูแลรักษาคู คลอง กำจัดขยะและวัชพืชน้ำ เพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคในการระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วม คณะผู้ศึกษาจึงเลือกชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี มาเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากคลองสองต้นนุ่นเป็นคลองชุดเชื่อมต่อกับคลองสามวา ด้านทิศใต้ ตั้งแต่จุดบรรจบคลองแสนแสบไปสิ้นสุดที่ปากเหนือของคลองประเวศบุรีรมย์ คลองนี้ใช้เป็นคลองระบายน้ำสายหลักต่อจากคลองสามวาในท้องที่เขตมีนบุรี ประชาชนปลูกสร้างที่อยู่อาศัย รูก้าลำนน้ำแนวคลอง ชุมชนมีอาคารบ้านเรือนหนาแน่นและประชาชนไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย เข้าพื้นที่จากกรมการศาสนา ไม่มีระบบการบำบัดน้ำเสียที่ปล่อยจากชุมชน มีการทิ้งขยะมูลฝอยแนวริมคลอง และทางเดินค่อนข้างแคบยากต่อการเข้าถึงเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก

บทที่ ๒

ทิศทางการดำเนินงาน

๑. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่ศึกษา

โครงการพัฒนาริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี เป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายในของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สำนักงานการระบายน้ำ สำนักงานโยธา สำนักสิ่งแวดล้อม สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยมีทิศทางที่สามารถทำงานร่วมกันเชิงบูรณาการ ดังนี้

๑.๑ สำนักงานการระบายน้ำ

วิสัยทัศน์ : กรุงเทพมหานคร มีสิ่งแวดล้อมด้านการระบายน้ำและการจัดการคุณภาพน้ำที่ดี ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง มุ่งสู่ความเป็นมหานครที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน

พันธกิจ :

๑. พัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานด้านการป้องกันน้ำท่วมและการระบายน้ำ รองรับการเจริญเติบโตของเมือง เป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างปลอดภัย

๒. พัฒนาสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการคุณภาพน้ำ บนพื้นฐานของความน่าอยู่อย่างยั่งยืน

๓. พัฒนาสมรรถนะของบุคลากรของสำนักงานการระบายน้ำ

๑.๒ สำนักงานโยธา

วิสัยทัศน์ : สำนักงานโยธาเป็นองค์กรหลักด้านการโยธาและโครงสร้างพื้นฐานอย่างมีมาตรฐานสากล มุ่งขับเคลื่อนกรุงเทพฯ สู่มหานครที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน

พันธกิจ :

๑. วางแนวทางการบริหารราชการ และสร้างกรอบทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการกรุงเทพมหานครประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) นโยบายของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร และสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมรวมทั้งความต้องการของประชาชน

๒. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของความน่าอยู่อย่างยั่งยืน

๓. เสริมสร้างความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งจัดพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม

๔. พัฒนาการบริการของสำนักงานโยธาสู่ความเป็นเลิศ

๑.๓ สำนักสิ่งแวดล้อม

วิสัยทัศน์ : สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรการจัดการสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานเพื่อให้กรุงเทพมหานครมีความร่มรื่น สะอาด และมีสิ่งแวดล้อมที่ดี

พันธกิจ :

๑. การจัดการมูลฝอย ไชมัน และสิ่งปฏิกูลให้เป็นระบบ พร้อมทั้งสนับสนุนและเชื่อมโยงภารกิจกับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๒. เฝ้าระวังคุณภาพอากาศและเสียง ควบคุมปริมาณมลพิษทางอากาศและเสียงให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

๓. สร้างความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานทดแทน ในทุกภาคส่วน บนพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนและผลประโยชน์ร่วมกัน (Co-benefits)

๔. อนุรักษ์ พื้นฟูและเพิ่มพื้นที่สีเขียว และป่าชายเลนของกรุงเทพมหานคร

๕. แสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัดการสิ่งแวดล้อม

๑.๔ สำนักการวางแผนและพัฒนาเมือง

วิสัยทัศน์ : สำนักการวางแผนและพัฒนาเมือง เป็นองค์กรต้นทางแห่งการบริหารและพัฒนากรุงเทพมหานครสู่การเป็นมหานครระดับโลก

พันธกิจ :

๑. วางและจัดทำผังเมือง ผังเมืองเฉพาะ แผนและผังพัฒนาพื้นที่ระดับต่างๆ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองที่สนับสนุนและส่งเสริมความปลอดภัยและสุขลักษณะของประชาชน รวมถึงสวัสดิภาพของสังคม

๒. อนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟู และพัฒนาย่านบริเวณที่มีคุณค่าหรือมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์โบราณสถาน และศูนย์ชุมชนย่อย เพื่อรักษาคุณค่าด้านศิลปวัฒนธรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และเสริมสร้างศักยภาพงาน สถาปัตยกรรม และงานภูมิสถาปัตยกรรม

๓. ศึกษา วิจัย จัดทำรายงานข้อมูล ติดตามและประเมินผลการบังคับใช้ผังเมืองระดับต่างๆ การใช้มาตรการและกฎหมายทางผังเมือง เพื่อให้ได้องค์ความรู้สำหรับการประเมินสถานการณ์ของเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลง

๔. พัฒนามาตรการ กลไกและนวัตกรรมทางผังเมืองสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเมืองที่สามารถตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก (Global Trend) รวมถึงสามารถแข่งขันกับมหานครอื่นได้ในระดับโลก

๕. ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังระดับต่างๆ การอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟู และพัฒนากรุงเทพมหานคร ให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน

๖. ให้บริการองค์ความรู้ด้านเมืองและข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ ผ่านศูนย์นิทรรศการเมือง และศูนย์เทคโนโลยีข้อมูลเมือง

๑.๕ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

วิสัยทัศน์ : สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นองค์กรชั้นนำด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในการสร้างระบบบริหารจัดการสาธารณภัย ที่นำไปสู่วิสัยทัศน์ที่พึงปรารถนา มีหลักการดังนี้

๑. ในขณะเกิดเหตุใช้ระบบการบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System) หรือ ICS โดยมีผู้บัญชาการเหตุการณ์เพียงคนเดียว (Incident Commander หรือ IC)

๒. มีการดำเนินงานตั้งแต่การป้องกัน การบรรเทา และการฟื้นฟู โดยเน้นการป้องกันมิให้ภัยเกิดเป็นหลัก

๓. ปฏิบัติงาน เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์และเป็นที่พึงพอใจของประชาชน

๔. ประสานงาน ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประชาชน

๕. ผู้นำชุมชนต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๖. ฝึกอบรมบุคลากร ให้มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการดับเพลิงและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ

๑.๖ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

วิสัยทัศน์ : เป็นองค์กรของประชาชน ที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งจากสังคมของรากฐานด้วยพลังองค์กรชุมชน และประชาสังคม

พันธกิจ : ชุมชนท้องถิ่นไทยจะมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย : ชุมชนท้องถิ่นไทยมีความเข้มแข็งสู่การจัดการตนเอง

แผนปฏิบัติการระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) : ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสู่การจัดการตนเอง ดำเนินงานภายใต้ ๔ ประเด็นการพัฒนา ได้แก่

๑. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง

๒. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย

๓. การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และขบวนองค์กรชุมชน

๔. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

๑.๗ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

วิสัยทัศน์ : ประชาชนเข้าถึงโอกาส และการคุ้มครองทางสังคม มีความมั่นคงในชีวิต

พันธกิจ :

๑. เสริมสร้างศักยภาพคนและสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว

๒. เสริมสร้างโอกาสและการคุ้มครองทางสังคมอย่างเท่าเทียม

๓. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

๔. ยกระดับองค์กรให้มีผลสัมฤทธิ์สูงด้วยธรรมาภิบาลและเทคโนโลยีดิจิทัล

๒. ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่ศึกษา

๒.๑ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) : ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ

- สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ โดยสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขและการศึกษา

- เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง เพื่อสร้างสังคมคุณภาพ โดยการส่งเสริมปรับพฤติกรรมในระดับครัวเรือนในการวางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครัว การเงินและอาชีพ เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเอง และพึ่งพากันเองได้ สร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ เพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชน สร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน

- กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ โดยการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อจัดระบบเมืองที่เอื้อต่อการสร้างชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพและปลอดภัย

๒.๒ แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาฉบับนี้ขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยของประชาชนที่มีรายได้น้อยทั่วประเทศ ประมาณ ๓ ล้านครัวเรือน โดยการเคหะแห่งชาติรับผิดชอบดำเนินการประมาณ ๒ ล้านครัวเรือน และ พอช. รับผิดชอบดำเนินการโครงการบ้านมั่นคง ประมาณ ๑,๐๕๐,๐๐๐ ครัวเรือน โครงการบ้านมั่นคงที่ดำเนินการโดย พอช. แตกต่างจากโครงการที่ดำเนินการโดยการเคหะแห่งชาติคือการเคหะฯ จะสร้างบ้าน สร้างแฟลต หรืออาคารสูง เพื่อขายให้แก่ประชาชนทั่วไปในลักษณะ “เช่า-ซื้อเป็นรายบุคคล” ในขณะที่โครงการบ้านมั่นคง พอช. จะสนับสนุนให้ **ชุมชนที่มีความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย** เช่น อยู่ในที่ดินบุกรุกทั้งของ รัฐและเอกชน ที่ดินเช่า บ้านเช่า เสี่ยงต่อการถูกไล่รื้อ และไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง พอช. สนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มกันแก้ไขปัญหา เช่น จัดหาที่ดินใหม่โดยเช่าหรือซื้อ เพื่อสร้างบ้านสร้างชุมชนใหม่ หรือซ่อมแซม/ปรับปรุงบ้านใหม่ในที่ดินเดิม ฯลฯ ตามสภาพปัญหาของแต่ละชุมชน

โดย พอช. จะส่งเจ้าหน้าที่สถาปนิกชุมชนเข้าไปทำงานร่วมกับชุมชน เช่น สนับสนุนการรวมกลุ่มจัดตั้งคณะทำงานจากชุมชนขึ้นมาเพื่อดำเนินการร่วมกันออมทรัพย์เพื่อเป็นทุนพัฒนาที่อยู่อาศัย ร่วมกันออกแบบบ้าน ออกแบบผังชุมชนในลักษณะ **“ปลูกเรือนตามใจผู้อยู่”** ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและจัดตั้งสหกรณ์เคหสถานเพื่อให้มีสถานะเป็นนิติบุคคล สำหรับทำนิติกรรมสัญญาซื้อ-เช่าที่ดิน ขอใช้สินเชื่อกจาก พอช. และบริหารโครงการ-ก่อสร้างบ้าน นอกจากนี้ พอช. ยังมีหน้าที่สนับสนุนทางการเงินแก่ชุมชน เช่น ให้สินเชื่อซื้อที่ดิน-ก่อสร้างบ้าน (ดอกเบี้ยต่ำ/ผ่อนระยะยาว) อุดหนุนงบประมาณการสร้างบ้าน สร้างสาธารณูปโภคส่วนกลาง ฯลฯ โดย พอช. จะอนุมัติงบประมาณผ่านสหกรณ์เคหสถานที่ชุมชนจัดตั้งขึ้นมา (ไม่ได้อนุมัติเป็นรายบุคคล) และคณะกรรมการสหกรณ์ฯ จะร่วมกันบริหารโครงการ-ก่อสร้างบ้าน

๒.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) : สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาคที่พื้นที่และเมืองมีความเจริญทันสมัยและน่าอยู่ โดยการให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่และเมืองให้มีความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน โดยเน้นการสร้างโอกาสในการทำงานและการอยู่อาศัยที่ดี พร้อมกับการเสริมสร้างพื้นที่ในการศึกษาและสุขภาพที่เท่าเทียม นอกจากนี้ยังเน้นการสร้างสังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การกระจายโอกาสและการเข้าถึงบริการพื้นฐานที่เท่าเทียมเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงสิทธิและโอกาสอย่างเท่าเทียมในการเติบโตและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเน้นการสร้างสังคมที่มีความเป็นระบบสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

๒.๔ แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)
สอดคล้องกับ

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยืดหยุ่นต่อวิกฤตการณ์ โดยการพัฒนาชุมชนเป็นส่วนสำคัญ เพื่อเสริมสร้างพื้นที่ในชุมชนให้เป็นที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีการสนับสนุนในการจัดตั้งกลุ่มชุมชนและองค์กรสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนสามารถร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะ สนามกีฬา หรือสถานที่กลางการประชุม เพื่อสร้างสังคมที่มีความเชื่อมั่นและความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน โดยเน้นการรับฟังความต้องการและมีการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการด้วย เพื่อให้เมืองกรุงเทพมหานครมีความปลอดภัยและมีความพร้อมต่อสถานการณ์วิกฤตการณ์ได้อย่างเต็มที่ และยั่งยืนในการพัฒนาตนเองในอนาคต

- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ลดความเหลื่อมล้ำด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน เน้นการพัฒนาชุมชนให้เป็นสถานที่ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงสิทธิและโอกาสในการพัฒนาชีวิตอย่างเท่าเทียม โดยให้ความสำคัญกับการสร้างพื้นที่สาธารณะและสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน เช่น สวนสาธารณะ สนามกีฬา หรือสถานที่กลางการประชุม โดยมุ่งเน้นให้เป็นสถานที่ที่สร้างความเชื่อมั่นและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยการส่งเสริมให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานและการตัดสินใจในชุมชน เพื่อให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อทุกคนในชุมชนนั้น นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนในการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีในการสร้างชุมชนที่มีความยั่งยืน และเป็นประโยชน์ต่อทุกคน ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการส่งเสริมการเข้าถึงสารสนเทศและเทคโนโลยีให้กับทุกคนในชุมชน เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียม

- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเชื่อมโยงเมืองที่มีความคล่องตัวและระบบบริการสาธารณะ แบบบูรณาการ การพัฒนาชุมชนเริ่มจากการสร้างการเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ในเมือง เพื่อสร้างความเชื่อมโยงที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกสบายและมีความคล่องตัว เช่น การพัฒนาระบบขนส่งมวลชน เพื่อให้ประชาชนสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวกสบายและเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รถไฟฟ้า รถเมล์ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการพัฒนาระบบบริการสาธารณะแบบบูรณาการในชุมชน เพื่อให้มีการให้บริการที่เหมาะสมและครอบคลุมทุกช่วงอายุและกลุ่มคน เช่น การพัฒนาสวนสาธารณะ เป็นพื้นที่สาธารณะที่สร้างสรรค์และเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับประชาชนในชุมชน การสร้างสถานที่กีฬาและนันทนาการ เพื่อสร้างพื้นที่ในการเล่นและออกกำลังกายสำหรับประชาชนทุกวัย รวมถึงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพในชุมชน เพื่อให้มีการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพได้อย่างสะดวกสบายและคุ้มค่า ทั้งนี้การพัฒนาระบบบริการสาธารณะแบบบูรณาการจะช่วยเสริมสร้างชุมชนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมั่นคงได้อย่างแท้จริงในทุกๆ ด้านของชีวิตประจำวันของประชาชนในชุมชน และยังเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสังคมที่เชื่อมโยงและมีความเข้มแข็งในระยะยาว ในทำนองเดียวกันยังช่วยสนับสนุนในการเติบโตและพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนได้ในอนาคต

๓. ลักษณะทางกายภาพของชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี

ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนคลองสองต้นนุ่น (ข้อมูลจากฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตมีนบุรี ณ ธันวาคม ๒๕๖๖) มีสาระสำคัญดังนี้

(๑) เป็นชุมชนเมือง โดยประกาศจัดตั้งเป็นชุมชนตามระเบียบ กทม. เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๑ ประเภทชุมชนเมือง ตามความหมายของชุมชนเมืองคือมีอาณาบริเวณที่มีประชากรอยู่ร่วมกันจำนวนหนึ่งและต้องมีความหนาแน่นมากพอสมควร เป็นบริเวณที่มีอาคารบ้านเรือนหนาแน่น อยู่ในเขตการปกครองแบบใดแบบหนึ่ง ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน มีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกันออกไป มีความเจริญเป็นศูนย์กลางต่างๆ และรวมทั้งความเสื่อมโทรมต่างๆ อยู่ด้วย เช่น สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เป็นต้น

ลักษณะพื้นที่ของชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น เป็นชุมชนบ้านพักอาศัยที่ตั้งอยู่ริมคลองเป็นคลองขุดเชื่อมต่อกับคลองสามวาทางทิศใต้ตั้งแต่จุดบรรจบคลองแสนแสบไปสิ้นสุดที่ปากเหนือของคลองประเวศบุรีรมย์ คลองนี้ใช้เป็นคลองระบายน้ำสายหลักต่อจากคลองสามวา ในท้องที่เขตมีนบุรีมีความยาว ๔,๕๐๐ เมตร กว้าง ๗-๒๔ เมตร ในท้องที่เขตลาดกระบังมีความยาว ๕,๘๐๐ เมตร กว้าง ๘-๒๐ เมตร ลักษณะการอยู่อาศัยของประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว

(๒) ที่ตั้งชุมชนตั้งอยู่บนถนนรามคำแหง ประกอบด้วย ซอยรามคำแหง ๑๙๐/๓ และ ๑๙๒ และหลังหมู่บ้านรินทร์ทอง

(๓) ขนาดพื้นที่ ๓๗ ไร่ ๕๐ ตรว.

(๔) อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ถนนรามคำแหง

ทิศใต้ ติดต่อกับ คลองสองต้นนุ่น

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ สถานีจอctrไฟฟ้าสายสี่ส้ม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ หมู่บ้านเคหะรามคำแหง

(๕) มีประชากรจำนวน ๑,๒๐๓ คน แบ่งเป็น ชาย ๕๘๒ คน และหญิง ๖๒๑ คน มีผู้สูงอายุ ๑๒๐ คน มีผู้พิการ ๗ คน ผู้ป่วยติดเตียง ๔ คน

(๖) มีบ้านจำนวน ๒๓๐ หลังคาเรือน ครอบครัวยุคใหม่ จำนวน ๒๘๘ ครอบครัว

(๗) การถือครองกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยของประชาชนไม่มีเลขที่บ้านอย่างถาวร (มีเลขที่บ้านชั่วคราว ๑๘๒ หลังคาเรือน ไม่มีเลขที่บ้าน ๔๘ หลังคาเรือน รวม ๒๓๐ ครัวเรือน)

(๘) บ้านเช่า ๑๐ หลังคาเรือน

(๙) กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของกรมการศาสนา ประชาชนเช่าที่ดินเป็นรายบุคคลทำสัญญาเช่า ๓ ปี

(๑๐) ระบบสาธารณูปโภค มีระบบประปา ระบบไฟฟ้า ทางเดินกรมชลประทาน

(๑๑) ระยะแนวคลอง ๑๐ กิโลเมตร และระยะทางที่จะดำเนินโครงการ ๑.๔ กิโลเมตร

(๑๒) การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว

(๑๓) จำนวนกรรมการชุมชน จำนวน ๑๐ คน แบ่งเป็นชาย ๖ และหญิง ๔ คน วาระดำรงตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ – ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๘

(๑๔) ประธานกรรมการชุมชน นางเฉลยทิพย์ รุททอง โทร.๐๘๓ ๕๔๔ ๙๘๙๕

(๑๕) สถานที่สำคัญ ได้แก่ ที่ทำการชุมชน ศูนย์สุขภาพชุมชน และโรงเรียนสอนศาสนาอดินนาชีฮะ

๔. การลงพื้นที่ชุมชน

คณะผู้ศึกษาเลือกวิธีการจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการจัดสนทนาแบบกลุ่ม (In-depth Interview) สัมภาษณ์เชิงลึกกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี จำนวน ๕ คน ได้แก่ กรรมการชุมชน จำนวน ๒ คน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ จำนวน ๓ คน เป็นตัวแทนของชุมชน โดยเน้นประเด็นการสนทนาด้านสภาพแวดล้อมและด้านความปลอดภัยของชุมชน และลักษณะการอยู่อาศัยและการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน สรุปประเด็นสำคัญดังนี้

๔.๑ ด้านการบริหารจัดการที่อยู่อาศัยของชุมชน

ลักษณะการอยู่อาศัยของประชาชนพบว่ามีหลายครอบครัวอยู่ในบ้านหลังคาเรือนเดียวกัน และภายในชุมชนมีบ้านจำนวน ๒๓๐ หลังคาเรือน ส่วนใหญ่เป็นสร้างด้วยอิฐบล็อกและมีการปลูกสร้างเรียงติดกัน โดยเว้นช่องทางเดินขนาดเล็กและแคบและมีบ้านบางหลังมุงสังกะสี ประชาชนไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยเนื่องจากพื้นที่ตั้งของชุมชนเป็นกรรมสิทธิ์ของกรมการศาสนา เป็นการทำสัญญาเช่าอยู่อาศัยเท่านั้น จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการที่อยู่อาศัยที่เพียงพอกับจำนวนสมาชิกในครอบครัว และต้องการมีบ้านใหม่ที่มีรูปแบบและพื้นที่ใช้สอยใกล้เคียงกับที่อยู่ปัจจุบัน โดยจัดสรรพื้นที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตเดิม

ภาพที่ ๑ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มประชาชนในพื้นที่ชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น

๔.๒ ด้านความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมของชุมชน

ลักษณะทางสัญจรทางบกเพื่อเข้าออกภายในชุมชนค่อนข้างแคบ ส่วนทางเดินเลียบริมคลองค่อนข้างลึกและเปลี่ยว มีการทิ้งขยะอยู่ใต้ทางเดินริมคลองและการเก็บขยะทำได้ยาก การระบายน้ำเสียของชุมชนผ่านท่อน้ำทิ้งและปล่อยลงคลองสองต้นนุ่น ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียของชุมชนที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ จึงทำให้เกิดมลพิษทางน้ำและกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่าการวางแนวท่อน้ำประปาเป็นแนวขนานกับทางเดินริมคลอง จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่ต้องการการเปลี่ยนแปลงเพื่อทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น ต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินด้วยไฟฟ้าส่องสว่าง กล้อง CCTV ประปาหัวแดง หรือถังดับเพลิงประจำบ้าน ส่วนด้านสภาพแวดล้อมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้มีแนวคันกันน้ำป้องกันน้ำท่วม ทางสัญจรที่สะดวก ต้องการพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน เช่น สวนสาธารณะและพื้นที่จัดกิจกรรมของชุมชน และการจัดเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอ

ภาพที่ ๒ ลักษณะทางสัญญาณภายในชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น

ภาพที่ ๓ สิ่งกีดขวางเส้นทางน้ำ ได้แก่ วัชพืช การทิ้งขยะ และสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำแนวลำคลองสองต้นนุ่น

ภาพที่ ๔ การระบายน้ำเสียและน้ำทิ้งจากครัวเรือน และท่อน้ำทิ้ง ภายในชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น

๕. การนำแนวคิดมาใช้วิเคราะห์เพื่อจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น

๕.๑ นโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี ๒๒๖ นโยบาย

- **ปลอดภัยดี** เน้นการพัฒนาชุมชนให้เป็นสถานที่ที่ปลอดภัยและมั่นคง

๐๐๑ - กรุงเทพฯ ต้องสว่าง : การเน้นให้กรุงเทพมหานครมีการไฟฟ้าส่องสว่าง เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุและเชื่อมโยงกับความปลอดภัยของประชาชนในชุมชน โดยการเพิ่มแสงสว่างให้เพียงพอทั่วทุกพื้นที่ในเมือง (ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างภายในชุมชนให้มีจำนวนมากขึ้น)

๐๓๖ - ยกระดับคุณภาพกล้องวงจรปิด ป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก : มุ่งเน้นที่การเพิ่มจำนวนและการปรับปรุงคุณภาพของกล้องวงจรปิดในพื้นที่เชิงชุมชน เพื่อเพิ่มความปลอดภัยและสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นกันเองให้กับชุมชนในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลกล้องวงจรปิดและชุมชนในการตรวจสอบและรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดการรับรู้และการประสานงานระหว่างทั้งสองฝ่ายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกในชุมชนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยทั้งหมดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชนในกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการที่ยั่งยืนและคงทน เพื่อให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและปลอดภัยมากยิ่งขึ้นในอนาคต

๐๗๘ - ใช้ข้อมูลอาชญากรรมกำหนดพิกัดอันตราย เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย : เพื่อให้สามารถปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยขึ้นในพื้นที่ชุมชน การใช้ข้อมูลอาชญากรรมเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์และระบุจุดที่มีความเสี่ยงสูงเพื่อให้มีการ

วางแผนและดำเนินการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิดหรือการปรับปรุงระบบการตรวจจับอาชญากรรม เพื่อให้ชุมชนมีความมั่นคงและเติบโตอย่างยั่งยืนในด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในอนาคต

๑๗๙ - พัฒนาบัญชีอุปกรณ์ในการเผชิญเหตุสาธารณภัยฉุกเฉินระดับย่าน : โดยการเตรียมความพร้อมและจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อการตอบสนองสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น เครื่องดับเพลิง อุปกรณ์แพทย์เบื้องต้น และเครื่องมือช่วยเหลืออื่นๆ ให้มีความพร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วในระดับชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเต็มใจและมั่นใจในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นในย่านที่พวกเขาอาศัยอยู่ และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนในการรับมือกับสถานการณ์เหล่านั้นอย่างเป็นองค์กร

๑๘๐ - เพิ่มประปาหัวแดงโดยเฉพาะเขตที่อยู่อาศัยหนาแน่น : เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชุมชนให้มีความปลอดภัยจากอัคคีภัย (ติดตั้งประปาหัวแดงภายในชุมชนให้มีจำนวนมากขึ้น)

๑๖๕ - จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับเขต : เพื่อเตรียมความพร้อมและการป้องกันสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่เขต โดยการรวบรวมข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับความเสี่ยงและสถานการณ์เฉพาะที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้มีการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพในการบรรเทาสถานการณ์ฉุกเฉิน และส่งเสริมการร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในเขต เช่น หน่วยงานด้านการช่วยเหลือ หน่วยงานด้านการแพทย์ และหน่วยงานด้านการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน ทั้งนี้เพื่อให้การป้องกันและการรับมือกับสถานการณ์สาธารณภัยในระดับเขตมีความเต็มใจและมั่นใจในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกับชุมชนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานชุมชน เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมั่นคงสำหรับประชาชนในชุมชนในการใช้ชีวิตประจำวันอย่างสะดวกสบายและมั่นใจมากยิ่งขึ้น

- **สิ่งแวดล้อมดี** เน้นการพัฒนาชุมชนให้มีสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตรที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน

๑๐๘ - สวน ๑๕ นาทีทั่วกรุง : มุ่งเน้นการสร้างพื้นที่สีเขียวในรูปแบบของสวนสาธารณะซึ่งสามารถเดินทางไปถึงได้ในระยะเวลา ๑๕ นาทีจากทุกจุดในกรุงเทพมหานคร นโยบายนี้มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เป็นสวนสาธารณะเพื่อส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างพื้นที่สีเขียวเพื่อลดการเสื่อมสภาพของสิ่งแวดล้อมในเขตเมือง นโยบายนี้เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงของเมืองในทิศทางที่ยั่งยืนและยังส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สีเขียวเพื่อเพิ่มคุณค่าทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของชุมชนในกรุงเทพมหานครอย่างยั่งยืนในอนาคต

๑๔๖ - สภาพแวดล้อมเมืองดี จุดทิ้งขยะถูกสุขอนามัย ไม่มีขยะตกค้าง : การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งมีการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยลดปัญหาสุขอนามัยและสร้างการอยู่อาศัยที่สะอาดและปลอดภัยสำหรับประชาชนในชุมชน

๑๔๙ - รถขยะไซส์เล็ก เข้าใจเมือง เข้าถึงบ้าน : เน้นการใช้รถขยะขนาดเล็กในการเข้าใจเมืองและเข้าถึงบ้านในพื้นที่ชุมชน นโยบายนี้มุ่งเน้นการลดปัญหาการจราจรและมลพิษจากการขนถ่ายขยะในพื้นที่เมือง โดยการใช้รถขยะขนาดเล็กที่สามารถเข้าถึงพื้นที่แคบและจุดประสงค์ต่างๆ

ในชุมชนได้โดยง่าย นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความสะดวกสบายในการจัดการขยะให้กับชุมชนในเขตเมือง และส่งเสริมการลดปริมาณขยะที่ส่งออกไปยังพื้นที่ฝังนอก นโยบายนี้เชื่อมโยงกับการสร้างเมืองที่มีความยั่งยืนและมั่นคงทางสิ่งแวดล้อมในอนาคตโดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและการจัดการทรัพยากรในระดับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๑๖๙ - กวดขันจับ/ปรับ การทิ้งขยะลงแหล่งน้ำอย่างจริงจัง : เน้นการกวดขันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำอย่างจริงจัง เพื่อป้องกันการสิ้นสภาพของแหล่งน้ำ และส่งเสริมการรักษาความสะอาดของทรัพยากรน้ำที่สำคัญต่อชุมชน นโยบายนี้อาจมุ่งเน้นการเพิ่มความตั้งใจในการจัดการขยะในชุมชน รวมถึงการสร้างความตระหนักในประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การกระทำความผิดกล่าวมีไว้เพื่อให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่สะอาดและสมบูรณ์ที่สำคัญต่อการใช้น้ำและสุขภาพของประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ เพื่อให้เกิดผลการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในชุมชนในอนาคต

๑๗๐ - ติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน (onsite treatment) : การติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนจะช่วยลดการปล่อยน้ำเสียในชุมชนและลดภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพของประชาชนโดยช่วยลดมลพิษในสิ่งแวดล้อมระบบน้ำในชุมชน

การพัฒนาชุมชนในมิติ "สิ่งแวดล้อมดี" นั้นไม่เพียงแต่สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยเท่านั้น แต่ยังเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อชุมชนในทุกๆ ด้านของชีวิตประจำวันด้วย การให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาชุมชนให้มีความยั่งยืนและมั่นคงในระยะยาว

- **เดินทางดี** เน้นการพัฒนาชุมชนให้มีระบบการเดินทางที่สะดวกสบาย ปลอดภัย

๑๐๖ - ทำเรือเข้าสะดวก ออกสบาย เชื่อมต่อปลอดภัย : การสร้างท่าเรือที่มีความสะดวกและปลอดภัยให้กับประชาชน โดยมีการเชื่อมต่อทางการขนส่งสาธารณะและการเดินทางอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเดินทางและเป็นสิ่งสำคัญในการเชื่อมโยงชุมชนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน

๑๐๗ - พิจารณาเดินเรือ เพิ่มตัวเลือกเชื่อมต่อการเดินทาง : การพิจารณาเส้นทางเดินเรือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการเดินทางที่สามารถเพิ่มความหลากหลายและความสะดวกสบายให้กับประชาชนในชุมชน เช่น การให้บริการเรือโดยสารบนแม่น้ำหรือคลองที่สะอาดและปลอดภัย

๑๐๘ - เลียบคลองเดินได้ ปั่นปลอดภัย ทางเลียบคลองคุณภาพ : การสร้างทางเดินและเส้นทางสำหรับการปั่นจักรยานที่มีความปลอดภัยและสะดวกสบายบนเลียบคลอง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเดินทางและการออกกำลังกาย เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างชุมชนที่สุขภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๑๕๙ - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนำการพัฒนาเมือง : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน ท่อลอด ระบบการจราจร เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตของชุมชน และเพิ่มโอกาสในการเชื่อมโยงและการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

๐๖๒ - ส่งเสริมแนวคิดการจัดรูปที่ดินในบริเวณที่เหมาะสม : การส่งเสริมแนวคิดการจัดรูปที่ดินที่เหมาะสมและยั่งยืน เช่น การวางแผนการใช้พื้นที่ให้เหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติของพื้นที่ และการจัดสรรพื้นที่ให้เป็นที่อยู่อาศัยและการพัฒนาชุมชน จะช่วยสร้างพื้นที่ที่มีความยั่งยืนและมีคุณค่าสูงสำหรับชุมชนในระยะยาว

๑๖๖ - ลดจุดเสี่ยง จุดเฝ้าระวังน้ำท่วมทันที : มุ่งเน้นการลดจุดเสี่ยงและจุดเฝ้าระวังน้ำท่วมทันทีในพื้นที่ชุมชน โดยการดำเนินการเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากน้ำท่วมในเขตเมือง นโยบายนี้อาจรวมการจัดทำแผนการจัดการน้ำท่วม การตรวจสอบและปรับปรุงระบบระบายน้ำ การสร้างสิ่งกีดขวางน้ำที่มีประสิทธิภาพ เช่น ระบบรักษาฝน การสร้างท่อระบายน้ำ และการปรับปรุงระบบส่งน้ำ เพื่อให้ชุมชนมีความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว เช่น การเตรียมความพร้อมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การสร้างศูนย์ความมั่นคงทางน้ำ และการสร้างความตระหนักให้กับประชาชนเกี่ยวกับการจัดการน้ำท่วมในพื้นที่ชุมชน เพื่อให้การเตรียมความพร้อมและการรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วมมีประสิทธิภาพและมีผลการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนในที่สุด

๑๗๒ - เพิ่มการขุดลอกคลองรองรับฝนทันฤดู : มุ่งเน้นการเพิ่มการขุดลอกคลองเพื่อรองรับปริมาณน้ำฝนที่เพิ่มขึ้นในช่วงฤดูฝน นโยบายนี้จะเน้นการปรับปรุงระบบคลองให้มีความสามารถในการรองรับปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้นในช่วงฤดูฝนอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย โดยการขุดลอกคลองเพิ่มเติมหรือปรับปรุงท่อระบายน้ำให้มีความสามารถในการรองรับปริมาณน้ำมากขึ้นในระหว่างฤดูฝน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการจัดการน้ำท่ามกลางในพื้นที่เพื่อลดการท่วมของคลองในช่วงฤดูฝน ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนมีความเต็มใจและมั่นใจในการรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วมในช่วงฤดูฝนได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

๑๗๘ - ปรับปรุงซ่อมแซมแก้มฝาทลอดคันกันน้ำริมแม่น้ำ และคลองสายหลัก : เน้นการปรับปรุงซ่อมแซมและแก้ไขปัญหาคันกันน้ำริมแม่น้ำและคลองสายหลักในพื้นที่ โดยการดำเนินการเพื่อปรับปรุงโครงสร้างคันกันน้ำริมแม่น้ำและคลองสายหลักที่มีความเสียหายหรือเสื่อมสภาพให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย นโยบายนี้อาจรวมการซ่อมแซมโครงสร้างคันกันน้ำริมแม่น้ำ เพื่อป้องกันการทำลายที่อาจเกิดขึ้นจากน้ำที่ไหลล้นหรือการกระทำของคลื่นน้ำ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการปรับปรุงระบบระบายน้ำในคลองสายหลักเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำและลดความเสี่ยงจากน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน นโยบายนี้เชื่อมโยงกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมั่นคงสำหรับชุมชนที่ตั้งอยู่บนริมน้ำในกรุงเทพมหานครให้เกิดประสิทธิภาพและความพร้อมที่ดีในการรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วมในอนาคต

การพัฒนาวิถี "เดินทางดี" ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมในการเดินทางที่สะดวกสบายและปลอดภัยสำหรับประชาชนในชุมชน และเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งแวดล้อมและการเดินทางที่เป็นประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนในทุกๆ ด้าน

- **สังคมดี** เน้นการพัฒนาชุมชนให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็งและเหมาะสมเพื่อสนับสนุนการเจริญเติบโตของชุมชน

๑๕๑ - สนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยตามแนวคิดบ้านมั่นคง : การสนับสนุนให้มีการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคงและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ เช่น การสร้างบ้านที่มี

ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ เป็นต้น จะช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยและชีวิตของประชาชนในชุมชน

๑๕๓ - ศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการกองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยกรุงเทพฯ : มุ่งเน้นการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการกองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานคร โดยการสำรวจและวิเคราะห์สภาพการอยู่อาศัยในพื้นที่ การสร้างโครงสร้างกองทุนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการสนับสนุนการพัฒนาชุมชนที่มีความต้องการ เช่น การสร้างที่อยู่อาศัยที่มีราคาเหมาะสมสำหรับผู้มีรายได้น้อย การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะในชุมชน เช่น โรงเรียน สวนสาธารณะ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในชุมชน นอกจากนี้ยังเน้นการให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์และการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในการกำหนดและดำเนินการกองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการสนับสนุนพัฒนาชุมชนในกรุงเทพมหานครให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีและยั่งยืน

๑๖๐ - จัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่อยู่อาศัย โดยสำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัย : เน้นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย โดยมุ่งเน้นให้สำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัยดำเนินการในลักษณะที่มีการวางแผนอย่างมีระบบและมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและยั่งยืนสำหรับชุมชนในกรุงเทพมหานคร โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เหล่านี้อาจเน้นการพัฒนาทรัพยากรที่อยู่อาศัย เช่น การสร้างหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพและราคาที่เข้าถึงได้สำหรับประชาชนที่มีรายได้น้อย การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน เช่น สวนสาธารณะ โรงเรียน หรือ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อสร้างสังคมที่มีความเป็นอยู่อย่างมีคุณภาพและมั่นคงสำหรับผู้อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานครให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ นอกจากนี้ยังเน้นการสร้างการเข้าใจและการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในกระบวนการจัดทำแผน เพื่อให้แผนการพัฒนาชุมชนมีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับความต้องการและความต้องการของชุมชนในแต่ละพื้นที่

การพัฒนามิติ "สังคมดี" จะช่วยสร้างชุมชนที่มีความเข้มแข็งและมั่นคง เจริญเติบโต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมั่นคงในระยะยาว

• **บริหารจัดการดี** เน้นให้มีการสร้างความโปร่งใสและความเข้าใจระหว่างทางราชการและประชาชน

ข้อ ๔๔ สร้างการสื่อสารสองทางระหว่าง กทม. และประชาชนผ่านสภาเมืองประจำเขต : ปัจจุบันแนวทางการประสานระหว่างสำนักงานเขต และประชาชน คือ การประชุมคณะกรรมการชุมชน ซึ่งเป็นการประชุมระหว่างเขต หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ส.ส. ส.ก. และประธานชุมชนต่างๆ ภายในพื้นที่สำนักงานเขตนั้นๆ อย่างไรก็ตาม กระบวนการนี้แม้จะมีประสิทธิภาพสูงแต่ยังเป็นการมุ่งเน้นไปที่ชุมชนเป็นหลักทำให้มีประชาชนบางส่วนที่ยังขาดช่องทางสื่อสารกับสำนักงานเขตเกี่ยวกับประเด็นการดำเนินงานและปัญหาในพื้นที่

ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงเน้นพัฒนาการประชุมสภาคนเมืองประจำเขตขึ้น โดยขยายขอบเขตการพูดคุยเพื่อให้ครอบคลุมประชาชนกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ด้วยโครงสร้างประชาคมเขต ซึ่งจะเป็นการรวบรวมตัวแทนประชาชน เช่น กลุ่มบ้านในรั้ว คอนโด ชุมชน และกลุ่มประชาสังคมที่ขับเคลื่อนประเด็นต่างๆ อยู่ในพื้นที่ การประชุมสภาคนเมืองนี้จะจัดขึ้นทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้มากที่สุด สร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานของทางราชการและ

เพิ่มความเข้าใจในกิจกรรมและนโยบายต่างๆ ที่มีผลต่อชุมชน สนับสนุนและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านสภาคนเมืองประจำเขตในกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน โดยให้ประชาชนมีโอกาสนำเสนอข้อคิดเห็นหรือติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโครงการและนโยบายต่างๆ ที่มีผลต่อชุมชนของตน การสร้างการสื่อสาร ๒ ทางระหว่างกรุงเทพมหานครและประชาชนผ่านสภาคนเมืองประจำเขต เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในกระบวนการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

๕.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น ด้วย SWOT Analysis และการสร้างกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix

๕.๒.๑ การใช้หลักการวิเคราะห์ SWOT Analysis มาเป็นเครื่องมือทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น ทำให้การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินการของชุมชนริมคลองเป็นระบบมากขึ้น รวมถึงมีข้อมูลจุดแข็งและจุดอ่อน (Strengths and Weaknesses) และโอกาสและอุปสรรค (Opportunities and Threats) และช่วยให้สามารถระบุสถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาชุมชนริมคลองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้วางแผนการดำเนินงานในระยะยาว และกำหนดแนวทางบริหารจัดการชุมชนริมคลองได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน

- S (Strengths) จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ
 ๑. มีพื้นที่เพียงพอสำหรับจัดทำโครงการ
 ๒. มีเส้นทางสัญจรทั้งทางน้ำและทางบก
 ๓. มีระบบสาธารณูปโภคเข้าถึงชุมชน (ไฟฟ้า ประปา)
 ๔. ประชาชนมีการรวมกลุ่มและมีผู้นำชุมชน
 ๕. มีสัญญาเช่าที่อยู่อาศัยกับกรมการศาสนาทุก ๓ ปี
- W (Weaknesses) จุดอ่อน หรือข้อเสียเปรียบ
 ๑. ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ
 ๒. ประชาชนไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง
 ๓. ไม่มีพื้นที่ส่วนกลาง เช่น สวนสาธารณะ
 ๔. ไม่มีระบบการจัดการน้ำเสียและขยะ
 ๕. ไม่มีประปาหัวแดง
 ๖. ไม่มีระบบรักษาความปลอดภัย
 ๗. ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย
 ๘. ไม่มีความสะดวกในการเข้าถึงระบบสาธารณสุข
 ๙. ประชาชนบางส่วนมีรายได้ไม่มั่นคง
 ๑๐. การจัดผังชุมชนไม่เป็นมาตรฐาน เข้าถึงลำบาก
 ๑๑. บ้านเรือนประชาชนลู่ลมแล้วล้าคล่อง
 ๑๒. ประชาชนไม่มีงบประมาณสร้างบ้านใหม่
 ๑๓. ความไม่แน่นอนในการเช่าที่อยู่อาศัยกับกรมการศาสนา
 ๑๔. สภาพแวดล้อมของชุมชนมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรม
- O (Opportunities) โอกาสที่จะดำเนินการได้

๑. มีแผนและนโยบายสนับสนุนการพัฒนาชุมชนริมคลอง เช่น แผนยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร และแผนพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับการพัฒนาชุมชนริมคลอง

๒. นโยบายผู้ว่าราชการ กทม. ๙ ด้าน ๙ ดี มีทิศทางที่สอดคล้องกับการพัฒนาชุมชนริมคลอง ได้แก่ ด้านบริหารจัดการดี ด้านเดินทางดี ด้านปลอดภัยดี ด้านสิ่งแวดล้อมดี ด้านสังคมดี

๓. สำนักการระบายน้ำมีงบประมาณสร้างเขื่อนรองรับ

๔. ชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น มีสิทธิจัดตั้งสหกรณ์ได้ถูกต้องตามกฎหมาย

• T (Threats) อุปสรรคหรือข้อจำกัด

๑. ชุมชนริมคลองเผชิญกับความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วมจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย

๒. นโยบายการใช้ที่ดินของกรมการศาสนาไม่แน่นอน

๓. ขาดการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

๕.๒.๒ การใช้หลักการวิเคราะห์กลยุทธ์แบบ TOWS Matrix มาเป็นเครื่องมือในการกำหนดกลยุทธ์ใหม่จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ปัจจุบันของชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น ที่มีการต่อยอดมาจาก SWOT Analysis เพื่อช่วยให้ชุมชนริมคลองสามารถเตรียมความพร้อมและตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในอนาคตโดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

SO (กลยุทธ์เชิงรุก) ใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาส Maxi-Mini (Strengths-Opportunities)

๑. มีพื้นที่เพียงพอและมีแผนยุทธศาสตร์และนโยบายภาครัฐรองรับการจัดทำโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้ประชาชนในชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น

๒. ประชาชนในพื้นที่สามารถรวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์ถูกกฎหมายในลักษณะนิติบุคคลได้

๓. มีงบประมาณสร้างเขื่อนพร้อมปรับปรุงเส้นทางสัญจรทางน้ำและทางเดินริมคลองจากสำนักการระบายน้ำ

WO (กลยุทธ์เชิงแก้ไข) ใช้โอกาสลดจุดอ่อน Mini-Maxi (Weaknesses-Opportunities)

๑. สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้เข้าถึงข้อมูลภาครัฐ เกี่ยวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยของชุมชนริมคลอง

๒. ประสานความร่วมมือกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เพื่อเสนอโครงการตามแผนและนโยบายของ พอช. ในการสร้างบ้านมั่นคง

๓. ออกแบบผังชุมชนให้ได้มาตรฐานตามนโยบายผังเมืองกรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัย และแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม

ST (กลยุทธ์เชิงป้องกัน) ใช้จุดแข็งรับมืออุปสรรค Maxi-Maxi (Strengths-Threats)

๑. ประชาชนรวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์ชุมชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลทำสัญญาเช่าที่ดินกับกรมการศาสนาในระยะยาว เพื่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัยและส่งเสริมความเข้มแข็งทางการเงินของชุมชน

๒. ปรับปรุงเส้นทางสัญจรทางน้ำและทางเดินริมคลอง ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม และสร้างความปลอดภัย

WT (กลยุทธ์เชิงรับ) แก้จุดอ่อน/เสี่ยงอุปสรรค Mini-Mini (Weaknesses-Threats)

๑. ปรับปรุงระบบสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อมของชุมชนใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความสะอาดของน้ำ ลดการปล่อยน้ำเสียลงลำคลอง และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน

๒. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พร้อมระบบการเตือนภัยและการจัดการเหตุฉุกเฉินเพื่อรับมือกับภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุ (กล้องวงจรปิด น้ำท่วม ดับเพลิง)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่มีอยู่ ผู้ศึกษาได้กำหนดกลยุทธ์ ดังนี้

- **กลยุทธ์เชิงรุก (SO)** เลือกใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาส (Strengths-Opportunities) โดยการนำเสนอโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้ประชาชนในชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น ตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) นโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมความรู้และความเข้าใจให้ประชาชนในพื้นที่จำนวน ๒๙๘ ครอบครัว เพื่อจัดตั้งสหกรณ์ชุมชนที่มีลักษณะเป็นนิติบุคคลและประสานความร่วมมือกับสำนักการระบายน้ำในการสร้างเขื่อนพร้อมปรับปรุงเส้นทางสัญจรทางน้ำและทางเดินริมคลอง

- **กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)** ใช้จุดแข็งรับมืออุปสรรค (Strengths-Threats) เมื่อมีการจัดตั้งสหกรณ์ชุมชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลแล้ว ให้สหกรณ์ชุมชนทำสัญญาเช่าที่ดินกับกรมการศาสนาในระยะยาว หรือไม่น้อยกว่า ๓๐ ปี เพื่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัยและส่งเสริมความเข้มแข็งทางการเงินของชุมชน และดำเนินการสร้างเขื่อนพร้อมกับปรับปรุงเส้นทางสัญจรทางน้ำและทางเดินริมคลอง ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม และสร้างความปลอดภัยให้กับชุมชน

- **กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)** ใช้โอกาสลดจุดอ่อน (Weaknesses-Opportunities) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้าถึงข้อมูลภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยของชุมชนริมคลอง เช่น การแนะนำ การพูดคุยหารือกับประชาชนและผู้นำชุมชนให้เห็นประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลอง และประสานความร่วมมือกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ตามนโยบายการสร้างบ้านมั่นคง พร้อมกับออกแบบผังชุมชนให้ได้มาตรฐานตามนโยบายผังเมืองกรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัย และแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน

- **กลยุทธ์เชิงรับ (WT)** แก้จุดอ่อน/เสี่ยงอุปสรรค (Weaknesses-Threats) เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจะดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พร้อมระบบการเตือนภัยและการจัดการเหตุฉุกเฉินเพื่อรับมือกับภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุ (กล้องวงจรปิด น้ำท่วม ดับเพลิง) และมีสิ่งแวดล้อมที่ดีจะดำเนินการปรับปรุงระบบสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อมของชุมชนใหม่ เช่น ติดตั้งบ่อบำบัดน้ำเสีย เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความสะอาดของน้ำ ลดการปล่อยน้ำเสียลงลำคลอง และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน

๖. กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต และ ตัวชี้วัด

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์

๑. ประชาชนในพื้นที่ชุมชนสามัคคี มีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น
๒. ประชาชนริมคลองมีที่อยู่อาศัยมั่นคงเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ๒๘๘ หลังคาเรือน

ระดับผลผลิต (Output)

๑. ร้อยละของความพึงพอใจด้านการจัดการระบบความปลอดภัยของชุมชน
๒. ร้อยละของความพึงพอใจ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมของชุมชน
๓. มีบ้านมั่นคงจำนวน ๒๘๘ หลังคาเรือน พร้อมพื้นที่ส่วนขยาย

ตัวชี้วัด (KPI)

๑. ประชาชนในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจด้านการจัดการระบบความปลอดภัยของชุมชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒. ประชาชนในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจด้านการจัดการสภาพแวดล้อมของชุมชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๓. ประชาชนมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยของตนเอง จำนวน ๒๘๘ หลังคาเรือน

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์

๑. ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ เช่นลดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ชุมชน
๒. ลดการปล่อยน้ำเสียลงลำคลอง

ระดับผลลัพธ์ (Outcome)

๑. ชุมชนได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำท่วมลดลง
๒. น้ำในลำคลองสะอาดผ่านเกณฑ์มาตรฐานสากล

ตัวชี้วัด (KPI)

๑. ประชาชนในพื้นที่มีความพึงพอใจระบบการเตือนภัยและการจัดการเหตุฉุกเฉินของ ศูนย์ข้อมูลการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒. น้ำในลำคลองสะอาดมีค่าวัดอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

บทที่ ๓

แผนงาน โครงการ งบประมาณ

๑. ความสำคัญของการศึกษา

สถานการณ์อุทกภัยในปี ๒๕๕๔ มีผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างรุนแรงกว้างขวาง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงชีวิตทรัพย์สินและความเป็นอยู่ของประชาชน มีครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบเป็นจำนวนมากเกิดความเสียหายที่ ประเมินโดยธนาคารโลกคิดเป็นมูลค่าหลายล้านล้านบาท ซึ่งสาเหตุของอุทกภัยที่เกิดขึ้นมีหลายประการ เช่น ไม่สามารถควบคุมหรือบังคับใช้ผังเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดหน่วยงานหลักในการดำเนินการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นเอกภาพ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ บางพื้นที่ที่น้ำท่วมเกิดจากการมีบ้านเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นรุกล้ำแนวลำคลองทำให้ขนาดของคลองแคบลง จนเป็นอุปสรรคต่อการไหลของน้ำ และจากข้อมูลของสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ระบุว่าในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีจำนวน ๙ คลอง คือ คลองลาดพร้าว คลองเปรมประชากร คลองบางซื่อ คลองบางเขน คลองลาดบัวขาว คลองประเวศบุรีรมย์ คลองพระโขนง คลองพระยาราชมนตรีและ คลองสามวา มีคูคลองถูกรุกล้ำทั้งหมด จำนวน ๑,๑๖๑ คลอง มีจำนวนครัวเรือนที่รุกล้ำ ๒๓,๕๐๐ ครัวเรือน ประชากรประมาณ ๙๔,๐๐๐ คน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ดังนั้น จึงต้องรื้อย้ายบ้านเรือนที่รุกล้ำลำคลอง เพื่อไม่ให้ขวางทางเดินของน้ำและเร่งรัดการสร้างเขื่อนคอนกรีตและประตูระบายน้ำขึ้นมาใหม่

สำหรับเขตมีนบุรีเป็นพื้นที่ฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม สาเหตุส่วนหนึ่งพบว่าบางพื้นที่เกิดจากการมีบ้านเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำแนวคลองทำให้ขนาดคลองแคบลง จนเป็นอุปสรรค ต่อการไหลของน้ำ ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหาน้ำท่วมและลดปัญหาการปล่อยน้ำเสียลงคลองในพื้นที่เขตมีนบุรีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลดปัญหาชุมชนแออัดริมคลอง และควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ยั่งยืน วิธีหนึ่งที่สามารถแก้ไขต้นเหตุของปัญหาต่างๆ ได้ดีและมีประสิทธิภาพ คือ วิธีการดำเนินการโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองตามแนวทางและกลไกของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ซึ่งเคยดำเนินการมาแล้วในชุมชนริมคลองต่างๆของกรุงเทพมหานครภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัย ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๖๔) โดยการเลือกชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี เป็นพื้นที่ทำโครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง เพื่อแก้ไขปัญหา การรุกล้ำแนวลำคลอง สร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีให้ประชาชน เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองสองต้นนุ่นไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยของตนเองเพราะที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของกรมการศาสนาโดยมีการทำสัญญาเช่าอยู่อาศัยทุก ๓ ปี และลักษณะสภาพพื้นที่ของคลองสองต้นนุ่นเป็นคลองขุดเชื่อมต่อกับคลองสามวา ด้านทิศใต้ ตั้งแต่จุดบรรจบคลองแสนแสบไปสิ้นสุดที่ปากเหนือของคลองประเวศบุรีรมย์ในพื้นที่เขตมีนบุรี จึงเกิดปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากจำเป็นต้องรีบเร่งแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบโดยการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนด้านความปลอดภัย และมีสภาพแวดล้อมที่ดี
๒. เพื่อให้ประชาชนริมคลองมีที่อยู่อาศัยมั่นคง มีสิทธิครอบครองที่อยู่อาศัย

๓. เป้าหมาย

๑. ประชาชนในพื้นที่ชุมชนสามัคคี มีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น

ด้านความปลอดภัย

- (๑) มีหัวจ่ายน้ำดับเพลิง (ประปาหัวแดง)
- (๒) มีถังดับเพลิง (ปัจจุบันมีไม่เพียงพอ – ไม่ครบทุกหลังคาเรือน)
- (๓) มีกล้องวงจรปิด (CCTV)
- (๔) มีระบบแจ้งเตือนภัย
- (๕) มีไฟฟ้าส่องสว่าง (ปัจจุบันมีไม่เพียงพอ)
- (๖) มีระบบการสัญจรทางน้ำ – ทางบกดีขึ้น เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างคลองแสนแสบ

และคลองประเวศ

(๗) เสริมสร้างระบบการดูแลรักษาความปลอดภัย โดยผลักดันให้สหกรณ์เป็นผู้จ้างเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

- (๘) วางแผนการป้องกันและลดความเสี่ยงอุบัติเหตุ

ด้านสภาพแวดล้อม

- (๑) มีพื้นที่สวนสาธารณะส่วนกลาง
- (๒) มีระบบจัดการขยะ
- (๓) มีระบบบำบัดน้ำเสียของชุมชน
- (๔) เข้าถึงบริการสาธารณสุข
- (๕) อากาศดีบริสุทธิ์

๒. ประชาชนริมคลองมีที่อยู่อาศัยมั่นคงเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ๒๘๘ หลังคาเรือน พร้อมพื้นที่ส่วนต่อขยาย

๔. แนวคิด/หลักการที่ใช้ในการศึกษา

๔.๑ ขอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างและการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

๔.๑.๑ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓ กำหนดให้

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และ มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างเป็นปกติและต่อเนื่อง โดยเหตุที่อยู่ใน อาณาบริเวณเดียวกัน หรือมีอาชีพเดียวกัน หรือประกอบกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือมีวัฒนธรรม ความเชื่อ หรือความสนใจร่วมกัน

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการจัดการที่สมาชิกของชุมชน จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและ สิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม

มาตรา ๗ ให้สถาบันมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวม ๕ หรือบูรณาการและหลักการพัฒนาที่สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม

(๒) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

(๓) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ตลอดจนประสานงานการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนมีอำนาจและหน้าที่ตามมาตรา ๘ (๓) ส่งเสริมและแนะนำให้องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน มีบทบาทที่เหมาะสมในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น รวมถึงการพัฒนากิจการในเชิงธุรกิจ และมาตรา ๘ (๕) ให้สินเชื่อแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

๔.๑.๒ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นกฎหมายที่ควบคุมในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ๑) การสถาปัตยกรรม ความสวยงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ๒) ความมั่นคงแข็งแรงของอาคาร ๓) ความปลอดภัยของผู้อาศัยหรือใช้อาคาร ๔) การป้องกันอัคคีภัยภายในอาคาร ๕) การสาธารณสุขและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๖) การอำนวยความสะดวกแก่การจราจร โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญปรากฏตามมาตราต่างๆ ดังนี้

มาตรา ๗ (๘) ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงยกเว้น ผ่อนผัน หรือกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเกี่ยวกับ อาคารที่ กระจก ทบวง กระจก ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐ ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ จัดให้มีหรือพัฒนาเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ทั้งนี้ ต้องมิใช่การยกเว้นหรือผ่อนผันเงื่อนไขเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรงและความ ปลอดภัยของอาคารหรือความปลอดภัยของผู้ซึ่งอยู่อาศัยหรือใช้อาคาร

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ตลอดจนการอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด

(๑) ประเภท ลักษณะ แบบ รูปทรง สัดส่วน ขนาด เนื้อที่ และที่ตั้งของอาคาร

(๒) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทน ตลอดจนลักษณะและคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้

(๓) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทนของอาคาร และพื้นดินที่รองรับอาคาร

(๔) แบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบประปา ก๊าซ ไฟฟ้า เครื่องกล ความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัย หรือภัยพิบัติอย่างอื่น และการป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุฉุกเฉินวุ่นวาย

(๕) แบบ และจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม

(๖) ระบบการจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของอาคาร เช่น ระบบการจัดแสงสว่าง การระบายอากาศ การปรับอากาศ การฟอกอากาศ การระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสีย และการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๗) ลักษณะระดับความสูง เนื้อที่ของที่ว่างภายนอกอาคาร หรือแนวอาคาร

(๘) ระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับอาคารหรือเขตที่ดินของผู้อื่น หรือระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า ทาง หรือที่สาธารณะ

(๙) พื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่พักจอดรถ ที่กักเก็บ และทางเข้าออกของรถ สำหรับอาคารบางชนิดหรือบางประเภท ตลอดจนลักษณะและขนาดของพื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างดังกล่าว

(๑๐) บริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด

(๑๑) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร

(๑๒) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต การต่ออายุ ใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต การออกใบรับรอง และการออกใบแทนตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๓) หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ออกแบบ ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการ ผู้ครอบครองอาคาร และเจ้าของอาคาร

(๑๔) คุณสมบัติเฉพาะและลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบ ตลอดจนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียนและการเพิกถอนขึ้นทะเบียนผู้ตรวจสอบ

(๑๕) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจสอบอาคาร ติดตั้งและตรวจสอบอุปกรณ์ประกอบของอาคาร

(๑๖) ชนิดหรือประเภทของอาคารที่เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารหรือผู้ดำเนินการต้องทำการประกันภัยความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก

มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการควบคุมอาคาร ประกอบด้วยอธิบดีกรมโยธาธิการ และผังเมืองเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมทางหลวง ผู้แทนกรมอัยการ ผู้แทนสำนักผังเมือง ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนคณะกรรมการการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม และผู้แทนคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมแห่งชาติหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการและให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคารเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ (๔) กำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๒๑ ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ และผู้ใดจะรื้อถอนอาคารที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒ (๑) (๒) ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมามาตรา ๓๙ ทวิ

มาตรา ๓๙ ทวิ ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร โดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ได้ โดยการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามแบบที่คณะกรรมการควบคุมอาคารกำหนด พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ระบุไว้

นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังได้กำหนดข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อให้การดำเนินการควบคุมอาคารในเขตความรับผิดชอบของ กรุงเทพมหานคร ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และกฎกระทรวงว่าด้วยการยกเว้น ผ่อนผัน หรือกำหนดเงื่อนไข ในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร สำหรับอาคารในโครงการที่รัฐจัดให้มีหรือพัฒนาเพื่อเป็นที่อยู่สำหรับผู้มีรายได้น้อย พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๔ ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้ “โครงการ” หมายความว่า โครงการแต่ละแห่งที่กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย หรือหน่วยงานอื่นของรัฐจัดให้มีหรือพัฒนาเพื่อเป็น ที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานของรัฐผู้เสนอโครงการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดประเภทบ้านสำหรับผู้มีรายได้น้อย ได้แก่ บ้านเดี่ยว บ้านแถว บ้านแฝด บ้านกลุ่ม และอาคารที่อยู่อาศัยรวมกัน กำหนดลักษณะของอาคาร พื้นที่ภายในอาคาร ที่ว่างภายในอาคาร แนวอาคารและระยะต่างๆของอาคาร ระบบการป้องกันอัคคีภัย ระบบและจำนวนห้องน้ำและห้องส้วม แบบการจัดแสงสว่างและการระบายอากาศ และระบบบำบัดน้ำเสีย

๔.๑.๓ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การผังเมือง” หมายความว่า การวาง จัดทำ และการดำเนินการให้เป็นไปตาม ผังเมืองในระดับต่าง ๆ สำหรับเป็นกรอบชี้นำการพัฒนาทางด้านกายภาพในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง ระดับชนบท และพื้นที่เฉพาะควบคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบทให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้นซึ่งสัญลักษณ์ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง ความปลอดภัยของประชาชน สวัสดิภาพของสังคม การป้องกันภัยพิบัติ และการป้องกันความขัดแย้ง ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษา หรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ

“การพัฒนาเมือง” หมายความว่า การดำเนินการวางนโยบาย รวมทั้งการสร้าง ปรับปรุง พื้นฟู บูรณะ ดำรงรักษา หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อพัฒนาที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ ภายใต้กรอบของการผังเมือง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และความเจริญก้าวหน้าของเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท ในด้านต่าง ๆ

“ผังเมืองรวม” หมายความว่า แผนผัง นโยบาย และโครงการ รวมทั้งมาตรการ ควบคุม โดยทั่วไปในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองและการดำรงรักษาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุข โภค สาธารณูปการ บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง

มาตรา ๖ กำหนดรูปแบบการวางและจัดทำผังเมืองทุกระดับ พร้อมทั้งบริหารจัดการผังเมืองให้มีรูปแบบการดำเนินการและการบริหารจัดการที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวนโยบาย แห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป

ประเทศ สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยการวางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง และระดับชนบท ตลอดจนกระจายอำนาจในการวางแผนและจัดทำผังเมืองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงหรือ การพัฒนาของพื้นที่ มาตรา ๖ (๕) วางแนวทางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและโครงการพัฒนา ภายใต้หน้าที่และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับผังเมืองแต่ละระดับ และมาตรา ๖ (๖) แก้ไขปัญหาผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่สอดคล้องกันให้มีการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการป้องกัน แก้ไข หรือบรรเทาภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น

มาตรา ๑๗ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมือง วางและจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ระดับจังหวัดในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุข ปลอดภัย สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอต่อกณะกรรมกรการผังเมืองเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๔ วรรคสอง “การจัดทำรายงานการประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการผังเมืองกำหนด ซึ่งต้องมีการแสดงข้อเท็จจริงให้ปรากฏทั้งในเรื่องการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความหนาแน่น ของประชากร นโยบายหรือโครงการของรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม การคมนาคมและการขนส่ง การป้องกัน การเกิดภัยพิบัติ และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง โดยให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย

มาตรา ๕๙ เมื่อคณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่นได้สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารตามมาตรา ๕๗ ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจ่ายเงินค่าตอบแทนตามที่คณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่นกำหนด บุคคลผู้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน ซึ่งไม่เห็นด้วยกับการกำหนดเงินค่าตอบแทนมีสิทธิอุทธรณ์ได้ตามมาตรา ๙๐ บุคคลผู้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนและวิธีการจ่ายเงินค่าตอบแทนการดัดแปลง รื้อถอน หรือ เคลื่อนย้ายอาคารให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่เอกชนซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารได้รับหนังสือแจ้งให้ จัดการรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคารแล้ว ไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ตามมาตรา ๙๐ หรือใช้สิทธิอุทธรณ์ แต่คณะกรรมการอุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับการอุทธรณ์ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารต้องปฏิบัติตามคำสั่ง ของคณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่นหรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาสามสิบวัน นับแต่วันทราบคำสั่งหรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารไม่ดำเนินการรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคารภายใน ระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเตือนเป็นหนังสือไปยังเจ้าของหรือผู้ครอบครอง อาคาร ถ้าผู้นั้นยังคงละเลยไม่ดำเนินการตามคำสั่งภายในเวลาที่กำหนดไว้ในคำเตือน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการมีอำนาจเข้าไปในที่ดินและรื้อถอน หรือ เคลื่อนย้ายอาคารนั้น โดยคิดค่าใช้จ่ายจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ค่าใช้จ่ายจะคิดหักเอาจากเงินค่าตอบแทนตามมาตรา ๕๙ ที่จะพึงจ่ายให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารนั้นก็ได้ การรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้น เจ้าหน้าที่ดำเนินการต้องกระทำโดยประหยัดและค่าใช้จ่ายที่คิดจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารจะต้องไม่มากกว่าเงินค่าตอบแทนตามมาตรา ๕๙ เมื่อได้คิดค่าใช้จ่ายแล้ว

ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง อาคารทราบ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารซึ่งไม่เห็นด้วยมีสิทธิอุทธรณ์ได้ตามมาตรา ๔๐ ให้นำความในมาตรา ๕๗ วรคสาม มาใช้บังคับกับการแจ้งของเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งให้รื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคาร หรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ตามมาตรา ๖๐ หรือฝ่าฝืนคำสั่งให้ตัดแปลงอาคารตามมาตรา ๖๑ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานการผัง หรือเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามมาตรา ๙๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินตามมาตรา ๒๑ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามรายละเอียดหรือหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๐ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามยังต้องระวางโทษปรับอีก วันละไม่เกินสามหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

๔.๑.๔ พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันการพังทลายของดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนการอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด (๑) บริเวณห้ามขุดดินหรือถมดิน (๒) ความสัมพันธ์ของความลาดเอียงของบ่อดินหรือเนินดินตามชนิดของดิน ความลึกและขนาดของบ่อดินที่จะขุดดิน ความสูงและพื้นที่ของเนินดินที่จะถมดิน และระยะห่างจากขอบบ่อดินหรือเนินดินถึงเขต ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของบุคคลอื่น (๓) วิธีการป้องกันการพังทลายของดินหรือสิ่งปลูกสร้าง (๔) วิธีการให้ความคุ้มครองและความปลอดภัยแก่คนงานและบุคคลภายนอก (๕) หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขอื่นในการขุดดินหรือถมดิน

ต่อมากระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศกฎกระทรวงกำหนดมาตรการป้องกันการพังทลายของดินหรือสิ่งปลูกสร้างในการขุดดินหรือถมดิน พ.ศ.๒๕๔๘ และประกาศกฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติของผู้ควบคุมงานในการขุดดิน ตามกฎหมายว่าด้วยการขุดดินหรือถมดิน พ.ศ.๒๕๔๖ พร้อมกับประกาศกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการขุดดินหรือถมดิน พ.ศ.๒๕๔๖

๔.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสหกรณ์

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ “สหกรณ์” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๓ สหกรณ์จะตั้งขึ้นได้โดยการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้และต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิกโดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์และต้อง (๑) มีกิจการร่วมกันตามประเภทของสหกรณ์ที่ขอจดทะเบียน (๒) มีสมาชิกเป็นบุคคลธรรมดาและบรรลุนิติภาวะ (๓) มีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆ กัน และสมาชิกแต่ละคนจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมด (๔) มีสมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๔๓(๗) ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๔๖ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ให้สหกรณ์มีอำนาจกระทำการดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินธุรกิจ การผลิต การค้า การบริการ และอุตสาหกรรม เพื่อประโยชน์ของสมาชิก
- (๒) ให้สวัสดิการหรือการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว
- (๓) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก
- (๔) ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศ หรือบุคคลอื่นใด
- (๕) รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่นได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์
- (๖) ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจำนองหรือรับจำนำซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก
- (๗) จัดให้ได้มา ซื้อ ถูกรวมสิทธิ์หรือทรัพย์สินสิทธิครอบครอง กู้ ยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จำนอง หรือจำนำ ขาย หรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน
- (๘) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์
- (๙) ดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวข้อง หรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

๔.๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัตินี้ตราขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ดินเสีย น้ำเน่า อากาศเป็นพิษ ป่าไม้ ต้นน้ำลำธารถูกทำลาย อันเนื่องมาจากการขยายตัวของประชากร การใช้ทรัพยากรอย่างไม่ถูกต้อง และอุตสาหกรรม โดยส่งเสริมประชาชน และองค์กรเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่นและกำหนดแนวทางปฏิบัติในส่วนที่ไม่มีหน่วยงานได้รับผิดชอบโดยตรง กำหนดมาตรการควบคุมมลพิษด้วยการจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย และเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมลพิษ มีสาระสำคัญดังนี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ให้นิยามถึงสิ่งแวดล้อม มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาวะมลพิษ ของเสีย และน้ำเสีย ไว้พอสังเขปดังนี้

“สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น

“มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำ อากาศ เสียง และสภาวะอื่นๆ ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไปสำหรับการส่งเสริมและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

“ภาวะมลพิษ” หมายความว่า สภาวะที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงหรือปนเปื้อนโดยมลพิษซึ่งทำให้คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม เช่น มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษในดิน สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ประกอบกิจการใดๆ หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของมลพิษ

“ของเสีย” หมายความว่า ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อากาศเสีย มลสาร หรือวัตถุอันตรายอื่นใด ซึ่งถูกปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งกาก ตะกอน หรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่อยู่ในสภาพของแข็ง ของเหลว หรือก๊าซ

“น้ำเสีย” หมายความว่า ของเสียที่อยู่ในสภาพเป็นของเหลว รวมทั้งมวลสารที่ปะปนหรือปนเปื้อนอยู่ในของเหลวนั้น

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการร่วมกันส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชาติ บุคคลอาจมีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) การได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือเป็นความลับเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน หรือสิทธิในทางการค้า หรือกิจการของบุคคลใดที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

(๒) การได้รับชดใช้ค่าเสียหาย หรือค่าทดแทนจากรัฐ ในกรณีที่ได้รับความเสียหายจากภัยอันตรายที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษหรือภาวะมลพิษ อันมีสาเหตุมาจากกิจการหรือโครงการใดที่ริเริ่ม สนับสนุน หรือดำเนินการ โดยส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

(๓) การร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำความผิดต่อเจ้าพนักงานในกรณีที่ได้พบเห็นการกระทำใดๆ อันเป็นการละเมิด หรือฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(๔) การให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(๕) การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยเคร่งครัด

ทั้งนี้ ตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยการนั้นบัญญัติไว้

มาตรา ๙ เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ หรือภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมากให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควรให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว กระทำหรือร่วมกันกระทำการใดๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันด่วนที่ ในกรณีที่ทราบว่าคุณใดเป็นผู้ก่อให้เกิดภาวะมลพิษดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลนั้นไม่ให้กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษในระหว่างที่มีเหตุภัยอันตรายดังกล่าวด้วย

มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่อไปนี้

๑. มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน โดยจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำในแต่ละพื้นที่

๒. มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งรวมทั้งบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ

๓. มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาล

๔. มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป

๕. มาตรฐานระดับเสียงและความสั่นสะเทือนโดยทั่วไป

๖. มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่นๆ

๔.๔ กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการขยะของไทย

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทยมี ๒ ลักษณะ คือ กฎหมายการรักษาความสะอาด ห้ามทิ้งขยะมูลฝอยในที่ห้ามและอนุรักษสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ๑) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ๒) พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และ ๓) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ อีกลักษณะหนึ่ง คือ กฎหมายที่กำหนดหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งจะให้อำนาจกับท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์การบริหารส่วนตำบล ในการเก็บ ขน กำจัดขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ที่ตนมีอำนาจหน้าที่ ได้แก่ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๙๕ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นต้น ส่วนขยะอันตรายจะมีกฎหมายเฉพาะ เช่น ขยะจากโรงงานอุตสาหกรรมใช้กฎหมายโรงงาน กฎหมายการนิคมอุตสาหกรรม หรือกฎหมายวัตถุอันตราย กำกับดูแลแล้วแต่กรณี อย่างไรก็ตามภาระหน้าที่ในการเก็บรวบรวมขยะประเภทต่างๆ และนำไปกำจัดทิ้งจะตกอยู่กับพฤติกรรมกาทิ้งขยะของครัวเรือนในชุมชนต่างๆ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่จะพบว่าการทิ้งขยะทุกประเภทลงไปกำจัดในบ่อขยะเดียวกัน โดยไม่มีการแยกประเภทขยะก่อนกำจัดขยะมูลฝอย ขยะทั่วไป และขยะอันตราย (ขยะที่เป็นเศษเหลือทิ้งของเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์) แม้ว่าขยะบางส่วนอาจถูกแยกนำกลับมาใช้ซ้ำหรือรีไซเคิลโดยผู้ค้าของเก่า ส่วนที่ใช้ไม่ได้แล้วก็จะถูกทิ้งรวมไปในขยะมูลฝอยทั่วไป และในแต่ละปีรัฐบาลจะต้องจัดสรรเงินงบประมาณจำนวนมากให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะ

๔.๕ กฎหมายที่เกี่ยวกับความปลอดภัย

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

“สาธารณภัย” หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐและให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย

มาตรา ๑๑ ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอ คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) จัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหามาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ

(๓) ปฏิบัติการ ประสานการปฏิบัติ ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ได้รับอันตราย หรือผู้ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย

(๔) แนะนำ ให้คำปรึกษา และอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่หน่วยงานของรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาคเอกชน

(๕) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่ผู้บัญชาการ นายกรัฐมนตรี คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๕๗ ให้บรรดาศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๘ บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

๔.๖ การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนริมคลอง

แนวทางที่ใช้เป็นกรอบในการดำเนินการโครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี เป็นการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

๑) แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี : ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ

๒) แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาฉบับนี้ขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยของประชาชนที่มีรายได้น้อยทั่วประเทศ

๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) : สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค พื้นที่และเมืองมีความเจริญทันสมัย และน่าอยู่

๔) การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) และนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน ดังต่อไปนี้

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์
 - ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ลดความเหลื่อมล้ำด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน
 - ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเชื่อมโยงเมืองที่มีความคล่องตัวและระบบบริการสาธารณะแบบบูรณาการ
- นโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี

• เดินทางดี

๑๖๖ ลดจุดเสี่ยงน้ำท่วม

๑๗๒ เพิ่มการขุดลอกคลองรองรับฝนทันฤดู

๑๗๘ ปรับปรุงซ่อมแซมแก้ฟันทลอคันกั้นน้ำริมแม่น้ำและคลองสามหลัก

• สิ่งแวดล้อมดี

๑๐๘ สวน ๑๕ นาที่ ทวีกรุง

๑๔๖ สิ่งแวดล้อมเมืองดี จุดทิ้งขยะถูกสุขอนามัยไม่มีขยะตกค้าง

๑๔๙ รถขยะไซค์เล็ก เข้าใจเมืองเข้าถึงบ้าน

๑๖๙ กวดขัน จับ/ปรับ การทิ้งขยะลงแหล่งน้ำอย่างจริงจัง

๑๗๐ ติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน

- สังคมดี

๑๕๑ สนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยตามแนวคิดความมั่นคง

๑๕๓ ศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการกองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยกรุงเทพฯ

๑๖๐ จัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่อยู่อาศัยโดยสำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัย

- ปลอดภัยดี

๐๐๑ กรุงเทพฯ ต้องสว่าง

๐๗๖ ยกระดับคุณภาพกล้องวงจรปิดป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก

๐๗๘ ใช้ข้อมูลอาชญากรรมกำหนดพิกัดอันตราย เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย

๐๗๙ พัฒนาบัญชีอุปกรณ์ในการเผชิญเหตุสาธารณภัยฉุกเฉินระดับย่าน

๐๘๐ เพิ่มประปาหัวแดง โดยเฉพาะเขตที่อยู่อาศัยหนาแน่น

๑๖๕ จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับเขต

๔.๗ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๑) แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาชุมชน

สุจินต์ ดาววิระกุล (๒๕๒๗, หน้า ๑๘) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการ กระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อตัวประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อตนเองและมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ปรารถนา ทั้งนี้ต้องมีใช่เป็นการกำหนดกรอบความคิดจากบุคคลภายนอก

เออร์วิน (Erwin, ๑๙๗๖ อ้างใน จินตวิร์ เกษมสุข, ๑๗๔) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ และ ความชำนาญร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงาน ขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมในงานเชิงพัฒนาสามารถกระทำได้ ๔ ลักษณะ (Cohen, ๑๙๙๖ อ้างใน จินตวิร์ เกษมสุข, ๑๗๕-๑๗๖) ได้แก่ ๑) การมีส่วนร่วมในเชิงการกระทำ โดยที่สมาชิกในชุมชนได้อุทิศแรงกายในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ๒) การมีส่วนร่วมในเชิงงบประมาณ โดยที่สมาชิกในชุมชนได้อุทิศเงินในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน ๓) การมีส่วนร่วมในเชิงความรับผิดชอบ โดยมีการกระจายภารกิจและความรับผิดชอบให้แก่สมาชิกในชุมชน ๔) การมีส่วนร่วมในเชิงการตัดสินใจ โดยให้สมาชิกในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ซึ่งเป็นการสร้างความภาคภูมิใจ ให้กับสมาชิกในชุมชนอีกด้วย

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาและการดำเนินงานในสังคมและระบบการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมที่มีความยุติธรรมและความเป็นอิสระ โดยที่ทุกคนมีสิทธิในการมีส่วนร่วม การตัดสินใจ และการดำเนินงานในสังคมของตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนมีลักษณะ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ การเข้าร่วมในการอภิปราย หรือการเสนอแนะต่าง ๆ ที่สามารถทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของพวกเขาได้มากขึ้น

๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น การมีส่วนร่วมในเลือกผู้บริหารสหกรณ์ชุมชน การเป็นสมาชิก หรือการเข้าร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

๓. การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น การให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสภาพแวดล้อมภายในชุมชน

๔. การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจและการเสริมสร้างความตระหนักรู้ในชุมชน โดยการจัดกิจกรรมการศึกษา การเผยแพร่ข้อมูล หรือการเข้าร่วมในการอภิปรายและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

๕. วิธีการดำเนินการ

โครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี มีหลักการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด และการสร้างที่อยู่อาศัยให้ประชาชนในชุมชนสามัคคีที่รูก้าแนวลำคลองและทางระบายน้ำของรัฐบาล ซึ่งในการดำเนินการตามแผนงานโครงการอาจมีปัญหา อุปสรรคในการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชน กลุ่มเป้าหมายที่อาศัยอยู่ในชุมชนริมคลองเกี่ยวกับ การก่อสร้างเขื่อนและการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ อาจทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่เข้าใจในแนวทางการดำเนินงานของโครงการ จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการต่างๆ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อสร้างการรับรู้และทำความเข้าใจแก่ประชาชน ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้มีการบูรณาการการทำงานกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันลงพื้นที่เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจร่วมกันของประชาชนที่ได้รับผลกระทบ ตามกระบวนการดำเนินงาน ๑๐ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ สร้างการรับรู้และความเข้าใจโครงการ

เปิดเวทีชุมชนเพื่อประชาสัมพันธ์และชี้แจงรายละเอียดโครงการและข้อมูลต่างๆ สิทธิประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับและแนวทางการจัดตั้งสหกรณ์ ให้กับประชาชนในชุมชนสามัคคีได้ทราบ เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นและเป้าหมายของโครงการเพื่อให้เกิดความเข้าใจไปในแนวทางเดียวกัน และสร้างความเป็นเจ้าของชุมชนสามัคคีร่วมกัน มีความรับผิดชอบดูแลพื้นที่ร่วมกัน และเกิดความร่วมมือในพัฒนาที่อยู่อาศัยให้มีความปลอดภัยและมีสภาพแวดล้อมที่ดี

ขั้นตอนที่ ๒ ทบทวนข้อมูลชุมชน ครั้วเรือน รับรองสิทธิผู้เข้าร่วมโครงการ

สำรวจข้อมูลครัวเรือนและจัดสิทธิที่อยู่อาศัยเบื้องต้น โดยสำรวจทุกครอบครัวในชุมชนสามัคคี เพื่อให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูลของผู้ที่อยู่อาศัยอย่างถูกต้องและเป็นจริง เช่น จำนวนสมาชิกในชุมชน จำนวนบ้านเช่า จำนวน ครอบครัวขยาย ข้อมูลอาชีพ รายได้ เพื่อนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาชุมชน และ เมื่อมีข้อมูลของชุมชนเรียบร้อยแล้ว จึงทำการจัดประชุมเวทีชุมชนขึ้น เพื่อให้เกิดการพิจารณาสิทธิให้กับประชาชนในชุมชนสามัคคี ถือเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญและตั้งอยู่บนฐานของความเข้าใจความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน โดยอาศัยอยู่บนข้อเท็จจริงจากข้อมูลที่ร่วมสำรวจกันเป็นตัวตั้ง โดยพิจารณาจัดทำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของผู้ที่จะได้รับสิทธิตามโครงการ เช่น

๑) บ้านหนึ่งจะได้รับ ๑ สิทธิในกรณีที่เจ้าของกรรมสิทธิ์มีบ้านหลายหลัง ขอสงวนสิทธิให้เจ้าของบ้านเพียงสิทธิเดียวและต้องอาศัยอยู่จริง

๒) อาจมีการให้ขยายสิทธิเพิ่มอีก ๑ สิทธิ สำหรับครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมากเกินไป ๘ คน และรับภาระค่าใช้จ่ายตามจำนวนสิทธิของบ้านได้ โดยไม่ทอดทิ้งพ่อแม่หรือผู้สูงอายุ

๓) บ้านหลังหนึ่งสามารถรับสิทธิได้เพียงโครงการเดียว

๔) ผู้ได้รับสิทธิต้องเคยอาศัยในชุมชนมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๒ ปี หรือตามที่คณะกรรมการชุมชนพิจารณาเป็นกรณีๆ ไป

ขั้นตอนที่ ๓ จัดตั้งสหกรณ์เพื่อบริหารโครงการ และงบประมาณ

แนวทางการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ชุมชนริมคลอง มีดังนี้

๑) ประชุมทำความเข้าใจกับประชาชนในชุมชนสามัคคี : เริ่มต้นประชุมทำความเข้าใจกับสมาชิกให้เห็นความสำคัญของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ สิทธิที่สมาชิกจะได้รับและการใช้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อสร้างทุนภายในต่อการรับการสนับสนุนทุนจากภายนอก และให้ความรู้ในรายละเอียดวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ หรืออาจจัดอบรมการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์

๒) การกำหนดบทบาทหน้าที่ : กำหนดโครงสร้างการทำงานของกลุ่มออมทรัพย์และบทบาทหน้าที่ของกรรมการ

๓) จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์/อกระเปียบ : โดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอระเบียบ ซึ่งอาจจะเชิญหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม เพื่อขอความเห็นชอบ การแก้ไข ปรับปรุงและประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

- รวบรวมสมาชิกให้ได้ตามเกณฑ์เพื่อขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์เคหสถาน : สหกรณ์เคหสถาน คือ การรวมกลุ่มของประชาชนที่มีความต้องการที่อยู่อาศัย โดยมีการจัดตั้งและจดทะเบียนตามกฎหมายที่กำหนดไว้ โดยสามารถดำเนินการจดทะเบียนสหกรณ์ได้ที่สหกรณ์พื้นที่ หรือ สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- อกระเปียบสหกรณ์ : สหกรณ์เคหสถานจะต้องจัดทำระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ขึ้น โดยหลักการประกอบด้วย การประกอบกิจการ การบริหารให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองตามอัตรา และให้สมาชิกสะสมเงินเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดสร้างที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง การจัดหาอุปกรณ์แก่การอยู่อาศัย จัดหาที่ดิน ต่อเติม ซ่อมแซม รับฝากเงินจากสมาชิก จัดให้มีเงินกู้สำหรับสมาชิก เป็นต้น

๔) ประชุมสมาชิกสหกรณ์ : มีการจัดประชุมสมาชิกอย่างน้อยทุกเดือน เพื่อให้สมาชิกได้รับทราบผลการบริหารจัดการ งบประมาณ และมีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานของกลุ่มหรือสหกรณ์

ขั้นตอนที่ ๔ ขอเช่าหรือซื้อที่ดินจากกรมการศาสนา รังวัดที่ดิน และจัดให้เช่า

๑) การจัดการที่ดิน การรังวัดที่ดินเพื่อจัดให้เช่า : เนื่องจากที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น เป็นกรรมสิทธิ์ของกรมการศาสนา โดยใช้กลไกของสหกรณ์ชุมชน ซึ่งมีสถานะเป็นนิติบุคคลดำเนินการขอเช่าหรือซื้อที่ดินจากกรมการศาสนาเพื่อดำเนินการก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัยในพื้นที่ และทำสัญญาเช่าที่ดินหรือสัญญาซื้อขายที่ดินกับกรมการศาสนา

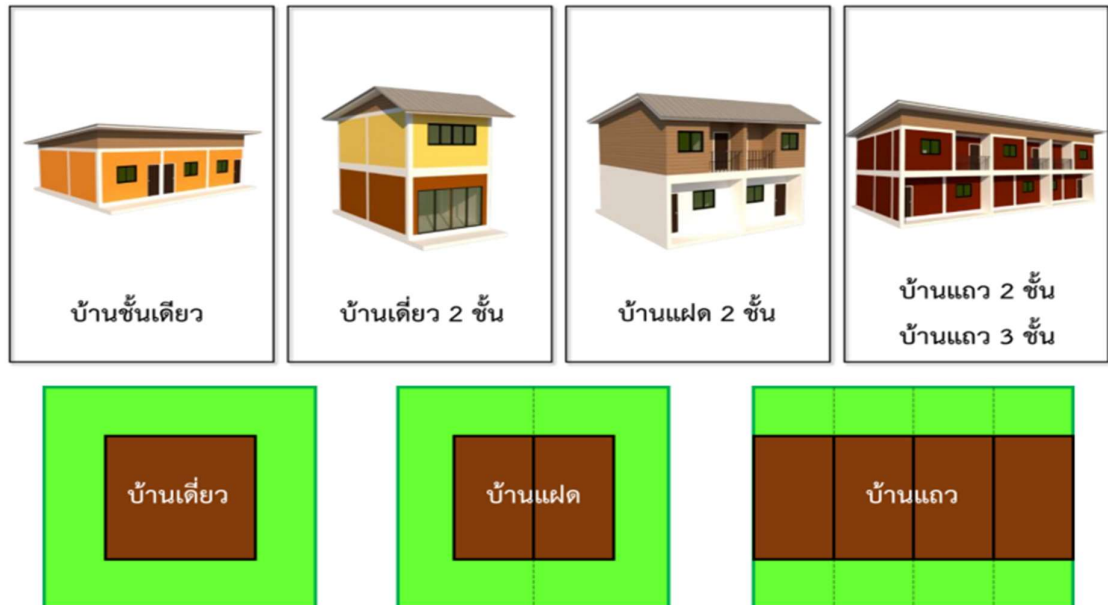
๒) รังวัดที่ดิน และจัดให้เช่า : รังวัดที่ดินเพื่อการจัดผังชุมชนใหม่ให้เหมาะสมเตรียมพื้นที่ก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัย จำนวน ๒๘๘ หลังคาเรือน พร้อมพื้นที่ส่วนต่อขยายและเตรียมการสร้างเขื่อน พร้อมกับแนวทางการปรับปรุงแนวทางเดินริมคลองสองต้นนุ่น ต่อมาเมื่อมีการรังวัดที่ดินสำเร็จแล้ว ดำเนินการจัดสรรที่ดินตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของผู้ที่จะได้รับสิทธิ์ตามโครงการที่ได้กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ ๕ ออกแบบวางผังชุมชนพร้อมตัวอาคารใหม่ และขออนุญาตก่อสร้าง

การออกแบบวางผังชุมชนพร้อมตัวอาคารใหม่ : การออกแบบวางผังชุมชนมีการเปิดให้สมาชิก แต่ละครัวเรือนที่ได้รับสิทธิ์ที่อยู่อาศัยส่งตัวแทนมาร่วมกำหนดผังชุมชนร่วมกัน ได้แก่ การกำหนดขนาดแปลงที่ดินที่เหมาะสมต่อความต้องการใช้สอยพื้นที่ และความสามารถในการผ่อนชำระหรือเช่า การกำหนดพื้นที่ส่วนกลาง การกำหนดทางเข้าและขนาดทางสัญจรในชุมชน ศูนย์ประชุมชุมชนสวนสาธารณะ ทางเดินเท้า รวมถึงการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และสภาพแวดล้อมในชุมชนใหม่ เป็นต้น

การออกแบบร่วมกันทั้งชุมชน จะช่วยให้สรุปความต้องการของผู้อยู่อาศัยในชุมชน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และลดความขัดแย้งในชุมชนลงได้ นอกจากนี้ วิศวกรและนักออกแบบ ยังสามารถอธิบายหลักคิดในการออกแบบวางผังชุมชนพร้อมตัวอาคารใหม่ ให้ประชาชนในชุมชนเข้าใจ และเห็นความสำคัญ เช่น การเว้นระยะร่นริมคลองตามที่กฎหมายกำหนด การแบ่งปันพื้นที่ให้แก่ เพื่อนบ้านตามข้อตกลงร่วมกัน ออกแบบพื้นที่สาธารณะเพื่อใช้งานร่วมกันในชุมชน

ภาพที่ ๕ ตัวอย่างการออกแบบอาคารที่อยู่อาศัยใหม่

ขั้นตอนที่ ๒ อนุมัติโครงการและงบประมาณ (งบสนับสนุน งบสินเชื่อ)

จัดทำรายงานสรุปข้อมูลตามขั้นตอนที่ ๑ - ขั้นตอนที่ ๕ เพื่อจัดทำรายละเอียดโครงการ เสนอโครงการและขออนุมัติงบประมาณ (ผ่านกลไกของสหกรณ์ชุมชนที่จัดตั้งขึ้นและแนวทางการสร้างบ้านมั่นคงของ พอช.) และขออนุมัติหลักการเพื่อขอรับเงินสนับสนุนงบประมาณ ค่าสาธารณูปโภคและวงเงินกู้ เพื่อการก่อสร้างบ้านตามแผนผังและแบบแปลนที่กำหนด ต่อมาเมื่อได้รับการอนุมัติให้เช่าหรือซื้อที่ดินแล้ว จะมีการกำหนดอัตราค่าเช่า ค่าธรรมเนียมต่างๆ ในอัตราผ่อนปรน

ขั้นตอนที่ ๓ การเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ

การจัดทำนิติกรรมสัญญาเช่า หรือเช่าซื้อ ที่ดินกับผู้มีสิทธิ์ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่โครงการกำหนด เพื่อตั้งเบิกงบประมาณ (ในกรณีที่ใช้สินเชื่อหรือเงินกู้ หรือรับการสนับสนุนงบประมาณจาก เงินช่วยเหลือ) เป็นกระบวนการทำนิติกรรมสัญญาระหว่างทางสหกรณ์ชุมชนร่วมกับ พอช. เพื่อการอำนวยความสะดวกของประชาชนในชุมชน และรับเงินสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ ที่กล่าวไปข้างต้น เช่น งบประมาณสินเชื่อที่อยู่อาศัย (อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๔ ต่อปี ระยะเวลาไม่เกิน ๒๐ ปี)

ขั้นตอนที่ ๔ การรื้อย้ายบ้านเดิม การรื้อย้ายระบบไฟฟ้า ประปา

หลังจากได้รับอนุมัติโครงการและงบประมาณดำเนินการแล้ว สหกรณ์ชุมชนที่จัดตั้งขึ้น จะดำเนินการยื่นแบบขออนุญาตก่อสร้างให้กับทางสำนักงานเขตเพื่อพิจารณา โดยระหว่างรอการอนุญาตก่อสร้างอยู่นั้น จะวางแผนทำการรื้อย้ายและเริ่มรื้อย้ายโดยใช้งบประมาณช่วยเหลือจาก พอช. และจัดทำสัญญาเช่า โดยสมาชิกสหกรณ์ชุมชนให้ความเห็นชอบและทำหนังสือมอบอำนาจให้กับ

ทางสหกรณ์ชุมชนที่จัดตั้งขึ้นเป็นผู้แทนลงนามหนังสือรับรองการปลูกสร้างอาคารและทำสัญญาเช่า หลังจากได้รับการอนุญาตแล้วจึงเข้าสู่ขั้นตอนการทำนิติกรรมสัญญากับผู้รับเหมาในการก่อสร้างบ้าน

ขั้นตอนที่ ๙ การก่อสร้างอาคารและผังโครงการ พร้อมสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา สหกรณ์จะจัดจ้างผู้รับเหมาเพื่อดำเนินการโดยการสนับสนุนของ พอช. ในเรื่อง การถอดราคาที่เหมาะสม กระบวนการประกวดราคาและจัดจ้าง การทำสัญญา และดำเนินการตามแผน และเฟสการก่อสร้าง

- การจัดทำแผนงานก่อสร้าง : มีรายละเอียดของงานและขอบเขตงานก่อสร้าง รวมถึงเงื่อนไขงวด การจ่ายเงินหรือ ความสามารถชำระเงินได้ตามงบประมาณด้วย

- การเตรียมงบประมาณในการก่อสร้าง : ควรมีการวางแผนในการออมและขอสินเชื่อ ให้พร้อม โดย พอช. ให้การสนับสนุนงบประมาณโครงการ

- การจัดหาผู้รับจ้าง/ผู้รับเหมา/ช่างรับเหมา : เพื่อการทำสัญญาการก่อสร้าง โดยมี ผู้ที่เกี่ยวข้องคือ คณะกรรมการสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ พอช. และผู้รับเหมา

ขั้นตอนที่ ๑๐ การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก

หลังจากดำเนินการสร้างอาคารที่อยู่อาศัยเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประชาชนในชุมชน สามัคคี คลองสองต้นนุ่นจะมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยมั่นคงของตนเอง จำนวน ๒๘๘ หลังคาเรือน การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยและสภาพสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑) ด้านความปลอดภัยของชุมชน

- การลดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การเพิ่มระบบการเตือนภัยและการ ป้องกันอันตราย เพื่อลดการบาดเจ็บและสูญเสียที่เกิดขึ้น

- การป้องกันอาชญากรรม เช่น การเสริมสร้างระบบการดูแลรักษาความปลอดภัย เพื่อลดการกระทำอาชญากรรมและความไม่ปลอดภัย

- การป้องกันอุบัติเหตุ เช่น การเพิ่มการวางแผนทางหลบหนี การจัดทำแผนการ จัดการเมื่อเกิดอุบัติเหตุ เพื่อลดความเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุและความเสียหาย

๒) ด้านสภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชน

- การลดมลพิษ เช่น การเพิ่มระบบการจัดการขยะและน้ำเสีย เพื่อลดมลพิษในสิ่งแวดล้อม

- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การสร้างพื้นที่สีเขียว เพื่อเพิ่มพื้นที่ สำหรับพักผ่อนและการออกกำลังกาย การปรับปรุงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน

- การปรับปรุงคุณภาพอากาศ เช่น การลดการปล่อยก๊าซเสียจากยานพาหนะ และโรงงาน เพื่อลดมลพิษในอากาศและส่งเสริมสุขภาพของประชาชน

การปรับปรุงคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยและสภาพสิ่งแวดล้อมมีผลเชิงบวก ต่อสุขภาพและความเจริญของชุมชนโดยรวม และช่วยสร้างสภาวะที่เหมาะสมให้กับการเติบโตและ พัฒนาของบุคคลแต่ละคนในชุมชนด้วย

๖. ระยะเวลาดำเนินการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

กระบวนการดำเนินงานตามแนวทางของโครงการบ้านมั่นคง (เปลี่ยนแปลงชุมชน เพื่อทุกคนและสายคลอง) ได้กำหนดการดำเนินงานจัดทำโครงการ ๑๐ ขั้นตอน ดังนี้

- ๑) สร้างการรับรู้และความเข้าใจโครงการ
- ๒) ทบทวนข้อมูลชุมชน ครีวเรือน รับรองสิทธิผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) จัดตั้งสหกรณ์เพื่อบริหารโครงการ และงบประมาณ
- ๔) เข้าที่ดินกรมการศาสนา รั้งวัดที่ดิน และจัดให้เช่า
- ๕) ออกแบบวางผังชุมชนพร้อมตัวอาคารใหม่ และขออนุญาตก่อสร้าง
- ๖) อนุมัติโครงการและงบประมาณ (งบสนับสนุน งบสินเชื่อ)
- ๗) การเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ
- ๘) การรื้อย้ายบ้านเดิม การรื้อย้ายระบบไฟฟ้า ประปา
- ๙) การก่อสร้างอาคารและผังโครงการ พร้อมสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา
- ๑๐) การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก

หน่วยงานที่รับผิดชอบและบูรณาการร่วมกัน :

- สำนักการระบายน้ำ : ก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. ริมคลองและสาธารณูปโภคพื้นฐาน
- สำนักการโยธา : วางผังชุมชนและออกแบบอาคารที่อยู่อาศัย และอนุมัติก่อสร้าง
- สำนักสิ่งแวดล้อม : ให้ความรู้และคำแนะนำด้านสิ่งแวดล้อมดี
- สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง : วางผังชุมชนและออกแบบอาคารที่อยู่อาศัย
- สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย : ให้ความรู้และคำแนะนำด้านความปลอดภัย
- สำนักงานเขตมีนบุรี : สนับสนุนการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ : ให้ความรู้ จัดตั้งสหกรณ์ สนับสนุน และกำกับดูแลสหกรณ์

ชุมชนริมคลอง

- กรมตรวจสอบบัญชี : ให้คำปรึกษาและตรวจสอบการบริหารงานของสหกรณ์
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ

ชุมชน สร้างการรับรู้และเข้าใจโครงการ

- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) : สนับสนุนการพัฒนาชุมชนริมคลองตาม

แนวทางโครงการบ้านมั่นคง

- การประปา : สนับสนุนการรื้อย้าย และติดตั้งระบบประปาของชุมชน
- การไฟฟ้า : สนับสนุนการรื้อย้าย และติดตั้งระบบไฟฟ้าของชุมชน

ระยะเวลา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

แผนการดำเนินการของโครงการพัฒนาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ / เดือน																								ผู้ที่เกี่ยวข้อง
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐	๒๑	๒๒	๒๓	๒๔	
๑. สร้างการรับรู้และความเข้าใจโครงการ																									เขต, พอช., พม, สนน, กรรมการชุมชน, กรรมการศาสนา
๒. ทบทวนข้อมูลชุมชน คราวเรือนรับรองสิทธิผู้เข้าร่วมโครงการ																									เขต, พอช. สนน, กรรมการชุมชน, กรรมการศาสนา
๓. จัดตั้งสหกรณ์เพื่อบริหารโครงการและงบประมาณ																									กรรมการชุมชน, การสหกรณ์พอช., กรรมการศาสนา
๔. เข้าที่ดินกรมการศาสนา รั้งวัดที่ดินและจัดให้เช่า																									กรมที่ดิน
๕. ออกแบบวางผังชุมชนพร้อมตัวอาคารใหม่ และขออนุญาตก่อสร้าง																									ชุมชน, สถาปนิกของสหกรณ์ หรือ พอช.
๖. อนุมัติโครงการและงบประมาณ (งบสนับสนุน งบสินเชื่อ)																									พอช. สหกรณ์ที่จัดตั้ง
๗. การเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ																									สหกรณ์ที่จัดตั้ง
๘. การรื้อย้ายบ้านเดิม การรื้อย้ายระบบไฟฟ้า ประปา																									สหกรณ์ที่จัดตั้ง, จ้างผู้รับเหมาเข้าดำเนินการ
๙. การก่อสร้างอาคารและผังโครงการพร้อม สาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา																									สหกรณ์ที่จัดตั้ง, จ้างผู้รับเหมาเข้าดำเนินการ
๑๐. การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก																									สหกรณ์ที่จัดตั้ง

๗. งบประมาณ

งบประมาณดำเนินการโครงการฯ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ ๑) งบอุดหนุน และ ๒) งบสินเชื่อเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย

๑) งบอุดหนุน : ใช้เงินประมาณ ๑๔๐,๓๓๖,๐๐๐ บาท มาจากแหล่งทุน ๒ แหล่ง คือ

(๑) สำนักการระบายน้ำ วงเงินประมาณ ๙๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท/สร้างเขื่อน

(๒) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และสหกรณ์ชุมชน (๔๓,๘๐๖,๐๐๐ บาท /สร้างอาคาร)

รายละเอียดค่าใช้จ่ายของงบอุดหนุนเพื่อสร้างอาคารเฉลี่ยต่อหลังคาเรือน

ประเภทงบ	จำนวนเงินต่อครัวเรือน	วัตถุประสงค์
- งบอุดหนุนค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินการก่อนสร้างอาคารที่อยู่อาศัยเฉลี่ยต่อ ๑ หลังคาเรือน ประมาณ ๑๔๗,๐๐๐ บาท ประกอบด้วย ๓ รายการ		
๑. งบสาธารณูปโภค	๕๐,๐๐๐ บาท	ใช้ในการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของ ชุมชน เช่น งานถนน งานไฟฟ้า งานประปา งานถมดิน งานสาธารณูปโภค
๒. งบอุดหนุน	๒๕,๐๐๐ บาท	รวม ๙๗,๐๐๐ บาท - วงเงินสำหรับเป็นค่าเช่าที่พักภายนอกระหว่างที่รื้อบ้านเดิมระยะเวลา ๑๐ เดือนๆ ละ ๓,๐๐๐ บาท - วงเงินสำหรับก่อสร้างบ้านใหม่ ค่าใช้จ่าย ค่ารื้อถอน ค่าขนย้ายสิ่งของ และค่าขนส่งวัสดุเข้าพื้นที่
๓. งบช่วยเหลือลดภาระหนี้สิน	๗๒,๐๐๐ บาท	
- รวมงบอุดหนุนค่าใช้จ่ายฯ จำนวน ๒๘๘ หลังคาเรือน ใช้งบประมาณ ๔๓,๘๐๖,๐๐๐ บาท		

(ที่มา : คู่มือการบริหารโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ปี ๒๕๖๔)

๒) งบสินเชื่อเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย (ก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัยใหม่) ประชาชนเป็นผู้ขอกู้จากสหกรณ์ชุมชนที่จัดตั้งขึ้น ในวงเงินครัวเรือนละไม่เกิน ๓๖๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน ซึ่งสมาชิกสหกรณ์ผู้มีสิทธิ์ยื่นขอสินเชื่อ จำนวน ๒๘๘ ครอบครัว และเพื่อให้ทุกครอบครัวมีบ้านที่อยู่อาศัยเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองสหกรณ์จะต้องเตรียมงบสินเชื่อเพื่อให้สมาชิกกู้ ในกรอบวงเงินไม่เกิน ๑๐๓,๖๘๐,๐๐๐ บาท (๓๖๐,๐๐๐ บาท x ๒๘๘ ครอบครัว)

๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเมื่อดำเนินโครงการจัดสร้างที่อยู่อาศัยของชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น เสร็จสิ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คาดว่าจะเกิดผลประโยชน์ในด้านการแก้ไขปัญหา การระบายน้ำอย่างเป็นระบบ พัฒนาพื้นที่สาธารณะให้มีความปลอดภัยและเป็นประโยชน์สำหรับ คนในเมือง เช่น ทางเดิน ทางจักรยาน เปิดเส้นทางการสัญจรทางน้ำ การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายจะทำให้ประชาชนมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ขณะเดียวกันก็ได้รับผลประโยชน์ด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมที่ดี

๑) ประชาชนในพื้นที่ชุมชนสามัคคีคลองสองต้นนุ่น มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ของตนเอง จำนวน ๒๘๘ หลังคาเรือน พร้อมมีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ สวนสาธารณะ ส่วนกลางเพิ่มสิ่งแวดล้อมที่ดี มีรูปแบบสอดคล้องกับวิถีชีวิต

๒) ชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น มีความเข้มแข็ง ดูแลและจัดการตนเองภายใต้ระบบ สหกรณ์ที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ชุมชน

๓) ประชาชนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

๔) แก้ปัญหาสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำพื้นที่ริมคลองสองต้นนุ่น และป้องกันการรุกล้ำพื้นที่ ริมคลองในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

๕) สภาพพื้นที่ทางเดินริมคลองได้รับการปรับปรุงให้เป็นระเบียบ เรียบร้อย ปลอดภัย สวยงาม

๖) ประชาชนมีเส้นทางสัญจรที่สะดวกและปลอดภัยทั้งทางบกและทางน้ำ

๗) ลดการปล่อยน้ำเสียลงลำคลอง

๘) คุณภาพน้ำในลำคลอง คลองสองต้นนุ่น สะอาด ไม่มีขยะและวัชพืชปกคลุมกีดขวางทางน้ำ

๙) ป้องกันและลดปัญหาน้ำท่วม

๑๐) ประชาชนมีสุขภาพอนามัยที่ดี

๙. แนวทางติดตามประเมินผล

การประเมินผลโครงการฯ ในระดับผลผลิต (Output) และระดับผลลัพธ์ (Outcome) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์การดำเนินการ มีดังนี้

ระดับผลผลิต (Output)

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์

๑. ประชาชนในพื้นที่ชุมชนสามัคคี มีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น

๒. ประชาชนริมคลองมีที่อยู่อาศัยมั่นคงเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ๒๘๘ หลังคาเรือน

ตัวชี้วัด (KPI)

๑. ประชาชนในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจด้านการจัดการระบบความปลอดภัยของชุมชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒. ประชาชนในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจด้านการจัดการสภาพแวดล้อมของชุมชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๓. ประชาชนมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยของตนเอง จำนวน ๒๘๘ หลังคาเรือน

วิธีการ/เครื่องมือติดตามผล

๑. แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจด้านการจัดการระบบความปลอดภัยของชุมชน

๒. แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจด้านการจัดการสภาพแวดล้อมของชุมชน

๓. ข้อมูลการจดทะเบียนบ้านหรือมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยของประชาชน จำนวน ๒๘๘ หลังคาเรือน

ระดับผลลัพธ์ (Outcome)

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์

๑. ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ เช่นลดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ชุมชน
๒. ลดการปล่อยน้ำเสียลงลำคลอง

ตัวชี้วัด (KPI)

๑. ประชาชนในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจระบบการเตือนภัยและการจัดการเหตุฉุกเฉินของศูนย์ข้อมูลการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. น้ำในลำคลองสะอาดมีค่าวัดอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

วิธีการ/เครื่องมือติดตามผล

๑. แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจด้านระบบการเตือนภัยและการจัดการเหตุฉุกเฉินของศูนย์ข้อมูลการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒. เก็บตัวอย่างน้ำและทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพน้ำ

๑๐. ปัญหาและอุปสรรค (ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น)

- ๑) ประชาชนในพื้นที่ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่
- ๒) ประชาชนในพื้นที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ
- ๓) ประชาชนบางส่วนมีรายได้ไม่มั่นคง จึงไม่มีงบประมาณสร้างบ้านใหม่

๑๑. ข้อเสนอแนะ

๑) ควรประสานความร่วมมือกับ พอช. ในการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง การจัดตั้งสหกรณ์ และการสร้างบ้านมั่นคง ให้กับประชาชนในพื้นที่เข้าใจ

๒) ควรลงพื้นที่สำรวจสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนเพิ่มเติมก่อนดำเนินโครงการในประเด็นต่างๆ เพื่อจัดทำแนวทางกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณาผู้ได้รับสิทธิ์ที่อยู่อาศัย ดังนี้

- ประเด็นด้านสภาพโครงสร้างพื้นฐาน/สาธารณูปโภค
- ประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติ / สิ่งแวดล้อม
- ประเด็นด้านสังคม
- ประเด็นด้านข้อมูลข่าวสารภาครัฐ

๓) ควรเพิ่มช่องทางต่างๆ ในการติดต่อสื่อสารระหว่างประชาชนในชุมชนริมคลองกับหน่วยงานภาครัฐ อาทิ การสร้าง LINE Official ของโครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง เพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดตามผลงาน และสื่อสารกับประชาชนในชุมชนโดยตรง

บรรณานุกรม

- สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง. (๒๕๖๔). คู่มือการบริหารโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
- สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง. (๒๕๖๕). คู่มือการบริหารโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
- สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง. (๒๕๖๖). คู่มือการบริหารโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
- สุจินต์ ดาววิระกุล. (๒๕๖๗). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัดของ จังหวัดนครสวรรค์ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- จินตวิรี เกษมสุข. (๒๕๖๑). แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ๒๖(๕๐), ๑๗๔.
- สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์. กฎหมายควบคุมอาคาร. อ้างอิงจากเว็บไซต์ <https://asa.or.th/laws-and-regulations/cba/> สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๗
- บริษัท เอชวีอี จำกัด. กฎหมายสิ่งแวดล้อม. อ้างอิงจากเว็บไซต์ <https://www.hve.co.th/content/๓๒๙> สืบค้นวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๗

ภาคผนวก

โครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง

จากชุมชนแออัด ก่อสร้างบ้านเรือนรुक้ำ อยู่อาศัยไม่ถูกต้อง ตามกฎหมาย

เปลี่ยนมาเป็น “ผู้อยู่อาศัยอย่างถูกต้อง”

โดยการเช่าที่ดินจากรัฐ ได้รับอนุญาตก่อสร้างบ้าน

สภาพแวดล้อม สุขภาวะที่ดี ร่วมมือกันทั้งภาครัฐ และประชาชน

“เปลี่ยนแปลงชุมชน เพื่อทุกคนและสายคลอง”

1

การสำรวจบริเวณที่มีสิ่งปลูกสร้างรुक้ำ ลำน้ำสาธารณะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

- สิ่งปลูกสร้างรुक้ำคลองสาธารณะ 50 เขต
- จำนวน 11,219 หลังคาเรือน
- รื้อย้ายแล้ว 2,721 หลังคาเรือน
- คงเหลือ 8,498 หลังคาเรือน

2

กทม

สรุปผลการสำรวจบริเวณที่มีสิ่งปลูกสร้างรुकล้ำ แนวเขตคลองสาธารณะ 6 กลุ่มเขต

กลุ่มเขตกรุงเทพเหนือ	5,621
กลุ่มเขตกรุงเทพกลาง	1,405
กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก	287

กลุ่มเขตกรุงเทพใต้	1,091
กลุ่มเขตกรุงธนเหนือ	51
กลุ่มเขตกรุงธนใต้	43

รวม	8,428
-----	-------

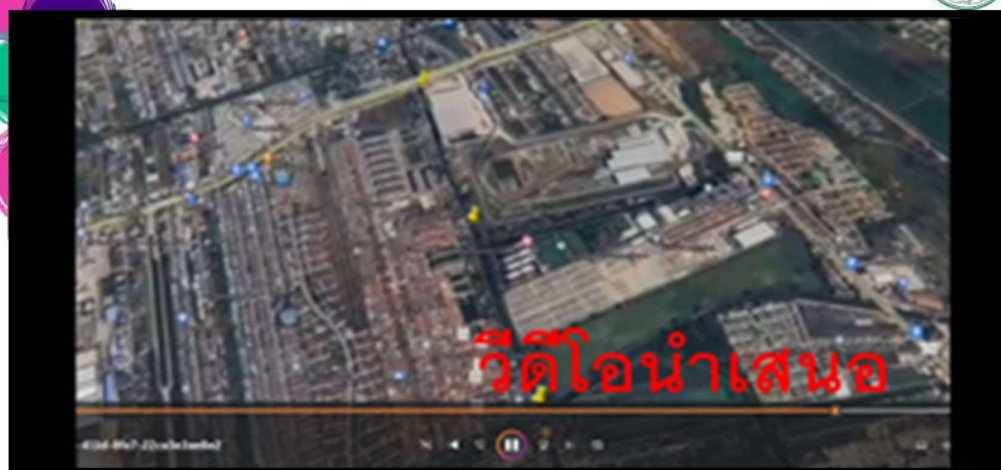
*** ข้อมูล ณ วันที่ 19 ธันวาคม 2566

3

กรณีศึกษา “ชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น”

4

โครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น

กทม

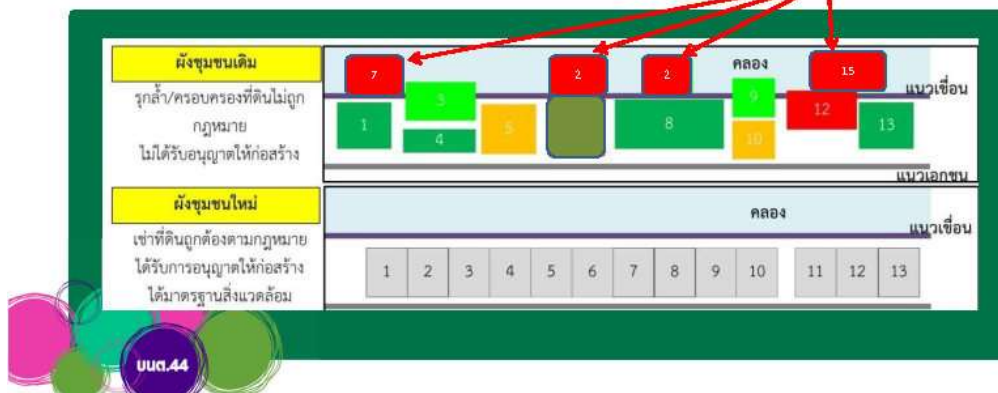
5

ชุมชนริมคลองเขตมีนบุรี

กทม

คลองสองต้นนุ่น **จำนวนทั้งหมด 28 หลัง** รื้อย้ายแล้ว 2 หลัง **คงเหลือ 26 หลัง**

6

สภาพพื้นที่ปัจจุบัน : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น

กทผ

7

โครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น

กทผ

*** ภาพสำรวจพื้นที่ 17 มี.ค. 67 ***

ปัญหาสำคัญ (Big Pain Point)

- ประชาชนไม่มีการรื้อถอนเพื่ออยู่อาศัย
- บ้านเรือนประชาชนรุกล้ำแนวลำคลองสองต้นนุ่น
- ชุมชนมีความเสี่ยงต่อน้ำท่วม
- ชุมชนไม่มีระบบการจัดการน้ำเสียและขยะ
- ชุมชนไม่มีพื้นที่ส่วนกลาง เช่น สวนสาธารณะ
- ผังชุมชนไม่ได้มาตรฐาน ยากต่อการเข้าถึงเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

8

โครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น

วิธีแก้ปัญหา

กำหนดการดำเนินงานจัดทำโครงการ ดังนี้

1. สร้างการรับรู้และความเข้าใจโครงการ
2. ทบทวนข้อมูลชุมชน ครีวเรือน รับรองสิทธิผู้เข้าร่วมโครงการ
3. จัดตั้งสหกรณ์เพื่อบริหารโครงการ และงบประมาณ
4. เช่าที่ดินกรมการศาสนา ไร่ ๖ ไร่ ๓ งาน และจัดให้เช่า
5. ออกแบบวางผังชุมชนพร้อมตัวอาคารใหม่ และขออนุญาตก่อสร้าง
6. อนุมัติโครงการและงบประมาณ (งบสนับสนุน งบสินเชื่อ)
7. การเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ

- การรื้อย้ายบ้านเดิม การรื้อย้ายระบบไฟฟ้า ประปา
- การก่อสร้างอาคารและผังโครงการ พร้อมสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา
- การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก
- ระยะเวลาดำเนินการโครงการ 24 เดือน

9

ออกแบบวางผังชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วม

- แบ่งปันพื้นที่ให้แก่เพื่อนบ้าน
- จัดกลุ่มที่อยู่อาศัยตามเครือญาติและกลุ่มที่อยู่เดิม
- ออกแบบบ้านตามความต้องการของผู้อยู่อาศัยเหมาะสมกับกำลังทรัพย์
- ออกแบบพื้นที่สาธารณะเพื่อใช้งานร่วมกัน
- เว้นระยะร่นริมคลองตามกฎหมายกำหนด

การออกแบบวางผังชุมชนริมคลองเป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

10

โครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น

กทม

งบประมาณการดำเนินงาน

- ใช้งบประมาณดำเนินการ 140,336,000 บาท (ก่อสร้างเขื่อนและที่อยู่อาศัย 288 หลังคาเรือน)
- ใช้แหล่งทุนมาจาก 2 แหล่ง คือ
 - สำนักการระบายน้ำ (98,000,000 บาท)
 - สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และ สหกรณ์ชุมชน (42,336,000 บาท)/การสร้างอาคารและสาธารณูปโภค

พอช. - CODI

11

โครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น

กทม

12

สิ่งที่ได้จากการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนริมคลอง

การจัดการสุขภาพ
คนในชุมชนและ
การดูแลสุขภาพ
ผู้ด้อยโอกาส

การพัฒนาอาชีพ
เพื่อสร้างเศรษฐกิจ
ตลาดชุมชน และลด
การหนีสินของชุมชน

การจัดการขยะ
และสิ่งแหวดค่อม
ในชุมชน

การพัฒนาาระบบ
ความปลอดภัย
ของชุมชน

การจัดตั้งกลุ่ม
สหกรณ์ออมทรัพย์
เพื่อความมั่นคง
ด้านที่อยู่อาศัย

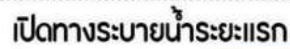

กขม

UUCI.44

สร้างเขื่อนระบายน้ำ

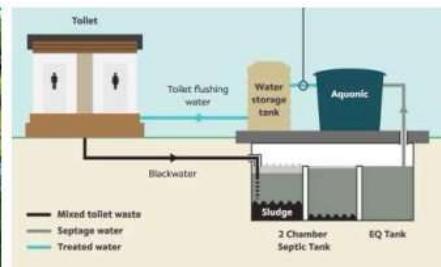

ชุดคอกเพิ่มความลึก
จาก 1 เมตร เป็น 3 เมตร

ขยายความกว้างคลอง
จาก **15-20** เมตร
เป็น **35** เมตร
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
การระบายน้ำ
ลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา

13

New Solution

จัดทำระบบน้ำ REUSE จากการบำบัดน้ำเสียนำกลับมาใช้ใหม่ โดยเดินระบบท่อน้ำ REUSE เข้ามาใน
บ้านทุกหลังเพื่อใช้กับชักโครก โดยมีวาล์วปิดเปิด สามารถเลือกใช้หรือไม่ก็ได้

UUC.44

โครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น

โครงการนี้ตอบยุทธศาสตร์ และหรือแผนปฏิบัติการในระดับใด

- แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี : ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 – 2570) : สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค พื้นที่และเมืองมีความเจริญทันสมัย และน่าอยู่
- แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566 – 2570) สอดคล้องกับ
 - ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนตัวต่อวิกฤตการณ์
 - ยุทธศาสตร์ที่ 3 ลดความเหลื่อมล้ำด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน
 - ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเชื่อมโยงเมืองที่มีความคล่องตัวและระบบบริการสาธารณะแบบบูรณาการ

151 : สนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยตามแนวคิอจำแนก

นโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

"ด้านบริหารจัดการดี ด้านเดินทางดี ด้านปลอดภัยดี
ด้านสิ่งแวดล้อมดี และด้านสังคมดี"

15

"เปลี่ยนแปลงชุมชน เพื่อทุกคนและสายคลอง"

เพื่อให้กรุงเทพฯ
"เป็นเมืองน่าอยู่"
Livable City

16

รายชื่อคณะผู้จัดทำกลุ่มที่ ๓

โครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง : กรณีศึกษาชุมชนสามัคคี คลองสองต้นนุ่น เขตมีนบุรี

๑. นางสาวนารีรัตน์ ทองทรัพย์ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
๒. นางสาวสุพัชรียา จิตสว่างรัมย์ นักวิชาการนโยบายและแผนปฏิบัติการระดับสูง
สำนักบริหารข้อมูลกลาง สำนักงาน กสทช.
๓. นางสาวดุชนิ อุยะเจริญ นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
กลุ่มงานแผนและประเมินผล
ส่วนยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์
สำนักงานประชาสัมพันธ์
สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร
๔. นางรดา จิณะปัน นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
ฝ่ายบริหารงานทั่วไป กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ๖
สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๕. นายอนุศักดิ์ แสงสังสิทธิ์ สถาปนิกชำนาญการ
กลุ่มงานสถาปัตยกรรม
ส่วนออกแบบ ๒
สำนักงานออกแบบ
สำนักการโยธา
๖. นายณัฐวุฒิ มาสุขมะ นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน
กลุ่มงานอาคารบังคับน้ำ ๑
สำนักงานระบบควบคุมน้ำ สำนักการระบายน้ำ
๗. นายสุรพิชญ์ อังศุละโยธิน นายช่างโยธาชำนาญงาน
กลุ่มงานบำรุงรักษาคลอง ๓ กองระบบคลอง
สำนักการระบายน้ำ
๘. นางสาวสุกัญญา ช่างมูล นายช่างโยธาชำนาญงาน
กลุ่มงานประมาณราคา
ส่วนออกแบบ ๑
สำนักงานออกแบบ
สำนักการโยธา
๙. นายธีระศักดิ์ จิโนวัฒน์ นายช่างสำรวจชำนาญงาน
ฝ่ายโยธา สำนักงานเขตบางกะปิ
๑๐. นายทศพล ดวงเพชร นายช่างสำรวจชำนาญงาน
ฝ่ายโยธา สำนักงานเขตหลักสี่

การป้องกันและการกักยอบััติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ปัญหาสำคัญ (Big Pain Point) คืออะไร มีข้อมูล (Data) ไດที่อธิบายปัญหานี้

แม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่รับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร ครอบคลุมพื้นที่ ๑๗ สำนักงานเขต แบ่งออกเป็นฝั่งพระนคร ๑๑ เขต ตั้งแต่สำนักงานเขตบางซื่อถึงสำนักงานเขตบางนา มีระยะทางประมาณ ๓๖.๑ กิโลเมตร ฝั่งธนบุรี ๖ สำนักงานเขต ตั้งแต่ สำนักงานเขตบางพลัดถึงสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ ระยะทางประมาณ ๒๐.๘ กิโลเมตร รวมระยะทางความยาวของแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๒ ฝั่ง ประมาณ ๕๖.๙ กิโลเมตร คูแลท่าเทียบเรือ ๕๔ ท่าและมีชุมชนริมน้ำจำนวน ๕๒ ชุมชน

สถิติจำนวนผู้โดยสารและเที่ยวเรือโดยสาร ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

ปี	จำนวนผู้โดยสาร(คน)และจำนวนเที่ยวเรือ(เที่ยว)			
	เรือด่วนเจ้าพระยา		เรือยนต์ข้ามฝาก	
	ผู้โดยสาร/ปี	เที่ยวเรือ/ปี	ผู้โดยสาร/ปี	เที่ยวเรือต่อ/ปี
๒๕๖๓	๔,๘๒๗,๙๖๗	๔๓,๐๙๕	๑๖,๘๕๐,๑๔๑	๖๘๓,๐๘๗
๒๕๖๔	๒,๖๖๒,๕๗๗	๒๒,๐๐๒	๑๒,๙๐๔,๗๑๐	๕๑๖,๒๕๑
๒๕๖๕	๓,๔๐๔,๔๔๘	๓๙,๑๓๔	๑๗,๕๖๓,๐๗๖	๕๙๕,๗๘๖

จากการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำเจ้าพระยามีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลสถิติการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำที่ ศูนย์พระราม สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการออกปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๗ มีดังนี้

๑. ประชาชนกระโดดสะพาน ๑๙๙ รายสาเหตุเกิดจาก ความเครียดสะสม หรือเจตนาฆ่าตัวตาย
๒. ศพลอยน้ำ จำนวน ๕๘ ราย สาเหตุคาดว่าเกิดจากการ ฆาตกรรมหรือการฆ่าตัวตายในพื้นที่กรุงเทพมหานครหรือนอกพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครและกระแสน้ำพัดพามาในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร
๓. ประชาชนตกน้ำจำนวน ๒๑ ราย สาเหตุคาดว่าพลัดตกเรือหรือพลัดตกจากท่อน้ำพลัดตกจากโป๊ะ พลัดตกสะพาน

๔. ยานพาหนะตกน้ำ ๕ ครั้ง สาเหตุเกิดจากรถยนต์เกิดอุบัติเหตุพลัดตกน้ำหรือเมาแล้วขับ

๕. เรือใกล้จม ๔ ครั้ง สาเหตุเกิดจากเรือโดนกันหรือเรือมีรอยรั่วแตกร้า

จากสถิติที่กล่าวมา แสดงให้เห็นถึงความไม่ปลอดภัยเป็นอย่างยิ่งต่อชีวิตของประชาชนที่ใช้ชีวิตประจำวันในการสัญจรทางน้ำ โดยเฉพาะแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของกรุงเทพมหานคร ดังนั้นกรุงเทพมหานครจึงต้อง มีมาตรการด้านความปลอดภัยด้านการป้องกันและกักยอบััติเหตุทางน้ำ เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่กรุงเทพมหานคร รวมถึงการให้การช่วยเหลือของหน่วยกักยอบััติการพิเศษทางน้ำ

ใครได้รับผลกระทบจากปัญหานี้ (ทั้งทางตรงและทางอ้อม)

ทางตรง ประชาชนที่ใช้การสัญจรทางเรือ

ทางอ้อม

- ประชาชนในพื้นที่ชุมชนริมแม่น้ำ รู้สึกไม่ปลอดภัย หรือเกิดความกลัว ถ้ามีคนเสียชีวิตอยู่ในชุมชน
- ผู้ประกอบการ การเดินเรือ ไม่มีการให้บริการเนื่องจากประชาชน ไม่มีความมั่นใจในความปลอดภัย

แก้ปัญหาอย่างไร อธิบายวิธีแก้ปัญหา สรุปขั้นตอนให้เข้าใจ รวมถึงระยะเวลาที่คาดว่าจะแก้ปัญหา

๑. การวางแผนมาตรการความปลอดภัย และการกำหนดมาตรการความปลอดภัย
ระยะเวลา ๖ เดือน

- สำรวจท่าเรือ ท่าเรือ โปะเทียบเรือร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่และกรมเจ้าท่า
- การกำหนดพื้นที่ที่ต้องระวังที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำ เช่น ติดป้ายเตือนหรือสัญญาณเตือน เพื่อเตือนผู้ใช้บริการเรือโดยสารบริเวณท่าเทียบเรือ โปะเทียบเรือ

- ประสานงานกรมเจ้าท่า วางมาตรการด้านการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำ
- ประสานงานผู้ประกอบการเดินเรือในแม่น้ำพระยา กำหนดมาตรการความปลอดภัย

๒. การนำเทคโนโลยีสัญญาณเตือนภัยอัตโนมัติ แจ้งเตือนภัยฉุกเฉินทางน้ำ ระยะเวลา ๑ – ๒ ปี

๓. การส่งเสริมการให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่ประชาชน ผู้ประกอบการเดินเรือ
ผู้ขับเรือ ผู้ดูแลท่าเทียบเรือ

๔. เพิ่มจุดเฝ้าระวังภัยทางน้ำให้ครอบคลุมพื้นที่จุดเสี่ยง

- เพิ่มสถานีดับเพลิงและกู้ภัยทางน้ำ
- สร้างเครือข่ายอาสาสมัคร กู้ภัยทางน้ำ จากมูลนิธิอาสาสมัครต่างๆ ในพื้นที่

คาดว่าจะต้องใช้งบประมาณหรือไม่ หากคาดว่าจะใช้ ต้องใช้ไปกับเรื่องใด มีแหล่งทุนที่สามารถสนับสนุนงานนี้ได้หรือไม่

โดยใช้งบประมาณ จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี กรุงเทพมหานคร

- เรื่องการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านความปลอดภัย แก่ประชาชน ผู้ประกอบการเดินเรือ
- เรื่องการจัดหาเสื้อชูชีพ ห่วงยาง มีแผ่นพับใบปลิวการผลิตสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ ป้ายคำเตือน
- เรื่องการนำเทคโนโลยีการแจ้งเหตุอัตโนมัติ

หน่วยงานใดควรรับโจทย์นี้ไปดำเนินการหรือบูรณาการร่วมกัน

สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานเขตในพื้นที่ กรมเจ้าท่า กองบังคับการตำรวจน้ำ ผู้ประกอบการเดินเรือและมูลนิธิอาสาสมัครต่างๆ

ประชาชนได้ประโยชน์อย่างไร

๑. ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
๒. ลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำ
๓. การเข้าช่วยเหลือจากหน่วยกู้ภัยทางน้ำสามารถเข้าถึงที่เกิดเหตุได้รวดเร็ว
๔. ยกระดับมาตรการความปลอดภัยจะส่งผลให้ประชาชนหันมาสนใจการสัญจรทางเรือเพิ่มมากขึ้น

โครงการนี้ตอบยุทธศาสตร์และหรือแผนปฏิบัตินโยบายในประเด็นใด

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

โครงการนี้จะทำให้มหานครน่าอยู่สำหรับทุกคน ตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในมิติใดและข้อใด

ตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร “๙ ด้าน ๙ ดี”

๑. ปลอดภัยดี
๒. เดินทางดี
๓. บริหารจัดการดี

ข้อเสนอแนะจากคณะผู้บริหาร

นายประกอบ โพธิ์คาย ผู้อำนวยการกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ๕

ขอชื่นชมในการนำเสนอการป้องกันและกู้ภัยอุบัติเหตุทางน้ำ ซึ่ง ๒-๓ กลุ่มที่ผ่านมา เน้นการให้บริการประชาชน และในส่วนของการป้องกันย่อมจำเป็นกว่าการแก้ไข มีการสำรวจข้อมูล เพื่อต่อยอดให้การบริการประชาชน โดยที่ สปภ. มีหน้าที่ดูแลเรื่องนี้โดยตรง ในปัจจุบันมีสถานีกู้ภัยทางน้ำ ๒ แห่ง สอดคล้องกับที่มีการนำเสนอ ในการเพิ่มสถานีกู้ภัยทางน้ำ มีข้อจำกัดเกี่ยวกับกำลังพล จำเป็นต้องมีการวางแผนการป้องกันและการกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำ ประสานเครือข่ายอาสาสมัคร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างกรมเจ้าท่า กองทัพเรือ ในการเดินเรือเน้นความปลอดภัย มีอุปกรณ์กู้ชีพ ประชาสัมพันธ์ประชาชน นักท่องเที่ยว ให้ตระหนักใส่ใจการป้องกันเพื่อลดอุบัติเหตุทางน้ำ และ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบัญญัติอย่าง เหตุการณ์อุบัติเหตุทางน้ำที่เกาะเต่า ผู้เกิดเหตุต้องการความช่วยเหลือ สปภ. จึงจำเป็นต้องมีความพร้อมเรื่องอุปกรณ์ และทักษะของเจ้าหน้าที่กู้ภัย ขอแนะนำว่านอกจากแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เขตกรุงเทพมหานครแล้ว ที่กำหนดแนวทางการป้องกันและการกู้ภัย จากอุบัติเหตุทางน้ำ นอกจากนี้ คลองก็ควรให้ความสำคัญเช่นเดียวกัน

ดร.พญ.เลิศลักษณ์ ลีลาเรืองแสง ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์

ขอชื่นชมโครงการที่น้องๆ เสนอ เกี่ยวกับเทคโนโลยีแจ้งเหตุอัตโนมัติ และเมื่อเร็วๆ นี้ สำนักการแพทย์ได้มีการซ้อมแผนกู้ภัยอุบัติเหตุทางน้ำ ร่วมกับศูนย์เฮอร์วีน สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร โดยจำลองเหตุการณ์ระเบิดเอเชียทีค เดอะริเวอร์ฟรอนต์ ซึ่งเป็นศูนย์การค้าเปิดโล่ง ขนาดใหญ่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันสำนักการแพทย์มีเรือกู้ชีพกู้ภัย รพ.ตากสิน รพ.เจริญกรุง และ รพ.วชิระ สามารถนำคนเจ็บออกจากจุดเกิดเหตุได้ส่งต่อไปสถานพยาบาล โดยมีการกำหนดตามจุดเสี่ยงภัยต่างๆ และในการซ้อมแผนขอให้เพิ่มเครือข่ายการป้องกันและการกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำ ศูนย์เฮอร์วีน สำนักการแพทย์ เข้าไปด้วย

นางสาวพรณี อังคนานิจ หัวหน้าศูนย์ฝึกกีฬาเยาวชน สำนักวัฒนธรรมกีฬาและการท่องเที่ยว

ขอชื่นชมผู้นำเสนอ และขอให้เพิ่มเติมการวางแผนจุดติดตั้งเครื่องกระตุกหัวใจไฟฟ้า ชนิดอัตโนมัติ AED: Automated External Defibrillator เนื่องจากคนจมน้ำบางรายจำเป็นต้องมีการ กระตุ้นหัวใจ และขอให้ต่อยอดเกี่ยวกับเรือพยาบาล Ambulance Boat ซึ่งเมื่อเกิดอุบัติเหตุทางน้ำ จะทำให้เกิดความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ในการส่งต่อไปยังสถานพยาบาล ซึ่งจะช่วยให้ลดการสูญเสียชีวิตลงได้

อาจารย์สุเทพ ธัญญสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา

การป้องกันและการกู้ภัยเป็นเรื่องที่สำคัญ เมื่อเกิดเหตุหากสามารถเข้าถึงจุดเกิดเหตุได้อย่างรวดเร็ว จะ save เวลาการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนลงได้ และการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุเป็นเรื่องที่ดีที่สุด หากเมื่อเกิดเหตุแล้วมีทีมกู้ภัยที่เกี่ยวข้อง เข้าช่วยเหลือผู้เกิดเหตุได้รวดเร็ว ใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีต่างๆ เช่น เรือ Motorlance เครือข่ายเรือฉุกเฉินทางการแพทย์ อุปกรณ์ CPR เพื่อให้ผู้ประสบภัยทางน้ำฟื้นขึ้นมาภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งยังไม่ได้มีการนำเสนอ ขอชื่นชมในการนำเสนอมีการแสดงระยะทางแม่น้ำเจ้าพระยา แสดงจำนวนผู้สัญจร และอุบัติเหตุทางน้ำซึ่งมีจำนวนมาก ในช่วงเวลาสั้นๆ สามารถรวบรวมข้อมูลและนำเสนอมาได้อย่างเหมาะสม

บทที่ ๑

บทนำ

การป้องกันและการกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร

๑. สภาพทั่วไป ที่มา และความสำคัญของปัญหา

แม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นแหล่งน้ำหลักที่ไหลผ่านใจกลางกรุงเทพมหานครนับเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาและการดำเนินชีวิตในพื้นที่ ด้วยบทบาทที่สำคัญในหลายด้านรวมถึงการขนส่งสินค้า การท่องเที่ยว และการใช้ชีวิตประจำวันของชุมชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่ง แม่น้ำเจ้าพระยาได้เป็นแหล่งทรัพยากรที่ไม่อาจแยกขาดจากการเติบโตและการพัฒนาของเมืองหลวง การใช้ประโยชน์จากลำน้ำนี้ในการขนส่งและการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาจากสถิติการใช้งานของบริการสัญจรทางน้ำตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งแสดงถึงปริมาณผู้โดยสารและการเดินทางด้วยเรือที่มีจำนวนมาก นับเป็นหลักฐานที่ชัดเจนของการเป็นแหล่งการเชื่อมต่อและการสนับสนุนกิจกรรมเศรษฐกิจและสังคมในรูปแบบที่หลากหลาย

ปี	จำนวนผู้โดยสาร (คน) และจำนวนเที่ยวเรือ (เที่ยว)			
	เรือด่วนเจ้าพระยา		เรือยนต์ข้ามฝาก	
	ผู้โดยสาร/ปี	เที่ยวเรือ/ปี	ผู้โดยสาร/ปี	เที่ยวเรือ/ปี
๒๕๖๓	๔,๘๒๗,๙๖๗	๔๓,๐๙๕	๑๖,๘๕๐,๑๔๑	๖๘๓,๐๘๗
๒๕๖๔	๒,๖๖๒,๕๗๗	๒๒,๐๐๒	๑๒,๙๐๔,๗๑๐	๕๑๖,๒๕๑
๒๕๖๕	๓,๔๐๔,๔๔๘	๓๙,๑๓๔	๑๗,๕๖๓,๐๗๖	๕๙๕,๗๘๖

ที่มา: รายงานสถิติข้อมูลปีงบประมาณ ๒๕๖๔ กลุ่มสถิติวิเคราะห์ สำนักแผนงาน กรมเจ้าท่า

อย่างไรก็ตาม จากการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำเจ้าพระยามีความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลสถิติการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำที่ศูนย์พระราม สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการออกปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ – ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ได้แก่

๑. ศพลอยน้ำ จำนวน ๕๘ ราย สาเหตุคาดว่าเกิดจากการขาดการระมัดระวังหรือการขาดสติในพื้นที่กรุงเทพมหานครหรือนอกพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครและกระแสน้ำพัดพามาในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๒. ประชาชนตกน้ำ จำนวน ๒๑ ราย สาเหตุคาดว่าพลัดตกเรือหรือพลัดตกจากท่อน้ำพลัดตกจากโป๊ะ พลัดตกสะพาน

๓. เรือใกล้จม จำนวน ๔ ครั้ง สาเหตุเกิดจากเรือโดนกันหรือเรือมีรอยรั่วแตกร้า

๔. ยานพาหนะตกน้ำ จำนวน ๕ ครั้ง สาเหตุเกิดจากรถยนต์เกิดอุบัติเหตุพลัดตกน้ำหรือเมาแล้วขับ

๕. ประชาชนกระโดดน้ำ จำนวน ๑๙๙ ราย สาเหตุเกิดจากความเครียดสะสม หรือเจตนาฆ่าตัวตาย จำนวน ๕๘ ราย รวมทั้งสิ้น จำนวน ๒๘๗ ราย

จากสถิติกรมเจ้าท่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผู้เสียชีวิตจากการจมน้ำ จำนวน ๑๒๖ ราย แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน ๑๐๕ ราย เพศหญิง จำนวน ๒๑ ราย และจากข่าวออนไลน์ไทยรัฐ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๗ ได้เสนอข่าวกรณีที่เกิดเหตุการณ์ชายไทยไม่ทราบชื่อเสียชีวิตจากการขับรถกระบะพุ่งลงแม่น้ำเจ้าพระยา ได้สะพานทางด่วนพระรามเก้า เขตราชบุรีบูรณะ

ทั้งนี้ แม่น้ำเจ้าพระยายังเป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการขนส่งและการเศรษฐกิจ รวมถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งชีวิตของชุมชนริมน้ำมากมายที่อยู่ตามลำน้ำในพื้นที่กรุงเทพมหานคร แม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านพื้นที่ยาวประมาณ ๓๔.๘ กิโลเมตร ตั้งแต่เขตบางซื่อจนถึงเขตบางนา อาณาเขตติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยาพื้นที่กรุงเทพมหานคร ครอบคลุม ๑๗ เขต แยกเป็นฝั่งพระนคร ๑๑ เขต ตั้งแต่เขตบางซื่อจนถึงเขตบางนา กับฝั่งธนบุรี ๖ เขต ตั้งแต่เขตบางพลัดจนถึงเขตราษฎร์บูรณะ มีชุมชนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาพื้นที่กรุงเทพมหานคร มากถึง ๕๒ ชุมชน และมีท่าเทียบเรือ ๕๔ ท่า สถิติจากกรมเจ้าท่า ได้แสดงท่าเทียบเรือที่มีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน ได้แก่ ท่าเทียบเรือท่าช้าง จำนวน ๔,๒๐๖ รายต่อวัน และท่าเทียบเรือท่าพระจันทร์ จำนวน ๓,๖๐๕ รายต่อวัน เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการมีมาตรการความปลอดภัยที่เข้มข้นและการตอบสนองที่รวดเร็ว เมื่อเกิดเหตุการณ์ความสำคัญของการป้องกันและกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่กรุงเทพมหานคร จึงเป็นประเด็นที่ไม่สามารถละเลยได้ เนื่องจากมีผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตและความปลอดภัยของประชาชน รวมถึงการรักษาภาพลักษณ์ของกรุงเทพมหานครในฐานะเมืองท่องเที่ยวและศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ

ในการป้องกันและกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เขตกรุงเทพมหานครสามารถเชื่อมโยงและสนับสนุนแนวยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ซึ่งได้รับการปรับปรุงในแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและหยุ่นต่อวิกฤตการณ์ เป็นการการป้องกันและกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเมืองที่ปลอดภัยและมีความพร้อมในการรับมือกับวิกฤตการณ์ต่างๆ การมีมาตรการและระบบการตอบสนองต่อภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยลดผลกระทบและการสูญเสียจากอุบัติเหตุทางน้ำได้ นอกจากนี้ การฝึกอบรมประชาชนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มความเข้าใจและความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินก็เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้เมืองมีความยืดหยุ่นต่อวิกฤตการณ์

การรวมเข้ากับแนวยุทธศาสตร์และแผนพัฒนากรุงเทพมหานครจึงไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างความปลอดภัยและความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินเท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มความคล่องตัวและคุณภาพของระบบบริการสาธารณะ ส่งผลให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีความยั่งยืนและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับประชาชนทุกคน

แม้ว่าภาครัฐ กรุงเทพมหานครและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาอย่างมาก แต่ปัญหาต่าง ๆ ยังคงมีอยู่มากมายและซับซ้อน เนื่องจากแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นทางสำคัญที่ทอดผ่านใจกลางกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นเส้นทางขนส่งหลักทางน้ำเท่านั้น แต่ยังเป็นส่วนสำคัญของชีวิตวัฒนธรรมและเศรษฐกิจของเมืองด้วย ซึ่งปรากฏปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

๑. ความหนาแน่นของการใช้งานเรือ ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการชนกันและอุบัติเหตุอื่นๆ
๒. การขาดมาตรฐานความปลอดภัยของเรือบางลำที่ไม่ผ่านการตรวจสอบความปลอดภัยอย่างเพียงพอ ทำให้มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดอุบัติเหตุ
๓. ขาดแคลนอุปกรณ์ช่วยชีวิต ไม่มีอุปกรณ์ช่วยชีวิตเพียงพอสำหรับผู้โดยสารทุกคนในเรือ ส่งผลให้เกิดปัญหาเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน
๔. ขาดความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยของผู้ใช้งานเรือ และผู้โดยสารบางรายเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยและการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

๕. ขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะอย่างเพียงพอ ต่อการตอบสนองในเหตุการณ์ฉุกเฉิน เป็นเหตุให้เกิดความล่าช้าหรือไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากขาดทรัพยากรหรือการฝึกฝน

๖. ความไม่สอดคล้องกันของกฎหมายและระเบียบการใช้งานเรืออาจไม่ชัดเจนหรือไม่สอดคล้องกันในบางกรณี ทำให้ยากต่อการบังคับใช้

๗. การเพิ่มขึ้นของกิจกรรมทางน้ำ เช่น การท่องเที่ยวและกิจกรรมพาณิชยกรรมทำให้เกิดความหนาแน่นต่อการเดินเรือ

๘. ผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม เช่น หมอก ฝนตกหนัก และน้ำท่วม สามารถเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำได้

การปรับปรุงและแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานของรัฐ ผู้ประกอบการเรือ ผู้ใช้บริการ และชุมชน การให้ความสำคัญและการลงทุนในการฝึกอบรมด้านความปลอดภัย การจัดหาอุปกรณ์ช่วยชีวิตที่เพียงพอและมีคุณภาพ การพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายและระเบียบการที่ชัดเจนและเข้มงวด รวมถึงการปรับปรุงระบบการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยลดความเสี่ยงและผลกระทบจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้ การสร้างความตระหนักรู้และการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำให้แก่ประชาชนก็เป็นอีกหนึ่งวิธีที่สำคัญในการป้องกันอุบัติเหตุ การรณรงค์และการเผยแพร่ข้อมูลด้านความปลอดภัยสามารถช่วยให้ผู้คนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติอย่างปลอดภัยเมื่ออยู่บนเรือหรือในแม่น้ำ ทั้งนี้ การป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ไม่เพียงแต่เป็นการป้องกันและลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้ออำนวยต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว

ดังนั้น จึงเลือกศึกษาเพื่อหาแนวทางการป้องกันและการกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร (ตั้งแต่บริเวณสะพานพระราม ๗ ถึงสะพานภูมิพล ๑) เพื่อลดความเสี่ยงและอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาและเพื่อให้การดำเนินการกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๒

ทิศทางการดำเนินงาน

๑. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่จะศึกษา

การสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์เพื่อการป้องกันและการกู้ภัย อุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะบริเวณระหว่างสะพานพระราม ๗ ถึงสะพานภูมิพล ๑ สามารถกำหนดได้ดังนี้

วิสัยทัศน์

"สร้างสังคมที่ปลอดภัยในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร เตรียมพร้อม ป้องกันและสามารถกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ"

พันธกิจ

๑. ปรับปรุงและพัฒนาระบบการป้องกันอุบัติเหตุทางน้ำให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ
๒. เพิ่มความสามารถในการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินและการกู้ภัยอย่างรวดเร็ว
๓. สร้างความตระหนักรู้และเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำให้กับประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน

เป้าหมาย

๑. ลดอัตราอุบัติเหตุทางน้ำในบริเวณที่กำหนดภายใน ๖ เดือน ลดลงอย่างน้อย ๑๐%
๒. ติดตั้งระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยอัตโนมัติทั้งหมดในบริเวณที่กำหนด เรือทุกลำในแม่น้ำเจ้าพระยา เขตกรุงเทพมหานครต้องผ่านการตรวจสภาพและมีอุปกรณ์ความปลอดภัยครบถ้วนภายใน ๖ เดือน
๓. อบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่กู้ชีพกู้ภัยและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และประเมินผลการอบรมให้มีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

ยุทธศาสตร์

๑. การใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ โดยรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อทำนายสถานการณ์เสี่ยงและวางแผนการป้องกันในระยะยาว
๒. เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในการใช้ชีวิตและการเดินทางทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา มีการปรับปรุงและเพิ่มเติมแผนการให้ครอบคลุมถึงเครือข่ายการป้องกันและการกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำโดยมีศูนย์เฝ้าระวังและสำนักการแพทย์เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการเตรียมความพร้อม นอกจากนี้ยังรวมถึงการวางแผนการติดตั้งเครื่องกระตุกหัวใจไฟฟ้าชนิดอัตโนมัติ AED ในพื้นที่จุดเสี่ยงต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ประสบภัยจากการจมน้ำที่อาจต้องการการกระตุ้นหัวใจ
๓. การนำเรือพยาบาล Ambulance Boat มาใช้งานเป็นการต่อยอดความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์อย่างรวดเร็ว เรือ Motorlance และเครือข่ายเรือฉุกเฉินทางการแพทย์พร้อมด้วยอุปกรณ์ CPR จะช่วยให้ผู้ประสบภัยได้รับการช่วยเหลือทันเวลาที่ ลดโอกาสการสูญเสียชีวิตและเพิ่มโอกาสในการฟื้นฟูสภาพร่างกายของผู้ประสบภัย

๔. การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยด้วยเทคโนโลยี AI และ IoT จะช่วยให้ติดตามการจราจรทางน้ำและสภาพแม่น้ำแบบเรียลไทม์ เพื่อการตอบสนองฉุกเฉินที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ระบบการตอบสนองฉุกเฉินแบบบูรณาการจะสร้างเครือข่ายการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน กู้ภัย หน่วยงานรัฐ และชุมชนท้องถิ่นเพื่อการประสานงานที่ดีเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

๕. การจัดทำโปรแกรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำให้กับประชาชนและผู้ประกอบการเรือจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและเตรียมความพร้อมให้กับทุกฝ่าย นอกจากนี้การติดตั้งและการบำรุงรักษาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยรวมถึงการใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจและการวางแผนการป้องกันในระยะยาวจะเป็นกุญแจสำคัญในการลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุทางน้ำ

๖. การติดตั้งและการบำรุงรักษาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัย โดยติดตั้งระบบกล้องวงจรปิดและเซ็นเซอร์ตรวจจับในจุดเสี่ยงต่างๆ พร้อมทั้งดำเนินการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ

๗. การบูรณาการกับเทคโนโลยีมือถือและแอปพลิเคชันจะให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับสภาพแม่น้ำ การเตือนภัย และสถานที่จุดกู้ภัยใกล้เคียง นอกจากนี้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตรวจสอบและรายงานสถานการณ์เสี่ยงจะช่วยเสริมสร้างระบบป้องกันและการตอบสนองต่ออุบัติเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยสนับสนุนให้ชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรายงานสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ และเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกซ้อมการอพยพและการกู้ภัย

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์เหล่านี้จะช่วยให้กรุงเทพมหานครสามารถลดอุบัติเหตุทางน้ำและพัฒนาการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินในแม่น้ำเจ้าพระยาได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนและผู้ให้บริการในพื้นที่ว่าพวกเขาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่และการประสานงานกับองค์กรต่างๆ เช่น หน่วยงานรัฐบาล, ภาคเอกชน, องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรและชุมชนท้องถิ่น เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างและดำเนินการตามแผนการป้องกันและการกู้ภัย การสร้างความตระหนักและการฝึกอบรมให้กับประชาชนเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินทางน้ำยังเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยลดความเสี่ยงและผลกระทบจากอุบัติเหตุทางน้ำ นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการตรวจสอบและจัดการกับสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมถึงการใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์และทำนายภาวะเสี่ยง เป็นวิธีที่จะช่วยให้การตอบสนองต่อเหตุการณ์ทางน้ำเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การพัฒนาแอปพลิเคชันหรือระบบแจ้งเตือนที่ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแม่น้ำและการเตือนภัยได้ง่ายขึ้นก็เป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันและการกู้ภัยที่มีประสิทธิภาพ

ในที่สุดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างเครือข่ายของอาสาสมัคร กู้ภัยที่มีความสามารถและพร้อมเข้าช่วยเหลือในสถานการณ์ฉุกเฉิน จะเป็นการเพิ่มความสามารถในการรับมือและฟื้นฟูจากอุบัติเหตุทางน้ำได้เป็นอย่างดี การเปิดช่องทางการสื่อสารที่ชัดเจนและการฝึกซ้อม ร่วมกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานกู้ภัยจะช่วยสร้างความเข้มแข็งและความสามัคคีในการเผชิญหน้ากับ ภาวะวิกฤตการประเมีนและตรวจสอบประสิทธิภาพของแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป การมีระบบการจัดการข้อมูลที่ดี จะช่วยในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางน้ำ ทำให้สามารถวางแผนการป้องกัน และตอบสนองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ การส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่สามารถช่วย ในการตรวจสอบ การป้องกัน และการกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำก็เป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะช่วยเพิ่ม ความสามารถในการจัดการกับภาวะฉุกเฉินได้ดียิ่งขึ้น การนำเทคโนโลยี เช่น โดรน, ระบบ AI ในการ วิเคราะห์ข้อมูลและทำนายภาวะเสี่ยง และการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการฝึกอบรมและสร้างความ ตระหนักรู้ จะช่วยให้กรุงเทพมหานครมีความพร้อมและความยืดหยุ่นในการจัดการกับอุบัติเหตุทางน้ำ

สุดท้ายนี้ การมีแผนการเผชิญสถานการณ์ฉุกเฉินที่ชัดเจนและเป็นระบบ รวมถึง การฝึกซ้อมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ทุกหน่วยงาน ชุมชน และบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและ สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินหรืออุบัติเหตุทางน้ำ การมีแผนที่ชัดเจนและการฝึกซ้อมที่เข้มข้นจะช่วยให้การประสานงานและการดำเนินการกู้ภัยเป็นไป อย่างราบรื่น ลดเวลาในการตอบสนอง และเพิ่มโอกาสในการช่วยชีวิตและลดความเสียหายสูงสุด นอกจากนี้ การเข้าถึงชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ การสร้างความตระหนักรู้และ ความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำ การเรียนรู้วิธีการป้องกันตนเองและการช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเกิด ภาวะฉุกเฉินเป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยลดผลกระทบจากอุบัติเหตุทางน้ำ การทำงานร่วมกันระหว่าง หน่วยงานราชการ องค์กรท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชนในการสร้างระบบเตือนภัย ระบบการ ตอบสนองฉุกเฉิน และการฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ จะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันของความเป็นชุมชนและ ความรับผิดชอบต่อกันและกัน ทำให้สังคมมีความยืดหยุ่นและสามารถฟื้นตัวจากภาวะวิกฤตได้ดียิ่งขึ้น

ในการพัฒนาและดำเนินการตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์เหล่านี้ การวัดผลและการประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อทบทวนและปรับปรุงแผนการดำเนินงานเป็นสิ่งสำคัญ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ รวมถึงการวิจัยและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้กระบวนการ นี้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้ดีที่สุดผ่านการทำงานร่วมกันและ ความมุ่งมั่นจากทุกภาคส่วน

๒. อธิบายการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรที่ศึกษา (ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก)

ภาพแสดงการวิเคราะห์หวัเคราะห์สภาพแวดล้อมต่างๆ โดยใช้ SWOT Analysis

(ที่มา: ชาติชาย, สุริยา. (๒๕๖๗). การวิเคราะห์ SWOT สำหรับองค์กรธุรกิจ [อินโฟกราฟิก]. Adobe Stock. <https://stock.adobe.com/th>)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่างๆ โดยใช้ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือที่นำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ที่มีผลต่อการทำงานระหว่างเจ้าหน้าที่กับภาคประชาสังคม เครือข่าย อาสาสมัครและชุมชนในพื้นที่ โดยวิเคราะห์ปัญหาที่แตกต่างตามปัจจัยด้านต่างๆ พบว่า ภาคประชาสังคม เครือข่าย อาสาสมัครและชุมชนในพื้นที่ ยังขาดการมีส่วนร่วมและตระหนักรู้เกี่ยวกับการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ ไม่มีการบริหารจัดการฐานข้อมูลความเสี่ยงและประสานการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบจึงได้กำหนดกลยุทธ์ พันธกิจ เป้าประสงค์ในการบริหารจัดการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ปัจจัยภายใน

จุดแข็ง (Strength)

๑. สปก.มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๗๐ เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐

๒. กรุงเทพมหานครมีแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) และนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี ที่มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุในระบบขนส่งสาธารณะ (รถ ราง เรือ BRT รถเมล์)

๓. สปก.มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เชี่ยวชาญการให้ความรู้เพื่อป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ

๔. กรุงเทพมหานครมีหน่วยงานการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ

๕. สปก. มีสถานีดับเพลิงและกู้ภัยที่มีพื้นที่รับผิดชอบติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาและพร้อมที่จะสนับสนุนภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ

๖. กรุงเทพมหานครมีการจัดตั้งศูนย์ อปพร. ทุกสำนักงานเขต มีสมาชิก อปพร. ที่ผ่านการฝึกอบรมด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จากเจ้าหน้าที่ของ สปก. เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกรุงเทพมหานคร

จุดอ่อน (Weakness)

๑. บุคลากรขาดการบริหารจัดการข้อมูลเชิงสถิติกับหน่วยงานภายนอก
๒. บุคลากรขาดการประสานงานกับเครือข่ายด้านการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ
๓. บุคลากรด้านการป้องกันและกักกันทางน้ำไม่เพียงพอ
๔. ขาดแคลนอุปกรณ์และยานพาหนะที่ใช้ป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ
๕. ข้อยกีดกันด้านงบประมาณในการจัดการฝึกอบรมเพื่อป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ
๖. ศักยภาพของสมาชิก อปพร. กรุงเทพมหานคร ไม่มีความพร้อมที่จะสนับสนุนภารกิจด้านการป้องกันและกักกันอุบัติเหตุทางน้ำ
๗. สปภ. ไม่มีแผนในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการ/ผู้ขับขี่เรือโดยสารสาธารณะ เรือท่องเที่ยว

ปัจจัยภายนอก

โอกาส (Opportunities)

๑. ภาครัฐให้ความสำคัญกับการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ
๒. ภาคประชาสังคม เครือข่าย อาสาสมัครและชุมชนในพื้นที่มีส่วนช่วยเหลือเป็นพลเมืองดี ให้ข้อมูลและสนับสนุนการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ
๓. การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ช่วยสนับสนุนการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ

อุปสรรค (Threat)

๑. ภาคประชาสังคม เครือข่าย อาสาสมัครและชุมชนในพื้นที่ขาดการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ
๒. ขาดการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ
๓. ประชาชนทั่วไปขาดความตระหนักรู้ในการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ

การวิเคราะห์ TOWS Matrix หรือ TOWS Analysis เพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่มีอยู่สามารถสร้างกลยุทธ์ ซึ่งในแต่ละคู่ของ TOWS Matrix จะมีลักษณะกลยุทธ์เป็นแนวทางที่แตกต่างกันไป ดังนี้

- SO ใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาส (กลยุทธ์เชิงรุก)
- WO ใช้โอกาสลดจุดอ่อน (กลยุทธ์เชิงแก้ไข)
- ST ใช้จุดแข็งรับมืออุปสรรค (กลยุทธ์เชิงป้องกัน)
- WT แก้ไขจุดอ่อนและเลี่ยงอุปสรรค (กลยุทธ์เชิงรับ)

จากการผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกข้างต้น ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนหรือข้อจำกัด ในการวางกลยุทธ์ด้านการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่กรุงเทพมหานคร จึงเลือกใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาสนำมาวางกลยุทธ์เชิงรุก โดยกำหนดแนวทางการบริหารจัดการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำในพื้นที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการสาธารณภัยทางน้ำ ซึ่งสามารถสรุปได้พอสังเขป ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ การเก็บโอกาสจากภายนอกและการนำจุดแข็งภายในมาเป็นความได้เปรียบในการวางแผนกลยุทธ์ เช่น รัฐบาลและกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับนโยบายด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานครมีหน่วยงานและบุคลากรที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการด้านการป้องกันและกักกันอุบัติเหตุทางน้ำ ภาคประชาสังคม เครือข่ายอาสาสมัครและ

ชุมชนในพื้นที่มีส่วนช่วยเหลือเป็นพลเมืองดี ให้ข้อมูลและสนับสนุนการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ รวมถึงภาคเอกชนได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีหรือมีการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อช่วยสนับสนุนภารกิจด้านการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ จะเห็นได้ว่าโอกาสจากภายนอกและจุดแข็งที่กล่าวมาข้างต้นเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งเสริมให้การดำเนินการในกำหนด แนวทางการบริหารจัดการ ป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำในพื้นที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัด/อุปสรรค ได้แก่ บุคลากรขาดการบริหารจัดการ ข้อมูลเชิงสถิติกับหน่วยงานภายนอก บุคลากรขาดการประสานงานกับเครือข่ายด้านการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำบุคลากรด้านการป้องกันและกักกันทางน้ำไม่เพียงพอ ขาดแคลนอุปกรณ์และยานพาหนะที่ใช้ป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ ข้อจำกัดด้านงบประมาณในการจัดการฝึกอบรมเพื่อป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ

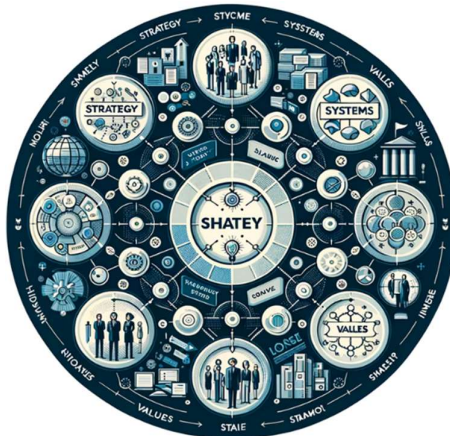
ศักยภาพของสมาชิก อปพร. กรุงเทพมหานคร ไม่มีความพร้อมที่จะสนับสนุนภารกิจด้านการป้องกันและกักกันอุบัติเหตุทางน้ำ ไม่มีแผนในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการ/ผู้ขับขี่เรือโดยสารสาธารณะ เรือท่องเที่ยว ภาคประชาสังคม เครือข่าย อาสาสมัครและชุมชนในพื้นที่ขาดการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ ขาดการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ ประชาชนทั่วไปขาดความตระหนักรู้ในการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าจุดอ่อนหรืออุปสรรคที่กล่าวมาข้างต้นเป็นข้อจำกัดที่ถือเป็นภาวะคุกคาม เป็นสิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยง ขณะเดียวกันจุดอ่อนต่างๆ จะต้องปิดหรือหาวิธีแก้ไข สำหรับแนวทางแก้ไข ปรับปรุง กำหนดแนวทางการบริหารจัดการด้านการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำในพื้นที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน การแก้ไขปัญหามุ่งเน้น ปิดจุดอ่อน รักษาจุดแข็ง เป้าหมายปิดจุดอ่อน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการภายในองค์กร ด้านนโยบาย ด้านการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและด้านเทคโนโลยี/นวัตกรรม โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการภายในองค์กรจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ทำให้ทราบจุดอ่อนที่สำคัญที่ต้องหาแนวทางแก้ไข ได้แก่

๑. บุคลากรขาดการบริหารจัดการข้อมูลเชิงสถิติกับหน่วยงานภายนอก
๒. บุคลากรขาดการประสานงานกับเครือข่ายด้านการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ
๓. บุคลากรด้านการป้องกันและกักกันทางน้ำไม่เพียงพอ
๔. ขาดแคลนอุปกรณ์และยานพาหนะที่ใช้ป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ
๕. ข้อจำกัดด้านงบประมาณในการจัดการฝึกอบรมเพื่อป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ
๖. ศักยภาพของสมาชิก อปพร. กรุงเทพมหานคร ไม่มีความพร้อมที่จะสนับสนุนภารกิจด้านการป้องกันและกักกันอุบัติเหตุทางน้ำ

๗. สปภ. ไม่มีแผนในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการ/ผู้ขับขี่เรือโดยสารสาธารณะ เรือท่องเที่ยว

๓. กำหนดกลยุทธ์เสนอแนวคิดการพัฒนางานการจัดทำผลงานกลุ่ม โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ McKinsey 7-s Framework

ภาพแสดงโมเดล McKinsey ๗-S Framework ที่เน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบหลัก ๗ ประการ โดยมีค่านิยมร่วมอยู่ใจกลางเพื่อแสดงถึงบทบาทหลักในการประสานงานและเชื่อมโยงส่วนอื่นๆ ในการใช้ McKinsey ๗-S Framework ในการพัฒนาการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยานั้น เป็นวิธีการที่สามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถมีมุมมองที่ครอบคลุมและมีการดำเนินการที่เชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้กรอบงานนี้ช่วยให้สามารถประเมินและปรับปรุงองค์กรในทุกด้านครอบคลุมถึง ๗ ส่วนหลัก ได้แก่ Strategy Structure Systems Shared Values Style Staff และ Skills ด้วยการพิจารณาทั้ง ๗ ส่วนนี้ หน่วยงานสามารถสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับวิธีการที่ปัจจัยต่างๆ เชื่อมโยงและส่งผลต่อกัน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการป้องกันและการกักกันที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการพิจารณาในแต่ละด้านที่กล่าวมาดังนี้

๓.๑ Strategy (กลยุทธ์)

การพัฒนากลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการป้องกันและกักกันจะต้องรวมถึงการวิเคราะห์และการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นบนแม่น้ำเจ้าพระยาอย่างละเอียด การกำหนดมาตรการความปลอดภัยและการตรวจสอบเรืออย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้แน่ใจว่าทุกลำมีความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้งาน เช่น การสร้างแผนกลยุทธ์ที่เน้นการติดตั้งระบบเฝ้าระวังอัตโนมัติตลอดแนวแม่น้ำเจ้าพระยา ที่สามารถตรวจจับการเคลื่อนไหวของเรือและแจ้งเตือนเมื่อมีเรือเข้าสู่พื้นที่เสี่ยงภัย

๓.๒ Structure (โครงสร้าง)

โครงสร้างองค์กรและการจัดสรรทรัพยากรควรออกแบบมาให้สนับสนุนการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่วางไว้ การมีศูนย์กักกันทางน้ำที่มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้ทันทั่วทั้งที่เป็นสิ่งสำคัญ เช่น การจัดตั้งหน่วยงานใหม่ภายใต้กรมเจ้าท่าที่มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมและประสานงานการป้องกันและกักกันทางน้ำ ทำให้การตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๓.๓ Systems (ระบบ)

ระบบการจัดการข้อมูลและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นกุญแจสำคัญในการป้องกันและกักกัน ระบบการติดตามเรือและการแจ้งเตือนฉุกเฉินที่ทันสมัยสามารถช่วยลดเวลาในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้ เช่น การพัฒนาระบบสารสนเทศทางน้ำที่รวบรวมข้อมูลจากสถานีตรวจวัดระดับน้ำสภาพอากาศ และการเคลื่อนที่ของเรือทั้งหมดบนแม่น้ำเจ้าพระยา ช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถประเมินสถานการณ์และตัดสินใจดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว

๓.๔ Shared Values (ค่านิยมร่วม)

การสร้างและปลูกฝังค่านิยมเรื่องความปลอดภัยในหมู่ผู้ให้บริการทางน้ำและชุมชนเป็นสิ่งสำคัญค่านิยมเหล่านี้ควรส่งเสริมการใช้บริการทางน้ำอย่างรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุ เช่น การจัดกิจกรรมรณรงค์ความปลอดภัยทางน้ำในชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อสร้างความตระหนักรู้และค่านิยมร่วมเกี่ยวกับการใช้น้ำอย่างปลอดภัยให้กับประชาชน

๓.๕ Style (สไตล์การบริหาร)

การนำโดยแบบอย่างและการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการเรียนรู้รายการ การสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เปิดให้มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผยและสนับสนุนการเสนอแนวคิดใหม่ๆ จะช่วยกระตุ้นให้มีการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เช่น ผู้บริหารหน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมกิจกรรมกู้ภัยจำลองบนแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อแสดงตัวอย่างที่ดีและเน้นย้ำถึงความสำคัญของการเตรียมพร้อมและการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน

๓.๖ Staff (บุคลากร)

การเลือกสรรและการพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการป้องกันและกู้ภัยทางน้ำเป็นสิ่งจำเป็น การมีทีมงานที่มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ เช่น การฝึกอบรมด้านน้ำกู้ภัย การใช้เครื่องมือช่วยชีวิต และการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ

๓.๗ Skills (ทักษะ)

การพัฒนาทักษะของบุคลากรในทุกด้านเกี่ยวกับการป้องกันและกู้ภัยทางน้ำเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ทักษะการเดินเรือ การใช้เครื่องมือกู้ภัย การประเมินสถานการณ์ และการตัดสินใจภายใต้ความกดดัน การใช้ McKinsey ๗-S Framework เป็นการวิเคราะห์ที่ช่วยให้เห็นภาพรวมขององค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาการป้องกันและกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำ ทำให้สามารถวางแผนและดำเนินการได้อย่างมีระบบและครอบคลุมทุกด้าน ทั้งนี้ เพื่อสร้างระบบการป้องกันและกู้ภัยที่มีประสิทธิภาพ ลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุ และเพิ่มความปลอดภัยให้กับผู้ใช้งานแม่น้ำเจ้าพระยาและชุมชนริมน้ำ การใช้ McKinsey 7-S Framework อย่างมีประสิทธิภาพในการป้องกันและการกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา ไม่เพียงแต่เป็นการสร้างระบบการป้องกันและการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินที่มีประสิทธิผลเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ ด้วยการพัฒนากลยุทธ์ที่ชัดเจน โครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และการสร้างค่านิยมร่วมในการรับผิดชอบต่อความปลอดภัยทางน้ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถรับมือและลดผลกระทบจากอุบัติเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่มีสไตล์เปิดและส่งเสริมการเรียนรู้จะช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดและนวัตกรรมใหม่ๆ ในการป้องกันและการกู้ภัย ในขณะที่การมุ่งเน้นที่การพัฒนาบุคลากรและการเสริมสร้างทักษะ เป็นการสร้างทีมงานที่มีความสามารถสูง พร้อมตอบสนองต่อทุกสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ในท้ายที่สุด การนำ McKinsey 7-S Framework ไปใช้ในการป้องกันและการกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร (ตั้งแต่บริเวณ สะพานพระราม ๗ ถึงสะพานภูมิพล ๑) เป็นการสร้างเสริมความสามารถของหน่วยงานในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายและเสริมสร้างความยั่งยืนของชุมชนและสิ่งแวดล้อมริมน้ำ การประยุกต์ใช้กรอบงานนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างความปลอดภัยและการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินเท่านั้น แต่ยังช่วยให้สามารถสร้างความสามัคคีและความร่วมมือในระหว่างหน่วยงานต่างๆ และชุมชน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสังคมที่ยั่งยืนและเข้มแข็ง

๔. กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต และ ตัวชี้วัด ที่สอดคล้องกับรายงานการศึกษา

การกำหนดเป้าหมาย, ผลผลิต, และตัวชี้วัดในการป้องกันและการกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร (ตั้งแต่บริเวณ สะพานพระราม ๗ ถึงสะพานภูมิพล ๑) มีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ เป้าหมาย:

เป้าหมายหลัก: ลดอัตราอุบัติเหตุทางน้ำและเพิ่มความปลอดภัยให้กับผู้ใช้บริการทางน้ำในพื้นที่กำหนด เช่น การกำหนดโซนปลอดภัยสำหรับการเดินเรือและการติดตั้งระบบเฝ้าระวังเพื่อตรวจจับเรือที่เคลื่อนที่ผิดปกติ

๔.๒ ผลผลิต:

ผลผลิตหลัก: มีระบบการติดตามและเตือนภัยที่เชื่อมโยงกับหน่วยกู้ภัยที่สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วเช่น การสร้างแอปพลิเคชันเพื่อการแจ้งเตือนฉุกเฉินและระบบ GPS สำหรับติดตามเรือทุกลำที่เดินผ่านบริเวณกำหนด

๔.๓ ตัวชี้วัด:

๔.๓.๑ ตัวชี้วัดของเป้าหมาย:

- การลดอัตราอุบัติเหตุทางน้ำในพื้นที่กำหนดลง ๑๐% ภายใน ๖ เดือน
- การเพิ่มการตอบกลับจากหน่วยกู้ภัยภายใน ๘ นาทีหลังจากรับแจ้ง

๔.๓.๒ ตัวชี้วัดของผลผลิต:

- การติดตั้งระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงภัยทั้งหมด
- จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันเพิ่มขึ้น ๗๐% ภายในปีแรกหลังจากเปิดตัว

บทที่ ๓

แผนงาน โครงการ งบประมาณ

๑. ความสำคัญและที่มา

การป้องกันและการกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะบริเวณระหว่างสะพานพระราม ๗ ถึงสะพานภูมิพล ๑ ถือเป็นการดำเนินการที่สำคัญอย่างยิ่ง ด้วยเหตุผลที่ว่าแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นลำน้ำหลักที่ฝังรากลึกในวิถีชีวิต การเศรษฐกิจ การขนส่ง และการท่องเที่ยวของประชากรกรุงเทพมหานคร การใช้งานที่หนาแน่นนี้สร้างโอกาสสูงสำหรับเหตุการณ์ไม่คาดฝันทางน้ำที่อาจนำไปสู่การสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน สถิติการใช้งานและอุบัติเหตุทางน้ำในช่วงปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ ที่บันทึกโดยสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการมีระบบการป้องกันและกักกันที่มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การศพลอยน้ำไปจนถึงเหตุการณ์เรือใกล้ล่มและยานพาหนะตกน้ำ เหล่านี้เป็นหลักฐานชัดเจนของความเสี่ยงที่ต้องจัดการ การมีมาตรการความปลอดภัยที่เข้มงวดและการตอบสนองที่รวดเร็วต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อลดผลกระทบและป้องกันการสูญเสีย การปรับปรุงและเสริมสร้างระบบการป้องกันและการกักกันจะช่วยให้กรุงเทพมหานครไม่เพียงแต่เป็นเมืองที่มีความยั่งยืนและปลอดภัยสำหรับประชาชนและนักท่องเที่ยว แต่ยังรักษาภาพลักษณ์ของเมืองในฐานะศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่มั่นคงและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ การฝึกอบรมประชาชนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มความเข้าใจและความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การป้องกันและการกักกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความตระหนักรู้ในหมู่ชุมชนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองและการช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมทั้งการมีแผนการปฏิบัติการที่ชัดเจนสำหรับเหตุการณ์ต่างๆ จะเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการตอบสนองต่อภาวะวิกฤต

การรวมเข้ากับแนวยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาระยะที่ ๓ แสดงถึงการยอมรับและการให้ความสำคัญต่อความจำเป็นในการมีระบบการป้องกันและการกักกันที่มีประสิทธิภาพ การเชื่อมโยงนี้ช่วยให้การดำเนินงานด้านนี้ไม่เพียงแต่เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเมืองที่ปลอดภัยและยืดหยุ่นต่อวิกฤตการณ์เท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างเมืองที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับประชาชนทุกคนด้วยการมีมาตรการและระบบการตอบสนองต่อภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพ กรุงเทพมหานครสามารถลดผลกระทบและการสูญเสียจากอุบัติเหตุทางน้ำได้ นอกจากนี้ การเพิ่มความคล่องตัวและคุณภาพของระบบบริการสาธารณะจะส่งผลให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีความยั่งยืนและเป็นที่น่าอยู่ยิ่งขึ้น การให้ความสำคัญกับการป้องกันและกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำจึงไม่เพียงแต่เป็นการรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเท่านั้น แต่ยังเป็นการลงทุนในอนาคตที่ยั่งยืน

ปัญหาที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

๑. ความหนาแน่นของการใช้งานเรือที่สูง
๒. การขาดมาตรฐานความปลอดภัยของเรือ
๓. อุปกรณ์ช่วยชีวิตไม่เพียงพอ
๔. ขาดความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัย
๕. การจัดการทรัพยากรฉุกเฉินที่ไม่เพียงพอ
๖. กฎหมายและระเบียบการใช้งานเรือที่ไม่สอดคล้องกัน

๗. การเพิ่มขึ้นของกิจกรรมทางน้ำ

๘. ผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การลงทุนในการฝึกอบรมด้านความปลอดภัย จัดหาอุปกรณ์ช่วยชีวิตที่เพียงพอ พัฒนาและบังคับใช้กฎหมายและระเบียบการที่ชัดเจน ปรับปรุงระบบการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน และสร้างความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยทางน้ำ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยลดความเสี่ยงและผลกระทบจากอุบัติเหตุทางน้ำ นอกจากนี้ การรณรงค์และการเผยแพร่ข้อมูลด้านความปลอดภัยยังสามารถช่วยให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติตัวอย่างปลอดภัยในขณะที่อยู่บนเรือหรือในแม่น้ำ การทำเช่นนี้ไม่เพียงแต่เป็นการป้องกันและลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้ออำนวยต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาวด้วย

๒. วัตถุประสงค์

(๑) เพื่อลดความเสี่ยงและอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร

(๒) เพื่อให้การดำเนินการกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เขตกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เป้าหมาย

(๑) ลดอัตราอุบัติเหตุทางน้ำในบริเวณกำหนดภายใน ๖ เดือน ลดลงอย่างน้อย ๑๐%

(๒) ติดตั้งระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยอัตโนมัติทั้งหมดในบริเวณกำหนดทุกเรือที่ใช้แม่น้ำเจ้าพระยาต้องผ่านการตรวจสภาพและมีอุปกรณ์ความปลอดภัยครบถ้วน ภายใน ๖ เดือน

(๓) อบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่กู้ชีพกู้ภัยและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด และประเมินผลการอบรมให้มีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๔. แนวทางการพัฒนา หรือวิธีดำเนินการ

แนวทางการพัฒนาและวิธีดำเนินการหาแนวทางการป้องกันและการกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร (ตั้งแต่บริเวณ สะพานพระราม ๗ ถึงสะพานภูมิพล ๑)

๑. การวางแผนมาตรการความปลอดภัยและการกำหนดมาตรการความปลอดภัยระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๑ การสำรวจท่าเรือและพื้นที่เสี่ยง:

- การสำรวจท่าเรือ, ท่าเรือ, และโป๊ะเทียบเรือร่วมกับกรมเจ้าท่าและสำนักงานเขตนำไปสู่การระบุพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะบริเวณที่มีประวัติการเกิดอุบัติเหตุ

ตัวอย่างการดำเนินการ: ใช้โดรนสำรวจพื้นที่เสี่ยงและทำแผนที่เสี่ยงอุบัติเหตุทางน้ำดิจิทัลเพื่อเข้าถึงได้ง่ายและอัปเดตสถานการณ์ล่าสุด

๑.๒ การกำหนดมาตรการป้องกัน:

- ติดตั้งป้ายเตือนและสัญญาณเตือนภัยในพื้นที่ที่ระบุว่ามีความเสี่ยง โดยใช้เทคโนโลยีสัญญาณเตือนภัยอัตโนมัติที่สามารถแจ้งเตือนได้ทันทีเมื่อมีเหตุการณ์

ตัวอย่างการดำเนินการ: การติดตั้งระบบเซ็นเซอร์ตรวจจับการเคลื่อนที่ของน้ำที่สามารถตรวจจับระดับน้ำที่ผิดปกติและส่งสัญญาณเตือนไปยังหน่วยกู้ภัยทันที

๑.๓ การประสานงานกับกรมเจ้าท่าและผู้ประกอบการเรือ:

- กำหนดมาตรการความปลอดภัยสำหรับเรือทุกลำที่ใช้แม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งรวมถึงการตรวจสอบความพร้อมและอุปกรณ์ความปลอดภัย

ตัวอย่างการดำเนินการ: การจัดทำแอปพลิเคชันเพื่อการตรวจสอบสภาพเรือออนไลน์ที่ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถรายงานสถานะความพร้อมและตรวจสอบตามมาตรฐานได้เอง

๒. การนำเทคโนโลยีสัญญาณเตือนภัยอัตโนมัติและแจ้งเตือนภัยฉุกเฉินทางน้ำระยะเวลา ๑ – ๒ ปี

การติดตั้งระบบเตือนภัยอัตโนมัติ: นำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการติดตั้งระบบเตือนภัยอัตโนมัติตามจุดเสี่ยงต่างๆ ซึ่งสามารถตรวจจับสภาวะที่อาจนำไปสู่อุบัติเหตุ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีกระแสน้ำแรงหรือสภาพอากาศเลวร้าย

ตัวอย่างการดำเนินการ: ใช้ระบบ AI และ Machine Learning ในการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพอากาศและกระแสน้ำ เพื่อให้ระบบสามารถส่งเตือนภัยล่วงหน้าไปยังผู้ใช้งานแม่น้ำและหน่วยกู้ภัยผ่านแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนและแผงควบคุมที่ทำเทียบเรือ

๓. การส่งเสริมการให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่ประชาชน ผู้ประกอบการเดินเรือ ผู้ขับเรือ ผู้ดูแลท่าเทียบเรือ

การจัดสัมมนาและการอบรม: จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความรู้ในการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินและการใช้งานอุปกรณ์ความปลอดภัย

ตัวอย่างการดำเนินการ: พัฒนาโปรแกรมอบรมออนไลน์และแอปพลิเคชันที่มีฟังก์ชันการสอนเกี่ยวกับการใช้งานอุปกรณ์ความปลอดภัยบนเรือ, วิธีการเตรียมตัวและการแจ้งเตือนภัยฉุกเฉิน

๔. การบังคับใช้กฎหมายและมาตรการความปลอดภัย

การตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมาย: กรมเจ้าท่าและกรุงเทพมหานครต้องทำการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายความปลอดภัยทางน้ำอย่างเข้มงวด เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความจำเป็นในการปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัย

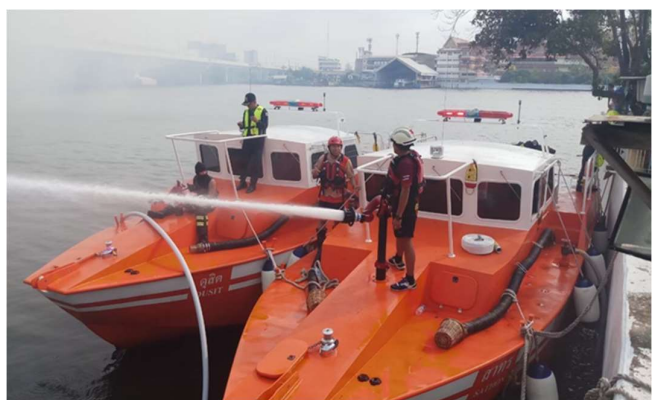
ตัวอย่างการดำเนินการ: จัดตั้งทีมตรวจสอบเฉพาะกิจที่มีหน้าที่เข้าตรวจสอบเรือทุกลำที่เข้าใช้บริการที่ทำเรือ พร้อมทั้งใช้ระบบการสแกนดิจิทัลเพื่อตรวจสอบการมีอุปกรณ์ความปลอดภัยครบถ้วน และประวัติการตรวจสอบของแต่ละลำ

๕. เพิ่มจุดเฝ้าระวังภัยทางน้ำให้ครอบคลุมพื้นที่จุดเสี่ยง

๕.๑ การเพิ่มสถานีดับเพลิงและกู้ภัยทางน้ำ: สร้างและอัปเกรดสถานีดับเพลิงและกู้ภัยในพื้นที่ที่ระบุว่ามีความเสี่ยงสูง โดยให้มีการติดตั้งอุปกรณ์ทันสมัยและยานพาหนะกู้ภัยที่สามารถตอบสนองได้ทันทั่วทั้งที่

ตัวอย่างการดำเนินการ: การจัดหาเรือดับเพลิงและเรือกู้ภัยที่มีความสามารถในการเคลื่อนที่ได้รวดเร็ว พร้อมด้วยระบบสื่อสารขั้นสูงเพื่อการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

๕.๒ สร้างเครือข่ายอาสาสมัครกู้ภัยทางน้ำ:

ภาพแสดงการปฏิบัติงานการกู้ภัยทางน้ำของอาสาสมัครกู้ภัย

การจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครกู้ภัยทางน้ำจากมูลนิธิต่างๆ ในพื้นที่ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรักษาความปลอดภัยทางน้ำ

ตัวอย่างการดำเนินการ: จัดการอบรมพิเศษสำหรับอาสาสมัคร ซึ่งรวมถึงการใช้งานอุปกรณ์กู้ชีพ, การว่ายน้ำเพื่อการกู้ภัย, และการใช้เทคโนโลยีในการแจ้งเตือนภัย โดยมีการใช้โปรแกรมจำลองสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อฝึกซ้อมการนำเทคโนโลยีและการเพิ่มศักยภาพในการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินทางน้ำด้วยวิธีดังกล่าว ช่วยให้กรุงเทพมหานครสามารถเพิ่มระดับความปลอดภัยให้กับผู้ใช้น้ำและลดโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุได้มากขึ้น ดังนี้ :

- การใช้เทคโนโลยีในการปรับปรุงระบบเตือนภัย : การนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการติดตั้งระบบเตือนภัยอัตโนมัติช่วยให้สามารถแจ้งเตือนไปยังผู้ใช้งานแม่น้ำและหน่วยกู้ภัยได้อย่างทันท่วงทีเมื่อเกิดสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่อุบัติเหตุ

- การฝึกอบรมและการสร้างความตระหนักรู้: การจัดสัมมนาและการอบรมเชิงปฏิบัติการไม่เพียงแต่เพิ่มความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่กู้ชีพและผู้ประกอบการเรือเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสร้างความตระหนักรู้ในหมู่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับความสำคัญของการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน

- การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด : การตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายความปลอดภัยทางน้ำอย่างจริงจังช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจถึงความจำเป็นในการปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยและลดโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุ

- การสร้างเครือข่ายอาสาสมัครกู้ภัย : การจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครกู้ภัยช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเป็นการกระจายอำนาจให้กับชุมชนในการร่วมมือกันเพื่อรักษาความปลอดภัยทางน้ำ

- การใช้งานและการพัฒนาเทคโนโลยีในการแจ้งเตือนภัยฉุกเฉินทางน้ำอย่างต่อเนื่องเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างระบบการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ :

- การพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับการแจ้งเตือนภัยฉุกเฉิน : การพัฒนาและการใช้งานแอปพลิเคชันที่สามารถแจ้งเตือนภัยฉุกเฉินทางน้ำได้ทันท่วงทีเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ช่วยให้ประชาชนสามารถรับทราบข้อมูลฉุกเฉินและการเตือนภัยได้ทันเวลา แอปพลิเคชันดังกล่าวสามารถแสดงข้อมูลสถานะปัจจุบันของแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เสี่ยงภัย และแนะนำวิธีการตอบสนองเมื่อเกิดเหตุการณ์

- การใช้โดรนในการเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์ : โดรนสามารถใช้ในการเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์ทางน้ำได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยสามารถส่งภาพถ่ายและวิดีโอจากอากาศไปยังหน่วยงานกู้ภัยและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทันที ช่วยให้สามารถประเมินสถานการณ์และตัดสินใจดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว

- การติดตั้งเซนเซอร์และระบบตรวจจับอัตโนมัติ : เซนเซอร์และระบบตรวจจับอัตโนมัติสามารถติดตั้งตามพื้นที่เสี่ยงเพื่อตรวจจับการเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำ ระดับน้ำ และสภาพอากาศที่อาจนำไปสู่ภาวะฉุกเฉิน ระบบเหล่านี้สามารถส่งข้อมูลและเตือนภัยไปยังหน่วยงานกู้ภัยและประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที

การดำเนินการทั้งหมดนี้ต้องการความร่วมมือและการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการเดินเรือ ชุมชนริมน้ำ และองค์กรอาสาสมัคร เพื่อสร้างระบบการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุม ดังนี้:

- การสร้างศูนย์ประสานงานฉุกเฉิน : การจัดตั้งศูนย์ประสานงานฉุกเฉินที่มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์สถานการณ์ และการส่งเสริมการตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินทางน้ำ ศูนย์ดังกล่าวควรมีการเชื่อมต่อกับระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยอัตโนมัติเพื่อการตอบสนองที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

- การฝึกซ้อมและการจำลองสถานการณ์ : การจัดการฝึกซ้อมและการจำลองสถานการณ์ฉุกเฉินทางน้ำอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจและพร้อมสำหรับการตอบสนองต่อเหตุการณ์จริง การฝึกซ้อมควรครอบคลุมสถานการณ์ต่างๆ ตั้งแต่การกู้ภัยในภาวะฉุกเฉินไปจนถึงการใช้งานเทคโนโลยีและอุปกรณ์ใหม่ๆ

- การสร้างความตระหนักรู้ในหมู่ประชาชน : การสร้างความตระหนักรู้และการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและการตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินทางน้ำให้กับประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ การแจกจ่ายวัสดุการเรียนรู้ และการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเป็นตัวอย่างของวิธีการที่สามารถทำได้

- การดำเนินการเหล่านี้ต้องการการลงทุนทั้งในด้านเวลา ความพยายาม และทรัพยากร แต่ก็เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเมื่อพิจารณาถึงความปลอดภัยและการป้องกันการสูญเสียจากเหตุการณ์ฉุกเฉินทางน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การมีระบบการป้องกันและกู้ภัยที่ดีสามารถช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับประชาชนและผู้ประกอบการเรือ รวมถึงการส่งเสริมภาพลักษณ์ของกรุงเทพมหานครในฐานะเมืองที่มีความปลอดภัยสูงและมีการจัดการความเสี่ยงทางน้ำอย่างมืออาชีพ

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าวนี้มีหลากหลายวิธีซึ่งสามารถดำเนินการได้ดังนี้:

- การพัฒนาระบบการตรวจจับและการเตือนภัยอัตโนมัติ : นำเทคโนโลยี IoT (Internet of Things) และ Big Data มาประยุกต์ใช้ในการตรวจจับและเตือนภัย โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูล จากเซ็นเซอร์ต่างๆ เช่น ระดับน้ำ, กระแสน้ำ, และสภาพอากาศ แล้วส่งข้อมูลไปยังศูนย์ควบคุมเพื่อประมวลผลและแจ้งเตือนไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างทันท่วงที

- การใช้โดรนและระบบภาพถ่ายจากอากาศ : โดรนสามารถใช้ในการเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ช่วยให้ทีมกู้ภัยสามารถวางแผนการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้ในการค้นหาและกู้ภัยในพื้นที่ที่เข้าถึงยาก

- การสร้างฐานข้อมูลและระบบการจัดการข้อมูลฉุกเฉิน : การสร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรกู้ภัย ผู้ประกอบการเรือ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถจัดการข้อมูลและทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพในเวลาฉุกเฉิน

- การดำเนินการเหล่านี้ต้องการการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงการมีส่วนร่วมจากชุมชน โดยเฉพาะในการสร้างความตระหนักรู้และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและการตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินทางน้ำ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจะช่วยให้การดำเนินการเหล่านี้สามารถทำได้มีประสิทธิภาพ และสามารถลดผลกระทบจากเหตุการณ์ฉุกเฉินทางน้ำได้อย่างมาก

- การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการป้องกันและการกักกันทางน้ำนั้นไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความรวดเร็วในการตอบสนองเท่านั้น แต่ยังช่วยให้การดำเนินการสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมมากขึ้น การพัฒนาและการนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้งานจึงควรได้รับการสนับสนุนและการลงทุนจากทางรัฐบาลและภาคเอกชน เพื่อสร้างระบบการป้องกันและการกักกันที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการป้องกันการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินในระยะยาว

นอกจากนี้ การสร้างความตระหนักรู้และการศึกษาให้กับประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันและการแจ้งเตือนภัยทางน้ำ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ทุกคนมีความพร้อมและสามารถป้องกันตนเองจากเหตุการณ์ไม่คาดฝันได้ดียิ่งขึ้น การจัดการอบรม การจำลองสถานการณ์ และการใช้สื่อมัลติมีเดียในการส่งเสริมความรู้ เป็นวิธีการที่สามารถช่วยให้การสื่อสารเกี่ยวกับการป้องกันและการกักกันทางน้ำมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การร่วมมือกันของทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อพัฒนาระบบการป้องกันและการกักกันทางน้ำที่ดีที่สุด ไม่เพียงแต่เป็นการลงทุนในความปลอดภัยของประชาชนเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและความมั่นคงของสังคมในระยะยาว การมีระบบการป้องกันและการกักกันที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดผลกระทบจากเหตุการณ์ฉุกเฉิน ป้องกันการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน และช่วยให้สังคมสามารถฟื้นตัวได้เร็วขึ้นหลังจากเกิดเหตุการณ์

การทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานราชการ ชุมชนท้องถิ่น องค์กรอาสาสมัคร และภาคเอกชน จำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างและบำรุงรักษาระบบการกักกันที่มีประสิทธิภาพ การแลกเปลี่ยนข้อมูล การฝึกอบรมร่วมกัน และการวางแผนการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินอย่างมีระบบเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการนี้

การใช้เทคโนโลยี ไม่เพียงแต่ช่วยในการตรวจจับและเตือนภัยได้อย่างรวดเร็วเท่านั้น แต่ยังช่วยในการเข้าถึงข้อมูล การสื่อสาร และการประสานงานระหว่างองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาและการฝึกอบรม ก็เป็นอีกหนึ่งวิธีที่สำคัญในการเพิ่มความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและการกักกันให้กับประชาชน

สรุปได้ว่า การมีระบบการป้องกันและการกักกันที่มีประสิทธิภาพเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนและการรักษาความมั่นคงของสังคม การร่วมมือกันของทุกภาคส่วนในการพัฒนาและดำเนินการระบบนี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นและควรได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายในสังคมอย่างต่อเนื่อง ไม่เพียงแต่เพื่อการตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินเท่านั้น แต่ยังเพื่อการป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ในการป้องกันและการกักกันทางน้ำ สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการตอบสนองและการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้ข้อมูลแบบเรียลไทม์เพื่อการตัดสินใจและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ สิ่งนี้ยังรวมถึงการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสร้างความตระหนักรู้และการฝึกอบรมให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ เพื่อเพิ่มความพร้อมและการตอบสนองในสถานการณ์ฉุกเฉิน นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระดับชุมชน ระดับชาติ และระดับนานาชาติ เป็นสิ่งสำคัญในการแบ่งปันข้อมูล ความรู้ และทรัพยากร เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินและการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ในการป้องกันและการกักกันการดำเนินการเหล่านี้ต้องการความมุ่งมั่นและการลงทุนทั้งในด้านเวลา ความพยายาม และทรัพยากรจากทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อสร้างระบบการป้องกันและการกักกันที่ไม่เพียงแต่มีประสิทธิภาพ แต่ยังยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ตามสถานการณ์ การร่วมมือกันอย่างแข็งขันจะช่วยให้สามารถสร้างสังคมที่ปลอดภัยและพร้อมเผชิญกับทุกความท้าทายในอนาคตได้

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการเป็นเวลา ๖ เดือน ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘

๖. งบประมาณ

งบประมาณที่ต้องใช้สำหรับการดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด ได้แก่ ลดอัตราอุบัติเหตุทางน้ำ, การติดตั้งระบบเฝ้าระวังและเตือนภัย, และการอบรมเจ้าหน้าที่ ซึ่งรวมถึงการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ด้วย ต้องพิจารณาค่าใช้จ่ายหลักดังนี้:

๑. การติดตั้งระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยอัตโนมัติ:

- ค่าอุปกรณ์ (กล้องวงจรปิด, เซ็นเซอร์ตรวจจับการเคลื่อนไหว, เครื่องส่งสัญญาณเตือนภัย, ฯลฯ)
- ค่าติดตั้งและการบูรณะ
- ค่าซอฟต์แวร์และการพัฒนาระบบ

๒. การตรวจสอบเรือและอุปกรณ์ความปลอดภัย:

- ค่าตรวจสอบและการรับรองจากหน่วยงานมาตรฐาน
- ค่าอุปกรณ์ความปลอดภัยเพิ่มเติมสำหรับเรือที่ขาดแคลน

๓. การอบรมเจ้าหน้าที่กู้ชีพกู้ภัยและหน่วยงานอื่นๆ:

- ค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดอบรม (วิทยากร, สถานที่, อุปกรณ์อบรม, วัสดุการเรียน, อาหารและเครื่องดื่ม)
- ค่าเดินทางและค่าที่พัก (ถ้ามี)

รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าอุปกรณ์เฝ้าระวังและเตือนภัย	๒,๐๐๐,๐๐๐
ค่าติดตั้งและการบูรณะ	๕๐๐,๐๐๐
ค่าซอฟต์แวร์และการพัฒนาระบบ	๑,๐๐๐,๐๐๐
ค่าตรวจสอบและอุปกรณ์ความปลอดภัยเรือ	๑,๕๐๐,๐๐๐
ค่าจัดอบรม	๗๕๐,๐๐๐
**รวม	๕,๗๕๐,๐๐๐

ดังนั้น งบประมาณทั้งหมดที่ต้องใช้สำหรับการดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ด้วย เป็นเงินทั้งสิ้น ๕,๗๕๐,๐๐๐ บาท การคำนวณงบประมาณนี้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายหลักที่จำเป็นสำหรับการติดตั้งระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยอัตโนมัติ, การตรวจสอบและเตรียมความพร้อมเรือ รวมทั้งการอบรมเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะช่วยลดอัตราอุบัติเหตุทางน้ำและเพิ่มความปลอดภัยในบริเวณกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใน ๖ เดือน โดยทำการเบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การป้องกันและกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครสามารถนำมาซึ่งประโยชน์มากมาย ดังนี้

๑. การเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน: การมีมาตรการความปลอดภัยที่เข้มข้นจะลดโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำ ทำให้ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้รับการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำ: การป้องกันและกักกันอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยลดจำนวนและความรุนแรงของอุบัติเหตุทางน้ำ นำไปสู่สังคมที่ปลอดภัยมากขึ้น

๓. การเพิ่มความรวดเร็วในการเข้าช่วยเหลือ: การมีหน่วยกู้ภัยที่มีความสามารถในการเข้าถึงที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็วช่วยลดเวลาการตอบสนอง สามารถช่วยชีวิตและลดความเสียหายได้มากขึ้น

๔. การส่งเสริมการใช้บริการสัญจรทางเรือ: ความรู้สึกปลอดภัยในการใช้งานทางน้ำจะทำให้ประชาชนมีความมั่นใจมากขึ้นในการใช้บริการสัญจรทางเรือ ซึ่งอาจส่งผลให้มีการใช้งานเพิ่มขึ้น

๕. การสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว: มาตรการความปลอดภัยและการกู้ภัยที่ดีจะเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ทำให้กรุงเทพมหานครเป็นจุดหมายที่น่าสนใจและปลอดภัยสำหรับการท่องเที่ยวทางน้ำ

๖. การลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในการจัดการเหตุฉุกเฉิน: ด้วยการลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุ จะช่วยให้รัฐบาลลดภาระค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือและการฟื้นฟูหลังเหตุการณ์ รวมถึงช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาผู้บาดเจ็บและการสูญเสียทรัพย์สินเกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำให้แก่ประชาชนสามารถช่วยเพิ่มความตระหนักรู้ ทำให้ทุกคนสามารถป้องกันตนเองจากภัยทางน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรู้วิธีการตอบสนองอย่างเหมาะสมเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน

๗. การลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในการจัดการเหตุฉุกเฉิน: ด้วยการลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุ จะช่วยให้รัฐบาลลดภาระค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือและการฟื้นฟูหลังเหตุการณ์ รวมถึงช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาผู้บาดเจ็บและการสูญเสียทรัพย์สิน

๘. การส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจท้องถิ่น: การใช้สัญจรทางเรือที่เพิ่มขึ้นและนักท่องเที่ยวที่มีความมั่นใจในความปลอดภัยสามารถกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจท้องถิ่น เช่น ธุรกิจท่องเที่ยว การขนส่งสินค้า และบริการทางเรือ

๙. การเพิ่มความสามารถในการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินของหน่วยงานรัฐ: การมีระบบการกู้ภัยที่มีประสิทธิภาพและการฝึกอบรมที่ดีจะช่วยเพิ่มความสามารถของหน่วยงานรัฐในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิผล

๑๐. การปรับปรุงภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของการสัญจรทางเรือ: การมีระบบการป้องกันและกู้ภัยที่เข้มข้นจะช่วยปรับปรุงภาพลักษณ์ของการใช้บริการทางเรือให้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้คนที่มีความเชื่อมั่นในการใช้บริการสัญจรทางน้ำมากขึ้น ส่งผลดีต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมนี้ในระยะยาว

๘. แนวทางติดตามประเมินผล

การป้องกันและการกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร (ตั้งแต่บริเวณ สะพานพระราม ๗ ถึงสะพานภูมิพล ๑) มีแนวทางติดตามประเมินผล ดังนี้

๑. การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน: กำหนดเป้าหมายที่สามารถวัดผลได้อย่างชัดเจน เช่น ลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำลง ๑๐% ภายใน ๖ เดือน ตัวอย่าง: การติดตั้งเซ็นเซอร์วัดระดับน้ำและกระแสน้ำเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากน้ำท่วมและกระแสน้ำเร็ว

๒. การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์: รวบรวมข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุทางน้ำ เช่น จำนวนอุบัติเหตุ ผลกระทบ และการป้องกันที่ได้รับการติดตั้ง ตัวอย่าง: การใช้ฐานข้อมูล GPS และเซ็นเซอร์ตรวจจับเพื่อติดตามและบันทึกเหตุการณ์อุบัติเหตุ

๓. การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้: สำรวจความพึงพอใจและการรับรู้ความปลอดภัยจากผู้ใช้บริการทางเรือ ตัวอย่าง: การจัดทำแบบสำรวจออนไลน์หลังจากการใช้บริการเรือเพื่อวัดความพึงพอใจและความรู้สึกปลอดภัย

๔. การวิเคราะห์แนวโน้ม: ติดตามและวิเคราะห์แนวโน้มอุบัติเหตุทางน้ำเพื่อคาดการณ์และป้องกันเหตุการณ์ในอนาคต ตัวอย่าง: การใช้ซอฟต์แวร์วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจจับพื้นที่เสี่ยงและเวลาที่อาจเกิดอุบัติเหตุสูง

๕. การทบทวนและปรับปรุงแผนการป้องกัน: ทบทวนผลลัพธ์และปรับปรุงแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตรงกับสถานการณ์การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน: กำหนดเป้าหมายที่สามารถวัดผลได้อย่างชัดเจน เช่น ลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำลง ๑๐% ภายในหนึ่งปี ตัวอย่าง: การติดตั้งเซ็นเซอร์วัดระดับน้ำและกระแสน้ำเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากน้ำท่วมและกระแสน้ำเร็ว

๖. การสื่อสารผลลัพธ์: แพร่ผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่ได้กับสาธารณะและผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่น ตัวอย่าง: การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานและสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับการลดอัตราอุบัติเหตุและการปรับปรุงมาตรการความปลอดภัย

๗. การฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่: จัดการฝึกอบรมเป็นประจำเพื่อเพิ่มความสามารถของเจ้าหน้าที่กู้ภัยและเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องในการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน ตัวอย่าง: การจำลองสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อฝึกซ้อมการตอบสนองและการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ

๘. การปรับปรุงเทคโนโลยีและอุปกรณ์: ประเมินและอัปเดตเทคโนโลยีการเตือนภัยและอุปกรณ์กู้ภัยเป็นประจำ เพื่อให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด ตัวอย่าง: การนำเสนอเซ็นเซอร์ตรวจจับน้ำท่วมและโดรนกู้ภัยล่าสุดให้กับทีมกู้ภัย

๙. การสร้างความร่วมมือกับองค์กรพันธมิตร: พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ เช่น มูลนิธิกู้ภัย องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร และภาคเอกชน เพื่อแบ่งปันทรัพยากรและข้อมูล ตัวอย่าง: การจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครกู้ภัยที่สามารถช่วยเหลือในพื้นที่ที่หน่วย

๑๐. การวัดผลและการทบทวนเป็นระยะ: จัดทำกระบวนการวัดผลและทบทวนความสำเร็จของมาตรการป้องกันและกู้ภัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อบริหารจุดอ่อนและจุดที่ต้องปรับปรุง ตัวอย่าง: การใช้ซอฟต์แวร์การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน และการปรับปรุงแผนตามผลวิเคราะห์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตอบสนองในอนาคต

๙. ปัญหาและอุปสรรค (ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น)

การป้องกันและการกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่บริเวณสะพานพระราม ๗ ถึงสะพานภูมิพล ๑ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความปลอดภัยและการอยู่รอดของผู้ใช้บริการทางน้ำ อย่างไรก็ตาม มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ดังนี้

๑. ความหนาแน่นของการจราจรทางน้ำ: พื้นที่ระหว่างสะพานพระราม ๗ ถึงสะพานภูมิพล ๑ เป็นพื้นที่ที่มีการจราจรทางน้ำหนาแน่น ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการชนกันของเรือและอุบัติเหตุอื่นๆ ได้ง่ายขึ้น

๒. การจำกัดพื้นที่สำหรับการปฏิบัติการกู้ภัย: พื้นที่จำกัดและความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้างบนฝั่งแม่น้ำอาจทำให้การเข้าถึงสถานที่เกิดเหตุเพื่อการกู้ภัยมีความยากลำบาก

๓. การประสานงานระหว่างหน่วยงาน: การขาดการประสานงานและความชัดเจนในหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอาจทำให้การตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินมีประสิทธิภาพลดลง

๔. ความพร้อมของอุปกรณ์และทรัพยากร: อุปกรณ์การกู้ภัยและทรัพยากรมนุษย์ อาจไม่เพียงพอหรือไม่ทันสมัย เช่น เรือกู้ภัย, อุปกรณ์ช่วยชีวิต และทีมกู้ภัยมืออาชีพ

๕. การฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและกู้ภัย: การขาดการฝึกอบรมเฉพาะทางสำหรับเจ้าหน้าที่กู้ภัยและประชาชนทั่วไปในเรื่องของการป้องกันและการกู้ภัยทางน้ำอาจทำให้เกิดปัญหาในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างมีประสิทธิภาพ

๖. ความตระหนักและความเข้าใจของประชาชน: การขาดความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงและมาตรการป้องกันตัวเองจากอุบัติเหตุทางน้ำของประชาชนทำให้เพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

๗. สภาพอากาศและสิ่งแวดล้อม: การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพอากาศ, ไหลเชี่ยวของน้ำและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมริมน้ำอาจทำให้การปฏิบัติการกู้ภัยมีความซับซ้อนมากขึ้น

๘. การจัดการข้อมูลและการสื่อสาร: การขาดระบบการจัดการข้อมูลและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในระหว่างการปฏิบัติการกู้ภัยสามารถทำให้เกิดความล่าช้าและความสับสน

๙. การบำรุงรักษาและการตรวจสอบความปลอดภัยของเรือ: การขาดการบำรุงรักษาเรือและการตรวจสอบความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอทำให้เรือที่ใช้ในแม่น้ำเจ้าพระยาอาจไม่อยู่ในสภาพที่พร้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ

๑๐. การวางแผนและการฝึกซ้อมรับมือภาวะฉุกเฉิน: การขาดการวางแผนและการฝึกซ้อมอย่างจริงจังเกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉินทางน้ำอาจทำให้เจ้าหน้าที่และประชาชนไม่มีความพร้อมในการรับมือกับอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้

สรุปได้ว่า การมีแผนการรับมือภาวะฉุกเฉินที่ชัดเจน, การมีทีมกู้ภัยที่มีความเชี่ยวชาญและพร้อมตอบสนอง และการมีช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นกุญแจสำคัญในการป้องกันและลดผลกระทบจากอุบัติเหตุทางน้ำ การทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างชุมชน, หน่วยงานกู้ภัย และหน่วยงานราชการจะช่วยให้กรุงเทพมหานครสามารถสร้างสภาพแวดล้อมทางน้ำที่ปลอดภัยและมีความพร้อมสำหรับการรับมือกับภาวะฉุกเฉินได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- Waterman, R. H., Peters, T. J., & Phillips, J. R. (๑๙๘๐). The structure is not organization. *Business Horizons*, ๒๓(๓), ๑๔-๒๖.
- กรมเจ้าท่า. (๒๕๖๕). รายงานสถิติข้อมูลปีงบประมาณ ๒๕๖๔. กลุ่มสถิติวิเคราะห์, สำนักแผนงาน.
- กรมท่าอากาศยาน และกรมเจ้าท่า. (๒๕๖๓). รายงานสถิติอุบัติเหตุทางน้ำและการป้องกันภัยในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงคมนาคม.
- กรุงเทพมหานคร. (๒๕๖๗). รายงานสถิติอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา. สำนักงานอำนวยการสาธารณสุข สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.
- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ฝ่ายการสื่อสารและสารสนเทศ, ศูนย์วิทยุพระราม. (๒๕๖๔ มกราคม ๑ - ๒๕๖๗ กุมภาพันธ์ ๒๙).
- สำนักงานพัฒนาวิชาการ. (๒๕๖๓). การวิเคราะห์ SWOT: จุดแข็ง, จุดอ่อน, โอกาส, และอุปสรรค. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร, & คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (๒๕๖๕). แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐).
- สุวรรณศรี, น. (๒๕๖๒). การวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา. วารสารวิจัยและพัฒนา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ชาติชาย, สุริยา. (๒๕๖๗). การวิเคราะห์ SWOT สำหรับองค์กรธุรกิจ [อินโฟกราฟิก]. Adobe Stock. สืบค้นจาก <https://stock.adobe.com/th> เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๗

ภาคผนวก

การป้องกันและการกักกันจากอุบัติเหตุทางน้ำ ในแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร

บนต.44

นำเสนอโดย กลุ่มที่ 2
นักบริหารมหานครระดับต้นรุ่นที่ 44

1

ปัญหาสำคัญ

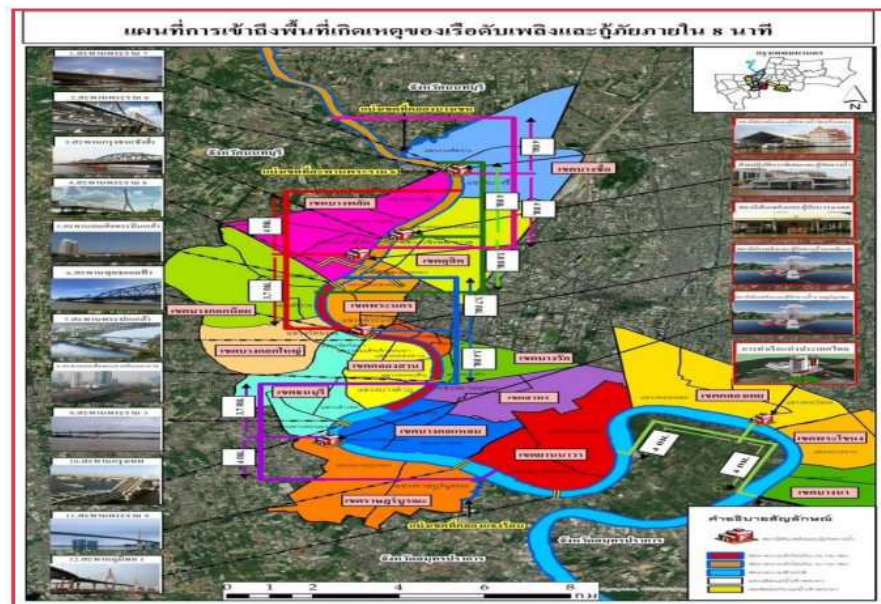
แม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่รับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร
ครอบคลุมพื้นที่ 17 สำนักงานเขต แบ่งเป็น

- พื้นที่ฝั่งพระนคร จำนวน 11 สำนักงานเขต
ระยะทางประมาณ 36.1 กิโลเมตร
- พื้นที่ฝั่งธน จำนวน 6 สำนักงานเขต
ระยะทางประมาณ 20.8 กิโลเมตร
- รวมระยะทางทั้งสองฝั่งเป็นระยะทาง ประมาณ 56.9 ก.ม.
- ชุมชนริมน้ำ 52 ชุมชน
- ท่าเทียบเรือ 54 ท่าเทียบเรือ

บนต.44

2

3

จำนวนผู้โดยสาร และเที่ยวเรือโดยสาร ปี 2563- 2565

ปี	จำนวนผู้โดยสาร(คน)และจำนวนเที่ยวเรือ(เที่ยว)			
	เรือด่วนเจ้าพระยา		เรือยนต์ข้ามฝาก	
	ผู้โดยสาร/ปี	เที่ยวเรือ/ปี	ผู้โดยสาร/ปี	เที่ยวเรือต่อ/ปี
2563	4,827,967	43,095	16,850,141	683,087
2564	2,662,577	22,002	12,904,710	516,251
2565	3,404,448	39,134	17,563,076	595,786

กทม

แหล่งที่มา : กรมเจ้าท่า

4

กรม

สรุปสถิติเหตุการณ์ภัยพิบัติ และการบริการช่วยเหลือประชาชนทางน้ำ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

บนต.44

ประเภทเหตุ	ปี (พ.ศ.)				ผลรวม ทั้งหมด
	2564	2565	2566	2567	
ประชาชนกระโดดสะพาน	51	76	57	15	199
ศพลอยน้ำ	13	22	23	0	58
ประชาชนตกน้ำ	5	6	10	0	21
ยานพาหนะตกน้ำ	1	1	2	1	5
เรือรั่วใกล้จะจม	0	1	2	1	4
ผลรวมทั้งหมด	70	106	94	17	287

แหล่งที่มา : ศูนย์เฝ้าระวังและบรรเทาสาธารณภัย

ตั้งแต่ 1 มกราคม 2564 ถึง 31 มีนาคม 2567

5

กรม

จากสถิติที่ผ่านมา :

แสดงให้เห็นถึงความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตของประชาชนในการสัญจรทางน้ำ
จึงมีแนวมาตรการความปลอดภัยการป้องกันและการกู้ภัยจากอุบัติเหตุทางน้ำ
ในแม่น้ำเจ้าพระยาพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร

บนต.44

6

ผู้ได้รับผลกระทบ

- ประชาชนที่ใช้สัญจรทางเรือ
- ประชาชนในพื้นที่ชุมชนริมแม่น้ำ
- ผู้ประกอบการเดินเรือ

7

แก้ปัญหาอย่างไร

วางแผนมาตรการความปลอดภัยและการกำหนดมาตรการความปลอดภัย ระยะเวลา 6 เดือน

- สำรวจท่าเรือ ท่าน้ำ โป๊ะ ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่และกรมเจ้าท่า
- ประสานงานกรมเจ้าท่าวางมาตรการด้านการป้องกัน
การเกิดอุบัติเหตุทางน้ำ
- ประสานงานผู้ประกอบการเดินเรือ กำหนดมาตรการความปลอดภัย
- กำหนดพื้นที่ที่ต้องระวังที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำ

8

นำเทคโนโลยี และ นวัตกรรมมาใช้

การนำเทคโนโลยีสัญญาณเตือนภัยอัตโนมัติ
(ปรับปรุงถ้ามีอยู่แล้วลิงค์มาที่พระราม)

บท.44

9

อบรมให้ความรู้

- อบรมให้ความรู้ด้านความปลอดภัยทางน้ำ
แก่ประชาชน ผู้ประกอบการเดินเรือ ผู้ขับเรือ
ผู้ดูแลท่าเทียบเรือ

บท.44

10

เพิ่มจุดเผ่าะวังภัยทางน้ำให้ครอบคลุมพื้นที่

- เพิ่มสถานีภัยทางน้ำและเจ้าหน้าที่
- สร้างเครือข่ายอาสาสมัคร ภัยทางน้ำ มูลนิธิอาสาสมัครต่างๆ ในพื้นที่

11

งบประมาณของโครงการ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรุงเทพมหานคร

12

หน่วยงานที่บูรณาการร่วมกัน

สำนักป้องกัน
และบรรเทา
สาธารณภัย

สำนักงานเขตพื้นที่
มูลนิธิอาสาสมัคร

ผู้ประกอบการ
เดินเรือ

กรมเจ้าท่า

กองทัพเรือ

กองบังคับการ
ตำรวจน้ำ

บท.44

13

ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1.ประชาชนมีความปลอดภัย
- 2.ลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำ
- 3.การเข้าช่วยเหลือจากหน่วยกู้ภัยทางน้ำสามารถเข้าถึงที่เกิดเหตุได้รวดเร็ว
- 4.ยกระดับมาตรการความปลอดภัยจะส่งผลให้ประชาชนหันมาสนใจการสัญจรทางเรือเพิ่มมากขึ้น

บท.44

14

โครงการนี้ต่อบุทธศาสตร์และหรือแผนปฏิบัติราชการประเด็นใด

ยุทธศาสตร์ที่ 1
การสร้างเมืองปลอดภัยและ
ยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์

โครงการนี้ต่อบนนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

เดินทางดี **ปลอดภัยดี** **บริหารจัดการดี**

3 เดินทางดี
ส่งเสริมการเดินทางที่ปลอดภัยและยั่งยืน

4 ปลอดภัยดี
ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

5 บริหารจัดการดี
ส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีและยั่งยืน

บท.44

16

การพัฒนาการจัดการขยะต้นทาง กรณีศึกษา ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ปัญหาสำคัญ (Big Pain Point) คืออะไร มีข้อมูล (Data) ไດที่อธิบายปัญหานี้

จากสถิติปริมาณขยะมูลฝอยย้อนหลัง ๓ ปี มีปริมาณเฉลี่ย ๓,๒๐๐,๐๐๐ ตันต่อปี โดยเขตมีนบุรีมีปริมาณขยะมูลฝอยเฉลี่ย ๖๔,๓๐๐ ตันต่อปี

จากการศึกษาปริมาณขยะในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ (เดือน ต.ค. - ธ.ค. ๒๕๖๖) ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร มีปริมาณขยะจำนวน ๘๒๐,๐๓๓.๒๘ ตัน พื้นที่เขตมีนบุรีมีปริมาณขยะ ๑๔,๘๙๓.๖๐ ตัน โดยปริมาณขยะในพื้นที่เขตมีนบุรี คิดเป็นร้อยละ ๑.๘ ของขยะที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตมีนบุรี เป็นหนึ่งในสถานประกอบการที่มีขนาดใหญ่ ถือเป็นตลาดนัดใหญ่ที่สุดของสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร ในแถบฝั่งกรุงเทพตะวันออก โดยจากการลงพื้นที่ที่ตลาดนัดดังกล่าว พบว่า ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) มีขนาดพื้นที่ประมาณ ๒๗ ไร่ ๒ งาน ๕๕ ตารางวา มีแผงค้า จำนวน ๒,๘๗๕ แผงค้า ผู้ค้าจำนวน ๒,๖๖๓ ราย และมีการจำหน่ายสินค้าหลากหลายชนิด ได้แก่ อาหารสด อาหารแห้ง อาหารปรุงสำเร็จ เสื้อผ้า ของใช้ต่าง ๆ สัตว์เลี้ยง ต้นไม้ ผัก - ผลไม้ อุปกรณ์แต่งบ้านและสวน เครื่องครัว เครื่องใช้ เป็นต้น และมีประชาชนมาใช้บริการประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน/เดือน มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในไตรมาสแรก เท่ากับ ๑๑๑ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗ ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่เขตมีนบุรี

ปัญหาที่พบคือ ไม่มีการคัดแยกขยะปริมาณขยะล้นถัง ถึงขยะชำรุด ไม่มีฝาปิดถังขยะ และน้ำชะขยะที่ไหลออกมาองพื้นส่งกลิ่นเหม็น ซึ่งอาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์ และแมลงนำโรค มีขยะตกค้าง เกิดจากการจัดการขยะไม่เป็นระบบ

ใครได้รับผลกระทบจากปัญหานี้ (ทั้งทางตรงและทางอ้อม)

ทางตรง

๑. ผู้ค้าที่ทำการค้าภายในตลาด อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและภาพลักษณ์ของตลาด
๒. ผู้ที่เข้ามาใช้บริการ ได้เห็นทัศนียภาพที่ไม่สวยงามทำให้ไม่อยากเข้ามาใช้บริการ
๓. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตลาดนัดมีนบุรี ไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ตี: ด้านสิ่งแวดล้อมดี

ทางอ้อม

ประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว

แก้ปัญหานี้อย่างไร อธิบายวิธีแก้ปัญหา สรุปขั้นตอนให้เข้าใจ รวมถึงระยะเวลาที่คาดว่าจะแก้ปัญหา

แนวทางการพัฒนาการจัดการขยะภายในตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒)

๑. กำหนดนโยบายในการจัดการขยะ รวมทั้งจัดทำคู่มือแนวทางการจัดการขยะของตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) จัดทำแผนการตรวจจุดทิ้งขยะ เพื่อปรับปรุง/ดูแล/แก้ไข และส่งเสริมความรู้โดยการจัดอบรมเรื่องการจัดการขยะที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม
๒. ปรับปรุงบริเวณจุดทิ้งขยะ จัดให้มีถังขยะแยกประเภท และมีจุดพักขยะที่เพียงพอ และเหมาะสมตามหลักสุขาภิบาลตลาด ทำความสะอาดง่าย ป้องกันสัตว์พาหะนำโรค (กำหนดบริเวณ

จุดทิ้ง จำนวนจุดทิ้งขยะ จำนวนถังขยะ สีของถังขยะ ป้ายระบุประเภทของขยะ) จัดทำต้นแบบศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะเหลือศูนย์ ในพื้นที่ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) ประกอบด้วย การจัดทำธนาคารขยะรีไซเคิล การจัดทำถังขยะกรองกากขยะ การกำจัดขยะอินทรีย์ด้วยการเลี้ยงหนอนแมลงทอด การทำปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตน้ำหมักชีวภาพ ทำแปลงปลูกผักสวนครัว โดยนำขยะเศษอาหารมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและจัดตั้งร้านค้าจำหน่ายผักปลอดสารพิษ เพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่สำนักงานตลาดและผู้ค้า

๓. ผู้ค้าร้อยละ ๘๐ ให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะ โดยการสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะผ่านสื่อ Social Media สะสมแต้มผ่าน Smart Phone รูปแบบ Line Official, Facebook โดย Share/Check in บริเวณจุดทิ้งขยะเพื่อไปรับน้ำหมักชีวภาพไปใช้ในแปลงค้าของตนเอง

คาดว่าจะต้องใช้งบประมาณหรือไม่ หากคาดว่าจะใช้ ต้องใช้ไปกับเรื่องใด มีแหล่งทุนที่สามารถสนับสนุนงานนี้ได้หรือไม่

ได้รับการสนับสนุนแหล่งทุนจากภาคเอกชน

หน่วยงานใดควรรับโจทย์นี้ไปดำเนินการ หรือบูรณาการร่วมกัน

๑. สำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร (กำหนดนโยบาย/ตั้งคณะทำงาน/จัดทำฐานข้อมูล (อาทิ จำนวนผู้ค้า แหล่งที่มาของขยะ ปริมาณขยะ)/จัดทำแนวทางการจัดการขยะของตลาด/จัดทำคู่มือ/ปรับปรุงบริเวณจุดทิ้งขยะ/ส่งเสริมความรู้และให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการจัดการขยะ/รณรงค์ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ)

๒. สำนักสิ่งแวดล้อม (กำหนดแนวทางการจัดการขยะระดับนโยบาย/ส่งเสริมความรู้และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะ/สนับสนุนสื่อความรู้การจัดการขยะ/สนับสนุนถังขยะ)

๓. สำนักงานเขตมีนบุรี (ส่งเสริมความรู้/ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะ/แนะนำแนวทางและช่วยกำกับดูแลเกี่ยวกับการจัดการขยะ)

๔. ภาคเอกชน (เช่น ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานคร และ บจก.สถานีรีไซเคิล วงษ์พาณิชย์ สุวรรณภูมิในการแก้ปัญหาด้านการขนส่ง ตามโครงการรถรับซื้อขยะถึงบ้าน WasteBuy delivery เพื่อช่วยสร้างแรงจูงใจให้เกิดการคัดแยกขยะมากขึ้น เป็นต้น)

ประชาชนได้ประโยชน์อย่างไร

๑. ประชาชนได้ใช้บริการตลาดที่มีการจัดการขยะที่เป็นระบบ และถูกสุขลักษณะ นำไปสู่การมีสุขอนามัยที่ดี

๒. การมีส่วนร่วมกันในการจัดการขยะอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ระหว่างสำนักงานตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) ผู้ค้าภายในตลาด และประชาชนผู้ใช้บริการ

โครงการนี้ตอบยุทธศาสตร์ และหรือแผนปฏิบัติราชการในประเด็นใด

แผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง และ
แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ย่อย ที่ ๒.๑ คุณภาพสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

เป้าประสงค์ที่ ๒.๑.๓ กรุงเทพมหานครมีการลดและควบคุมปริมาณ
มูลฝอยที่แหล่งกำเนิดและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงการกำจัดอย่าง
ถูกต้องตามหลักวิชาการ กลยุทธ์ที่ ๒.๑.๓.๑ การจัดการมูลฝอยต้นทางอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการนี้จะทำให้มหานครน่าอยู่สำหรับทุกคน ตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในมิติใดและข้อใด

เชื่อมโยงนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ คือ:

ด้านสิ่งแวดล้อมดี มุ่งเน้นแยกขยะต้นทางและขยะเปียกจากองค์กรแบบมุ่งเป้า

ประเด็นพัฒนา: จัดการขยะ อากาศ น้ำเสีย (แยกขยะจากต้นทาง)

ข้อเสนอแนะจากคณะผู้บริหาร

นายประพาส เหลืองศิรินภา ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม

ถือว่าเป็นโครงการที่ดี และมีความคิดสร้างสรรค์ที่นำนวัตกรรมน้องขนมชั้นมาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะ นอกจากนี้ จะได้นำแนวคิดดังกล่าวเป็นต้นแบบในการแก้ปัญหาขยะ

นางทวีพร โชตินชิต รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย

ชื่นชมและฝากเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน และในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ นี้ จะผลักดันตลาดในสังกัดกรุงเทพมหานครเข้าร่วมประกวด Premium Market และให้ได้รับรางวัล ๒-๓ ตลาด โดยการจัดการขยะในตลาดเป็นหนึ่งในหลักเกณฑ์ที่จะต้องประเมินตามเกณฑ์ Premium Market ประเด็นที่ต้องคำนึงถึงและทำให้ตลาดไม่ผ่านเกณฑ์คือ การบริหารจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและระบบบำบัดน้ำเสีย

นายศักดิ์ชัย ไสสุข ผู้อำนวยการเขตมีนบุรี

ขอบคุณที่เข้ามาศึกษาปัญหาการจัดการขยะที่ตลาดนัดมีนบุรี ในส่วนของนวัตกรรมน้องขนมชั้นจะมีการมอบหมายฝ่ายรักษาความสะอาดมาขอข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเป็นรูปธรรม ประเด็นปัญหาที่อยากให้คำนึงถึง คือ ผู้ค้าที่มีการจัดการได้ยาก และมักจะร้องเรียนเป็นประจำผ่าน Traffy Fondue เมื่อมีการดำเนินการใด ๆ ในตลาด

นายสมพร อินตัน ผู้อำนวยการตลาดธนบุรี (ผู้แทนสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร)

ขอบคุณผู้เข้ารับการอบรมที่นำเสนอเรื่องการจัดการขยะในตลาด และได้ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตลาดได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารของกรุงเทพมหานคร และจะนำนวัตกรรมไปปรับใช้ในตลาดต่อไป

นางสาววรรณกาญจน์ รุจยารดาสิทธิ์ หัวหน้าฝ่ายตรวจและปฏิบัติการ (ผู้แทนตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร๒))

ปัญหาของสำนักงานตลาด คือ ไม่สามารถจัดการกับผู้ค้าได้ รวมถึงปัญหาถังขยะชำรุด ตอนนี้ได้ทำหนังสือขอสนับสนุนถังขยะเรียบร้อยแล้ว ฝากเรื่องการปลูกฝังเด็กในการสร้างจิตสำนึกเรื่องการคัดแยกขยะ ในตลาดนัดมีนบุรีมีการคัดแยกขยะและจัดทำน้ำหมักชีวภาพแล้ว

อาจารย์สุเทพ ธัญญสิทธิ อาจารย์ที่ปรึกษา

มีการนำเสนอข้อมูลได้ชัดเจน ถึงสภาพปัญหาที่พบ และมีความคิดสร้างสรรค์ที่นำนวัตกรรมน้องขนมชั้น มาช่วยแก้ไขปัญหา และพัฒนาจัดการขยะในระยะเวลาอบรมเพียงสั้นๆ

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

การจัดการขยะในประเทศไทยมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โดยมีเป้าประสงค์ที่ครอบคลุมประเด็น ๑๒.๓ ลดขยะเศษอาหารของโลกครึ่งหนึ่งในระดับค้าปลีกและผู้บริโภคและลดการสูญเสียอาหารจากระบบการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว ภายในปี ๒๕๗๓ และ ๑๒.๕ ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกัน การลดปริมาณการใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ภายในปี ๒๕๗๓ โดยมีการบูรณาการและขับเคลื่อนการจัดการขยะ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๗) ภายใต้บริบทที่สอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยครอบคลุมประเด็นที่ ๑ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว ประเด็นที่ ๔ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ประเด็นที่ ๖ ยกระดับกระบวนการผลิตเพื่อกำหนดอนาคตประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๘ การเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน และจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตรายและกากอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๐) ในมิติความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม หมายความว่า ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ ซึ่งได้กำหนดทิศทางการจัดการขยะตั้งแต่การลดการเกิดขยะด้วยหลักการ ๓Rs (Reduce , Reuse , Recycle) การแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมีกลไกกำกับดูแลการจัดการขยะและมลพิษอย่างเป็นระบบทั้งประเทศ พัฒนาและใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อลดมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการจัดการของเสีย สร้างการมีจิตสำนึกในการผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมผู้บริโภคอย่างพอเพียงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและปรับปรุงกลไกเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของประชาชนและภาคเอกชน รวมทั้งการนำแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) มาเป็นกรอบเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๖) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง และแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ ๒ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยุทธศาสตร์ย่อย ที่ ๒.๑ คุณภาพสิ่งแวดล้อมยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ ๒.๑.๓ กรุงเทพมหานครมีการลดและควบคุมปริมาณมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ กลยุทธ์ที่ ๒.๑.๓.๑ การจัดการมูลฝอยต้นทางอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, ๒๕๖๑) เชื่อมโยงนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี ด้านสิ่งแวดล้อมดี มุ่งเน้นแยกขยะต้นทางและขยะเปียกจากองค์กรแบบมุ่งเป้า ประเด็นพัฒนา: จัดการขยะ อากาศ น้ำเสีย (แยกขยะจากต้นทาง) (ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร, ๒๕๖๖)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ (ประกาศกระทรวงมหาดไทย, ๒๕๖๗)

ข้อ ๕ ความว่า "ราชการส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา

ข้อ ๖ การจัดการมูลฝอยตามประกาศนี้ให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยจัดให้มีระบบจัดการและกำจัดมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้

ข้อ ๗ ราชการส่วนท้องถิ่นต้องรณรงค์สร้างความรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลดปริมาณและคัดแยกตามประเภทมูลฝอย เช่น มูลฝอยทั่วไป มูลฝอยอันตราย มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ โดยทั้งมูลฝอยลงภาชนะรองรับที่จัดให้อย่างถูกประเภท หรือจัดเก็บโดยใช้ถุงสีแยกประเภทมูลฝอย ทั้งนี้เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่และมีความรับผิดชอบในการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด รวมตลอดทั้งเปิดเผยข้อมูล และรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ

ข้อ ๘ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยหรือถุงเก็บมูลฝอยไว้ในที่สาธารณะและสถานสาธารณะให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่นั้น โดยอย่างน้อยต้องมีภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ราชการส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้จัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยหรือถุงเก็บมูลฝอยตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๐ ภาชนะรองรับมูลฝอยตามข้อ ๘ หรือถุงเก็บมูลฝอยต้องมีลักษณะที่เหมาะสมกับการใช้งานโดยมีสีเฉพาะสำหรับมูลฝอยแต่ละประเภท หรืออาจกำหนดข้อความหรือสัญลักษณ์อื่นซึ่งแสดงถึงมูลฝอยประเภทนั้นไว้อย่างชัดเจนที่ภาชนะรองรับมูลฝอยหรือถุงเก็บมูลฝอยแทนก็ได้

(๑) สีน้ำเงิน สำหรับมูลฝอยทั่วไป

(๒) สีเขียว สำหรับมูลฝอยอันตราย

(๓) สีเหลือง สำหรับมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่

(๔) สีส้ม สำหรับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย

(๕) สีแดง สำหรับมูลฝอยติดเชื้อ

เพื่อความปลอดภัยอาจจัดภาชนะรองรับมูลฝอยตามวรรคหนึ่งให้มีลักษณะโปร่งใสก็ได้

ข้อ ๑๑ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางในการเก็บและขนมูลฝอยให้ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยทราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร ในกรณีมีเหตุผลความจำเป็นทำให้ไม่สามารถเก็บและขนมูลฝอยตามประกาศในวรรคหนึ่งได้ให้แจ้งผู้ก่อเกิดมูลฝอยทราบล่วงหน้าโดยวิธีหนึ่งวิธีใดภายในเวลาอันสมควร

ข้อ ๑๒ การเก็บและขนมูลฝอยให้บรรจุไว้ในอุปกรณ์หรือยานพาหนะซึ่งกันน้ำและปิดอย่างมิดชิดรวมทั้งอย่างมิดชิด รวมทั้งการป้องกันไม่ให้มูลฝอย น้ำ หรือสิ่งอื่นอันเกิดจากมูลฝอยตกหล่นรั่วไหลออกจากอุปกรณ์หรือยานพาหนะนั้นและต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วโดยระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบต่ออาการสุขภาพอนามัยและคุณภาพของประชาชน"

๑.๒ ความสำคัญ

กรุงเทพมหานครเป็นมหานครที่มีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมาก และเป็นศูนย์กลางธุรกิจและการท่องเที่ยว จากข้อมูลประชากรกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๖ กรุงเทพมหานครมีประชากรอาศัยอยู่ตามทะเบียนราษฎร์ จำนวน ๕,๔๙๔,๙๓๒ คน การที่เป็นมหานครที่มีผู้คนจำนวนมากอาศัยอยู่ ย่อมก่อให้เกิดขยะมูลฝอยปริมาณมาก ทำให้มีการสะสมขยะมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตมีนบุรีซึ่งอยู่ในพื้นที่ฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร มีประชากร จำนวน ๑๔๑,๐๓๐ คน เป็นลำดับที่ ๑๔ ใน ๕๐ เขตของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีพื้นที่ใกล้ถนนสายสำคัญ และย่านธุรกิจและค้าปลีก (กรมการปกครอง, ๒๕๖๓) และเป็นเขตที่มีรอยต่อติดกับหลายจังหวัด และเป็นย่านธุรกิจที่สำคัญ ทำให้มีผู้คนมาท่องเที่ยวและสัญจรผ่านจำนวนมาก ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) เป็นตลาดหนึ่งที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตมีนบุรี เป็นหนึ่งในสถานประกอบการขนาดใหญ่ที่มีผู้มาใช้บริการจำนวนมาก เนื่องจากสามารถเดินทางมาใช้บริการได้หลายเส้นทาง อาทิ รถไฟฟ้า รถยนต์ส่วนตัว รถประจำทาง ถือเป็นตลาดนัดที่ใหญ่ที่สุดของสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร ในแถบฝั่งกรุงเทพตะวันออก ข้อมูลทั่วไป มีรายละเอียด ดังนี้ ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) มีขนาดพื้นที่ประมาณ ๒๗ ไร่ แยกจำนวน ๒,๘๓๕ แยก ผู้ค้า จำนวน ๒,๖๖๓ ราย และมีการจำหน่ายสินค้าหลากหลายชนิด ได้แก่ อาหารสด อาหารแห้ง อาหารปรุงสำเร็จ เสื้อผ้า ของใช้ต่างๆ สัตว์เลี้ยง ต้นไม้ ผัก – ผลไม้ อุปกรณ์แต่งบ้านและสวน เครื่องครัว เครื่องใช้ เป็นต้น และมีประชาชนมาใช้บริการประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน/เดือน (สำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร (ตลาดนัดมีนบุรี), ๒๕๖๓) และจากสถิติปริมาณขยะมูลฝอยย้อนหลัง ๓ ปี กรุงเทพมหานครมีปริมาณเฉลี่ย ๓,๒๐๐,๐๐๐ ตันต่อปี โดยเขตมีนบุรีมีปริมาณขยะมูลฝอยเฉลี่ย ๖๔,๓๐๐ ตันต่อปี จากการศึกษาปริมาณขยะในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ (เดือน ต.ค. - ธ.ค.๖๖) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีปริมาณขยะจำนวน ๘๒๐,๐๓๓.๒๘ ตัน พื้นที่เขตมีนบุรีมีปริมาณขยะ ๑๔,๘๙๓.๖๐ ตัน (สำนักสิ่งแวดล้อม, ๒๕๖๖) โดยปริมาณขยะในพื้นที่เขตมีนบุรี คิดเป็นร้อยละ ๑.๘ ของขยะที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตมีนบุรี เป็นหนึ่งในสถานประกอบการที่มีขนาดใหญ่ พบว่า มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในไตรมาสแรก เท่ากับ ๑๑๑ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗ ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่เขตมีนบุรี ปัญหาที่พบคือ ไม่มีการคัดแยกขยะ ปริมาณขยะล้นถัง ถึงขยะชำรุดไม่มีฝาปิดถังขยะ และน้ำขยะที่ไหลออกมาของพื้นส่งกลิ่นเหม็น ซึ่งอาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์และแมลงนำโรค มีขยะตกค้าง ซึ่งเกิดจากการจัดการขยะที่ไม่เหมาะสมและไม่เป็นระบบ ทำให้การบริหารจัดการระดับต้น รุ่นที่ ๔๔ เล็งเห็นว่าตลาดนัดแห่งนี้ควรมีการจัดการขยะให้เป็นระบบอย่างยั่งยืน โดยทางกลุ่ม มีความต้องการส่งเสริมให้ความรู้ในด้านการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ เพื่อให้ผู้ค้าได้ตระหนัก ได้เรียนรู้ และเกิดจิตสำนึกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการขยะ และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำต้นแบบศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะเหลือศูนย์ ในพื้นที่ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) ประกอบด้วย การจัดทำธนาคารขยะรีไซเคิล การจัดทำถังขยะกรองกากขยะ การกำจัดขยะอินทรีย์ด้วยการเลี้ยงหนอนแมลงทอด การทำปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตน้ำหมักชีวภาพ ทำแปลงปลูกผักสวนครัว โดยนำขยะเศษอาหารมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และจัดตั้งร้านค้าจำหน่ายผักปลอดสารพิษเพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่สำนักงานตลาดและผู้ค้า และที่สำคัญนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๔ ต้องการเห็นการเกิดจิตสำนึกของผู้ค้าในตลาดนัด โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทิ้งขยะ เพื่อช่วยในการจัดการขยะมูลฝอยที่จะนำไปกำจัดให้เหลือน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปรับภาพลักษณ์ของตลาดกรุงเทพมหานครให้สวยงามน่าท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกด้วย

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๓.๑ เพื่อให้ตลาดมีการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ

๑.๓.๒ เพื่อให้ผู้ค้ามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

บทที่ ๒

ทิศทางการดำเนินงาน

๒.๑ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่ศึกษา

วิสัยทัศน์ : ตลาด กทม. คุณภาพระดับสากล เพื่อประชาชนทุกระดับ

BMA Market : International Quality For All

พันธกิจ

๑. จัดให้มีตลาดที่ได้มาตรฐาน ถูกสุขลักษณะ ทันสมัย เหมาะสมกับสภาพชุมชน
๒. พัฒนาการตลาดวิถีไทย เพิ่มมูลค่าสินค้าและผลิตภัณฑ์สู่สากล
๓. พัฒนา ยกระดับการจัดการ และควบคุมเกี่ยวกับการตลาดด้วยนวัตกรรมสู่สากล
๔. ควบคุมราคาสินค้าที่จำหน่ายในตลาดให้เป็นธรรมเกิดประโยชน์ต่อประชาชน
๕. ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ สนับสนุนให้มีช่องทางการจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์ชุมชน

ตามนโยบายของรัฐ และธุรกิจเกี่ยวกับการตลาด

เป้าหมาย : เข้าไปสู่ Premium Market

ยุทธศาสตร์

กระบวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาของสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙ ให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารและบุคลากรของสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนแผนฯ ให้บรรลุเป้าหมายในห้วงเวลาที่กำหนด นอกจากจะต้องจัดทำ แผนปฏิบัติการของสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานครประจำปีเพื่อกำหนดกิจกรรม/โครงการ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบโครงการที่จะดำเนินการในแต่ละปีแล้ว ยังจะต้องผนึกกำลังกันในการเดินทางพัฒนางาน ของสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานครให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ตลาด กทม. คุณภาพระดับสากล เพื่อ ประชาชนทุกระดับ BMA Market: International Quality For ALL” และพันธกิจสำนักงานตลาด กรุงเทพมหานคร ด้วยค่านิยมองค์กร (Core Value) ที่ทุกคนร่วมกันกำหนดด้วยคำว่า MARKET

๒.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรที่ศึกษา

๒.๒.๑ ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เขตมีนบุรี

เขตมีนบุรีมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มมีคลองและลำรางไหลผ่านหลายสาย ในอดีตเป็นเรือสวนไร่นา บ่อปลา นาบัวและไร่หญ้า แต่ปัจจุบันเริ่มลดน้อยลงเนื่องจากพื้นที่หลายแห่ง ถูกเปลี่ยนสภาพเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่น หมู่บ้านอาคารพาณิชย์ สถานที่ประกอบการทั้งเล็กและ ขนาดใหญ่ขนาดพื้นที่ ๖๓.๖๔๕ ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่การปกครอง จำนวน ๒ แขวง ได้แก่ แขวงมีนบุรี พื้นที่ ๒๘.๔๕๙ ตารางกิโลเมตร และแขวงแสนแสบพื้นที่ ๓๕.๑๘๖ ตารางกิโลเมตร (สำนักงานเขตมีนบุรี, ๒๕๖๖) จากการศึกษาข้อมูลการจัดอันดับของจำนวนขยะรายเขต พบว่า เขตมีนบุรีจัดอยู่ในลำดับที่ ๒๘ จาก ๕๐ เขต มีปริมาณขยะสะสม ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๖๔) เท่ากับ ๖๘๒,๖๗๘.๘๕ ตัน (รื้อกเกต มีเดีย แล็บ, ๒๕๖๗) โดยเขตมีนบุรีมีตลาดทั้งหมดจำนวน ๑๘ แห่ง เป็นตลาดของกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑ แห่ง คือ ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) และตลาดเอกชน จำนวน ๑๗ แห่ง สำหรับปัจจุบันการจัดขยะมูลฝอยในตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) ยังพบปัญหาขยะ ตกค้าง ไม่มีการคัดแยกขยะ ปริมาณขยะล้นถัง ถึงขยะขำรูด ไม่มีฝาปิด

๒.๓ กำหนดกลยุทธ์เสนอแนวคิดการพัฒนางานการจัดทำผลงานกลุ่ม โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน (SWOT Analysis) อัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) ผู้คิดค้นเทคนิค SWOT กล่าวว่าไว้ว่าการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค (SWOT Analysis) เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์สำหรับองค์กรหรือโครงการ ซึ่งช่วยผู้บริหารกำหนดจุดแข็ง (S:Strength) และจุดอ่อน (W:Weak) จากสภาพแวดล้อมภายใน รวมทั้งการประเมินโอกาส (O: Opportunity) และข้อจำกัด (T:Threat) จากสภาพแวดล้อมภายนอก สำหรับกำหนดแผนงานโครงการที่จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ และกำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้องค์กรพัฒนาไปในทางที่เหมาะสม

ดังนั้น จึงใช้หลักการ SWOT Analysis ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและ ภายนอกต่อการจัดการความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง) ของตลาดนัด มินบุรี (จตุจักร๒) (Apichet Panya, ๒๕๖๖) ดังนี้

Strengths (จุดแข็ง)

- นโยบายของผู้บริหารของกรุงเทพมหานคร ๙ ด้าน ๙ ดี ด้านสิ่งแวดล้อมดี มุ่งเน้นแยกขยะต้นทาง และขยะเปียกจากองค์กรแบบมุ่งเป้า
- ผู้บริหารของตลาดนัดมินบุรี (จตุจักร ๒) มีความมุ่งมั่นในการจัดการขยะมูลฝอย
- บุคลากรของตลาดนัดมินบุรี (จตุจักร ๒) มีความพร้อมที่จัดการคัดแยกขยะ

Weaknesses (จุดอ่อน)

- บุคลากรของตลาดนัดมินบุรี (จตุจักร ๒) ขาดองค์ความรู้ในการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ
- ตลาดนัดมินบุรี (จตุจักร๒) ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลขยะ
- ตลาดนัดมินบุรี(จตุจักร๒)ไม่มีการคัดแยกขยะ และการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะ
- พื้นที่ตั้งจุดทิ้งขยะไม่เพียงพอ กับความต้องการของผู้ค้า
- หน่วยงานภายในตลาด (ศูนย์ฝึกอาชีพกทม.) ยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดการขยะ
- ผู้ค้าไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการขยะ

Opportunities (โอกาส)

- มีเครือข่ายช่วยสนับสนุนการดำเนินงานจัดการขยะ ได้แก่ ธนาคารอสมสิน สำนักงานเขต สำนักสิ่งแวดล้อม

Threats (อุปสรรค)

- ไม่ได้มีการจัดตั้งงบประมาณสำหรับการพัฒนาจุดทิ้งขยะให้เป็นระบบ
- ควบคุมบุคคลภายนอกที่เข้ามาทิ้งขยะไม่ได้

การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่มีอยู่ สามารถสร้างกลยุทธ์ซึ่งในแต่ละคู่ของ TOWS Matrix จะมีลักษณะกลยุทธ์เป็นแนวทางที่แตกต่างกันไป (TOWS Matrix) ดังนี้

SO ใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาส (กลยุทธ์เชิงรุก)

WO ใช้โอกาสลดจุดอ่อน (กลยุทธ์เชิงแก้ไข)

ST ใช้จุดแข็งรับมืออุปสรรค (กลยุทธ์เชิงป้องกัน)

WT แก้ไขจุดอ่อนและเลี่ยงอุปสรรค (กลยุทธ์เชิงรับ)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในปัจจัยภายนอกที่มีอยู่ จึงเลือกใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาสนำมาวางกลยุทธ์เชิงรุก โดยสร้างแนวทางการบูรณาการการทำงานระหว่างผู้บริหารของตลาดนัดมินบุรี (จุดจักร ๒) กับเครือข่ายจากภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการขยะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

นอกจากนี้ ยังใช้หลักการ PDCA หรือที่เรียกว่าวงจรเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงจรชูฮาร์ต (Shewhart Cycle) คือวงจรการควบคุมคุณภาพที่เน้นให้เกิดการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพและการพัฒนาคุณภาพของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (วีระพล บัณฑิตรัฐ, ๒๕๔๓)

วงจรคุณภาพ PDCA มีขั้นตอน ดังนี้

Plan (วางแผน) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญของ เป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้ การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะ การดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้

Do (ปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับ การดำเนินการ (เช่น คณะกรรมการหรือหน่วยงานของตลาด) มีวิธีการดำเนินการ (เช่น มีการประชุมของคณะกรรมการ และมีผลของการดำเนินการ

Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การประเมินแผนอาจประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับการดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เอง โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการอีกชุดมาประเมินแผน หรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินที่ยุ่งยากซับซ้อน

Act (ปรับปรุงแก้ไข) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ดียอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบ การดำเนินการใหม่ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการในปีต่อไป

จากหลักการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ PDCA สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการการพัฒนาการจัดการขยะต้นทาง กรณีศึกษา ตลาดนัดมินบุรี (จุดจักร ๒) ได้ดังนี้

Plan (วางแผน) โดยการระดมความคิดจัดทำแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา สถานที่ดำเนินการ วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ กำหนดผู้รับผิดชอบ มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะของหน่วยงาน เพื่อกำหนดเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของแผน

Do (ปฏิบัติตามแผน) เมื่อได้วางแผนตามขั้นแรกไปเรียบร้อยแล้ว ก็เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนหรือนำแผนสู่การปฏิบัติ โดยอบรมให้ความรู้บุคลากรภายในหน่วยงานให้ทราบแนวทางการดำเนินงานก่อน แล้วนำแนวทางตามแผนลงสู่การปฏิบัติจริง มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้อย่างต่อเนื่องให้กับผู้ค้าในตลาดนัดมินบุรี (จุดจักร๒)

Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) เป็นขั้นตอนที่ใช้เพื่อตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานดังกล่าวสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่ โดยมีการประเมินติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เก็บข้อมูลปริมาณขยะ และการนำขยะไปใช้ประโยชน์ตามกิจกรรมต่างๆ ทุกเดือน

Act (ปรับปรุงแก้ไข) กรณีพบว่าหากการดำเนินการยังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ เช่น ไม่มีการคัดแยกขยะ หรือ ปริมาณขยะไม่ลดลง ก็ต้องกลับไปยังขั้นตอนการวางแผน วิเคราะห์หาสาเหตุและกำหนดแนวทางการดำเนินการ

๒.๔ เป้าหมาย (กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต และตัวชี้วัด ที่สอดคล้องกับรายงานการศึกษา)

การดำเนินการพัฒนาการจัดการขยะต้นทาง กรณีศึกษา ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) มีแนวทางการติดตามและประเมินผล ดังนี้

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ประเภทตัวชี้วัด	วิธีการคำนวณ
- ปริมาณขยะทั่วไปลดลง การนำขยะรีไซเคิล และขยะอินทรีย์ไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น	๕๐ %	ผลผลิต	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นหลังการทำกิจกรรม ลดลงจากขยะก่อนทำกิจกรรม ๕๐%
- ผู้ค้าเข้าร่วมกิจกรรม	๘๐%	ผลผลิต	$\frac{\text{ผู้ค้าที่เข้าร่วมกิจกรรม} \times ๑๐๐}{\text{ผู้ค้าทั้งหมดในตลาด}}$

บทที่ ๓

แผนงาน โครงการ งบประมาณ

ชื่อโครงการ การพัฒนาการจัดการขยะต้นทาง กรณีศึกษา ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒)
 หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร
 ปีงบประมาณ ๒๕๖๗

๑.ความสำคัญและที่มา

ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) มีขนาดพื้นที่ประมาณ ๒๗ ไร่ แพงค่า จำนวน ๒,๘๗๕ แพงค่า ผู้ค้า จำนวน ๒,๖๖๓ ราย และมีการจำหน่ายสินค้าหลากหลายชนิด ได้แก่ อาหารสด อาหารแห้ง อาหารปรุงสำเร็จ เสื้อผ้า ของใช้ต่าง ๆ สัตว์เลี้ยง ต้นไม้ ผัก – ผลไม้ อุปกรณ์แต่งบ้านและสวน เครื่องครัว เครื่องใช้ เป็นต้น และข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗ มีประชาชนมาใช้บริการประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน/เดือน (สำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร (ตลาดนัดมีนบุรี), ๒๕๖๗) และจากการศึกษาปริมาณขยะในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ (เดือน ต.ค. – ธ.ค.๖๖) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีปริมาณขยะจำนวน ๘๒๐,๐๓๓.๒๘ ตัน พื้นที่เขตมีนบุรีมีปริมาณขยะ ๑๔,๘๘๓.๖๐ ตัน โดยปริมาณขยะในพื้นที่เขตมีนบุรี คิดเป็นร้อยละ ๑.๘ ของขยะที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตมีนบุรี เป็นหนึ่งในสถานประกอบการที่มีขนาดใหญ่ ถือเป็นตลาดนัดที่ใหญ่ที่สุดของสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร ในแถบฝั่งกรุงเทพตะวันออก โดยจากการลงพื้นที่ตลาดนัดดังกล่าว พบว่า มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในไตรมาสแรก เท่ากับ ๑๑๑ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗ ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมดในพื้นที่เขตมีนบุรี ปัญหาที่พบคือ ไม่มีการคัดแยกขยะ ปริมาณขยะล้นถัง ถึงขยะชำรุด ไม่มีฝาปิดถังขยะ และน้ำขยะที่ไหลออกมาลงพื้นส่งกลิ่นเหม็น ซึ่งอาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์และแมลงนำโรค มีขยะตกค้าง ซึ่งเกิดจากการจัดการขยะที่ไม่เหมาะสมและไม่เป็นระบบ ทำให้ทางกลุ่มเล็งเห็นว่าตลาดนัดแห่งนี้ควรมีการจัดการขยะให้เป็นระบบอย่างยั่งยืน โดยทางกลุ่มมีความต้องการส่งเสริมให้ความรู้ในด้านการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ เพื่อให้ผู้ค้าได้ตระหนัก ได้เรียนรู้ และเกิดจิตสำนึกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการขยะ และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำต้นแบบศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะเหลือศูนย์ ในพื้นที่ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) ประกอบด้วย การจัดทำธนาคารขยะรีไซเคิล การจัดทำถังขยะรองกากขยะ การกำจัดขยะอินทรีย์ด้วยการเลี้ยงหนอนแมลงทอด การทำปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตน้ำหมักชีวภาพ ทำแปลงปลูกผักสวนครัว โดยนำขยะเศษอาหารมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และจัดตั้งร้านค้าจำหน่ายผักปลอดสารพิษเพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่สำนักงานตลาดและผู้ค้า และที่สำคัญทางกลุ่ม ต้องการเห็นการเกิดจิตสำนึกของผู้ค้าในตลาดนัด โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทิ้งขยะ เพื่อช่วยในการจัดการขยะมูลฝอยที่จะนำไปกำจัดให้เหลือน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปรับภาพลักษณ์ของตลาดกรุงเทพมหานครให้สวยงามน่าท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกด้วย

๒.วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้ตลาดมีการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ
- ๒.๒ เพื่อให้ผู้ค้ามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ ตลาดมีการจัดการขยะอย่างเป็นระบบโดยผู้ค้ามีส่วนร่วม
- ๓.๒ ปริมาณขยะลดลง
- ๓.๓ จำนวนผู้ค้าในตลาดนัดมีนบุรีให้ความร่วมมือในการจัดการขยะ ร้อยละ ๘๐

๔. แนวทางการพัฒนา หรือวิธีดำเนินการ

แผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ตอบสนองนโยบายของรัฐบาลและผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ในการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะการจัดการมูลฝอย ซึ่งมีแนวโน้มในการจัดการมูลฝอยทั้งต้นทาง กลางทางและปลายทาง ดังนี้

ต้นทาง คือ แหล่งกำเนิด โดยส่งเสริมให้ประชาชนลดการผลิตมูลฝอย โดยการใช้ซ้ำนำกลับมาใช้ใหม่ ส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกมูลฝอย เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามศักยภาพต่อไป ไม่ว่าจะเป็นวัสดุรีไซเคิล การนำมูลฝอยอินทรีย์ผลิตปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น

กลางทาง คือ การให้บริการจัดเก็บและเก็บขนมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ให้มีมูลฝอยตกค้าง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสุขอนามัยของประชาชน ลดเรื่องร้องเรียนและการให้บริการด้วยใจ

ปลายทาง คือการนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์และเหลือกำจัดทิ้งให้น้อยที่สุดเมื่อมูลฝอยเข้าสู่ระบบกำจัดที่ปลายทาง ณ ศูนย์กำจัดมูลฝอย

สำหรับแนวทางการพัฒนา

๔.๑ กำหนดนโยบายในการจัดการขยะ รวมทั้งจัดทำคู่มือแนวทางการจัดการขยะของตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) จัดทำแผนการตรวจจุดทิ้งขยะ เพื่อปรับปรุง/ดูแล/แก้ไข และส่งเสริมความรู้โดยการจัดอบรมเรื่องการจัดการขยะที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม จัดทำนโยบายในการจัดการขยะ โดยเจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในรูปแบบการแต่งตั้งคณะกรรมการ

องค์ประกอบคณะทำงานบริหารจัดการขยะตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒)

๑. ผู้อำนวยการตลาดนัดมีนบุรี	ประธาน
๒. หัวหน้างานตลาด หรือผู้แทน	กรรมการ
๓. ตัวแทนผู้ค้าโครงการเดิม	กรรมการ
๔. ตัวแทนผู้ค้าโครงการขยาย	กรรมการ
๕. หัวหน้าฝ่ายตรวจและปฏิบัติการ หรือผู้แทน	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่ของคณะทำงานบริหารจัดการขยะตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒)

- มีการประชุมคณะกรรมการ ๓ เดือนต่อครั้ง
- จัดทำคู่มือแนวทางการจัดการขยะภายในตลาด
- จัดเจ้าหน้าที่และตารางเวรเพื่อตรวจสอบจุดทิ้งขยะ และจุดทิ้งขยะรวม
- จัดทำบันทึกข้อมูลขยะทั้งหมด ข้อมูลขยะแต่ละประเภท ในแต่ละวัน
- จัดทำจุดทิ้งขยะให้น่าสนใจ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภท มีการติดป้ายแสดง

ประเภทถังขยะให้ชัดเจน

- จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ค้าในตลาดนัดเป็นประจำ

๔.๒ จัดทำฐานข้อมูลขยะในตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) ปริมาณขยะ แหล่งกำเนิดขยะ ประเภท จำนวนถังขยะ และจำนวนจุดทิ้งขยะ

๔.๓ จัดทำคู่มือแนวทางการจัดการขยะของตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) และแผนการตรวจจุดทิ้งขยะ เพื่อปรับปรุงดูแลและแก้ไข

๔.๔ ปรับปรุงบริเวณจุดทิ้งขยะ จัดให้มีถังขยะแยกประเภท และมีจุดพักขยะที่เพียงพอ และเหมาะสมตามหลักสุขาภิบาลตลาด ทำความสะอาดง่าย ป้องกันสัตว์พาหะนำโรค (กำหนดบริเวณจุดทิ้ง จำนวนจุดทิ้งขยะ จำนวนถังขยะ สีของถังขยะ ป้ายระบุประเภทของขยะ)

๔.๕ ประชาสัมพันธ์การแยกขยะ แผนผังประชาสัมพันธ์จุดทิ้งขยะ ให้เจ้าหน้าที่ตลาดนัดมีนบุรี ผู้ค้าตลาดนัดมีนบุรี ประชาชนได้รับทราบ

๔.๖ จัดทำต้นแบบศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะเหลือศูนย์ ในพื้นที่ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) ประกอบด้วย การจัดทำธนาคารขยะรีไซเคิล การจัดทำถังขยะกรองกากขยะ การกำจัดขยะอินทรีย์ด้วยการเลี้ยงหนอนแมลงทอด การทำปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตน้ำหมักชีวภาพ ทำแปลงปลูกผักสวนครัว โดยนำขยะเศษอาหารมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และจัดตั้งร้านค้าจำหน่ายผักปลอดสารพิษ เพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่สำนักงานตลาดและผู้ค้า

๔.๗ สร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะผ่านสื่อ Social Media สะสมแต้มผ่าน Smart Phone รูปแบบ Line Official, Facebook โดย Share/Check in บริเวณจุดทิ้งขยะเพื่อรับน้ำหมักชีวภาพไปใช้ในแปลงค้าของตนเอง

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เมษายน - กันยายน ๒๕๖๗

๖. งบประมาณ

ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน

๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒) มีการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ และถูกสุขลักษณะ

๗.๒ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

๘. แนวทางติดตามประเมินผล

๘.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ระดับผลผลิต (Output)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ประเภทตัวชี้วัด	วิธีการคำนวณ
- ปริมาณขยะทั่วไปลดลง การนำขยะรีไซเคิล และ ขยะอินทรีย์ไปใช้ ประโยชน์เพิ่มขึ้น	๕๐ %	ผลผลิต	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นหลังการทำกิจกรรม ลดลงจากขยะก่อนทำกิจกรรม ๕๐%
- ผู้ค้าเข้าร่วมกิจกรรม	๘๐%	ผลผลิต	$\frac{\text{ผู้ค้าที่เข้าร่วมกิจกรรม}}{\text{ผู้ค้าทั้งหมดในตลาด}} \times ๑๐๐$

๘.๑.๑ รายงานการประชุมคณะทำงาน จำนวน ๓ เดือน/ครั้ง

๘.๑.๒ รายงานผลการตรวจสอบจำนวนผู้ค้าเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะ ร้อยละ ๘๐

๘.๒ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ระดับผลลัพธ์ (Outcome)

มีต้นแบบศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะเหลือศูนย์ ในพื้นที่ตลาดนัดมินบุรี (จุดจักร ๒) ประกอบด้วย การจัดทำธนาคารขยะรีไซเคิล การจัดทำถังขยะกรองกากขยะ การกำจัดขยะอินทรีย์ด้วยการเลี้ยงหนอนแมลงทอด การทำปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตน้ำหมักชีวภาพ ทำแปลงปลูกผักสวนครัว โดยนำขยะเศษอาหารมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และจัดตั้งร้านค้าจำหน่ายผักปลอดสารพิษ เพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่สำนักงานตลาดและผู้ค้า

๘.๓ วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล (สำเร็จ)

แบบรายงานผลการตรวจสอบจำนวนผู้ค้าที่เข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะเปรียบเทียบกับก่อนหลังการจัดกิจกรรม ซึ่งจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารเป็นประจำทุกเดือน และรายงานสรุปผลการดำเนินงาน

๙. ปัญหาและอุปสรรค

๙.๑ งบประมาณไม่เพียงพอ การปรับปรุงจุดพักขยะ การดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมการประชาสัมพันธ์

๙.๒ ผู้ค้าเปลี่ยนมือโดยไม่มีแจ้งสำนักงานตลาด

๙.๓ ไม่มีอำนาจในการบังคับใช้กับผู้ค้า ทำให้ผู้ค้าไม่ให้ความร่วมมือ

บรรณานุกรม

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๓). *เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน*. สืบค้น ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๓, จาก <https://sdgs.nesdc.go.th/%E0%B8%80%E0%B8%81%E0%B8%B5%E0%B8%88%E0%B8%A2%E0%B8%A7%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%A-sdgs/%E0%B8%80%E0%B8%B5%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%B5%E0%B8%88-๑๒-%E0%B8%AA%E0%B8%A7%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%B1/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐*. กรุงเทพมหานคร. จาก http://nsr.nesdc.go.th/wpcontent/uploads/๒๐๒๓/๐๖/NS_PlanOct๒๐๑๘.pdf
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๖๖). *ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐*. กรุงเทพมหานคร. จาก https://www.nesdc.go.th/download/Plan๑๓/Doc/Plan๑๓_DraftFinal.pdf
- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล (๒๕๖๑). *แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพมหานคร. จาก https://webportal.bangkok.go.th/public/user_files_editor/๑๓๐/BMA-developmentplan/P๒๐ys_revise.pdf
- ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร. (๒๕๖๖). *๙ ด้าน ๙ ดี ประเด็นพัฒนา ๒๘ ประเด็นพัฒนา*. สืบค้น ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓. จาก <https://openpolicy.bangkok.go.th/>
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๓. (๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ ๑๔๑ ตอนพิเศษ ๗๐ ง, หน้า ๒๐ – ๒๙.
- กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๖๓). *ข้อมูลประชากร*. สืบค้น ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓. จาก <http://dashboard.anamaimoph.go.th/population/pop-all/changwat?year=๒๐๒๓&cw=๑๐>
- สำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร. (๒๕๖๓). *ค่าธรรมเนียมการจัดเก็บขยะของเขตมีนบุรี*.
- สำนักสิ่งแวดล้อม. (๒๕๖๖). *สถิติปริมาณมูลฝอย*. สืบค้น ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓. จาก https://webportal.bangkok.go.th/public/user_files_editor/๒๓๑/WasteData/๒๕๖๖/๑๒.September๒๕๖๖.pdf
- สำนักงานเขตมีนบุรี. (๒๕๖๖). *แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ.๒๕๖๖*. กรุงเทพมหานคร. จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER๙/DRAWER๐๕๘/GENERAL/ DATA๐๐๐๒/๐๐๐๐๒๐๑๔.PDF>
- ร็อกเกต มีเดีย แล็บ. (๒๕๖๓). *จำนวนขยะในกรุงเทพฯรายเขต (ข้อมูลดิบ)*. สืบค้น ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓. จาก <https://rocketmedialab.co/database-bkk-waste/>
- Apichet Panya. (๒๕๖๖). *SWOT Analysis คืออะไร วิธีใช้ให้ได้ผล (พร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์)*. สืบค้น ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓. จาก <https://plan.up.ac.th/news/detail/๑๑๔>
- Chanin Nirapai. (๒๕๖๔). *TOWS Matrix คืออะไร ช่วยคุณวางกลยุทธ์ให้ดีขึ้นได้อย่างไร*. สืบค้น ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓. จาก <https://www.thespidery.co/blog/post/tows-matrix>
- วิระพล บดีรัฐ. (๒๕๔๓). *PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ*. สืบค้น ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓. จาก <http://www.manage.rbru.ac.th/images/Book/PDCA.pdf>

ภาคผนวก

กชม

การพัฒนากาการจัดการขยะต้นทาง กรณีศึกษา ตลาดนัดมื่นบุรี (จตุจักร 2)

1

กชม

เขตมื่นบุรี

ข้อมูล ณ วันที่ 17 มี.ค. 2567

ข้อมูลทั่วไป

ตลาดนัดมื่นบุรี

มีแผงค้า 2,875 แผง

มีผู้ค้า 2,683 ราย

ประชาชนมาใช้
บริการประมาณ
100,000 คน/เดือนปริมาณขยะเฉลี่ย
37 ตัน/เดือน

2

สภาพปัญหาขยะจากการลงพื้นที่สำรวจในตลาดนัดปริมณบุรี

กทม

ปัญหาที่พบคือ

1. ไม่มีการคัดแยกขยะ
2. ขยะส้นตัง
3. ถังขยะชำรุด
4. ไม่มีฝาปิดถังขยะ
5. น้ำขยะที่ไหลออกมาบนพื้น

ซึ่งอาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค สกปรกเหม็น และอาจเกิดอุบัติเหตุจากน้ำขยะที่รั่วไหลลงบนพื้นได้

บมต.44

4

แนวคิดการพัฒนากิจการขยะต้นทาง ตลาดนัดมีนบุรี (ตลาดนัดจตุจักร 2)

วัตถุประสงค์

1. ตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร 2) มีการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ
2. การมีส่วนร่วมของร้านค้าในตลาด

บม.44

5

ความสอดคล้องกับนโยบาย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

9 ด้าน 9 ตี

ยุทธศาสตร์ที่ 2

ยุทธศาสตร์ 2
เป้าประสงค์ที่ 2.1.3 กรุงเทพมหานครมีการลดและควบคุมปริมาณมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม

มุ่งเน้นแยกขยะต้นทาง และขยะเปียกจากองค์กรแบบมุ่งเป้า

ประเด็นพัฒนา

จัดการขยะ จัดการอากาศ จัดการน้ำเสีย

บม.44

6

กชม

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. กำหนดนโยบาย
และแต่งตั้งคณะกรรมการ

2. จัดทำฐานข้อมูลขยะ
จัดทำคู่มือแนวทาง

3. ปรับปรุงจุดทิ้งขยะ

4. ประชาสัมพันธ์
การคัดแยกขยะ

5. จัดทำต้นแบบชุมชนเพื่อ
การคัดแยกขยะในระดับชุมชน

6. สร้างแรงจูงใจใน
การคัดแยกขยะ

แบบ 44

7

กชม

นวัตกรรม “น้องขนมชั้น” ดั่งขยะกรองกาก

ถังส่วนเศษอาหาร
130 L.

ตะแกรงชั้นบน
(ทำเป็น)

ตะแกรงเหล็กกรรมตา แยกน้ำออกจากเศษอาหาร
(กรองพาสต้า)

เศษอาหารสำหรับทำ
ปุ๋ยและเป็นอาหารให้
หนอนแมลงวันดำ

ตะแกรงชั้นกลาง
(ทำเป็น)

ใส่กระดาษหรือกระดาษแข็งเศษอาหารชิ้นเล็กๆ หรือน้ำมันออกจากน้ำ
ทำเป็นเส้นลวดลวกมาไว้ สำหรับเปลี่ยนกระดาษหรือกระดาษ (กรองละออง)

ผสมกับดินหรือ
ผสมกับปุ๋ยหรือกิ่ง

ตะแกรงชั้นล่าง
(ทำเป็น)

ใส่ถ่านหรือถั่วดิบ ถั่วสดเศษอาหารลวกจากน้ำ ทำเป็นเส้นลวด
ดึงออกมาไว้ สำหรับเปลี่ยนถ่านหรือถั่วดิบได้ (ดูดสารอาหาร)

ทำเป็นสารปรับปรุงดิน
หมักพร้อมเศษอาหาร

ชั้นรับน้ำ

เพื่อใช้รดน้ำต้นไม้หรือเพื่อการเกษตร

เกล่งหรือ กำแพงมาตรฐานน้ำทิ้งชุมชน (ไม่ต้องขมวด)

ที่ปรึกษา : ดร. นันทพงศ์ ศิวะวัฒน์พันธ์ นักวิจัย สถาบันวิจัยสหกรณ์เมืองชุม จ.สงขลา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ผู้คิดค้นและออกแบบนวัตกรรม : นางสาวชัญญา นนธิ์โชติ เจ้าของไอเดียที่รักษาความสะอาดและอำนวยความสะดวกแก่ชุมชน

8

กชม

สร้างการเรียนรู้ให้แก่ผู้ค้า และขอความร่วมมือผู้มาใช้บริการ

ให้ความรู้แก่ผู้ค้าได้ทราบถึงแนวทาง
การจัดการขยะในตลาด

ติดตาม Line Official

ผ่านสื่อ Social Media

Share / Check In
บริเวณจุดทิ้งขยะเมื่อไป

รับน้ำหมักชีวภาพไปใช้ในแปลงค้าของ
ตนเองและนำไปเป็นปุ๋ยรดต้นไม้

11

กชม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ตลาดนัดผืนปฐวี (จตุจักร 2) มีการจัดการขยะต้นทาง
อย่างเป็นระบบ และถูกสุขลักษณะ
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

12

"ตลาดนัดวิถีใหม่ ใส่ใจการจัดการขยะ"

๑. จำนวนประชากรของกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลประชากรกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๖

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนประชากร		
		ชายรวม	หญิงรวม	รวมทั้งหมด
๑	เขตพระนคร	๒๐,๐๗๖	๒๑,๕๓๐	๔๑,๖๐๖
๒	เขตดุสิต	๔๖,๑๐๔	๓๖,๔๙๘	๘๒,๖๐๒
๓	เขตหนองจอก	๘๘,๑๑๑	๙๓,๒๕๖	๑๘๑,๓๖๗
๔	เขตบางรัก	๒๐,๖๑๖	๒๓,๒๙๘	๔๓,๙๑๔
๕	เขตบางเขน	๘๖,๖๖๘	๙๘,๙๐๑	๑๘๕,๕๖๙
๖	เขตบางกะปิ	๖๔,๑๖๔	๗๗,๓๒๕	๑๔๑,๔๘๙
๗	เขตปทุมวัน	๑๙,๑๙๕	๒๑,๖๔๙	๔๐,๘๔๔
๘	เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	๑๙,๑๙๔	๒๐,๑๑๖	๓๙,๓๑๐
๙	เขตพระโขนง	๓๘,๗๑๗	๔๗,๕๒๓	๘๖,๒๔๐
๑๐	เขตมีนบุรี	๖๖,๔๐๑	๗๕,๖๒๙	๑๔๒,๐๓๐
๑๑	เขตลาดกระบัง	๘๔,๓๓๕	๙๔,๐๑๕	๑๗๘,๓๕๐
๑๒	เขตยานนาวา	๓๔,๒๘๓	๓๙,๘๖๑	๗๔,๑๔๔
๑๓	เขตสัมพันธวงศ์	๙,๙๘๔	๑๐,๓๘๔	๒๐,๓๖๘
๑๔	เขตปญาไท	๓๑,๙๖๔	๓๓,๓๑๑	๖๕,๒๗๕
๑๕	เขตธนบุรี	๔๖,๔๕๕	๕๓,๓๓๖	๙๙,๕๙๑
๑๖	เขตบางกอกใหญ่	๒๘,๗๓๔	๓๒,๘๔๕	๖๑,๕๗๙
๑๗	เขตห้วยขวาง	๓๗,๒๖๙	๔๖,๒๒๔	๘๓,๔๙๓
๑๘	เขตคลองสาน	๓๐,๕๖๙	๓๕,๙๖๘	๖๖,๕๓๗
๑๙	เขตคลองเตย	๔๗,๔๘๕	๕๕,๓๗๗	๑๐๒,๘๖๒
๒๐	เขตบางกอกน้อย	๔๖,๗๒๕	๕๓,๐๐๔	๙๙,๗๒๙
๒๑	เขตบางขุนเทียน	๘๖,๘๕๑	๙๗,๙๕๔	๑๘๔,๘๐๕
๒๒	เขตภาษีเจริญ	๕๖,๕๕๗	๖๕,๕๑๓	๑๒๒,๐๗๐
๒๓	เขตหนองแขม	๓๗,๑๕๔	๔๓,๐๘๙	๘๐,๒๔๓
๒๔	เขตราชบุรีรัษฎะ	๓๖,๔๐๓	๔๐,๓๘๗	๗๖,๕๙๐
๒๕	เขตบางพลัด	๓๙,๖๖๖	๔๗,๘๐๙	๘๗,๔๗๕
๒๖	เขตดินแดง	๕๐,๘๖๖	๖๐,๓๘๖	๑๑๑,๒๕๒
๒๗	เขตปทุมวัน	๖๒,๗๕๓	๗๕,๒๙๗	๑๓๘,๐๕๐
๒๘	เขตจตุจักร	๓๔,๓๓๗	๓๘,๓๑๑	๗๒,๖๔๘
๒๙	เขตบางซื่อ	๕๕,๓๘๓	๖๔,๒๔๘	๑๑๙,๖๓๑
๓๐	เขตจตุจักร	๗๐,๖๘๒	๘๓,๑๑๐	๑๕๓,๗๙๒
๓๑	เขตบางคอแหลม	๓๗,๒๐๗	๔๓,๘๘๘	๘๑,๐๙๕
๓๒	เขตปรางค์	๘๕,๖๗๕	๙๗,๓๐๙	๑๘๓,๙๘๔
๓๓	เขตคลองเตย	๔๖,๗๓๓	๕๓,๗๓๓	๑๐๐,๔๖๖

ข้อมูลประชากรกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๖

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนประชากร		
		ชายรวม	หญิงรวม	รวมทั้งหมด
๓๔	เขตจตุรพักตรพิมาน	๕๕,๘๙๙	๖๖,๙๙๙	๑๒๒,๘๙๘
๓๕	เขตจอมทอง	๖๙,๖๕๕	๗๕,๖๙๙	๑๔๕,๓๕๔
๓๖	เขตดอนเมือง	๘๓,๓๙๙	๘๙,๘๙๙	๑๗๓,๒๙๘
๓๗	เขตราชเทวี	๓๓,๘๖๓	๓๘,๘๘๘	๗๒,๗๕๑
๓๘	เขตราชพฤกษ์	๕๓,๘๘๓	๖๓,๘๖๘	๑๑๗,๗๕๑
๓๙	เขตวัฒนา	๓๙,๘๙๙	๔๓,๘๖๓	๘๓,๗๖๒
๔๐	เขตบางแค	๘๙,๘๙๙	๑๐๓,๒๙๘	๑๙๓,๑๙๗
๔๑	เขตหลักสี่	๔๙,๙๙๙	๕๓,๖๙๙	๑๐๓,๖๙๘
๔๒	เขตสายไหม	๔๙,๖๙๙	๑๑๓,๒๙๘	๑๖๒,๙๙๗
๔๓	เขตคันนายาว	๔๙,๘๖๓	๕๓,๘๖๓	๑๐๓,๗๒๖
๔๔	เขตสะพานสูง	๔๙,๘๙๙	๕๓,๘๖๓	๑๐๓,๗๖๒
๔๕	เขตวังทองหลาง	๔๙,๘๙๙	๕๓,๘๙๙	๑๐๓,๗๙๘
๔๖	เขตคลองจั่น	๔๙,๘๙๙	๑๑๓,๘๙๘	๑๖๓,๗๙๗
๔๗	เขตบางนา	๓๙,๘๙๙	๔๓,๘๙๘	๘๓,๗๙๗
๔๘	เขตทวีวัฒนา	๓๖,๖๙๙	๔๓,๘๙๙	๘๐,๕๙๘
๔๙	เขตทุ่งครุ	๕๓,๘๙๙	๖๓,๘๙๙	๑๑๗,๗๙๘
๕๐	เขตภาษีเจริญ	๔๙,๘๙๙	๕๓,๘๙๙	๑๐๓,๗๙๘
	รวมทั้งหมด	๒,๕๙๙,๘๙๙	๒,๕๙๙,๘๙๘	๕,๑๙๙,๗๙๗

หมายเหตุ : ที่มา กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

๒. จำนวนแผงค้า, ผู้ค้า และประชาชนที่มาใช้บริการตลาดนัดมินบุรี (จตุจักร ๒)

รายละเอียดแผงค้าภายในตลาดนัดมินบุรี (จตุจักร ๒)

ข้อมูลงานการคลังตลาดนัดมินบุรี

ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๗

ลำดับ	โครงการ	จำนวนแผงค้า	แผงค้าว่าง	แผงค้าทำการค้า	หมายเหตุ
๑	โครงการ ๑-๘	๓,๓๔๔	-	๓,๓๔๔	
๒	ลานเวที ก	๑๐๖	-	๑๐๖	
๓	ลานเวที ข	๕๖	๓๗	๑๙	
๔	ลานเวที ริม	๓	-	๓	
๕	อาคารถาวร	๑๐	-	๑๐	
๖	โครงการขยาย ชั้น ๓	๖๗๗	๕	๖๗๒	
๗	โครงการขยาย ชั้น ๒	๔๒๔	๓๒๔	๑๐๐	
๘	โครงการคันไม้	๑๖๐	๑๖	๑๔๔	
๙	ตลาดเสก	๑๔	๘	๖	
๑๐	ศูนย์อาหาร	๒๓	๑๘	๕	
รวมทั้งสิ้น		๕,๘๗๕	๔๑๒	๕,๔๖๓	

หมายเหตุ : จำนวนประชาชนที่มาใช้บริการ ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน/เดือน

(ประมาณการจากจำนวนรถยนต์ที่เข้ามาในตลาดนัดแต่ละเดือน)

๓. สถานการณ์ปัจจุบันในการจัดการขยะของตลาดนัดมีนบุรี (จตุจักร ๒)

๔. ศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะเหลือศูนย์

๕. ถังขยะกรองกาก (น้องขนมชั้น)

๖. ภาพการทำงานและศึกษาดูงาน

รายชื่อคณะผู้จัดทำกลุ่มที่ ๕

การพัฒนาการจัดการขยะต้นทาง กรณีศึกษา ตลาดนัดมีนบุรี (จุดจักร ๒)

๑. นางสาวโณมศรี ฉัตรทอง	หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
ตลาดนัดมีนบุรี สำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร
๒. นางสาวญาณิ แก้วประสิทธิ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
กลุ่มงานควบคุมมลพิษ ๒
กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สำนักสิ่งแวดล้อม
๓. นางสาวปิยะมาศ คงมัน	นักวิชาการสุขาภิบาลอาหารชำนาญการ
กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร กองสุขาภิบาลอาหาร
สำนักอนามัย
๔. นางสาวรัตติกรณ์ สนั่นเอื้อ	นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตพระนคร
๕. นางสาวประภาพร อำพลพงษ์	นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตคลองสามวา
๖. นางสาวสุวรรณา มะปรางหวาน	นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตคันนายาว
๗. นายปิยสิทธิ์ ธรรมนิตยกุล	นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตบางกอกน้อย
๘. นางเพ็ญแข ทิพชาภรณ์	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ
สำนักงานเขตบางเขน
๙. นางสาวทิพย์วรรณ ประสมทอง	เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดชำนาญงาน
ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ
สำนักงานเขตดอนเมือง
๑๐. นางสาวชญญา มณีโชติ	เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดชำนาญงาน
ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ
สำนักงานเขตบางขุนเทียน

แก้ปัญหาอย่างไร อธิบายวิธีแก้ปัญหา สรุปขั้นตอนให้เข้าใจ รวมถึงระยะเวลาที่คาดว่าจะแก้ปัญหา วิธีการแก้ปัญหา

๑. ประชาสัมพันธ์ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามหน้าเว็บไซต์, สื่อ social media, ป้ายที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานการจราจรและขนส่ง โดยการขอความร่วมมือกับหน่วยงาน และส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้แก่ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง

๒. การจัดอบรมเพื่อให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

๒.๑ นิติบุคคลอาคารชุด ๒.๒ ผู้ประกอบการ ๒.๓ ประธานชุมชนและประชาชนที่สนใจ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. กองรายได้ สำนักงานคลัง กำหนดเนื้อหาที่ใช้สำหรับประชาสัมพันธ์

๒. ประสานสำนักงานประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ของกรุงเทพมหานคร

๓. ทำหนังสือถึงนิติบุคคลอาคารชุด ประธานชุมชนและผู้ประกอบการ เพื่อขอเข้าร่วมประชุมในการให้ข้อมูลด้านภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง กับเจ้าของกรรมสิทธิ์ห้องชุด เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

๔. เชิญบุคลากรผู้เชี่ยวชาญของกรุงเทพมหานคร (ตามกรอบอัตรากำลังทั้งกองรายได้ กับฝ่ายรายได้ จำนวน ๔๒๙ คน) เพื่อให้ข้อมูล คำแนะนำแก่ประชาชน และผู้ประกอบการเกี่ยวกับกฎหมายภาษีที่ดินและ สิ่งปลูกสร้าง ขั้นตอนการชำระภาษี รวมทั้งบทกำหนดโทษ

ระยะเวลาดำเนินการ ๖ เดือน (ระยะสั้น)

คาดว่าจะต้องใช้งบประมาณหรือไม่ หากคาดว่าจะใช้ ต้องใช้ไปกับเรื่องใด มีแหล่งทุนที่สามารถสนับสนุนงานนี้ได้หรือไม่
ไม่ใช้งบประมาณ เป็นการบูรณาการร่วมกัน

หน่วยงานใดควรรับโจทย์นี้ไปดำเนินการ หรือบูรณาการร่วมกัน

๑. กองรายได้ สำนักงานคลัง

๒. สำนักงานประชาสัมพันธ์

๓. ทุกหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร

ประชาชนได้ประโยชน์อย่างไร

- ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจในหน้าที่การเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของตนเอง
- สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรู้หน้าที่ความรับผิดชอบ

โครงการนี้ต่อยอดยุทธศาสตร์ และหรือแผนปฏิบัติการในประเด็นใด

สอดคล้องแผนยุทธศาสตร์แผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ (ฉบับปรับปรุง)

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร

ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๗.๔.๑.๒ ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการเก็บภาษีท้องถิ่น

โครงการนี้จะทำให้มหานครน่าอยู่สำหรับทุกคน ตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในมิติใดและข้อใด

เชื่อมโยงนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นโยบายด้านที่ ๙ ด้านบริหารจัดการดี

ข้อ ๒๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้เพื่อประโยชน์คนกรุงเทพฯ

ข้อเสนอแนะจากคณะผู้บริหาร

นางสาวฐิติรีย พ่วงดวงงาม หัวหน้าฝ่ายรายได้ตรวจสอบเร่งรัดรายได้ ๒ กองรายได้ สำนักงานการคลัง
จุดเด่น/ชื่นชม

ชื่นชมในการนำหัวข้อของการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมาเสนอ ซึ่งข้อมูลใน PowerPoint มีความชัดเจน ข้อมูลตัวเลขครบถ้วน และวิเคราะห์ปัญหาการจัดเก็บรายได้ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวอย่างชัดเจน

แจ้งข้อมูลเพิ่มเติม ดังนี้

๑. การประมาณการรายได้ของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในปี ๒๕๖๕ จำนวน ๗,๕๐๐ ล้านบาท จัดเก็บได้ ๑๓,๐๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๖๖ ได้ประมาณการรายได้จำนวน ๗,๗๐๐ ล้านบาท สามารถจัดเก็บได้ ๑๓,๕๐๐ ล้านบาท ซึ่งในปี ๒๕๖๖ มีการจัดเก็บแค่ร้อยละ ๘๕ สามารถจัดเก็บได้สูงกว่าปี ๒๕๖๕

๒. การประชาสัมพันธ์

กองรายได้ได้มีการประชาสัมพันธ์ทาง facebook ของกองรายได้, กรุงเทพมหานคร และสำนักงานการคลัง สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล สำนักงานประชาสัมพันธ์เพื่อเตือนให้ชำระภาษี

วันที่ ๑๘ ส.ค ๒๕๖๖ นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ (ผ.กท.) ได้ออกประชาสัมพันธ์ให้ชำระภาษีเพื่อเอาภาษีมาพัฒนาเมือง รองปลัดกรุงเทพมหานคร (นายเฉลิมพล โชตินุชิต) ประชาสัมพันธ์กำหนดระยะเวลาชำระภาษี ของปี ๒๕๖๗ ทางหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ

๓. เขตคลองสานมีโครงการสัมมนา ผู้บริหารเขตและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านภาษี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้คำปรึกษากับเจ้าหน้าที่เขตเพื่อติดตามลูกหนี้ ซึ่งสามารถดูได้จาก facebook ของกองรายได้ และจะออกประชาสัมพันธ์เรื่อยๆ และให้สำนักงานเขตทั้ง ๕๐ เขต ดำเนินการตาม

๔. การประสานงานกับนิติบุคคลอาคารชุด มีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ในเรื่องภาษีในเขตคลองสาน โดยมีการตั้งกลุ่มไลน์ ประสานงานเรื่องจดหมายเตือน และให้ข้อมูลประชาสัมพันธ์ในเรื่องของภาษี

นางสาวอนงค์นุช เพี้ยเพ็งตัน หัวหน้าฝ่ายรายได้ สำนักงานเขตปทุมวัน

กรุงเทพมหานคร จัดทำระบบ BMA Tax Map เป็นนวัตกรรมใหม่ มี application บริการประชาชนที่ดี ช่วยให้การจัดเก็บภาษีสวดเร็ว ซึ่งยังขาดการประชาสัมพันธ์ App จึงอยากให้ประชาชนเข้ามาใช้ app เพิ่มมากขึ้น

ซึ่งหากประชาชนได้ใช้ App นี้ จะช่วยลดการรับบริการหน้างาน โดยประชาชนสามารถโหลดใบเสร็จรับเงิน ใบแจ้งการประเมิน ผ่าน App ได้เลย ซึ่งการทำสื่อประชาสัมพันธ์ด้านนี้ยังมีน้อย และเจ้าของกรรมสิทธิ์จะเป็นคนรุ่นเก่าไม่นิยมใช้เทคโนโลยี จึงอยากเน้นการประชาสัมพันธ์ App

ปัญหาของระบบนี้ เนื่องจากการทำ TOR ในตอนนั้น ไม่ได้คำนึงถึงกลุ่มเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่เป็นชาวต่างชาติ ในระบบยังขาดใบประเมินที่เป็นภาษาอังกฤษ

จุดเด่น/ชื่นชม

ขอชื่นชมที่ผู้เข้าอบรมได้ตั้งปัญหาประเด็นนี้ถือเป็นความคิดที่สร้างสรรค์เพื่อจะได้นำมาพัฒนา App ต่อไป ทั้งในเรื่องของการจัดทำใบประเมินเป็นภาษาอังกฤษ เชื่อมโยงกับระบบไปรษณีย์ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและกรมบังคับคดี

บทที่ ๑

บทนำ

พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อใช้แทนกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน และกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ เพื่อลดการใช้ดุลพินิจในการประเมินภาษีให้เกิดความเป็นธรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนต่างๆ รวมถึงบทบัญญัติในเรื่องมาตรการบังคับคดีเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐให้ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บรายได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นภาษีอากรประเภทภาษีทรัพย์สินเนื่องจากมีหลักการจัดเก็บ โดยถือเอา “ตัวทรัพย์สิน” มาเป็นเกณฑ์ในการจัดเก็บ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ได้แก่ ผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือเป็นผู้ครอบครองหรือผู้ทำประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของรัฐ ในวันที่ ๑ มกราคมของปี โดยบุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีดังกล่าวไม่ต้องมีหน้าที่ยื่นแบบเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่แจ้งการประเมินภาษีดังกล่าวให้ประชาชนทราบ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี และผู้เสียภาษีชำระภายในเดือนเมษายนของทุกปี มีเช่นนั้นภาษีดังกล่าวจะตกเป็นภาษีค้างชำระ และถูกอายัดทรัพย์สินให้ไม่สามารถทำนิติกรรมใดๆ ได้

รายได้ของกรุงเทพมหานครมาจาก ๒ ส่วน คือ ๑) ภาษีที่ส่วนราชการอื่นจัดเก็บให้ประมาณร้อยละ ๗๕ ของรายได้ภาษีทั้งหมด และ ๒) ภาษีที่กรุงเทพมหานครจัดเก็บเอง ประมาณร้อยละ ๒๕ ของรายได้ภาษีทั้งหมด โดยรายได้ที่กรุงเทพมหานครจัดเก็บได้มากเป็นอันดับแรกคือ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๑๓,๕๕๗,๕๑๘,๓๔๖.๓๕ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๕๗ ของรายได้ของกรุงเทพมหานครที่จัดเก็บเอง แต่เนื่องจากเป็นกฎหมายใหม่ จึงมีปัญหาในการตีความข้อกฎหมาย และปัญหาในการดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหลายด้าน อีกทั้งประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและสามารถที่จะจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้น ทางคณะผู้จัดทำจึงได้ทำการวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง นำมาสู่การจัดเก็บรายได้กรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น

จากข้อมูลข้างต้น คณะผู้จัดทำจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้กับกรุงเทพมหานคร และสามารถจัดบริการสาธารณะที่ดี ให้กับประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นไปแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๗.๔.๑.๒ ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น และสอดคล้องกับนโยบายของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร ด้านที่ ๙ ด้านบริหารจัดการดี ข้อที่ ๒๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้เพื่อประโยชน์ของคนกรุงเทพฯ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดเก็บภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกรุงเทพมหานคร
๒. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ของกรุงเทพมหานคร
๓. เพื่อให้สามารถจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ครบถ้วน และจัดเก็บรายได้ กรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น
๔. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงหน้าที่ในการเสียภาษีให้ กรุงเทพมหานคร

บทที่ ๒

ทิศทางการดำเนินงาน

๑. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่ศึกษา

๑.๑ วิสัยทัศน์

กรุงเทพมหานครมีการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษี นำมาสู่การจัดเก็บรายได้กรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น

๑.๒ พันธกิจ

๑. สร้างความตระหนักรู้ถึงหน้าที่ และความเข้าใจในการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
๒. ร่วมแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ทั้งในเรื่องของกฎหมาย อัตราค่าจ้าง รวมถึงข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากหน่วยงานภายนอก และการรับรู้ของประชาชน ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

๑.๓ เป้าหมาย

เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้กรุงเทพมหานครสามารถจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ครบถ้วน และการจัดเก็บรายได้กรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น

๑.๔ ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่ศึกษา

จากการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวแล้ว นักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๔ จึงมีแนวคิดที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของกรุงเทพมหานคร โดยเป็นแนวคิดที่มุ่งตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นไปตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๗.๔.๑.๒ ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น และสอดคล้องกับนโยบายของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร ด้านที่ ๙ ด้านบริหารจัดการดี ข้อที่ ๒๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้เพื่อประโยชน์ของคนกรุงเทพฯ

ยุทธศาสตร์ :

๑. พัฒนาระบบ BMA Tax ให้มีประสิทธิภาพสามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก และตอบสนองความต้องการของผู้เสียภาษีทั้งคนไทยและชาวต่างประเทศ
๒. ประชาสัมพันธ์แอปพลิเคชัน BMA Tax Map ให้เป็นที่รู้จักและใช้งานให้แพร่หลาย และประชาสัมพันธ์ข้อมูลการชำระภาษี ตามช่วงระยะเวลาของการชำระภาษี
๓. เสนอแนวทางการแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถประเมินภาษีได้อย่างครบถ้วน
๔. ปรับปรุงกรอบอัตรากำลึงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่แต่ละหน่วยงาน
๕. ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และบทบาทหน้าที่ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีแก่ประชาชนผู้เสียภาษี

๒. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรที่ศึกษา

๒.๑ โครงสร้างการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร

การจัดการบริหารงานภายในกรุงเทพมหานครมีองค์ประกอบสำคัญ คือ สำนักสำนักงานเขต สำนักของกรุงเทพมหานครเป็นการแบ่งงานตามอำนาจหน้าที่ออกเป็น ๑๖ สำนัก สำหรับสำนักงานเขตมีบทบาทสำคัญในการบริการแก่ประชาชนในเขตต่างๆ ในปัจจุบันมี ๕๐ เขต อยู่ภายใต้การบริหารงานของผู้อำนวยการเขต นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังมีหน่วยงานการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร อันประกอบด้วย สำนักงานการตลาด สถานธนาภิบาลกรุงเทพมหานคร สำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัย และบริษัทกรุงเทพมหานคร จำกัด

๒.๒ ส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเขต

สำนักงานเขตแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๑๐ ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายทะเบียน ฝ่ายการคลัง ฝ่ายรายได้ ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ฝ่ายเทศกิจ ฝ่ายโยธา และฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ

ฝ่ายรายได้ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการจัดเก็บภาษีของกรุงเทพมหานคร การสืบทอดผู้ค้างชำระภาษีที่อยู่ในพื้นที่เขต การจัดทำทะเบียนควบคุมการจัดเก็บรายได้ การจัดทำสถิติการจัดเก็บรายได้แต่ละประเภท การรายงานการจัดเก็บภาษี และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย โดยมีขั้นตอนในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ดังนี้

๑. ประกาศแจ้งแบบบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภายในเดือนพฤศจิกายน ของทุกปี
๒. ประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภายในเดือนมกราคม ของทุกปี
๓. แจ้งประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภายในเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี
๔. ชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภายในเดือนเมษายน ของทุกปี
๕. แจ้งเตือนภาษีค้างชำระ ภายในเดือนพฤษภาคม ของทุกปี
๖. แจ้งเตือนผู้ค้างชำระภาษี (ทด.) ภายในเดือนมิถุนายน ของทุกปี

๒.๓ กรอบอัตรากำลัง

กรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีของกรุงเทพมหานคร รวม ๕๗๒ อัตรา แบ่งตามหน่วยงานและตำแหน่ง ดังนี้

๒.๓.๑ กองรายได้

ตำแหน่ง นักวิชาการจัดเก็บรายได้	จำนวน	๕๓	อัตรา
ตำแหน่ง เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้	จำนวน	๓๔	อัตรา

๒.๓.๒ ฝ่ายรายได้ สำนักงานเขต

ตำแหน่ง นักวิชาการจัดเก็บรายได้	จำนวน	๑๙๖	อัตรา
ตำแหน่ง เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้	จำนวน	๒๘๙	อัตรา

๒.๔ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญองค์กรหรือหน่วยงานในปัจจุบันเพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งทีอาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานเพื่อช่วยในการวางกลยุทธ์และการบริหารจัดการองค์กรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์สู่ SWOT เป็นตัวย่อที่มีความหมายดังนี้

S มาจากคำว่า Strength หมายถึง จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ เป็นปัจจัยภายในที่จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานขององค์กรประสบผลสำเร็จ

W มาจากคำว่า Weakness หมายถึง จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ เป็นปัจจัยภายในที่มีผลกระทบหรือส่งผลเสียทำให้การดำเนินงานเกิดปัญหา ผู้นำองค์กรหรือนักบริหารที่จะต้องวิเคราะห์ข้อด้อยขององค์กรและทำการลบข้อด้อยเหล่านั้นก่อนที่จะทำให้เกิดปัญหากับการดำเนินงาน

O มาจากคำว่า Opportunity หมายถึง โอกาสหรือปัจจัยภายนอกที่เอื้ออำนวยและเป็นประโยชน์ให้การดำเนินงานมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

T มาจากคำว่า Threat หมายถึง อุปสรรคหรือปัจจัยภายนอกที่อาจจะเป็นตัวขัดขวางไม่ให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

โดยในการวิเคราะห์ตามหลักการ SWOT ที่ถูกต้องนั้นต้องหาจุดแข็งเพื่อลบจุดอ่อนรวมถึงหากกลยุทธ์สร้างความแข็งแกร่ง ภายใต้โอกาสที่เกิดขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากอุปสรรคต่างๆ นั้นเอง

จากหัวข้อ "เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของกรุงเทพมหานคร" สามารถใช้ทฤษฎี SWOT Analysis วิเคราะห์ได้ดังนี้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร

จุดแข็ง (Strength)

๑. มีข้อมูลกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และหนังสือสั่งการต่างๆ ของกรุงเทพมหานครให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ได้

๒. บุคลากรมีความรู้และความชำนาญ ในเรื่องข้อมูลกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและหนังสือสั่งการต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร

๓. มีเทคโนโลยีระบบ BMA Tax อำนาจความสะดวก ในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

จุดอ่อน (Weakness)

๑. อัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายได้แต่ละเขตมีอัตราเท่าๆ กัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับปริมาณพื้นที่ ซึ่งแต่ละเขตจะมีไม่เท่ากัน

๒. ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนใช้ แอปพลิเคชัน : BMA Tax Map รวมถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้กับผู้มีหน้าที่เสียภาษีอย่างทั่วถึง

๓. ระบบ BMA Tax Map ยังไม่เชื่อมโยงกับระบบไปรษณีย์ไทย ทำให้ไม่สามารถทราบสถานะการส่งหนังสือถึงประชาชนผู้เสียภาษีได้ทันระยะเวลาดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด

๔. แผนที่จากสำนักการวางผังและพัฒนาเมืองของกรุงเทพมหานครไม่เป็นปัจจุบันและไม่สอดคล้องกับสำนักงานที่ดิน ทำให้เจ้าหน้าที่ยากต่อการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ครบถ้วน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

โอกาส (Opportunities)

๑. ประชาชนสามารถใช้บริการยื่นคำร้องและรับใบแจ้งการประเมินที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อชำระภาษีผ่านแอปพลิเคชัน : BMA Tax Map พร้อมสามารถดาวน์โหลดใบเสร็จรับเงินได้ เพื่อช่วยให้บริการประชาชน ได้สะดวกรวดเร็วและโปร่งใส

อุปสรรค (Threat)

๑. พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานทุกขั้นตอนไว้อย่างจำกัด

๒. ข้อมูลเจ้าของกรรมสิทธิ์จากกรมที่ดินส่งให้กรุงเทพมหานครไม่เป็นปัจจุบัน และมีข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

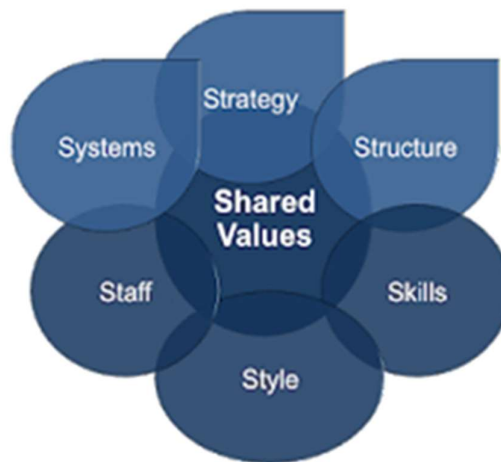
๓. ประชาชนขาดความตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบในการเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

๔. บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ซึ่งเป็น ผู้รับจ้างในการจัดส่งเอกสารต่างๆ ส่งไม่ถึงผู้รับ เป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ครบถ้วน

การทำ SWOT Analysis ถือเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้นำนองค์กร เพราะช่วยให้การมองสภาวะภายใต้การดำเนินการได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ SWOT Analysis ยังมีประโยชน์ในการช่วยวางแผน การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ขององค์กรได้ ไม่ว่าจะเป็นการผลักดันจุดแข็งขององค์กร การนำโอกาสที่มีมาใช้เพื่อเอื้อประโยชน์และความสำเร็จให้กับองค์กร รวมทั้งการป้องกันและวางแผนจัดการกับจุดอ่อนและอุปสรรค

๓. แนวคิดในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของกรุงเทพมหานคร

ทฤษฎี McKinsey's ๗s Framework

รูปภาพที่ ๑ ทฤษฎี McKinsey's ๗s Framework

ทฤษฎี McKinsey's ๗s Framework เป็นกรอบแนวคิดนี้ได้รับการเผยแพร่เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.๑๙๘๐ โดยสองนักคิด Robert Waterman , Tom Peter and Julien Phillips ซึ่งทำงานอยู่บริษัทที่ปรึกษาบริษัท McKinsey & Company ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ McKinsey's ๗s Framework

แนวคิดนี้ต้องการนำเสนอว่าประสิทธิภาพขององค์กรธุรกิจเกิดจากความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ๗ ประการ ของธุรกิจว่ามีลักษณะและมีสภาพอย่างไร จึงเป็นที่มาของศัพท์คำหนึ่งว่า McKinsey's ๗s แนวคิด McKinsey's ๗s Framework สามารถนำมาใช้ในหลากหลายของสถานการณ์ที่เป็นประโยชน์ เช่น

- ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของบริษัท/องค์กร
- ตรวจสอบปัจจัยของแนวโน้มที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงองค์กรในอนาคต
- จัดหน่วยงานและกระบวนการที่จำเป็นจะต้องควรรวมหรือยุบรวมกัน
- กำหนดวิธีการที่ดีที่สุดที่จะใช้กลยุทธ์นำเสนอ

แนวคิด McKinsey ๗'s Framework ได้ถูกนำมาใช้ในการบริหารเป็นหลักสากล ประกอบไปด้วย

๓.๑ Structure (โครงสร้างองค์กร) หมายถึง ลักษณะโครงสร้างขององค์กรที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ รวมถึงขนาดการควบคุม การรวมอำนาจ และการกระจายอำนาจของผู้บริหาร การแบ่งโครงสร้างงานตามหน้าที่ โครงสร้างองค์กรมีความยืดหยุ่นมากน้อยเพียงไร ถ้าไม่ยืดหยุ่นหรือมีความยืดหยุ่นน้อย โอกาสความสำเร็จก็มีน้อย

๓.๒ Strategy (กลยุทธ์) หมายถึง การวางแผนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการพิจารณา จุดแข็ง จุดอ่อนของกิจการ โดยพิจารณาว่าองค์กรมีการกำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจนหรือไม่ โดยส่วนนี้หลายองค์กรมักใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์องค์กร เช่น SWOT Analysis เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์

๓.๓ Staff บุคลากร (การจัดการบุคคลเข้าทำงาน) หมายถึง การคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถ การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง พนักงานมีคุณภาพมากน้อยแค่ไหน การเข้ามาหรือการเติบโตในองค์กรโดยใช้ระบบเส้นสายพรรคพวกหรือไม่การวางแผนให้เหมาะสมกับบุคคลเป็นอย่างไร

๓.๔ Managerial style (รูปแบบ) หมายถึง การจัดการที่มีรูปแบบวิธีที่เหมาะสมกับลักษณะองค์กร เช่น การสั่งการ การควบคุม การจูงใจ สะท้อนถึงวัฒนธรรมองค์กร สไตล์การบริหารเป็นอย่างไร โดยสไตล์ในการบริหารมักจะเป็นไปในรูปแบบเฉพาะของแต่ละองค์กร ซึ่งสไตล์ในการทำงานของผู้บริหารนั้น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูง จะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของพนักงานในองค์กรมากกว่าคำพูดของผู้บริหาร

๓.๕ System (ระบบ) หมายถึง กระบวนการและลำดับขั้นการปฏิบัติงานทุกอย่างที่เป็นระบบที่ต่อเนื่องสอดคล้องประสานกันทุกระดับ การวางระบบงาน รวมถึงระบบการควบคุมบังคับบัญชา ระบบเป็นการวิเคราะห์ถึงระบบงานขององค์กรในทุก ๆ เรื่อง ทั้งเรื่องระบบการบริหารจัดการ ระบบการปฏิบัติงาน เช่น ระบบสารสนเทศ ระบบการวางแผน ระบบงบประมาณ ระบบการควบคุมภายใน ระบบจัดซื้อ ระบบในการสรรหาและคัดเลือกพนักงาน ระบบในการฝึกอบรม เป็นต้น

๓.๖ Skill (ทักษะ) หมายถึง ความโดดเด่น ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานพนักงานมีทักษะในการทำงานหรือไม่ (อะไรความแตกต่างระหว่าง knowledge (รู้เฉยๆ) กับ skill (รู้แล้วทำให้คนอื่นเชื่อด้วย และนำมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานได้ด้วย) เป็นการพิจารณาถึงทักษะหรือความเชี่ยวชาญขององค์กรโดยรวมว่ามีความเชี่ยวชาญหรือมีความชำนาญในด้านใดบ้าง มีการพัฒนาฝีมือให้กับพนักงานอย่างไรมีแบบแผนอย่างไร

๓.๗ Shared value (ค่านิยมร่วม) หมายถึง ค่านิยมร่วมกันระหว่างคนในองค์กร ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันความเชื่อร่วมกันในหน่วยงาน ซึ่งส่วนนี้ถือเป็นส่วนที่สำคัญและมักจะเป็นใจกลางของรูปแบบการวางกลยุทธ์ เป็นเรื่องทีในทุกๆ องค์กรต้องมี เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายไปพร้อมๆ กัน

๔. เป้าหมาย

เป้าหมาย

๔.๑ กรุงเทพมหานครสามารถจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ครบถ้วน ทำให้รายได้กรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น

๔.๒ มีการใช้แอปพลิเคชัน BMA Tax Map กันอย่างแพร่หลาย

๔.๓ ปรับปรุงการสื่อสารและการให้ข้อมูล เพื่อเพิ่มความเข้าใจในกระบวนการจัดเก็บภาษี สร้างความเชื่อถือและความพึงพอใจจากประชาชนในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ผลผลิต

๔.๔ การเพิ่มจำนวนเงินที่ได้รับจากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นตัวชี้วัดหลักที่บ่งบอกถึงความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเก็บภาษี

๔.๕ ประชาชนมีการเข้าใช้แอปพลิเคชัน BMA Tax Map กันมากขึ้น

ตัวชี้วัด

๔.๖ รายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้น ๓๐% จากปีที่ผ่านมา

๔.๗ จำนวนประชาชนที่เข้าใช้แอปพลิเคชัน BMA Tax Map เพิ่มขึ้น ๕๐% ของจำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

บทที่ ๓

แผนงาน โครงการ งบประมาณ

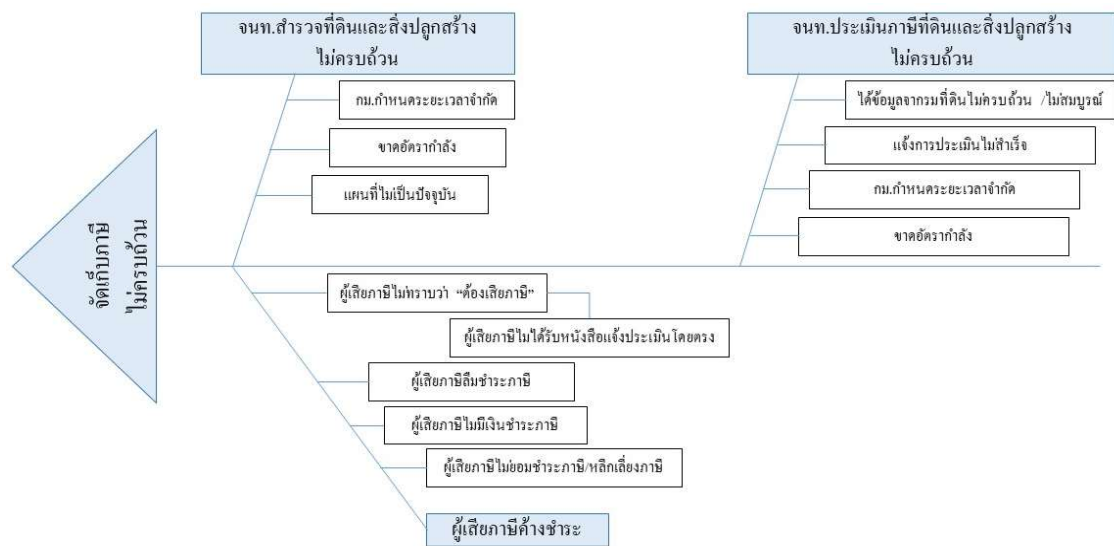
ชื่อโครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของกรุงเทพมหานคร

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กองรายได้ สำนักการคลัง

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. ความสำคัญที่มา

๑. จากการวิเคราะห์ปัญหาในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบถ้วน มีดังนี้

รูปภาพที่ ๒ สรุปการวิเคราะห์ปัญหาในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

๑.๑ เจ้าหน้าที่สำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบถ้วน

ประเภท	จำนวนทั้งหมด	สำรวจและแจ้งประเมิน ปี ๒๕๖๖ แล้ว	คงเหลือ
ที่ดิน (แปลง)	๒,๑๖๐,๓๔๖	๒,๑๔๔,๙๑๓	๑๕,๔๓๓
สิ่งปลูกสร้าง (หลัง)	๒,๒๕๔,๒๐๔	๒,๒๓๘,๒๓๕	๑๖,๙๖๙
อาคารชุด (ห้อง)	๑,๐๑๗,๘๙๖	๑,๐๑๗,๘๙๖	๐
รวมที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง อาคารชุด (รายการ)	๕,๔๓๒,๔๔๖	๕,๔๐๑,๐๔๔ (๙๙.๔๒%)	๓๑,๔๐๒ (๐.๕๘%)

ตารางที่ ๑ แสดงรายการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของกรุงเทพมหานคร

๑.๑.๑ ขั้นตอนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.๒๕๖๒ มีกำหนดระยะเวลาดำเนินการสำรวจอย่างจำกัด ขาดความยืดหยุ่น

๑.๑.๒ พื้นที่ที่มีปริมาณที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจำนวนมาก ในขณะที่เจ้าหน้าที่เป็นทั้งพนักงานสำรวจ พนักงานประเมินภาษี และพนักงานติดตามหนี้ค้ำ ซึ่งมีภาระงานจำนวนมาก อัตราค่าจ้างไม่เพียงพอ ทำให้สำรวจไม่ครบถ้วนและไม่ทันระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

๑.๑.๓ อัตราค่าจ้าง ไม่สอดคล้องกับปริมาณงานของแต่ละสำนักงานเขต โดยกรอบอัตราค่าจ้างแต่ละสำนักงานเขตจะมีจำนวนใกล้เคียงกัน แต่ปริมาณงานการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งมีจำนวนแปลงที่ดินแตกต่างกันอย่างมาก

๑.๑.๔ ข้อมูลแผนที่ของสำนักงานการวางผังและพัฒนาเมืองไม่เป็นปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับข้อมูลของกรมที่ดิน ทำให้ยากต่อการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

๑.๒ เจ้าหน้าที่ประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบถ้วน

๑.๒.๑ ข้อมูลจากกรมที่ดินไม่เป็นปัจจุบันและไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น เจ้าของกรรมสิทธิ์บางรายไม่มีเลขบัตรประชาชน ไม่สามารถค้นหาที่อยู่จากกรมการปกครองเพื่อส่งหนังสือแจ้งการประเมินให้ถึงผู้เสียภาษีได้ เป็นต้น

๑.๒.๒ การส่งหนังสือแจ้งการประเมินทางไปรษณีย์ตอบรับ เจ้าหน้าที่ได้รับใบตอบรับจากไปรษณีย์ล่าช้า

๑.๒.๓ ขั้นตอนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.๒๕๖๒ มีกำหนดระยะเวลาดำเนินการแจ้งการประเมินภาษีให้ผู้เสียภาษีทราบอย่างจำกัด ขาดความยืดหยุ่น

๑.๒.๔ พื้นที่ที่มีปริมาณที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจำนวนมาก ในขณะที่เจ้าหน้าที่เป็นทั้งพนักงานสำรวจ พนักงานประเมินภาษี และพนักงานติดตามหนี้ค้ำ ซึ่งมีภาระงานจำนวนมาก อัตราค่าจ้างไม่เพียงพอ ทำให้สำรวจไม่ครบถ้วนและไม่ทันระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

๑.๒.๕ อัตราค่าจ้างไม่สอดคล้องกับปริมาณงานของแต่ละสำนักงานเขต โดยกรอบอัตราค่าจ้างแต่ละสำนักงานเขตจะมีจำนวนใกล้เคียงกัน แต่ปริมาณงานการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งมีจำนวนแปลงที่ดินแตกต่างกันอย่างมาก

๒. รายละเอียดการจัดเก็บภาษีของปี ๒๕๖๖

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	คิดเป็นร้อยละ
แจ้งการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	๑๕,๑๓๙,๖๕๘,๒๕๕.๐๙	๑๐๐
จัดเก็บภาษีฯ ได้จริง	๑๓,๕๕๗,๕๑๘,๓๔๖.๓๕	๘๙.๕๕
ไม่สามารถจัดเก็บภาษีฯ โดยแบ่งเป็น	๑,๕๘๒,๑๓๙,๙๐๘.๗๔	๑๐.๔๕
- ตั้งลูกหนี้ค้ำชำระ	๗๙๑,๒๘๗,๓๑๗.๓๓	๕.๒๓
- จดหมายตีกลับ ไม่สามารถตั้งลูกหนี้ค้ำชำระตาม พ.ร.บ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.๒๕๖๒	๗๙๐,๘๕๒,๕๙๑.๔๑	๕.๒๒

ตารางที่ ๒ แสดงรายละเอียดการจัดเก็บภาษีของปี ๒๕๖๖

๒.๑ ผู้เสียภาษีไม่ทราบว่าต้องเสียภาษี เนื่องจากการส่งหนังสือแจ้งการประเมินทางไปรษณีย์ตอบรับ แต่ผู้รับไม่อยู่ตามภูมิลำเนาหรือไม่มีผู้รับจดหมาย หรือปิดตายได้และไม่มารับตามกำหนด

๒.๒ หนังสือแจ้งการประเมินไม่มีภาษาอังกฤษ ทำให้เจ้าของกรรมสิทธิ์ห้องชุดซึ่งเป็นชาวต่างชาติ ไม่ทราบว่ามีหน้าที่ต้องชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

๒.๓ ผู้เสียภาษีล้มชำระ ไม่ยินยอมชำระ ไม่มีเงินชำระ

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของกรุงเทพมหานคร

๓. เป้าหมาย

๓.๑ ประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ เรื่องภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้กับประชาชนทราบ และเข้าใจถึงหน้าที่ที่ต้องเสียภาษี

๓.๒ พัฒนาระบบ BMA -TAX ให้สามารถแจ้งการประเมิน ออกหนังสือเตือนเป็นภาษาอังกฤษได้และเชื่อมข้อมูลกับระบบไปรษณีย์ไทย สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และกรมบังคับคดี

๓.๓ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน

๔. แนวทางการพัฒนา หรือวิธีดำเนินการ

๔.๑ เจ้าหน้าที่สำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบถ้วน

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑. ตามกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในรอบปีภาษีหนึ่งอย่างจำกัด	๑. แก้ไขกฎหมายให้สามารถสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ตลอดปีภาษี ๒. แก้ไขกฎหมายให้ประชาชนมีหน้าที่ยื่นเสียภาษี
๒. บางพื้นที่มีขนาดใหญ่ อัตราค่าจ้างไม่เพียงพอ	๑. เพิ่มเจ้าหน้าที่สำรวจ ๒. จ้าง Outsource มาดำเนินการสำรวจ ๓. ปรับโครงสร้างอัตราค่าจ้างให้สอดคล้องกับพื้นที่แต่ละเขตที่มีไม่เท่ากัน แต่รอบอัตราค่าจ้างเท่ากัน
๓. แผนที่จากสำนักการวางผังและพัฒนาเมืองไม่เป็นปัจจุบัน และการใช้ Google map ในการช่วยสำรวจแต่มีข้อจำกัดในบางพื้นที่ที่เข้าไม่ถึง เช่น ตรอก ซอย	๑. สำนักการวางผังและพัฒนาเมืองควรทำแผนที่ให้เป็นปัจจุบัน

ตารางที่ ๓ แสดงแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีเจ้าหน้าที่สำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบถ้วน

๔.๒ เจ้าหน้าที่แจ้งการประเมินภาษีไม่ครบถ้วน

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑. ข้อมูลกรมที่ดินไม่ครบถ้วน เช่น - ชื่อ-นามสกุล เจ้าของกรรมสิทธิ์มีซ้ำกัน - ไม่มีเลขบัตรประชาชน ๑๓ หลัก	๑. เชื่อมโยงระบบ BMA-Tax กับกรมที่ดิน (อยู่ระหว่างการพัฒนา) ๒. ระบบของกรมที่ดินควรใส่ข้อมูลให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน
๒. ส่งหนังสือแจ้งการประเมินไม่สำเร็จ - ได้รับใบตอบรับจากไปรษณีย์ล่าช้า - ประชาชนไม่ได้อยู่อาศัยตามภูมิสำเนา	๑. เชื่อมโยงระบบ BMA-Tax กับระบบไปรษณีย์ไทย ๒. จัดทำประกาศหนังสือแจ้งการประเมินภาษีผ่านหนังสือพิมพ์

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๓. แจ้งการประเมินไม่ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด	๑. แก้ไขกฎหมายให้สามารถประเมินภาษีได้ตลอดปี ภาษี โดยประชาชนสามารถชำระภาษีได้ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งการประเมิน
๔. บางเขตมีปริมาณผู้เสียภาษีจำนวนมาก อัตราค่าจ้างไม่เพียงพอ	๑. เพิ่มเจ้าหน้าที่ ๒. ปรับโครงสร้างอัตราค่าจ้างให้สอดคล้องกับพื้นที่แต่ละ เขตที่มีไม่เท่ากัน แต่กรอบอัตราค่าจ้างเท่ากัน

ตารางที่ ๔ แสดงแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีแจ้งการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ครบถ้วน

๔.๓ ผู้เสียภาษีไม่ชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑. ผู้เสียภาษีไม่ทราบว่าต้องเสียภาษี ๑.๑ ผู้เสียภาษีไม่ได้รับหนังสือแจ้งการประเมินภาษีโดยตรงด้วยตนเอง ๑.๒ ผู้เสียภาษีชาวต่างชาติ ไม่ทราบว่าตนมีหน้าที่ต้องเสียภาษี และหนังสือแจ้งการประเมิน ภาษีไม่มีภาษาอังกฤษ	๑. ประชาสัมพันธ์การใช้แอปพลิเคชัน BMA -Tax Map เพื่อให้ผู้เสียภาษีได้รับหนังสือแจ้งการ ประเมินภาษี ผ่านแอปพลิเคชัน ๒. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และหนังสือแจ้งการ ประเมินภาษีเป็นภาษาอังกฤษ
๒. ผู้เสียภาษีลืมชำระภาษี	๑. ส่งข้อความผ่านมือถือ ๒. ส่งหนังสือเตือนก่อนครบกำหนดชำระ ๓. ประชาสัมพันธ์การใช้แอปพลิเคชัน BMA - Tax Map เพื่อให้ผู้เสียภาษีได้รับข้อความแจ้งเตือน ผ่าน แอปพลิเคชัน
๓. ผู้เสียภาษีไม่มีเงินชำระภาษี	๑. แก้ไขกฎหมายให้สามารถผ่อนชำระได้มากกว่า ๓ งวด โดยงดเว้นค่าปรับ เงินเพิ่ม
๔. ผู้เสียภาษีไม่ยินยอมหรือหลีกเลี่ยงการชำระภาษี ๔.๑ ขาดความตระหนักในหน้าที่การเสียภาษี และไม่เห็นประโยชน์โดยตรงจากการเสียภาษี ๔.๒ กรณีผู้เสียภาษีชาวต่างชาติ ยากต่อการ ติดตามตัว จึงง่ายต่อการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี ๔.๓ กรณีเสียภาษีบางรายมีความรู้ด้าน กฎหมาย พยายามใช้ช่องว่างของกฎหมายปฏิเสธ การรับหนังสือแจ้งการประเมินภาษี เพื่อ หลีกเลี่ยงการเสียภาษี	๑. ดำเนินการ ยึด आयัตทรัพย์สินของผู้ค้างชำระ ภาษี ๒. อบรมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและ ตระหนักถึงหน้าที่ในการเสียภาษี ๓. เชื่อมโยงข้อมูลกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อติดตามชาวต่างชาติที่ไม่ชำระภาษี ๔. เชื่อมโยงข้อมูลกับกรมบังคับคดี เพื่อ ตรวจสอบบุคคลล้มละลาย และส่งข้อมูลค้าง ชำระภาษีให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีก่อนการ ขายทอดตลาดทรัพย์สิน

ตารางที่ ๕ แสดงแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีผู้เสียภาษีไม่ชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

สรุปแนวทางการแก้ไข้ปัญหา

๑. ด้านขาดอัตรากำลัง

- จ้างเหมาพนักงานสำรวจ
- จ้างบริษัท Outsource
- เกลี้ยอัตรากำลังปรับโครงสร้างให้สอดคล้องกับพื้นที่ของ แต่ละเขต (ก.ก.อยู่ระหว่างดำเนินการ)

๒. ด้านกฎหมาย

- แก้ไขกฎหมายให้สามารถสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ตลอดปีภาษี
- แก้ไขกฎหมายให้ประชาชนมีหน้าที่ในการยื่นแบบเสียภาษี
- แก้ไขกฎหมายให้สามารถประเมินภาษีได้ตลอดปีภาษี โดยประชาชนสามารถชำระ

ภาษีได้ภายใน ๓๐ วันนับจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งการประเมิน

- แก้ไขกฎหมายให้สามารถผ่อนชำระได้มากกว่า ๓ งวด โดยดาวน์ค่าปรับ เงินเพิ่ม
- หมายเหตุ กทม.ได้แจ้งปัญหาด้านกฎหมายให้กระทรวงมหาดไทยทราบเรียบร้อยแล้ว

๓. ด้านเทคโนโลยี

- สำนักการวางแผนและพัฒนาเมืองควรทำแผนที่ ให้เป็นปัจจุบัน
- เชื่อมโยงระบบ BMA-Tax กับกรมที่ดิน (อยู่ระหว่างการพัฒนา)
- เชื่อมโยงระบบ BMA-Tax กับระบบปฐมนิยไทย
- เชื่อมข้อมูลกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
- พัฒนาระบบ BMA-Tax ให้สามารถแจ้งการประเมินออกหนังสือเตือนเป็นภาษาอังกฤษได้

๔. ด้านอื่นๆ

- ทำประกาศแจ้งการประเมินภาษีผ่านหนังสือพิมพ์
- ประชาสัมพันธ์การใช้ แอปพลิเคชัน ที่ชื่อว่า BMA - Tax Map
- ส่งข้อความผ่านมือถือ
- ส่งหนังสือเตือนก่อนครบกำหนดชำระ
- ดำเนินการ ยึด อาศัยทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษี (ดำเนินการอยู่ แต่ใช้เวลานาน)
- อบรมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงหน้าที่ในการเสียภาษี

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

๕.๑ แนวทางการแก้ปัญหาระยะสั้น

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑. ผู้เสียภาษีไม่ทราบว่าต้องเสียภาษี ๑.๑ ผู้เสียภาษีไม่ได้รับหนังสือแจ้งการประเมินภาษีโดยตรงด้วยตนเอง ๑.๒. ผู้เสียภาษีชาวต่างชาติ ไม่ทราบว่าตนมีหน้าที่ต้องเสียภาษี และหนังสือแจ้งการประเมินภาษีไม่มีภาษาอังกฤษ	๑. ประชาสัมพันธ์การใช้ แอปพลิเคชัน BMA - Tax Map เพื่อให้ผู้เสียภาษีได้รับหนังสือแจ้งการประเมินภาษีผ่านแอปพลิเคชัน ๒. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และหนังสือแจ้งการประเมินภาษีเป็นภาษาอังกฤษ
๒. ผู้เสียภาษีลืมชำระภาษี	๑. ส่งข้อความผ่านมือถือ ๒. ส่งหนังสือเตือนก่อนครบกำหนดชำระ ๓. ประชาสัมพันธ์การใช้แอปพลิเคชัน BMA - Tax Map เพื่อให้ผู้เสียภาษีได้รับข้อความแจ้งเตือนผ่านแอปพลิเคชัน ๔. ดำเนินการจัดการอบรม ให้ความรู้ กับผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ตารางที่ ๖ สรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาระยะสั้น

๕.๒ แนวทางการแก้ปัญหาระยะกลาง

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑. บางพื้นที่มีขนาดใหญ่ อัตราค่าสิ่งจูงใจไม่เพียงพอ	๑. เพิ่มเจ้าหน้าที่สำรวจ ๒. จ้าง Outsource มาดำเนินการสำรวจ ๓. ปรับโครงสร้างอัตราค่าสิ่งจูงใจให้สอดคล้องกับพื้นที่แต่ละเขตที่มีไม่เท่ากัน แต่กรอบอัตราค่าสิ่งจูงใจเท่ากัน
๒. แผนที่จากสำนักงานผังและพัฒนาเมืองไม่เป็นปัจจุบัน และการใช้ Google map ในการช่วยสำรวจแต่มีข้อจำกัดในบางพื้นที่ที่เข้าไม่ถึง เช่น ตรอก ซอย	๑. สำนักงานการวางผังและพัฒนาเมืองควรทำแผนที่ให้เป็นปัจจุบัน
๓. ข้อมูลกรมที่ดินไม่ครบถ้วน เช่น - ชื่อ-นามสกุล เจ้าของกรรมสิทธิ์มีซ้ำกัน - ไม่มีเลขบัตรประชาชน ๑๓ หลัก	๑. เชื่อมโยงระบบ BMA-Tax กับกรมที่ดิน (อยู่ระหว่างการพัฒนา) ๒. ระบบของกรมที่ดินควรใส่ข้อมูลให้ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๔. ผู้เสียภาษีไม่ยินยอมหรือหลีกเลี่ยงการชำระภาษี ๔.๑ ขาดความตระหนักในหน้าที่การเสียภาษี และไม่เห็นประโยชน์โดยตรงจากการเสียภาษี ๔.๒ กรณีผู้เสียภาษีชาวต่างชาติ ยากต่อการติดตามตัว จึงง่ายต่อการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี ๔.๓ กรณีผู้เสียภาษีบางรายมีความรู้ด้านกฎหมาย พยายามใช้ช่องว่างของกฎหมายปฏิเสธการรับหนังสือแจ้งการประเมินภาษีเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษี	๑. ดำเนินการ ยึด आयदर्थप्यसिनของผู้ค้างชำระภาษี ๒. เชื่อมโยงข้อมูลกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อติดตามชาวต่างชาติที่ไม่ชำระภาษี

ตารางที่ ๗ สรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาระยะกลาง

๕.๓ แนวทางการแก้ปัญหาระยะยาว

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑. ตามกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในรอบปีภาษีหนึ่งอย่างจำกัด	๑. แก้ไขกฎหมายให้สามารถสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ตลอดปีภาษี ๒. แก้ไขกฎหมายให้ประชาชนมีหน้าที่ยื่นเสียภาษี
๒. แจ้งการประเมินไม่ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด	๑. แก้ไขกฎหมายให้สามารถประเมินภาษีได้ตลอดปีภาษี โดยประชาชนสามารถชำระภาษีได้ภายใน ๓๐ วันนับจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งการประเมิน
๓. ผู้เสียภาษีไม่มีเงินชำระภาษี	๑. แก้ไขกฎหมายให้สามารถผ่อนชำระได้มากกว่า ๓ งวด โดยดเว้นค่าปรับ เงินเพิ่ม

ตารางที่ ๘ สรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาระยะยาว

คณะผู้จัดทำจึงได้เสนอขอกิจกรรมที่สามารถดำเนินการในระยะแรก ๒ กิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรมประชาสัมพันธ์การใช้ แอปพลิเคชัน : BMA - Tax Map และแจ้งเตือนการชำระภาษี
ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑.๑ กองรายได้ สำนักงานคลัง กำหนดเนื้อหาที่ใช้สำหรับประชาสัมพันธ์

๑.๒ ประสานสำนักงานประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ของกรุงเทพมหานคร ๒ รูปแบบ ทั้งอินโฟกราฟิก และสโปตโฆษณาสั้น

๑.๓ นำสื่อประชาสัมพันธ์ออกเผยแพร่ทั้งในสื่อ Social Media เช่น Facebook, Line Website ของหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร ทุกหน่วยงาน และศาลาที่พักผู้โดยสารรถประจำทางอัจฉริยะของสำนักงานการจราจรและขนส่งที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ จำนวน ๑๐๐ ป้าย

๒. กิจกรรมจัดการอบรม ให้ความรู้กับผู้มีส่วนที่เสียภาษี ประกอบด้วย นิติบุคคลอาคารชุด ผู้ประกอบการ ประธานชุมชนและประชาชนผู้สนใจ

๒.๑ ทำหนังสือถึงนิติบุคคลอาคารชุด ประธานชุมชน และผู้ประกอบการ เพื่อขอเข้าร่วมประชุมในการให้ข้อมูลด้านภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง กับเจ้าของกรรมสิทธิ์ห้องชุด เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

๒.๒ เชิญบุคลากรผู้เชี่ยวชาญของกรุงเทพมหานคร (ตามกรอบอัตรากำลัง ทั้งกองรายได้และฝ่ายรายได้ จำนวน ๕๗๒ คน) เพื่อให้ข้อมูล คำแนะนำแก่ประชาชน และผู้ประกอบการเกี่ยวกับกฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ขั้นตอนการชำระภาษี รวมทั้งบทกำหนดโทษ

๖. งบประมาณ

ไม่ใช้งบประมาณ แต่เป็นการบูรณาการร่วมกัน

๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และชำระภาษีภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด

๗.๒ กรุงเทพมหานครจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้เพิ่มมากขึ้น และครบถ้วนตามหนังสือแจ้งการประเมิน

๘. แนวทางติดตามประเมินผล

กองรายได้ สำนักการคลัง และฝ่ายรายได้ ของแต่ละสำนักงานเขต รายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารระดับสูงทราบ

๙. ปัญหาและอุปสรรค

๙.๑ ประชาชนไม่มั่นใจในความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของข้อมูล ที่แอปพลิเคชัน : BMA -Tax Map เก็บรวบรวมไว้

๙.๒ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และอาจจะไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก

บรรณานุกรม

ดร.สมพร มณีจันทร์.//(๒๕๖๔).//ทฤษฎี McKinsey's ๗s Framework.//สืบค้นเมื่อ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๗./
จาก <https://www.gotoknow.org>.

ราชกิจจานุเบกษา.//(๒๕๖๒).//พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒/สืบค้นเมื่อ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๗./
จาก <https://www.fpo.go.th>.

สำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง.//(๒๕๖๖).//สืบค้นเมื่อ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๗./จาก <https://openpolicy.bangkok.go.th>.

ภาคผนวก

เพิ่มประสิทธิภาพการจับเก็บ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ของกรุงเทพมหานคร

1

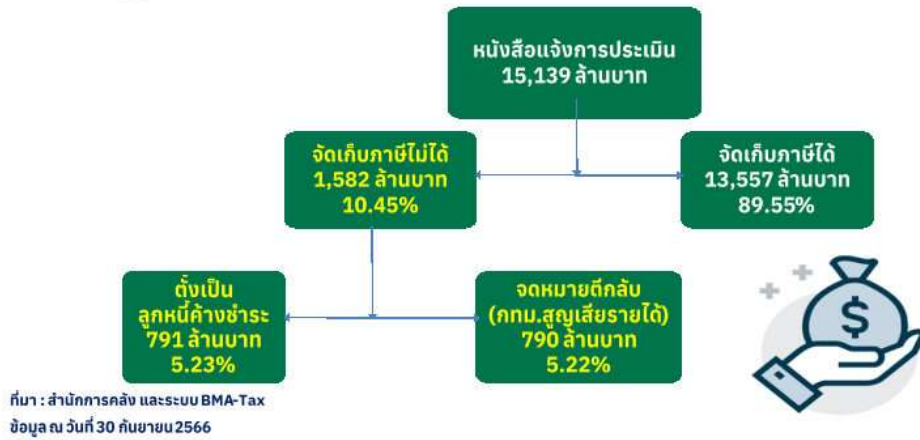
ที่มาและความสำคัญ

2

ที่มาและความสำคัญ

3

ปัญหาในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

4

แนวทางการแก้ไขปัญหาระยะสั้น

กทผ

1. กิจกรรมประชาสัมพันธ์

1.1 กองรายได้ สนค. กำหนดเนื้อหา

1.2 สำนักงานประชาสัมพันธ์ จัดทำสื่อ 2 รูปแบบ

- อินโฟกราฟฟิก
- สปอตโฆษณาสั้น

1.3 ทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่

- หน่วยงานสังกัดสำนักงานเขต นำภาพ กราฟฟิก ติดประกาศเผยแพร่ภายในสำนักงานเขต และจัดทำหน่วยรณรงค์เคลื่อนที่
- ทุกหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร นำสปอตโฆษณาออกประชาสัมพันธ์ ตามหน้า Website สื่อ Social Media ต่างๆ ได้แก่ Facebook, Line, TikTok ซึ่งสามารถเผยแพร่ได้รวดเร็ว

5

แนวทางการแก้ไขปัญหาระยะสั้น

กทผ

2. อบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

2.1 ฝ่ายรายได้แต่ละสำนักงานเขต กำหนดกลุ่มเป้าหมายและหัวข้อที่จะให้ความรู้ ความเข้าใจ

โดยกลุ่มเป้าหมายจะประกอบด้วย **นิติบุคคลอาคารชุด, ผู้ประกอบการค้า, ประธานชุมชนและประชาชนที่สนใจ**

2.2 ฝ่ายรายได้ของสำนักงานเขต ดำเนินการดังนี้

- 2.2.1 ทำหนังสือถึงนิติบุคคลอาคารชุด ขอเข้าร่วมประชุมในวันประชุมใหญ่หรือประชุมสามัญของอาคารชุดแต่ละแห่ง เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจกับเจ้าของกรรมสิทธิ์
- 2.2.2 ทำหนังสือถึงผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อขอให้เข้าร่วมอบรมตามวัน เวลา สถานที่ตามที่สำนักงานเขตกำหนด
- 2.2.3 ประสานฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม ขอเข้าร่วมประชุมประธานชุมชน ในแต่ละเดือน เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจกับประธานชุมชน นำไปถ่ายทอดกับประชาชนในพื้นที่ และหากชุมชนใดต้องการให้เจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้ฯ สามารถประสานฝ่ายรายได้ เพื่อกำหนดวัน เวลา ในการเข้าไปในชุมชน

6

แนวทางการแก้ไขปัญหาระยะกลาง

การพัฒนาระบบ BMA-Tax

1. ออกใบแจ้งการประเมินภาษี เป็นภาษาอังกฤษ
2. เชื่อมโยงกับระบบโปรเซสไทย ให้ค้นหาวັນทีในใบตอบรับได้รวดเร็ว
3. เชื่อมโยงข้อมูลกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อแจ้งให้ชำระภาษีก่อนเดินทางเข้าหรือออกนอกประเทศ
4. เชื่อมโยงกับกรมบังคับคดี เพื่อตรวจสอบบุคคลล้มละลาย และส่งข้อมูลค้างชำระภาษีให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีก่อนการขายทอดตลาดทรัพย์สิน

7

ตัวอย่างการแก้ไขปัญหาระยะกลาง

เพิ่มปุ่มฟังก์ชันกรณีเป็นชาวต่างชาติ
ต้องการออกหนังสือแจ้งการประเมิน
เป็นภาษาอังกฤษ

UUCI.44

ตัวอย่างการแก้ไขปัญหาระยะกลาง

[illegible]

UUCI.44

แนวทางการแก้ไขปัญหาระยะยาว

การแก้กฎหมาย

1. ให้สามารถสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ตลอดปีภาษี
2. ให้ประชาชนมีหน้าที่ในการยื่นเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างด้วยตนเอง
3. ให้ประเมินภาษีได้ตลอดปีภาษี โดยให้ประชาชนสามารถชำระภาษีได้ ภายใน 30 วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งการประเมินภาษี
4. ให้ประชาชนสามารถผ่อนชำระได้มากกว่า 3 งวด โดยไม่มีค่าปรับ เงินเพิ่ม

ยุทธศาสตร์แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี พ.ศ.2561-2580 (ฉบับปรับปรุง)
ยุทธศาสตร์ที่ 7 การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร
ยุทธศาสตร์ย่อยที่ 7.4.1.2 ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดเก็บภาษีท้องถิ่น

เชื่อมโยงนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
ด้านที่ 9 ด้านบริหารจัดการดี
ข้อ 22 เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้เพื่อประโยชน์คนกรุงเทพฯ

11

ภาษีที่ดินฯ
เพื่อรากฐานที่มั่นคง
สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

12

ภาพที่ ๑ เพิ่มฟังก์ชันกรณีเป็นชาวต่างชาติ เพื่อออกหนังสือแจ้งการประเมินเป็นภาษาอังกฤษ

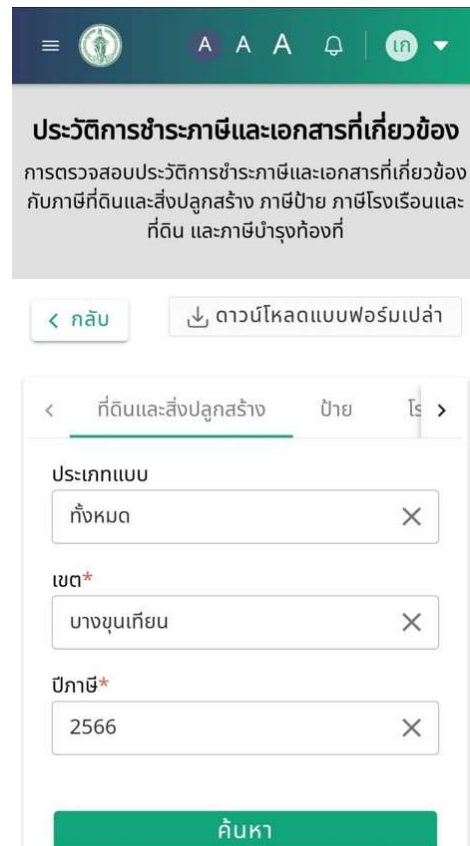
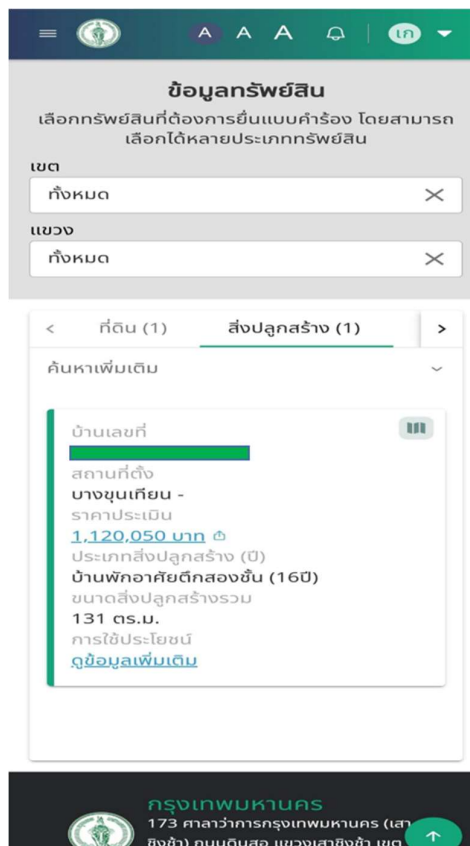
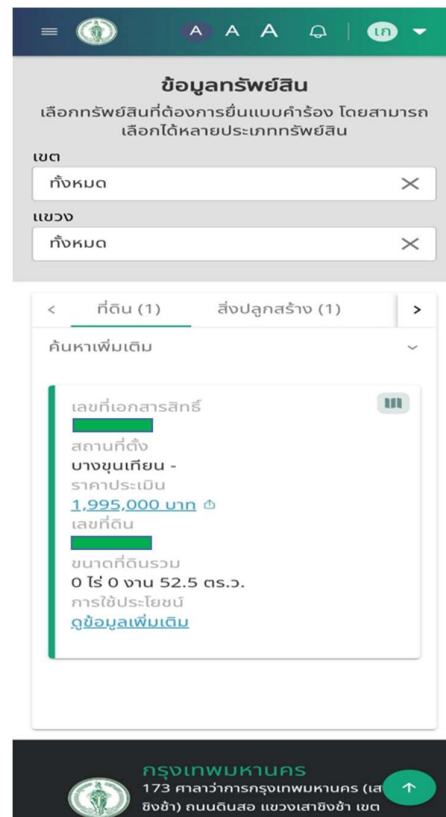
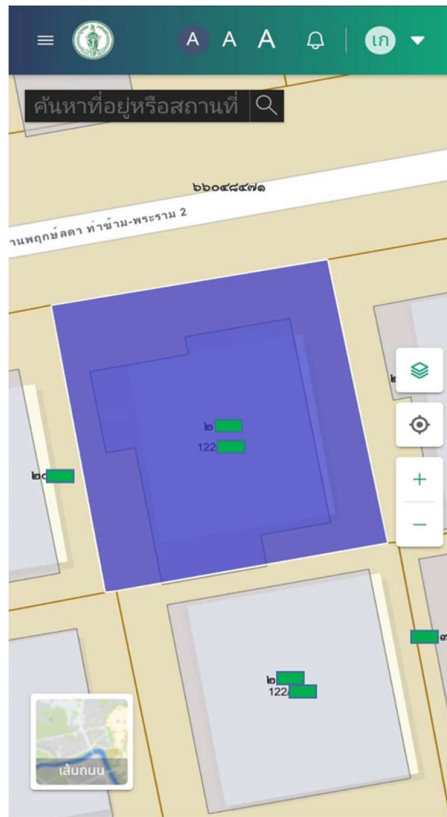
ภาพที่ ๒ เชื่อมโยงกับระบบไปรษณีย์ไทย

การประชาสัมพันธ์ Application : BMA Tax Map

ภาพแสดงฟังก์ชันภายใน Application : BMA Tax Map

ภาพแสดงฟังก์ชันภายใน Application : BMA Tax Map

ภาพแสดงฟังก์ชันภายใน Application : BMA Tax Map

A A A

เก
▼

ประวัติการชำระ ปี

ยอดรวมการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

0.00 บาท

เลขที่อ้างอิง
502

วันที่ครบกำหนดชำระ 31 กรกฎาคม

วันที่ชำระล่าสุด -

สถานะการชำระเงิน ประเมินผลแล้ว

เลขที่อ้างอิง
502

วันที่ครบกำหนดชำระ 31 สิงหาคม

วันที่ชำระล่าสุด 28 สิงหาคม 2566

สถานะการชำระเงิน ชำระแล้ว

**ท่านสามารถตรวจสอบรายละเอียดการชำระเงินได้จากรายการเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านล่างนี้

A A A

เก
▼

รายการเอกสาร

แบบบัญชีราคาประเมิน
ทุนทรัพย์ของที่ดินและ
สิ่งปลูกสร้าง (ก.ด.ส. 1)

ดาวน์โหลด

แบบบัญชีราคาประเมิน
ทุนทรัพย์ของที่ดินและ
สิ่งปลูกสร้าง (ก.ด.ส. 1)

ดาวน์โหลด

หนังสือแจ้งประเมินภาษี
ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
(ก.ด.ส. 6)

ดาวน์โหลด

แบบแสดงรายการ
คำนวณภาษีที่ดินและสิ่ง
ปลูกสร้าง (ก.ด.ส. 7)

ดาวน์โหลด

กรุงเทพมหานคร
173 ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร (เสาชิงช้า) ถนนดินสอ แขวงเสาชิงช้า เขต
พระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

[illegible]

รายชื่อคณะผู้จัดทำกลุ่มที่ ๖
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของกรุงเทพมหานคร

๑. นางสาวพรนภา ลิ้มพันธ์	หัวหน้าส่วนจัดหาพัสดุ
กองธุรกิจบริการ สำนักงานประปาสาขาบางเขน
การประปานครหลวง
๒. นางนุชนิ นิลศรี	นักบัญชีชำนาญการ
กลุ่มงานรายงานการเงินและพัฒนาระบบบัญชี กองบัญชี
สำนักการคลัง
๓. นางสาวนุชจิรา คงทรัพย์	นักวิชาการคลังชำนาญการ
กลุ่มงานนโยบายรายได้และรายจ่าย
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักการคลัง
๔. นางสาวพรปวีณ์ เพ็ชรรัตน์	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ
ฝ่ายการคลัง สำนักงานเลขานุการ สำนักสิ่งแวดล้อม
๕. นางปริญฉัตร เปรมมณี	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ
ฝ่ายการคลัง สำนักงานเลขานุการ
สำนักการจราจรและขนส่ง
๖. นางนารี เงินท่วม	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
สำนักงานระบบงบประมาณ
สำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร
๗. นางสาวสุภารัตน์ โฉมงาม	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
ฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตประเวศ
๘. นายหัตนัย กุรจินดา	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ
ฝ่ายงบประมาณการเงินและบัญชี
โรงพยาบาลหลวงพ่อดำ ๓๓๓ ชูติคุณโร อุทิศ
สำนักการแพทย์
๙. นางสาวชिरาภรณ์ ช่างถึก	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
ฝ่ายบริหารงานทั่วไป โรงพยาบาลตากสิน สำนักการแพทย์
๑๐. นางสาวเพ็ญพรรณ การสมพรต	เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้
ฝ่ายรายได้ สำนักงานเขตปทุมวัน
๑๑. นางอรัญญา ชุมสุข	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ศูนย์สารสนเทศทรัพยากรบุคคล
สำนักงาน ก.ก.